

**T.C
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI**

**MİLLİ EĞİTİM BAKANLARI VE EĞİTİM FAALİYETLERİ
(1999-2016)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Bilgin CANKAR**

**Danışman
Prof. Dr. Ali TAŞ**

**MAYIS 2017
KIRIKKALE**

**T.C
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI**

**MİLLİ EĞİTİM BAKANLARI VE EĞİTİM FAALİYETLERİ
(1999-2016)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Bilgin CANKAR**

**Danışman
Prof. Dr. Ali TAŞ**

**MAYIS 2017
KIRIKKALE**

KABUL- ONAY

Prof. Dr. Ali TAŞ danışmanlığında Bilgin CANKAR tarafından hazırlanan “Milli Eğitim Bakanları ve Eğitim Faaliyetleri (1999-2016)” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

10./05/2017

Prof. Dr. Ali TAŞ (Danışman)

Prof. Dr. İsmail AYDOĞAN

Yrd. Doç. Dr. Emine ÖNDER

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım

10./05/2017

Unvan, Adı Soyadı

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. İsmail AYDOĞAN
Enstitü Müdürü

KİŞİSEL KABUL SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum Milli Eğitim Bakanları ve Eğitim Faaliyetleri (1999-2016) adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak faydalanılmış olduğunu beyan ederim.

10/05/2017

Bilgin CANKAR

ÖN SÖZ

Eğitim, kişinin zihni, bedeni ve toplumsal davranışlarını en uygun biçimde ve istenilen şekilde geliştirilmesi; birtakım amaçlar doğrultusunda yeni davranış ve bilgiler kazandırılmasıdır. Eğitim, öğretimi de içine alan geniş bir kavramdır. Eğitim ve öğretim devlet gözetiminde ve denetiminde yapıldığı zaman birlik ve beraberlik sağlanır. Türkiye’de eğitime yön vermek resmi olarak Millî Eğitim Bakanlığı sorumluluğu altındadır. Bu nedenle Millî Eğitim Bakanlığı ülkedeki en etkin bakanlıklardan birisidir. Personel sayısının bir milyonu bulması, örgün öğrenci sayısının 18 milyona yaklaşması nedeniyle sorumluluğunu ve önemini daha da arttırmakta ve aldığı kararlar ülkenin büyük bir kesimini doğrudan veya dolaylı olarak etkilemektedir.

Türkiye, 1945 yılından itibaren çok partili hayata geçiş yapmıştır. Partiler önce iktidar olmak sonra da iktidar olmanın getirdiği yetkileri kullanarak belirlediği amaç ve hedeflerini uygulamak isterler. Ancak her seçim döneminde bir parti tek başına hükümet kurmaya yetki alamaz, bu durumda birkaç parti bir araya gelerek koalisyon hükümeti kurabilir. Koalisyon hükümetlerinde ise siyasi görüş farklılıkları oluşmaktadır. Her parti ilk olarak tek başına iktidar olmak veya koalisyon hükümetinin bir üyesi olarak icracı bakanlık olan Millî Eğitim Bakanlığı’ni elinde tutmak ister.

Bu çalışmada amaç, 1999 yılında Demokratik Sol Parti - Milliyetçi Hareket Partisi ve Anavatan Partisi koalisyonunu oluşturduğu 57. Hükümet ile Adalet ve Kalkınma Partisi dönemlerinde kurulan 58. Hükümetten başlayarak 64. Hükümetlerde görev yapan 7 Milli Eğitim Bakanı ve bu Bakanların yapmış olduğu eğitim faaliyetlerini incelenmiştir. Çalışmada incelenen bakanların eğitim - öğretim faaliyetleri, insan kaynakları, teşkilat yapısı, bütçe kullanımı, eğitimin yapılandırılması ve inşaat - emlak alanındaki faaliyetleri temel alınacaktır.

Bu çalışmamın oluşmasında danışmanlığımı yapan Değerli Hocam Prof. Dr. Ali TAŞ’a teşekkürlerimi sunarım.

Bilgin CANKAR

ÖZET

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanında Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanan bu çalışmanın konusu “Milli Eğitim Bakanları ve Eğitim Faaliyetleri (1999 - 2016)”dır.

Yakın tarihte siyasi anlamda önemli değişiklikler meydana gelmiştir. 1999 yılında koalisyon hükümeti ile yönetilen bir ülkeden; 2001 yılında kurulan 2002 yılında yapılan genel seçimlerle tek başına iktidara gelerek 2016 yılına kadar tek başına aynı parti tarafından yönetilen ülkeye geçilmiştir. Adalet ve Kalkınma Partisi, en son yapılan 1 Kasım 2015 seçimlerde yine iktidarda kalmayı başararak 2002 yılından 2016 yılına kadar 14 yıl tek başına ülkeyi yönetmiştir. 1999 yılında farklı düşünceye sahip üç siyasi parti (Demokrat Sol Parti - Milliyetçi Hareket Partisi - Anavatan Partisi) eğitim konusunda tek söylem oluşturmaya çalışırken; tek başına iktidarda olmasına rağmen Adalet ve Kalkınma Partisi, farklı sebeplerle 4 ayrı hükümet kurmuş ve bunlar içerisinde de politika ve uygulama meydana gelmiştir.

İncelemeye alınan dönemlerde kurulan hükümetlerin eğitimle ilgili görüşleri birbirinden farklıdır. 1999 yılında kurulan 57. Hükümet Programında:

“Eğitime ve gençliğe yatırım, ülkenin geleceğine yapılan yatırımdır. Türkiye eğitimle ilgili atılımlarını ve yatırımlarını kararlılıkla sürdürecektir. İlk, orta ve yükseköğretimde, çağdaş iletişim ve bilgi teknolojileri en geniş ölçüde değerlendirilerek ve öğrenci yurtları hızla yaygınlaştırılarak, eğitimde olanak eşitliği sağlanacaktır. Sekiz yıllık kesintisiz ve zorunlu ilköğretim uygulamasına devam edilecektir”

ifadeleri benimsenirken 2002 yılında kurulan 58. Hükümet Programında “Eğitim ve öğrenim hakkının kullanılmasının önündeki engellerin kaldırılması, eğitim hayat boyu sürecek bir süreç olarak kabul ve teşvik edilerek, kademeler arasında yatay ve dikey geçiş imkânların sağlanması” benimsenerek farklı bir eğitim anlayışının uygulayacağı belirtilmiştir. Koalisyon dönemi ile başlayan ve tek başına iktidarla devam eden 16 yıl içerisinde 8 hükümet değişikliği olmuş ve bu dönemde 7 ayrı Milli Eğitim Bakanı görev yapmıştır.

Çalışma beş ana başlık altında toplanmıştır:

Birinci bölümde problem, araştırmanın amacı, önemi, kapsamı ve sınırlılıkları açıklanmış; konularla ilgili kavramlar tanımlanmıştır.

İkinci bölümde kavramsal çerçeve açıklanmış, teşkilat yapısı ve tarihsel gelişimi incelenmiştir.

Üçüncü bölümde çalışmada kullanılan yöntem ve teknikler ve kuramsal çerçeve açıklanmıştır.

Dördüncü bölümde kurulan hükümetlerin seçim beyannamelerinde, parti programlarında ve hükümet programlarında eğitimle ilgili bilgilere ve 1999 - 2016 yılları arasında görev yapan Milli Eğitim Bakanlarının eğitim - öğretim, personel istihdamı, teşkilat yapısı, bütçe kullanımı, eğitimin yapılandırılması ve inşaat - emlak alanı ile ilgili yapılan çalışmalar ve diğer eğitim faaliyetleri incelenmiştir.

Beşinci bölümde yapılan çalışmalar hakkında tartışma yapılmış, öneriler aktarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Milli Eğitim, Milli Eğitim Bakanları, Hükümet

Programları, Parti Programlarında Eğitim.

ABSTRACT

This thesis is prepared by the Kırıkkale University, Institute of Social Sciences Educational Sciences Department of Educational Administration and Supervision Department as a Master of Art thesis. This thesis study subject is the "Ministers of Education and Training Activities (1999- 2016)"

In our recent history significant changes have occurred in the political sense. From a country ruled by a coalition government in 1999, to one with the establishment of a new political party in 2001 and in the elections held in 2002 forming a majority government. This Party who has been in government since being elected in 2002 has ruled and obtained victory in the elections for 14 years. Recently it has also gained victory in the elections held in November of 2015. The ruling party is called the Justice and Development Party (AK PARTY).

Prior to the formation of the Ak Party Majority Government in 2002, the previous coalition government which consisted of the (DSP- MHP- ANAP) with greatly varying political views on the issue of education policy and direction has appeared to ensure a uniform direction, In Comparison The AK PARTY although it formed a majority at all 4 elections and formed government on four different occasions on the Education policy the direction and approach has appeared to be varying.

We examined that this period founded government's opinions about education are different from each other. Founded in 1999, 57. Government, related to education

"Education and investing in youth is investing in the future of the country. Turkey will resolutely continue the educational break throughs and investments.

Primary, middle and high school education, modern communication and information Technologies widely evaluating and rapidly expanding dormitories will be provided equal opportunities on education"

Coalition Government's programme expressed: " Eight years will continue uninterrupted and compulsory primary application " on the contrary 58. Government expressed: "The Government of obstacles to the exercise of the right to education and training will be removed, as a process of education life long and by encouraging, step between horizontal and vertical transfer opportunities will be provided".It stated by including the expression to apply a different approach to education.

Starting with the Coalition in and followed by stand-alone power continuing changes have occurred in this 16 year period including the change of eight government ministers of which 7 served separately.

Studies are grouped under five main headings:

In the first part problem, the purpose of their research, importance, limitations and methods used to disclosure; The concept will be defined on the issues.

In the second part ,conceptual framework is explained organizational structure and historical development are researched.

In the third part the methods and techniques used in the study. Also Theoretical framework is explained.

In the fourth chapter established in the statutes of the government , party programs and information about education in my government program and 1999 who served between 2016 Education Ministers of education - training, staffing, organizational structure, budget usage, configuration, training and construction - which are related to real estate field studies and other educational activities will be examined.

In the fifth chapter there are debates about studies and suggestions.

Keywords: National Education, Ministers of National Education, Government Programmes, Education at Party Programmes.

KISALTMALAR

AK PARTİ	: Adalet ve Kalkınma Partisi
BR	: Bütçe Sunuş Raporu
B	: Birleşim
Bkz	: Bakınız
C	: Cilt
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
D	: Dönem
DSP	: Demokratik Sol Parti
DYP	: Doğru Yol Partisi
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
EİR	: Eğitim İzleme Raporu
FATİH	: Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
FR	: Faaliyet Raporu
HP	: Hükümet Programı
KP	: Kalkınma Planı
KPSS	: Kamu Personeli Seçme Sınavı
KHK	: Kanun Hükümünde Kararname
KYK	: Kredi ve Yurtlar Kurumu
MEV	: Milli Eğitim Vakfı
MEBBİS	: Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
MEGEP	: Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Geliştirme Projesi
MHP	: Milliyetçi Hareket Partisi
O	: Oturum
OSYM	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
OGES	: Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı
OKS	: Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı
PISA	: Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı
RG	: Resmî Gazete
s	: Sayfa
SB	: Seçim Beyannamesi
ŞNT	: Şartlı Nakit Transferi
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TEOG	: Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş
TOKİ	: Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TTKB	: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı
TIMMS	: Matematik ve Fen Bilimleri Eğilimleri Araştırması
TBMM TD	: Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi
TD	: Tebliğler Dergisi
TUİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜFE	: Tüketici Fiyatları Endeksi
YİBO	: Yatılı İlköğretim Bölge Okulları
YÖK	: Yükseköğretim Kurumu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat Şeması (2011 Yılı Öncesi)	12
Tablo 2. Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat Şeması (2011 Yılı Sonrası)	13
Tablo 3. Milli Eğitim Bakanları (1999-2016)	22
Tablo 4. Okul Öncesi ve İlköğretim Öğrenci Sayısal Bilgileri (1999-2002) ...	31
Tablo 5. Ortaöğretim Sayıları (1999-2002)	32
Tablo 6. Öğrenci ve Öğretmen Sayıları (1999-2000).....	33
Tablo 7. Eğitimde Sayısal Gelişmeler (1995-2000)	34
Tablo 8. İlköğretim Verileri (1998-2002).....	35
Tablo 9. Ortaöğretim Verileri (1998-2002)	35
Tablo 10. İmam Hatip Liselerine Yeni Kayıtlı Öğrenci Sayıları	36
Tablo 11. Öğretmen Sayıları (1999-2002).....	39
Tablo 12. Öğretmen Sayıları (2001-2003).....	61
Tablo 13 . İlköğretim- Ortaöğretim Eğitim İstatistikleri (2001-2003)	70
Tablo 14. İlköğretim Sayısal Bilgiler (2001-2003)	71
Tablo 15. Ortaöğretim Sayısal Bilgiler (2001-2003).....	71
Tablo 16. Öğretmen Sayıları (2001-2003).....	73
Tablo 17. İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrenci Sayıları (2003-2009)	91
Tablo 18. Okul Öncesi Sayısal Bilgiler (2002-2010)	92
Tablo 19. İlköğretim Sayıları (2002-2010).....	92
Tablo 20. Ortaöğretim Sayıları (2002-2010)	93
Tablo 21. Yapılan Derslik Sayıları (2003-2009)	94
Tablo 22. Özel Okullar (2003-2009)	94
Tablo 23. Yükseköğretim Kurum Sayıları (2002-2009).....	95
Tablo 24. Pansiyonlu Okul Sayıları (2003-2009).....	96
Tablo 25. Pansiyonlarda Kalan Öğrenci Sayıları (2003-2009)	96
Tablo 26. Yatılı Bölge Okulları Sayısı (2002-2009)	97
Tablo 27. Yükseköğretim Yurt Sayıları (2002-2009).....	97
Tablo 28. Okullaşma Oranları (2002-2009)	99
Tablo 29. Hizmet içi Bilgileri (2003-2009).....	101
Tablo 30 . İlk Atama Sayıları (2003-2009)	103
Tablo 31. Öğretmen Sayıları (2002-2010).....	103
Tablo 32. Öğretmen Maaşları (2003-2009)	105

Tablo 33. Verilen Cezalar (2003-2006).....	106
Tablo 34. MEB Bütçe (2003-2009).....	108
Tablo 35. ŞNT Alan Öğrenci Sayıları (2003-2009)	109
Tablo 36. Burslu Öğrenci Sayısı (2003-2009).....	110
Tablo 37. İlk ve Ortaöğretim Öğrencileri Burs Miktarı (2003-2009)	110
Tablo 38. Üniversite Öğrencileri Burs Miktarları (2003-2009)	111
Tablo 39. Dağıtılan Ücretsiz Kitap Sayısı (2003-2009).....	112
Tablo 40. Taşınmalı Öğrenci Sayıları (2002-2009).....	112
Tablo 41. TIMMS Sınav Sonuçları (1995-2015)	124
Tablo 42. Türkiye'nin Katıldığı PISA Sınavları ve Sonuçları	125
Tablo 43. Yıllara Göre Okul Öncesi Öğrenci Sayısı (2009-2011).....	140
Tablo 44. İlköğretim Öğrenci Sayıları (2009-2011).....	140
Tablo 45 . Ortaöğretim Öğrenci Sayıları (2009-2011).....	141
Tablo 46 . Pansiyonlu Okul Sayısı (2009-2011)	142
Tablo 47. Pansiyonda Kalan Öğrenci Sayıları (2009-2011).....	142
Tablo 48. Üniversite Yurt ve Kapasiteleri (2008-2012).....	142
Tablo 49. Okullaşma Oranları (2009-2011)	143
Tablo 50. Hizmet içi Kurs Sayıları (2009-2011).....	143
Tablo 51. Öğretmen Atama Sayıları (2009-2011).....	144
Tablo 52. Öğretmen Sayıları (2009-2011).....	145
Tablo 53. İlk ve Ortaöğretim Öğrenci Burs Miktarları (2009-2011).....	146
Tablo 54. Burslu Öğrenci Sayısı (2009-2011).....	146
Tablo 55. YİBO Sayıları (2009-2011).....	147
Tablo 56. Ücretsiz Kitap Dağıtımı (2008-2011).....	147
Tablo 57. Taşınmalı Öğrenci Sayıları ve Maliyeti (2009-2011)	148
Tablo 58. Okul Öncesi Öğrenci Sayıları (2011-2013).....	162
Tablo 59. İlköğretim Sayısal Bilgileri (2011-2013)	163
Tablo 60. Resmi Ortaöğretim Sayısal Bilgiler (2011-2013)	163
Tablo 61. Yapılan Derslik Sayısı (2011-2013).....	164
Tablo 62. Pansiyonlu Okul Sayısı (2011-2013)	164
Tablo 63. Pansiyonda Kalan Öğrenci Sayıları (2011-2013).....	164
Tablo 64. Burslu Öğrenci Sayıları (2011-2013).....	165
Tablo 65. MEB'den Ayrılanların Sayısal Bilgileri (2011-2013)	167
Tablo 66. Öğretmen Sayıları (2011-2013).....	167

Tablo 67. Öğretmenlerin Yer Değişiklik Sayısal Verileri (2011-2013).....	167
Tablo 68. Verilen Ceza Türleri (2011-2013).....	168
Tablo 69. Ücretsiz Kitap Dağıtım Verileri (2011-2013)	170
Tablo 70. İlköğretim Taşımali Eğitim Verileri (2011-2013).....	170
Tablo 71. Ortaöğretim Taşımali Eğitim Verileri (2011-2013).....	170
Tablo 72. Okul Öncesi Verileri (2012-2016)	188
Tablo 73. Resmi İlkokul- Orta Okul Verileri (2012- 2016)	188
Tablo 74. Resmi Ortaöğretim Verileri (2012-2016).....	189
Tablo 75. Okul Türlerine Göre Burslu Öğrenci Sayıları (2013-2016).....	190
Tablo 76. Pansiyonlu Okul Sayıları (2013-2016).....	190
Tablo 77. Pansiyonda Kalan Öğrenci Sayıları (2013-2016).....	190
Tablo 78. Okullaşma Oranları (2012-2016)	191
Tablo 79. Öğretmen Sayıları (2012-2016).....	194
Tablo 80. Öğretmen Yer Değiştirme Verileri (2013-2016).....	194
Tablo 81. İşleme Alınan Dava Sayıları (2013-2015).....	196
Tablo 82. İlk ve Ortaöğretim Öğrencileri Burs Verileri (2013-2016).....	199
Tablo 83. Ücretsiz Dağıtılan Kitap Sayıları (2012-2016)	201

EKLER

- Ek -1. Okul ve Öğrenci Sayıları (1999-2016)
- Ek -2. Ortaöğretim Okul ve Öğrenci Sayıları (1997-2016)
- Ek- 3. Okul Öncesi Öğrenci Verileri (1999-2016)
- Ek- 4. Resmi İlköğretim Öğrenci Verileri (1999-2016)
- Ek - 5. Özel İlköğretim Öğrenci Verileri (1999-2016)
- Ek - 6. Resmi Ortaöğretim Verileri (1999-2016)
- Ek - 7. Özel Ortaöğretim Öğrenci Verileri (1999-2016)
- Ek - 8. Yapılan Derslik Sayıları (1999-2016)
- Ek - 9. İlköğretim YİBO Sayıları (1999-2016)
- Ek- 10. Burslu Öğrenci Sayıları (1999-2016)
- Ek- 11. Pansiyonlu Okul Sayıları (1999-2016)
- Ek - 12. Pansiyonlarda Kalan Öğrenci Sayıları (1999-2016)
- Ek - 13. Yükseköğretim Yurt Sayıları (1999-2016)
- Ek - 14. Okullaşma Oranları (1999-2016)
- Ek - 15. Hizmet içi Eğitim Faaliyetleri (1999-2016)
- Ek - 16. Öğretmen Atama Sayıları (1999-2016)
- Ek - 17. Öğretmen Sayıları (1999-2016)
- Ek - 18. Öğretmenlerin Ayrılma Nedenleri (1999-2016)
- Ek - 19. Öğretmen Maaş ve Ek Dersleri (1999-2016)
- Ek - 20. Verilen İdari Cezalar (1999-2016)
- Ek - 21. MEB Bütçesi (1999-2016)
- Ek - 22. İlk ve Ortaöğretime Verilen Burs Miktarları (1999-2016)
- Ek - 23. Şartlı Nakit Yardımı (1999-2016)
- Ek - 24. Yükseköğretim Öğrenci Burs Verileri (1999-2016)
- Ek - 25. Ücretsiz Kitap Dağıtımı (1999-2016)
- Ek - 26. Taşınmalı Öğrenci Bilgileri (1999 - 2016)
- Ek - 27. Taşınmalı İlköğretim Bilgileri (2009-2016)
- Ek - 28. Taşınmalı Ortaöğretim Bilgileri (2010-2016)
- Ek - 29. Özel Eğitim Desteği Bilgileri (1999-2016)
- Ek - 30. Özel Eğitim Teşvik Bilgileri (2014-2016)
- Ek - 31. Açılan Üniversiteler (1999-2016)

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	I
ÖZET	II
ABSTRACT	IV
KISALTMALAR	VI
TABLO LİSTESİ	VII
EKLER	X
İÇİNDEKİLER.....	XI
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM	4
1.1.Problem	4
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.4. Araştırmanın Kapsam Ve Sınırlılıkları	6
1.5. Tanımlar	6
İKİNCİ BÖLÜM	8
2.1. Kavramsal Çerçeve	8
2.1.1. Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilatının Tarihsel Gelişimi.....	9
2.1.2. Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilatı.....	11
2.2. Eğitim Türleri.....	15
2.3. İlgili Araştırmalar	17
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	21
3.1. Yöntem.....	21
3.2. Kuramsal Çerçeve	21
3.3. Çalışma Grubu	21
3.4. Verilerin Toplanması Ve Analizi.....	22
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	24
4.1. Bulgular Ve Yorum.....	24
4.2. 56. Hükümet (Iv. Ecevit Hükümeti).....	24
4.3. 57. Hükümet (V. Ecevit Hükümeti).....	26
4.4. Metin BOSTANCIOĞLU (1942-...).....	27
4.4.1. Gerçekleştirilen Faaliyetler	28
4.4.2. Okul Türleri Ve Sayıları	30
4.4.3. İnsan Kaynakları	38
4.4.4. Bütçe	47
4.4.5. Proje Ve Kampanyalar	49

4.4.6. Mevzuat Çalışması.....	51
4.4.7. Dönemindeki Önemli Olaylar.....	52
4.4.7.1. 16. Milli Eğitim Şurası.....	52
4.4.7.2. 1999 Gölçük Depremi.....	52
4.4.7.3. 21 Şubat 2001 Krizi (Kara Çarşamba).....	53
4.4.7.4. Bostancıoğlu Hakkında Meclis Soruşturması Talebi.....	54
4.5. Prof. Dr. Necdet TEKİN (1947- ...).....	56
4.5.1. Gerçekleştirilen Faaliyetler.....	57
4.5.2. Okul Türleri Ve Sayıları.....	58
4.5.3. İnsan Kaynakları.....	60
4.5.4. Bütçe.....	62
4.5.5. Proje Ve Kampanyalar.....	65
4.5.6. Mevzuat Çalışması.....	66
4.5.7. Dönemindeki Önemli Olaylar.....	66
4.6. 58. Hükümet.....	67
4.7. Erkan MUMCU (1963- ...).....	68
4.7.1. Gerçekleştirilen Faaliyetler.....	68
4.7.2. Okul Türleri Ve Sayıları.....	70
4.7.3. İnsan Kaynakları.....	72
4.7.4. Bütçe.....	74
4.7.5. Proje Ve Kampanyalar.....	75
4.7.6. Mevzuat Çalışması.....	75
4.7.7. Dönemindeki Önemli Olaylar.....	75
4.7.1. 2007 Genel Seçimleri.....	75
4.8. 59. Hükümet (1. Erdoğan Hükümeti).....	76
4.9. 60. Hükümet (2.Erdoğan Hükümeti).....	77
4.10. Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK (1959- ...).....	77
4.10.1. Gerçekleştirilen Faaliyetler.....	79
4.10.2. Okul Türleri Ve Sayıları.....	91
4.10.3. İnsan Kaynakları.....	99
4.10.4. Bütçe.....	107
4.10.5. Proje Ve Kampanyalar.....	113

4.10.6. Mevzuat Çalışması.....	127
4.10.7. Dönemindeki Önemli Olaylar.....	130
4.10.7.1. Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013).....	130
4.10.7.2. 17. Milli Eğitim Şurası.....	130
4.10.7.3. Hüseyin Çelik Hakkında Gensoru Verilmesi.....	131
4.11. Nimet ÇUBUKÇU (BAŞ) (1965- ...)......	132
4.11.1. Gerçekleştirilen Faaliyetler.....	133
4.11.2. Okul Türleri Ve Sayıları.....	140
4.11.3. İnsan Kaynakları.....	143
4.11.4. Bütçe.....	146
4.11.5. Proje Ve Kampanyalar.....	148
4.11.6. Mevzuat Çalışması.....	153
4.11.7. Dönemindeki Önemli Olaylar.....	154
4.11.7.1. Meb Stratejik Planı (2010 -2014).....	154
4.11.7.2. 18. Millî Eğitim Şûrası.....	155
4.11.7.3. 2011 Milletvekili Seçimleri.....	155
4.12. 61. Hükümet (3. Tayyip Hükümeti).....	156
4.13. Prof. Dr. Ömer DİNÇER (1956-...).....	156
4.13.1. Gerçekleştirilen Faaliyetler.....	157
4.13.2. Okul Türleri Ve Sayıları.....	162
4.13.3. İnsan Kaynakları.....	166
4.13.4. Bütçe.....	169
4.13.5. Proje Ve Kampanyalar.....	171
4.13.6. Mevzuat Çalışması.....	171
4.13.7. Dönemindeki Önemli Olaylar.....	172
4.13.7.1. 2011 Van Depremi.....	172
4.14. Prof. Dr. Nabi AVCI (1953-...).....	175
4.14.1. Gerçekleştirilen Faaliyetler.....	175
4.14.2. Okul Türleri Ve Sayıları.....	188
4.14.3. İnsan Kaynakları.....	191
4.14.4. Bütçe.....	199
4.14.5. Proje Ve Kampanyalar.....	201

4.14.6. Mevzuat Çalışması.....	203
4.14.7. Dönemindeki Önemli Olaylar.....	204
4.14.7.1. Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)	204
4.15. 62. Hükümet (1. Davutoğlu Hükümeti)	205
4.16. 63. Hükümet (Ak Parti Seçim Hükümeti –2. Davutoğlu Hükümeti). 206	
4.17. 64. Hükümet.....	206
BEŞİNCİ BÖLÜM	208
5.1. Sonuç, Tartışma Ve Yorum	208
5.2. Gerçekleştirilen Faaliyetler	209
5.2.2. İlköğretim (İlkokul- Ortaokul)	211
5.2.3. Ortaöğretim	214
5.2.4. Yükseköğretim	218
5.2.5. Özel Eğitim.....	221
5.2.7. Yaygın Eğitim	223
5.3. Okul Türleri Ve Sayıları	224
5.3.1. Yurt Ve Pansiyon Sayıları.....	227
5.4. İnsan Kaynakları	227
5.4.1. Özlük Alanında Yapılan Çalışmalar.....	227
5.4.2. Mali Alanında Yapılan Çalışmalar.....	228
5.4.3. İdari Alanda Yapılan Çalışmalar	229
5.5. Bütçe	229
5.5.1. Burs – Şartlı Nakit Yardımı.....	230
5.5.3. Özel Eğitim Desteği	230
5.6. Proje Ve Kampanyalar.....	231
1.Ak Parti Öncesi Proje Ve Kampanyaları.....	231
2.Ak Parti Dönemi Proje Ve Kampanyaları	232
5.7. Mevzuat Çalışmaları	233
KAYNAKÇA	235
ÖZGEÇMİŞ.....	246
EKLER	247

GİRİŞ

Eğitimin tanımını Ertürk “bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci” (Ertürk, 1974) şeklinde ifade ederken Önder “bireye bilgi, beceri, alışkanlık ve tavırlar kazandırma süreci” olarak görmektedir (Önder, 1992). Her iki eğitimcinin ortak noktası “birey kendi yaşantısında özgür iradesiyle fakat istenilen davranışı yapacak ve bu olay bir süreç halinde devam edecektir.” Sürecin oluşmasında ülkenin eğitim politikası, insan yetiştirme anlayışı devreye girmektedir. Çünkü temel eğitimden yükseköğrenime kadar birey resmî kurumlarda planlanmış, yasal mevzuata uygun bir eğitim almakta ve bu eğitimin sonucunda sistemin istendiği davranışları yapması beklenmektedir.

Cumhuriyetin ilanından incelediğimiz 2016 yılına kadar Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] resmi bir kurum olarak devlet adına eğitimi tek başına yönetmekte, yönlendirmektedir. Kanunlarla sınırları çizilen; görev ve sorumlulukları belirtilen Bakanlığın en üst yöneticisi olan bakanın aldığı kararlar özelde bireyi genelde tüm toplumu etkilemektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın ve Milli Eğitim Bakanı olarak görev yapacak kişinin görev ve sorumlulukları daha önce 3797 sayılı Kanunla daha sonra ise 25.08.2011 tarihinde çıkarılan Millî Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin [KHK] 2. maddesinde şu şekilde belirtilmiştir:

a) Okul öncesi, ilk ve ortaöğretim çağındaki öğrencileri bedenî, zihnî, ahlaki, manevî, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştiren ve insan haklarına dayalı toplum yapısının ve küresel düzeyde rekabet gücüne sahip ekonomik sistemin gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırlayan eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak, güncellemek; öğretmen ve öğrencilerin eğitim ve öğretim hizmetlerini bu çerçevede yürütmek ve denetlemek.

b)Eğitim ve öğretimin her kademesi için ulusal politika ve stratejileri belirlemek, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve denetlemek, ortaya çıkan yeni hizmet modellerine göre güncelleyerek geliştirmek.

c) Eğitim sistemini yeniliklere açık, dinamik, ekonomik ve toplumsal gelişimin gerekleriyle uyumlu biçimde güncel teknik ve modeller ışığında tasarlamak ve geliştirmek.

ç) Eğitime erişimi kolaylaştıran, her vatandaşın eğitim fırsat ve imkânlarından eşit derecede yararlanabilmesini teminat altına alan politika ve stratejiler geliştirmek, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve koordine etmek.

d)Kız öğrencilerin, engellilerin ve toplumun özel ilgi bekleyen diğer kesimlerinin eğitime katılımını yaygınlaştıracak politika ve stratejiler geliştirmek, uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek.

- e)Özel yetenek sahibi kişilerin bu niteliklerini koruyucu ve geliştirici özel eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek.
- f)Yükseköğretim kurumları dışındaki eğitim ve öğretim kurumlarını açmak, açılmasına izin vermek ve denetlemek.
- g)Yurtdışında çalışan veya ikamet eden Türk vatandaşlarının eğitim ve öğretim alanındaki ihtiyaç ve sorunlarına yönelik çalışmaları ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde yürütmek.
- ğ)Yükseköğretim dışında kalan ve diğer kurum ve kuruluşlarca açılan örgün ve yaygın eğitim ve öğretim kurumlarının denklik derecelerini belirlemek, program ve düzenlemelerini hazırlamak.
- h)Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı ortaöğretim kurumlarının program ve denklik derecelerinin belirlenmesi ile yönetmeliklerinin hazırlanmasında iş birliğinde bulunmak.
- ı)Yükseköğretimin millî eğitim politikası bütünlüğü içinde yürütülmesini sağlamak için, 04.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Bakanlığa verilmiş olan görev ve sorumlulukları yerine getirmek (KHK, 652).

Aynı kanunun 4. maddesinde ise Milli Eğitim Bakanının görevlerini:

- “a)Bakanlığı, Anayasaya, kanunlara, hükümet programına ve Bakanlar Kurulunca belirlenen politika ve stratejilere uygun olarak yönetmek.
- b) Bakanlığın görev alanına giren konularda politika ve stratejiler geliştirmek, bunlara uygun olarak yıllık amaç ve hedefler oluşturmak, performans ölçütleri belirlemek, Bakanlık bütçesini hazırlamak, gerekli kanunî ve idarî düzenleme çalışmalarını yapmak, belirlenen stratejiler, amaçlar ve performans ölçütleri doğrultusunda uygulamayı koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek.
- c) Bakanlık faaliyetlerini ve işlemlerini denetlemek, yönetim sistemlerini gözden geçirmek, teşkilat yapısı ve yönetim süreçlerinin etkililiğini gözetmek ve yönetimin geliştirilmesini sağlamak.
- ç) Faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşları arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlamak” şeklinde tanımlamıştır (KHK, 652) .

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nda ise Bakanın görevi 10. maddede açıklanmış ve sorumlulukları belirtilmiştir:

“Bakanlar, hükümet politikasının uygulanması ile bakanlıklarının ve bakanlıklarına bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların stratejik planları ile bütçelerinin kalkınma planlarına, yıllık programlara uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, bu çerçevede diğer bakanlıklarla koordinasyon ve iş birliğini sağlamaktan sorumludur. Bu sorumluluk, Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri için Millî Eğitim Bakanına, mahallî idareler için İçişleri Bakanına aittir. Bakanlar, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması ile hukuki ve mali konularda Başbakana ve Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumludurlar” (Kanun, 5018).

Taş ve Çavuş'un (2010) Türkiye'deki profesyonel yöneticiler üzerine yaptıkları bir incelemede işletmelerin profesyonelleşmesinde içinde buldukları kurumsal çevreye ve kültürel özelliklerine göre yönetici seçmelerinin şekillendiğini belirlemiştir. İncelenen 1999-2016 tarihleri arasında iktidar olan hükümetler işletmelerde olduğu gibi Milli Eğitim Bakanı'nı meclis dışından profesyonel bir kişi görevlendirmek yerine Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisinde bulunan kendi milletvekillerinden Başbakanın uygun gördüğü ve Cumhurbaşkanı'nın onayladığı milletvekilleri Bakan olarak görevlendirmiştir.

MEB kabinenin en önemli bakanlıklarından birisidir. Çünkü MEB ülkenin her yerinde faaliyet göstermektedir. Personel sayısının rakamsal fazlalığı nedeniyle en fazla memur sayısına sahiptir ve hizmet sunduğu öğrenci - veli sayısının rakamsal büyüklüğü nedeniyle toplumu etkileme gücünü elinde tutmaktadır. Bakanlık görevini yürütecek kişilerin temsil gücü de bu nedenle büyük önem arz etmektedir. MEB kurumsal internet sayfasında ilk Milli Eğitim Bakanı, Mehmet Vehbi Bulak (04.05.1920 -13.12.1920) olarak belirtmiştir. Mehmet Vehbi Bulak'tan 64. Hükümet Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı (24.01.2013 - 24.05.2016) dâhil olmak üzere görev yapan 63 bakanın isimleri ve görev yaptığı yıllar açıklanmıştır. 1920 yılından 2016 yılına kadar yani 96 yılda 63 farklı isim Millî Eğitim Bakanlığı görevini yürütmüştür.

İlk bakan Mehmet Vehbi Bulak'tan Nabi Avcı'ya kadar eğitime yön veren kurumun başındaki yöneticiler bayrak yarışındaki sporcular gibi görevi bir süre sonra devretmiştir. Bu devir teslimler gelecek yıllarda da devam edecektir. Önemli olan Bakanlık süresinde yapmış olduğu faaliyetlerdir. Bakan Nabi Avcı görevini İsmet Yılmaz'a devrederken "Bakanlar unutulur, öğretmenler unutulmaz" sözüyle asıl unutulmayacak kişinin öğretmenler olduğunu belirtmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1.PROBLEM

Ülkelerin eğitim politikasında temel amaçları ve hedefleri vardır. Bu amaçlarla insanlarda ne gibi davranış değişikliği meydana getirilecek, insanlara hangi beceriler kazandırılacak, onların tutum ve alışkanlıklarda ne gibi değişiklikler olacak bunlar belirlenir ve bu alanda çalışmalar yapılır. Öğrenciler, anaokulundan yükseköğretime kadar bu amaçlar ve hedefler doğrultusunda eğitilir. Okullar 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilen Türk Milli Eğitiminin temel amaçlarının gerçekleştirilmesi için kurulan yasal müesseselerdir. Bu amaçları gerçekleşmesinde gereken çalışmaları yapan resmi ve yetkili kurum Milli Eğitim Bakanlığı'dır.

Belirlenen bu amaçlar temel eğitimden yükseköğretime kadar bir süreçte eğitim kurumlarında yönetici, öğretmen ve diğer personel tarafından gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Burada belirtilen amaçları gerçekleştirmek genel olarak iktidardaki hükümetin özel olarak ise Milli Eğitim Bakanlığını yürüten kişinin birinci derecede görev ve sorumluluğu altındadır. Kanunda belirtilen temel amaçların yanında hükümetler siyasi görüşleri doğrultusunda, parti programlarında ifade ettikleri farklı görüşleri de savunur. İktidardaki hükümet, eğitimin temel amaçlarını ve parti programlarında eğitimle ilgili görüşlerini ve hedeflerini bakanı aracılığıyla uygulamaya çalışır.

1999 yılında Demokratik Sol Parti [DSP] - Anavatan Partisi [ANAP] - Milliyetçi Hareket Partisi [MHP] birlikte bir Koalisyon Hükümeti (57.Hükümet) oluşturmuştur. 2001 yılında Adalet ve Kalkınma Partisi [AK PARTİ] ismiyle yeni bir parti kurulmuş ve 2002 Milletvekili seçimlerinde tek başına iktidar olmuştur. Kurulduğu 2002 yılından 2016 yılına kadar tek başına iktidarını devam ettirmiştir. Bu yıllar arasında 58. Hükümetten başlayarak 64. Hükümete kadar 7 hükümet kurulmuştur. AK PARTİ hükümetleri ile koalisyon hükümeti arasında eğitim anlayışı açısından ne gibi farklılıklar meydana gelmiş ve bu dönemlerde Millî Eğitim Bakanlığı yapmış kişilerin eğitim faaliyetleri neler olmuştur ?

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın temel amacı; 1999 yılında DSP - MHP ve ANAP'ın oluşturduğu 57. Hükümet (Koalisyon Hükümeti) ile 3 Kasım 2002 tarihinde yapılan genel seçim sonucu kurulan 58. Hükümetten başlayarak 65. Hükümete kadar olan hükümetleri kuran AK PARTİ'nin eğitim hakkındaki görüşlerine, bu dönemlerde görev yapan Milli Eğitim Bakanlarının eğitim faaliyetlerini incelemektir.

Bu araştırmanın alt amaçlarını;

1. Hükümeti oluşturan siyasi partilerin eğitim politikaları,
2. Hükümetleri oluşturan partilerin hükümet programındaki eğitimle ilgili görüşleri,
3. Koalisyon Hükümeti (ANASOL - M) ile tek parti hükümeti (AK PARTİ) arasında eğitim anlayışındaki farklılıkları,
4. 58. Hükümetten 65. Hükümete kadar iktidarda olan AK PARTİ'nin eğitim politikalarında değişiklikleri,
5. Milli Eğitim Bakanlarının eğitimle ilgili faaliyetleri,
6. Milli Eğitim Bakanlarının teşkilat yapısı üzerindeki çalışmaları,
7. Milli Eğitim Bakanlarının insan kaynakları ile ilgili çalışmaları,
8. Milli Eğitim Bakanlarının bütçe harcamaları ile ilgili çalışmaları,
9. Milli Eğitim Bakanlarının imar, inşaat, okullaşma ile ilgili çalışmaları,
10. Milli Eğitim Bakanlığının stratejik planlarda belirlediği hedefleri,
11. Kalkınma Planlarında eğitimle ilgili belirlenen çalışmaları,
12. MEB Şuralarında eğitim alanındaki tavsiye kararlarının neler olduğunu belirtmek oluşturmaktadır.

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu çalışmada üç farklı siyasi görüşe sahip partilerin birleşerek koalisyon (Anasol - M) oluşturduğu 1999 yılından, 2002'de iktidara gelen ve hala iktidarda olan AK PARTİ hükümetlerinin eğitim politikalarını incelenmiştir. Partilerin siyasi görüşlerinin eğitime nasıl yansıtıldığı, aynı partinin bir sonraki hükümet programında eğitimle ilgili yapmış olduğu değişikliklerin neler olduğunun bir bütün halinde sunulması önemlidir. 14 yıl iktidarda bulunan bir partinin Türk eğitimini nasıl etkilediği araştırılıp ve sonuçlarının ortaya konması önem arz etmektedir. Geçmişte

eğitim alanında yapılan çalışmalardaki başarılar veya aksaklıklar ortaya konularak gelecekte eğitim konusundaki çalışmalarda ve eğitim politika yapıcılarına yardımcı olması hedeflenmektedir.

1.4. ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE SINIRLILIKLARI

Bu alışma, 11.01.1999 tarihinden 24.05.2016 tarihine kadar olan dönemi kapsamaktadır. Bu tarihler arasında 57. Hükümet kurulmuş ve Anasol - M koalisyon hkmetinde Metin Bostancıoğlu Milli Eğitim Bakanı olurken; 1 Kasım 2015 seçimlerinde AK PARTİ iktidarda kalarak 64. Hükümeti kurmuş ve Nabi Avcı Milli Eğitim Bakanı olarak göreve devam etmiştir. Ancak 24.05.2016 tarihinde tekrar hükümet değişikliği meydana gelmiş 65. Hükümet kurulmuştur. Bakan Nabi Avcı görevini yeni hükümetin Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz'a devretmiştir. Çalışmada 1999 - 2016 yılları arasında görev yapan bakanların ağırlıklı olarak örgün eğitime dair yaptıkları faaliyetlerle ilgili veriler paylaşılmıştır. Araştırma literatür tarama ve internet kaynaklarından elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.5. TANIMLAR

Milli Eğitim Bakanlığı: Türkiye Cumhuriyeti'nde eğitim ve ğretim hizmetlerini planlamak, programlamak, yürütmek, takip ve denetim altında bulundurmak, Türk vatandaşlarının yurt dışında yapılacak eğitim ve ğretimi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek, ayrıca eğitim ve ğretim konularında yükseköğrenim gençliğinin barınma, beslenme ihtiyaçlarını ve maddi yönden desteklenmelerini sağlamak, her çeşit örgün ve yaygın eğitim kurumlarını açmak ve yükseköğretim dışında kalan ğretim kurumlarının açılmasına izin vermek ve kuruluş kanununda belirtilen diğer görevleri yürütmektedir (türkiye.gov.tr).

Bakan: Hükümet işlerinden birini yönetmek için, genellikle milletvekilleri arasından, başbakan tarafından seçilerek cumhurbaşkanınca onaylandıktan sonra işbaşına getirilen yetkili, vekil, icra vekili, nazır (tdk.gov.tr).

Politika: Devletin etkinliklerini amaç, yöntem ve içerik olarak düzenleme ve gerçekleştirme esaslarının bütünü, siyaset, siyasa (tdk.gov.tr).

Strateji: Bir ulusun veya uluslar topluluğunun, barış ve savaşta benimsenen politikalara destek vermek amacıyla politik, ekonomik, psikolojik ve askerî güçleri bir arada kullanma bilimi ve sanatı, sevkülceş. İzlem (tdk.gov.tr).

Mevzuat: Bir ülkede yürürlükte olan yasa, tüzük, yönetmelik vb.nin bütünü (tdk.gov.tr).

Eğitim: Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye (tdk.gov.tr).

Siyasi Parti: Politik hayatın en önemli ögesi olan ve belli bir siyasi görüşü temsil eden parti, siyasal parti (tdk.gov.tr).

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Eğitim, insanları yaşama hazırlayan; toplumu bütünüyle kavrayan toplumsal bir ihtiyaçtır. Bu nedenle toplumun istediği biçimde yetişecek elemanı hazırlamak eğitimin görevleri arasında yer alır. Ozankaya eğitimi “hem bireyler olarak yüksek bir yaşama düzeyi elde etmemizin başlıca yolu, hem toplum olarak gelişme ve ilerlemenin, ileri ülkeler arasında yer almanın, hem de ülkede demokratik bir siyasal ve toplumsal yaşamı gerçekleştirmenin temel bir yolu” olarak görmektedir (Ozankaya, 1977). Tezcan ise “mevcut düzene sadakatin sağlanması, gerek örgün eğitimde çeşitli derslerde, gerekse yaygın eğitimle ya da örgün eğitimde ayrı bir siyasal eğitim ile yani yurttaşların kamu işlerinin yürütülmesine etkin bir biçimde katılmasını sağlayacak hüneler, tutumlar ve yeteneklerle donatılması “olarak tanımlamaktadır” (Tezcan, 1985). Bu donatma işini yönetmede öğretmenlerin etkisi çoktur. Başbakan Erdoğan ise eğitimi; “toprakta tohum, buğdayda başak, hamurda maya” olarak resmetmiştir (BR, 2008).

Ülkelerin eğitim konusunda yasal olarak belirlediği amaçların yanında her partinin de kendine ait bir ideolojisi (dünya görüşü) vardır. Aydoğan’a göre “Eğitim sisteminin dayandığı algı, eğitimle verilen dünya görüşü, eğitimin bireylere kazandırdığı perspektif olan eğitim paradigması insan-hayat, kültür-medeniyet, ahlak(karakter), öğrenme- öğretme ve eğitim kavramlarının algısı üzerine kurulu bir sistemdir” (Aydoğan, 2015). Sistemlerini bu paradigmaya göre yürütürler. Ayrıca her partinin eğitimle ilgili hedefleri vardır. Bu hedefleri gerçekleştirmek için önce iktidar olmak, iktidarın verdiği yasal güçle eğitime yön vermek ister. Siyasette iktidar olan hükümet toplumdaki birliği, bütünlüğü, disiplini savunduğu ideolojik görüşü doğrultusunda eğitim kurumları aracılığıyla şekillendirmeye çalışır. Eğitim kurumları da diğer kurumlarla birlikte kültürel mirasın aktarılmasını sağlar. Devlet, yasal olarak bir yandan toplumun ve bireylerin eğitim alanındaki ihtiyaçlarını karşılarken diğer yandan devletin ve ideolojik sistemin devamını sağlayacak onu gelecek nesillere aktaracak kişileri eğitir.

Millî Eğitim Bakanlığı, devlet adına ülkenin en ücra yerlerine kadar eğitim öğretim hizmeti götüren ve faal olarak çalışan bir bakanlıktır. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilen amaç ve hedefler doğrultusunda önce 1992 yılında çıkartılan 3797 sayılı Kanuna göre daha sonra 2011 yılında çıkartılan 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre Bakanlığın teşkilatlanma yapısı Merkez Teşkilatı, 81 il ve 892 ilçe olmak üzere toplam 931 Millî Eğitim Müdürlüğünden oluşan Taşra Teşkilatı ve Yurt Dışı Teşkilatı şeklinde üç ana grupta yapılanmıştır. Çalışmamızın temelini oluşturan MEB'in tarihsel gelişime bağlı olarak Teşkilat ve Genel Yapısı şu şekilde değişikliğe uğrayarak günümüze gelmiştir.

2.1.1. Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilatının Tarihsel Gelişimi

Milli Eğitim Bakanlığı resmi sitesinde tarihçesi ile ilgili olarak eğitim öğretim hizmetinin devlet tarafından sunulması fikrinin II. Mahmut döneminde benimsenmeye başlandığını daha önceleri vakıflar aracılığı ile yürütüldüğünü belirtmiştir.(meb.gov.tr) Eğitim işleri 17 Mart 1857 tarihinde Maarif-i Umumiye Nezareti'ne verilerek yasal düzenleme yapılmıştır (e-tarih.org). Okullar sıbyan, rüştiye ve mekatib-i fünun-i mütenevvia şeklinde üçe ayrılarak Nezarete bağlanmıştır. 1869 yılında çıkartılan Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile eğitim hakkı, eğitim yönetimi, eğitim sisteminin belirlenmesi, eğitim ödenekleri, öğretmen yetiştirme ve istihdamı, taşra teşkilatı ve sınav sistemleri gibi konulara yasal zemin kazandırılmıştır.

Meclis-i Kebir-i Maarif ile il düzeyinde Maarif Meclisleri olarak kurulan merkez örgütü 1872 yılında Büyük Eğitim Meclisi haline getirilerek Mekatib-i Sıbyan, Mekatib-i Rüştiye, Mekatib-i Aliye, Telif ve Tercüme ile Matbaalar daireleri şeklinde sınıflandırılmıştır.

Osmanlının son dönemlerinde Osmanlı Hükümetinin Maarif Nezareti'ne karşılık Ankara'da TBMM Hükümetinin Maarif Vekâleti olmak üzere iki eğitim bakanlığı bulunurken 23 Nisan 1920'de TBMM açıldıktan sonra 2 Mayıs 1920 ve 3 sayılı Kanun'la Maarif Vekâleti kurulmuş ve 1923 yılında İstanbul'da bulunan Maarif Nezareti kaldırılmıştır. Ankara'da bulunan Maarif Vekâleti teşkilatına İlk Tedrisat Müdürlüğü, Orta Tedrisat Müdürlüğü, Hars Müdürlüğü, Sicil ve İstatistik Müdürlüğü birimlerine Müsteşarlık, Yükseköğretim Dairesi, Teftiş Heyeti, Telif ve Tercüme

Dairesi, Özel Kalem ve Evrak Dairesi birimleri eklenmiştir. Maarif Müdürlükleri ve Maarif Memurlukları şeklinde Taşra teşkilatı düzenlenmiştir.

Yine Bakanlığın resmi internet sayfasına (meb.gov.tr) göre Millî Eğitim Bakanlığı'nın ismi Cumhuriyetin kuruluşundan 2016 yılına kadar aynı kalmamış pek çok kez değişmiş, farklı isimlerle faaliyetine devam etmiştir:

1923 yılından 1935 yılına kadar “Maarif Vekâleti” ; 1935 yılından 1941 yılına kadar “Kültür Bakanlığı”; 1941 yılından 1946 yılına kadar “Maarif Vekilliği”; 1946 yılından 1950 yılına kadar “Millî Eğitim Bakanlığı”; 1950 yılından 1960 yılına kadar “Maarif Vekâleti”; 1960 yılından 1983 yılına kadar “Millî Eğitim Bakanlığı”; 1983 yılından 1989 yılına kadar “Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı” olmuş ve 1989 yılından günümüze kadar “Millî Eğitim Bakanlığı” ismiyle hizmet vermeye devam etmektedir.

14.09.2011 tarihli ve 28054 sayılı RG’de yayınlanan 652 sayılı MEB Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye göre Millî Eğitim Bakanlığı;

1. Merkez teşkilatı
2. Taşra teşkilatı
3. Yurt dışı teşkilatı olmak üzere 3 ana yapıdan oluşmaktadır.

1. Merkez Teşkilatı: 14.09.2011 tarihli ve 28054 sayılı RG’de yayınlanan 652 sayılı MEB Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye göre bakanlık teşkilat yapısı aşağıdaki şekilde yapılanmıştır. Bakanlık Makamı, Müsteşar ve 5 Müsteşar Yardımcısı, Hizmet Birimleri ve Talim Terbiye Kurulu Başkanlığından oluşmaktadır.

2. Taşra Teşkilatı: Millî Eğitim Bakanlığı, 5442 sayılı Kanun gereğince kurulan 81 il ve bunlara bağlı 892 ilçede teşkilatlanmıştır. Her il ve ilçede millî eğitim müdürlüğü bulunmaktadır. Ayrıca işin durumu ve ihtiyaç halinde bağımlı birimlerde kurulabilmektedir. (Kanun, 5442)

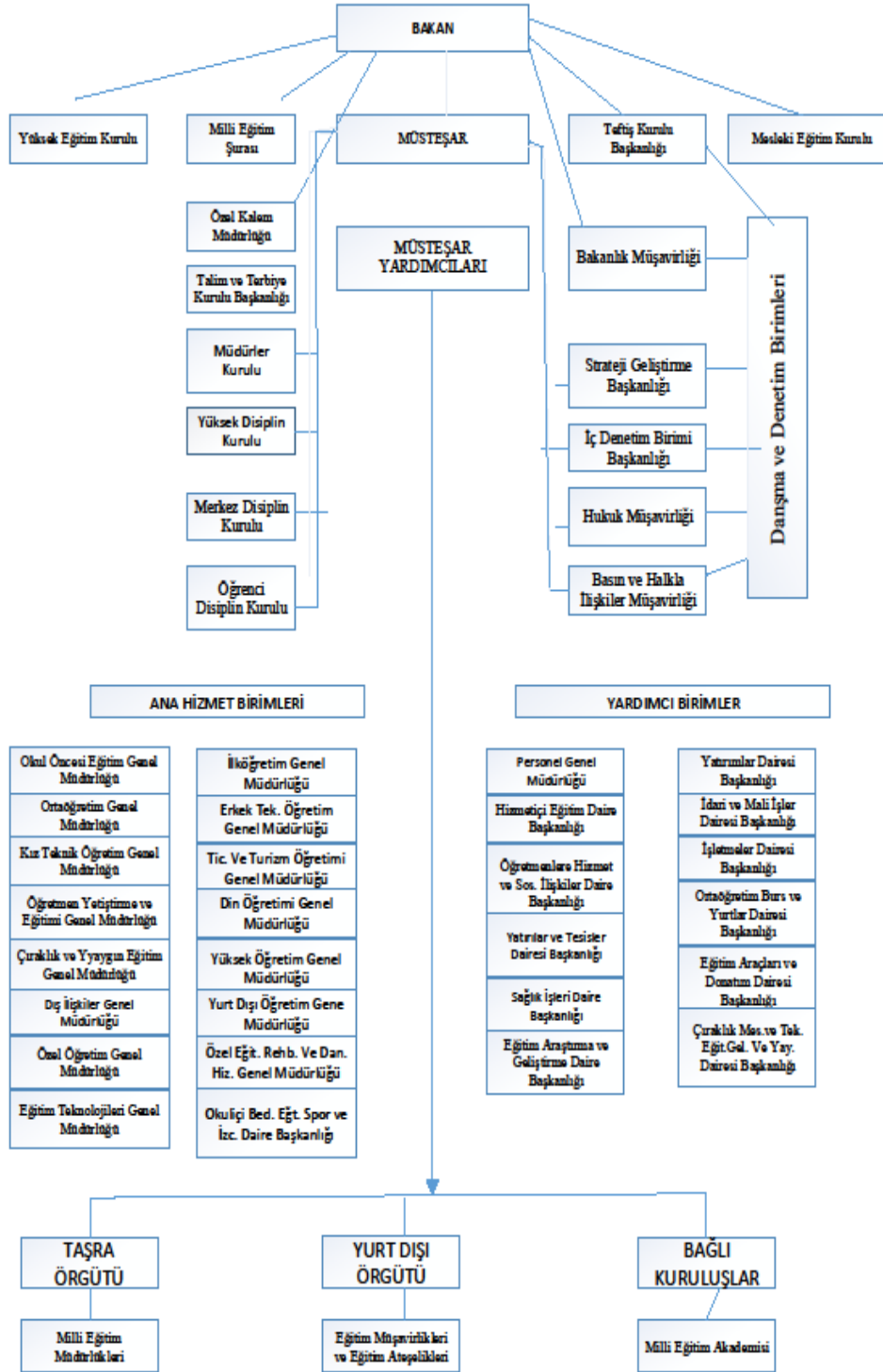
3. Yurt Dışı Teşkilatı: Bakanlık dış ülkelerde millî kültürümüzün korunması, yabancılara tanıtılması ve yaygınlaştırılması ayrıca Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın eğitim öğretim hizmetlerini yürütmek amacıyla, yurt dışında da teşkilatlanmıştır.

2.1.2. Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilatı

1992 yılında çıkartılan 3797 Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna göre Milli Eğitim Bakanlığı'nın teşkilat yapısı oluşturulmuştur. Bu kanun farklı tarihlerde güncellenmiş ancak Milli Eğitim Bakanlığı'nın temel kanunlarından birisi olmuştur. İncelenen 1999-2016 yılları arasında 3797 sayılı Kanun 2011 yılına kadar işlerliğini devam ettirmiştir. Bu kanunun amacı Anayasa, 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile kalkınma plan ve programları doğrultusunda milli eğitim hizmetlerini yürütmek üzere, Millî Eğitim Bakanlığının kurulmasına, teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir. Ancak değişen şartlara bağlı olarak yasal düzenlemelerle değişikliğe gidilmiştir. Bakanlığın teşkilatlanma yapısında en son değişiklik 14.09.2011 tarihli 280054 sayılı Resmi Gazete'de [RG] yayınlanan 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname [KHK] ile yapılmıştır. Çalışmada güncel teşkilat yapısı sadece tablo olarak verilmiş alt birimler anlatılmamıştır.

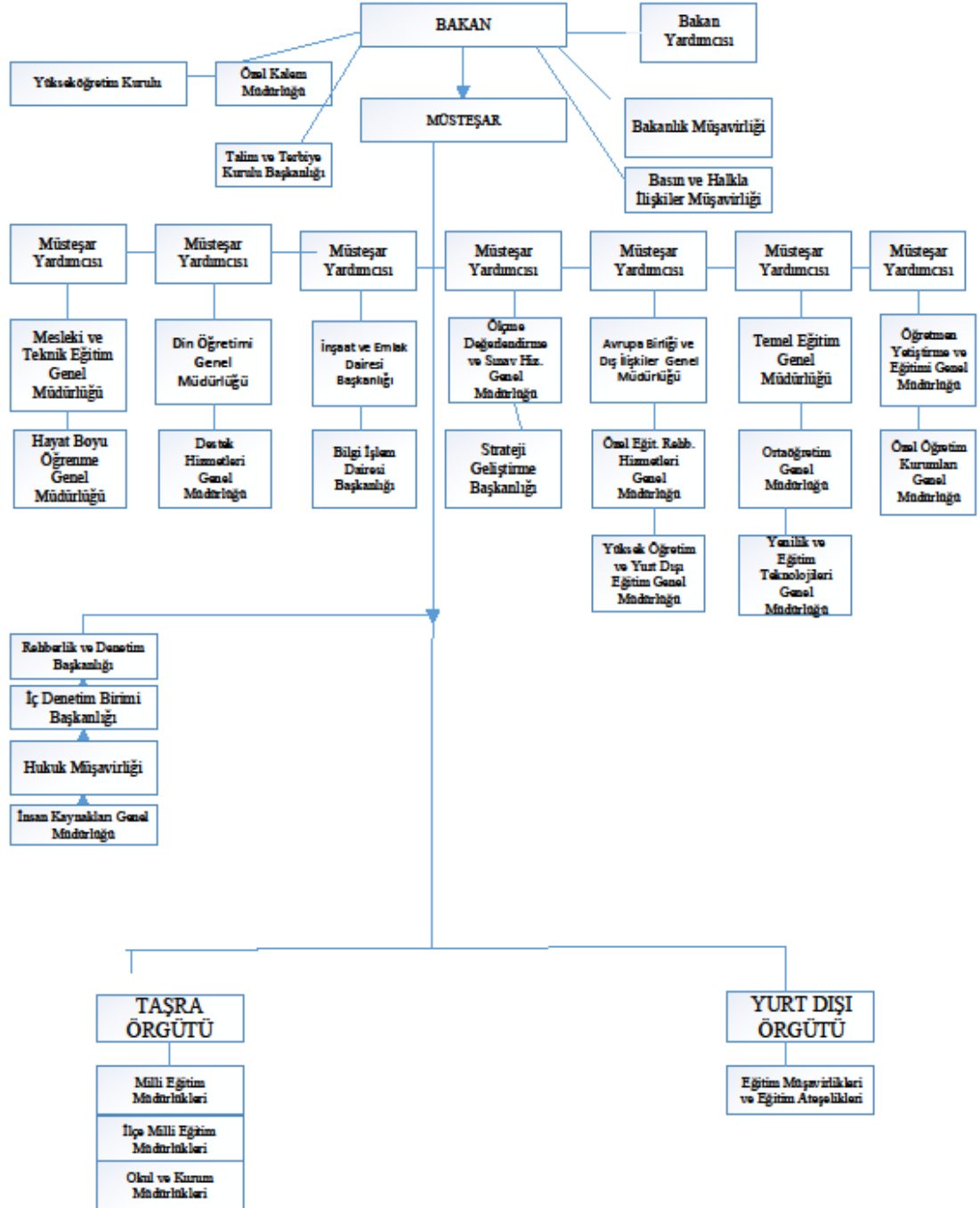
3797 sayılı Kanuna göre oluşturulan Tablo.1'deki MEB teşkilat yapısı 2011 yılına kadar devam etmiştir. Bu teşkilat yapısına göre Ana Hizmet Birimleri ve Yardımcı Hizmet Birimleri olmak üzere iki gruba ayrılmıştır.16 Genel Müdürlük,12 Daire Başkanlığı bulunmaktadır. Bu teşkilat yapısı Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer döneminde 14.09.2011 tarihli 28054 sayı RG'de yayınlanan 652 sayılı KHK ile değiştirilerek Tablo.2'deki yapıya dönüştürülmüştür. Bu teşkilat yapısında ise 14 Genel Müdürlük ve 2 Daire Başkanlığı bulunmaktadır.

Tablo 1. Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat Şeması (2011 Yılı Öncesi)

Kaynak: MEB 2010 Faaliyet Raporu.

Tablo 2. Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat Şeması (2011 Yılı Sonrası)

Kaynak: <http://www.meb.gov.tr/meb/teskilat.html>

Her ülkenin eğitim ile vermek istediği bir dünya görüşü, amacı ve hedefi vardır. Türk eğitim sisteminin temel amacı 1739 Milli Eğitim Temel Kanununda şu şekilde belirlenmiştir.

“Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır” (Kanun, 1739).

Burada belirtilen amaçlar, eğitim sürecinin bulunduğu her yerde ve her zaman dikkate alınması ve gerçekleştirilmesi gereken genel amaçlardır. Bu amaçlar tüm eğitim sistemimiz için geçerlidir. “Her eğitim kademesi bu genel amaçların kendi düzeyinde payına düşen yönünü gerçekleştirmeye, özel amaçlarını genel amaçlara uydurmaya çalışır. Eğitiminin amaçlarının bir kesimi kanunlarca, diğer kesimi de okul ya da ders programlarınca belirlenmiştir” (Tezcan, 1985). Önceki sayfalarda da belirtildiği üzere iktidar olmak ve eğitime yön vermek isteyen siyasi partiler örgün eğitimde çocuklara /gençlere ve yaygın eğitimde tüm vatandaşlara dolaylı olarak siyasi bir eğitim vermeyi amaçlar. Böylece toplumda birlik ve dayanışma sağlanır, demokratik ilkelere bağlılık öğretilir. Siyasi partiler, kişilere ve topluma onları temsil ettiklerini, onlarla aynı görüş ve düşünceye sahip oldukları fikrini vererek, kendilerinin dolayısıyla savundukları görüşün iktidar olmasını talep ederler. İktidar olan siyasi parti bu kez vadettiği görüş ve ideolojiyi gerçekleştirmeye çalışır.

Partinin veya hükümetin eğitim paradigması planlanan takvim doğrultusunda örgün eğitimde sınıflarda verilmeye çalışılırken yaygın eğitimde tüm yaş gruplarında okul ve sınıf dışında verilmektedir.

Eğitimle ilgili faaliyetler siyasi partilerin programlarına, görev yapan Başbakan veya Milli Eğitim Bakanının dünya görüşüne göre bile şekillenebilmektedir. Bu çalışmada bu konudaki değişikliklere örnekler verilecektir.

2.2. EĞİTİM TÜRLERİ

24.06.1973 tarihli ve 14574 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununa göre Türk Milli Eğitimi, birbirini tamamlayan veya her ikisi birlikte yürütülen “örgün eğitim” ve “yaygın eğitim” olmak üzere, iki ana gruba ayrılmıştır.(Kanun, 1973)

2.2.1. Örgün Eğitim

Örgün eğitim okul öncesi, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretimi kapsayan aynı yaş grubundaki kişilerin belirli bir amaç ve plan doğrultusunda, okul/kurum bünyesinde verilen eğitimidir. Örgün eğitimin kademeleri şunlardır:

Okul Öncesi Eğitim: 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre Temel Eğitim Genel Müdürlüğü bünyesindedir. Velinin isteğine bağlı olarak devam eden, belli dönemlerde zorunlu olan ancak şu an zorunlu eğitim kapsamında olmayan ve temel eğitim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar. Bu eğitim kurumları, bağımsız anaokulları olarak kurulabileceği gibi, ihtiyaç halinde ilköğretim okulları bünyesinde ana sınıfları ya da ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfı olarak da açılabilir. Okul öncesi eğitimde Millî eğitimin genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda, çocukların beden, zihin, duygu gelişimini sağlamak ve iyi alışkanlıklar kazandırmak, onları temel eğitime hazırlamak, şartları elverişsiz çevrelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme zemini temin etmek, Türkçe’nin doğru ve güzel konuşulmasını sağlamak amaçlanmıştır.

İlköğretim (İlkokul – Ortaokul): 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre Temel Eğitim Genel Müdürlüğü’nün bünyesindedir. 6-14 yaş grubundaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsar. İlköğretimde Millî eğitimin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak, her Türk çocuğunun iyi birer vatandaş olabilmesi için,

gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak, Millî ahlâk anlayışına uygun olarak yetiştirmek, onları ilgi, istidat ve kabiliyetleri doğrultusunda hayata ve bir üst öğrenime hazırlamak amaçtır. İlköğretim, erkek ve kız çocuklar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır. 8 yıl kesintisiz ilköğretim uygulaması 11 Nisan 2012 tarih 28261 sayılı RG’de yayınlanan 6287 sayılı Kanunla 4+4+4 şeklinde değişikliğe zorunlu ve kademeli eğitime dönüştürülmüştür. İlköğretim ibaresi Temel Eğitim Genel Müdürlüğü bünyesine alınmış, İlk 4 yıl ilkokul, ikinci 4 yıl ortaokul olarak tanımlanmıştır. Ayrıca okul öncesi eğitim ve ilköğretimin ilk 4 yılı 14.09.2011 tarihli 28054 sayılı RG’de yayınlanan 652 sayılı KHK ile Temel Eğitim olarak tanımlanmıştır.

Ortaöğretim: 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre okul türlerine göre Orta Öğretim, Din Öğretimi, Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlükleri olmak üzere 3 ayrı genel müdürlük tarafından yürütülmektedir. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü’nün Ortaokuldan sonra devam edilen en az dört yıllık genel, meslekî ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Ortaöğretim, 11 Nisan 2012 tarih 28261 sayılı RG’de yayınlanan 6287 sayılı Kanunla 4+4+4 şeklindeki uygulama ile zorunlu hale getirilmiştir. Ortaokulu tamamlayan öğrenci okul türlerine göre birini tercih ederek ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde öğrenim görme hakkına sahiptir. Ortaöğretim, çeşitli programlar uygulayan liselerden meydana gelir. Ortaöğretimde ortak bir genel kültür vermenin yanında, onları bedeni, zihni ahlaki manevi yönden geliştirmek ve çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe, hayata ve yükseköğretime hazırlamak amaçlanmaktadır.

Yükseköğretim: Ortaöğretim sonunda en az iki yıllık yükseköğretim veren üniversite; yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuarlar, meslek yüksekokulları ile uygulama ve araştırma merkezleridir.

2.2.2. Yaygın Eğitim

652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü’nün görev kapsamına girmektedir. Yaygın eğitimde örgün eğitime farklı sebeplerle hiç girmeyen, örgün eğitime devam eden ya da eğitim kademelerinin herhangi birinden ayrılan bireylerin eğitimini kapsar. Bireylere istek, ilgi ve ihtiyaç duydukları konularda destek vermek, eksik eğitimleri tamamlamak, kendilerini

geliştirmek, boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla hobi kursları ve meslek edindirme kursları açmak; kişisel gelişimlerini sağlamak artırmak amacıyla çalışmalar yapar. Yaygın eğitim MEB bilgi ve denetiminde resmi, özel ve gönüllü kuruluşlar tarafından da yapılabilir. Bu eğitim halk eğitimi merkezlerince, çıraklık eğitimi olarak veya uzaktan eğitim şeklinde gerçekleştirilebilir.

2.3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Millî Eğitim Bakanlığı, Osmanlı Devleti döneminde, 17 Mart 1857 tarihinde Bakanlar Kuruluna (Meclis-i Vükelâ) dâhil Maarif-i Umumiye Nezareti adıyla kurulmuştur (Özalp, 1977). Daha sonra yapılan yasal düzenlemelerle günümüze kadar gelmiştir. Mili Eğitim Bakanlığı resmi internet sayfasında belirttiği görev yapan ilk bakan Mehmet Vehbi Bulak'tan incelediğimiz Nabi Avcı'ya kadar görev yapan bakanlar hakkında yazılmış kitap sayısı sınırlıdır. Alev Coşkun'un 2013 yılında Cumhuriyet Kitapları serisinde çıkan "Hasan Ali Yücel Aydınlanma Devrimcisi" isimli inceleme eseri ve Prof. Dr. Erdoğan Başar'ın 2004 yılında çıkardığı "Milli Eğitim Bakanlarının Eğitim Faaliyetleri (1920 - 1960) isimli kitapları bunlardan ikisidir. Ayrıca tek bir bakan veya dönem yerine eğitim tarihimizi bir bütün olarak değerlendiren Cavit Binbaşıoğlu'nun "Başlangıçtan Günümüze Türk Eğitim Tarihi" ve Prof. Dr. Yahya Akyüz'ün "Türk Eğitim Tarihi M.Ö.1000 - M.S.2013" çalışmaları da bulunmaktadır. Ulusal Tez Merkezi arşivinde bulunan araştırma çalışmalarından Milli Eğitim Bakanları hakkında yapılan araştırmalar şunlardır:

1988 yılında Ankara Üniversitesi Doktora öğrencisi Erdoğan Başar tarafından hazırlanan "Cumhuriyet Dönemi Milli Eğitim Bakanları ve İcraatlarının Değerlendirilmesi (1920-1960)" isimli yayınlanmamış doktora çalışması. Bu çalışma daha sonra kitap olarak yayınlanmıştır.

1996 yılı Ankara Üniversitesi Yüksek Lisans öğrencisi İlknur Türkkaan tarafından hazırlanan "Cumhuriyet Döneminde Milli Eğitim Bakanı Olarak Hasan Ali Yücel" isimli yayınlanmamış Yüksek Lisans çalışmasıdır. Bu çalışmada Hasan Ali Yücel'i Bakan, yazar, reformcu, köy enstitülerinin kurucusu, klasiklerin tercümelerini başlatan kişi olarak değerlendirmiş ve bu çerçevede çalışmıştır.

2004 yılında Ankara Üniversitesi Yüksek Lisans öğrencisi Ayşegül Sertkaya tarafından hazırlanan “1. Meclis Dönemindeki Eğitim ve Kültür Faaliyetleri ve Milli Eğitim Bakanları” isimli yayınlanmış Yüksek Lisans çalışmasıdır. Bu çalışmada Kurtuluş Savaşı yıllarında Maarif Vekili olarak görev yapan Dr. Rıza Nur, Hamdullah Suphi, Mehmet Vehbi ve İsmail Safa'nın vekilliği ve bakanlığı incelenmiştir.

2006 yılında Ege Üniversitesi Doktora öğrencisi Ömer Karakaş tarafından hazırlanan “Atatürk ve İnönü'nün iki Milli Eğitim Bakanı (Saffet Arıkan ve Hasan Ali Yücel) Döneminde Kültür Siyaseti (1935-1946)” isimli yayınlanmış doktora çalışmasıdır. Bu çalışmada Türk Ocakları, Mustafa Necati ve Harf İnkılabı, Esat Sagay ve Halkevleri, Dr. Reşit Galip ve Üniversite Reformu, Saffet Arıkan, İsmet İnönü'nün Cumhurbaşkanı seçilmesiyle kültür siyasetine yansımaları incelenmiştir.

2006 yılında Selçuk Üniversitesi Yüksek Lisans öğrencisi Ümit Savaş Taşkesen tarafından hazırlanan “Hasan Ali Yücel'in Eğitim Felsefesi ve Türk Milli Eğitimine Katkıları” isimli yayınlanmış Yüksek Lisans çalışmasıdır. Bu çalışmada Hasan Ali Yücel'in eğitim felsefesi, eğitim düşüncesi ve Türk milli eğitimine katkısı incelenmiştir.

2007 yılında İstanbul Üniversitesi Yüksek Lisans öğrencisi Evren Aldemir tarafından hazırlanan “Kültür (Milli Eğitim) Bakanlarından Saffet Arıkan'ın Çalışmaları” isimli yayınlanmış Yüksek Lisans çalışmasıdır. Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanı Saffet Arıkan'ın döneminde yapmış olduğu faaliyetler ve köy enstitüleri kuruluş çalışmaları incelenmiştir.

2007 yılında Adnan Menderes Üniversitesi Yüksek Lisans öğrencisi Derya Tan tarafından hazırlanan “Milli Eğitim Bakanları ve Eğitim İcraatları (1980-1999)” isimli yayınlanmış Yüksek Lisans çalışmasıdır. Bu çalışmada 1980 ihtilalinden 1999 yılına kadar Milli Eğitim Bakanı olarak görev yapan Hasan Sağlam, Mehmet Vehbi Dinçerler, Metin Emiroğlu, Hasan Celal Güzel, Avni Akyol, Köksal Toptan, Nahit Menteşe, Nevzat Ayaz, Turhan Tayan, Mehmet Sağlam ve Hikmet Uluğbay'ın eğitim faaliyetleri incelenmiştir.

2007 yılında İstanbul Üniversitesi Yüksek Lisans öğrencisi Ertuğrul Turgut tarafından hazırlanan “Dr. Reşit Galip'in Millî Eğitim Bakanlığı ve Milli Eğitim

Düşüncesi” isimli yayınlanmış Yüksek Lisans çalışmasıdır. Bu çalışmada Dr. Reşit Galip’in Milli kimlik oluşturma çabaları ve bakanlık faaliyetleri incelenmiştir.

2010 yılında Gazi Üniversitesi Yüksek Lisans öğrencisi Murat Demir tarafından hazırlanan “Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Tanrıöver’in Eğitim ve Kültür Anlayışı” isimli yayınlanmış Yüksek Lisans çalışmasıdır. Bu çalışmada Cumhuriyet dönemi Milli Eğitim İkinci Bakanı Hamdullah Suphi Tanrıöver’in eğitim ve kültürle ilgili görüşleri incelenmiştir.

2015 yılında Yeditepe Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi Türkan Filiz Şentürk tarafından hazırlanan “Türk Milli Eğitimine damgasını vuran bir eğitim lideri Hasan-Ali Yücel” isimli yayınlanmış Yüksek Lisans çalışmasıdır. Bu çalışmada Hasan Ali Yücel’in yöneticiliği, eserleri, eğitim konusundaki görüşleri incelenmiştir.

2015 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yüksek Lisans öğrencisi Cem Bilgili tarafından hazırlanan “ Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol Dönemi Eğitim Politikaları: 1989-1991” isimli yayınlanmamış Yüksek Lisans çalışması. Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol tanıtılarak Bakanlık teşkilatında yapmış olduğu faaliyetler ve dönemin eğitim politikaları incelenmiştir.

2015 yılında Adnan Menderes Üniversitesi Yüksek Lisans öğrencisi Mehmet Çetin tarafından hazırlanan “Milli Eğitim Bakanlarının Eğitim İcraatları (1999-2011)” isimli Yüksek Lisans çalışması olmak üzere 12 çalışmaya ulaşılmıştır. Ulaşılan çalışmaların 2 tanesi doktora tezi, 10 tanesi ise Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Yine ulaşılan bu araştırmalardan 3 tanesi Hasan Ali Yücel hakkındadır. Bulunan çalışmalar incelendiğinde en yakın tarihi kapsayan araştırma Mehmet Çetin’in “Milli Eğitim Bakanlarının Eğitim İcraatları (1999-2011)” yayınlanmamış Yüksek Lisans çalışmasıdır.

Adnan Menderes Üniversitesi Yüksek Lisans öğrencileri Derya Tan’ın hazırladığı “Milli Eğitim Bakanları ve Eğitim İcraatları (1980-1999)” ve aynı üniversite öğrencisi Mehmet Çetin’in “Milli Eğitim Bakanları ve Eğitim İcraatları (1999-2011)” çalışması birbirini tamamlayan bir çalışma örneğidir. İki çalışma birlikte ele alındığında 1980-2011 yılları arasında görev yapan Milli Eğitim Bakanlarının eğitim faaliyetlerini sıralı bir şekilde ancak farklı bir üslupta incelenmiş olacaktır.

2016 yılında yapılmış veya 2016 yılına kadar dönemi kapsayan hiçbir çalışma bulunamamıştır. Bu çalışma 1999-2016 yılları arasını kapsamaktadır. Diğer iki çalışmadan farklı bir üniversite ve farklı bir bakış açısıyla incelenmiştir. Tarih ve incelediği dönem bakımından en güncel çalışmadır.

Bu çalışmalardan sonra gelecekteki araştırmacıların Cumhuriyetten günümüze Milli Eğitim Bakanları ve eğitim faaliyetlerini bir bütün halinde incelemesi eğitim ve kültür tarihimiz açısından faydalı olacaktır. Çünkü bu kapsamda bir çalışma bulunmamaktadır.1920-2016 yıllarına ait çalışmaları inceleyen ve kitap halinde yayınlanan bulabildiğim tek kitap Prof. Dr. Erdoğan Başar'ın "Milli Eğitim Bakanlarının Eğitim Faaliyetleri (1920-1960)" adlı eseridir. Bu çalışmalardaki tarih üzerinden de 56 yıl geçmiş ve yeni bir kitap çalışması bulunmamaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. YÖNTEM

1999 yılındaki koalisyon hükümeti Milli Eğitim Bakanlarından 2002 yılından 2016 yılına kadar devam eden (14 yıl) AK PARTİ hükümetlerindeki Milli Eğitim Bakanları olmak üzere toplam yedi bakan ve onların eğitim alanında yaptıkları faaliyetlerin incelenmesini amaçlayan bu çalışmada literatür taraması tekniği kullanılmıştır. Temel veri kaynağımız Türkiye İstatistik Kurumu [TUIİK] Eğitim İstatistikleri ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan eğitim istatistikleri, faaliyet raporları ve bütçe sunuş raporlarıdır. Ayrıca siyasi parti programları, seçim beyannameleri, Hükümet programları, 1999 - 2016 yılları arasında yayınlanmış MEB Şura kararları, Beş yıllık kalkınma planları, Resmi Gazete arşivi, 1999 - 2016 yılları arası yayınlanan tebliğler dergileri başta olmak üzere çeşitli eğitim dergileri, ulusal gazeteler, eğitim alanındaki kitaplar, eğitim alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının yayınladığı eğitim istatistikleri ve araştırma raporları incelenmiştir.

3.2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmamızda 1999 yılından 2016 yılına kadar meydana gelen olayları aktardığı için literatür tarama modeli kullanılmıştır. Bir bakana ait bilgileri işlerken kesitsel, 1999-2016 yıllarına ait tüm bilgilerle ilgili genel değerlendirme yapılırken boylamsal özellik taşımaktadır. Bakanların faaliyetlerini incelemek için geçmiş yıllara ait aynı veriler farklı kaynaklardan da teyit edilmiştir. Önce ilgili bakan hakkında araştırma yapılmış, bulunan veriler belli bir amaç doğrultusunda bölümlere ayrılmış ve bunların bir kısmı tablolara dönüştürülmüştür. Veriler tarihlerine ve konularına göre tasniflenmiş en son kısımda ise 1999 - 2016 yılları arası bir bütün halinde değerlendirilerek yorumlanmıştır. Veriler kullanılırken en son elde edilenler ve en kapsamlı olanlara yer verilmiştir.

3.3. ÇALIŞMA GRUBU

1999 yılında DSP, ANAP ve MHP gibi farklı siyasi görüşlere sahip 3 farklı partinin oluşturduğu koalisyon hükümetiyle başlayan dönemden AK PARTİ'nin 2002- 2016 yılları arasında kurduğu hükümetlerde görev yapan toplam yedi Milli Eğitim

Bakanının faaliyetleri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmada yapılan çalışmalar bakan ve hükümet sıralamasına uygun olarak bir bütün halinde değerlendirilmiştir.

Tablo 3. Milli Eğitim Bakanları (1999-2016)

S. No	Milli Eğitim Bakanları	Görev Süresi		Hükümet	Parti
		Başlama	Ayrılma		
1	Metin Bostancıoğlu	11.01.1999	10.07.2002	56-57	DSP- ANAP- MHP Koalisyon Hükümeti
2	Necdet Tekin	10.07.2002	18.11.2002	57	DSP- ANAP- MHP Koalisyon Hükümeti
3	Erkan Mumcu	18.11.2002	14.03.2003	58	AK PARTİ
4	Hüseyin Çelik	14.03.2003	01.05.2009	59	AK PARTİ
5	Nimet Çubukçu	01.05.2009	06.07.2011	59	AK PARTİ
6	Ömer Dinçer	06.07.2011	24.01.2013	60	AK PARTİ
		24.01.2013	29.08.2014	61	AK PARTİ
		29.08.2014	28.08.2015	62	AK PARTİ
		28.08.2015	24.11.2015	63	AK PARTİ Seçim Hükümeti
7	Nabi Avcı	24.11.2015	24.05.2016	64	AK PARTİ

Kaynak: www.başbakanlık.gov.tr ve www.meb.gov.tr sitelerinden derlenmiştir.

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ

Bu araştırmanın verileri literatür tarama yöntemi ile toplanmıştır. Öncelikle siyasi partilerin eğitim görüşlerine yer verilmiştir. Kurulan hükümetlerin eğitim politikaları incelenmiştir. Daha sonra kurulan hükümetlerde görev alan Millî Eğitim Bakanları'nın özgeçmişleri incelenmiştir. Görev süresi içerisinde Bakanların yaptıkları eğitim faaliyetleri araştırılmıştır. Bakanın eğitim durumu, siyasi görüşü ve parti programı arasındaki bağ incelenmiştir. En sonunda ilgili bakan ve görev süresi içerisindeki faaliyetleri üzerinde genel değerlendirme yapılmıştır.

Araştırmada Siyasi parti programları, Seçim Beyannameleri [SB], Hükümet Programları [HP], MEB Faaliyet Raporları [FR], Kalkınma Planları [KP], Şura Kararları, 1999-2016 yılları arasındaki yayınlanmış Tebliğler Dergileri [TD], TÜİK

İstatistikleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi, Talim Terbiye Yayınlar Dairesi Arşivi, MEB Eğitim İstatistikleri, Eğitim Kongreleri, aynı türden farklı kaynaklar, belge ve dokümanlar taranmıştır. Ayrıca ulusal basında konularla ilgili gazete, dergi ve kitaplar taranmış ve elde edilen bilgiler analiz edilerek sunulmuştur.

Çalışmada ilk önce Hükümetlerin kurulma aşaması aktarılmış daha sonra o hükümet döneminde görev yapan bakana ait faaliyetlere yer verilmiştir. Tablolar oluşturulurken ilgili bakanın dönemine ait ön bilgiler verilmiş, asıl detaylı bilgiler eklerde sunulmuştur. Eklerde verilen bilgilere kullanıcıların daha kolay ulaşabilmeleri için 1999-2016 yılları bir bütün halinde sunulmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.1. BULGULAR VE YORUM

Çalışmada tarih sırası takip edilmiş önce kurulan hükümetler hakkında bilgi verilmiş daha sonra hükümetteki Milli Eğitim Bakanı'nın eğitim faaliyetleri analiz edilmiştir.

4.2. 56. HÜKÜMET (IV. Ecevit Hükümeti)

Partiler: DSP-ANAP–Demokrat Türkiye Partisi (Azınlık Hükümeti)

Başbakan: Bülent Ecevit Görev Süresi: 11.01.1999 - 28.05.1999

Cumhurbaşkanı: Süleyman Demirel Görev Süresi: 16.05.1993 - 16.05.2000

Milli Eğitim Bakanı: Metin Bostancıoğlu Görev Süresi: 11.01.1999 - 10.07.2002

ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, ANAP- DSP ve Demokrat Türkiye Partisi'nin koalisyonu [ANASOL- D] ile kurulan CHP'nin desteğini alarak Başbakan olmuş ve 55. Hükümeti kurmuştur. 30 Haziran 1997 - 11 Ocak 1999 tarihleri arasında görev yapan ANASOL–D hükümeti Türkbank ihalesindeki yolsuzluk iddiaları üzerine CHP'nin hükümete verdiği desteğini geri çekmesi ve hükümet aleyhinde gensoru önergesi vermesi nedeniyle zor durumda kalmıştır. Verilen önerge Türkiye Büyük Millet Meclisi [TBMM] tarafından kabul edilince güvenoyu alamayan ANASOL-D hükümeti düşmüştür. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, 18 Nisan 1999'da yapılacak seçimler nedeniyle hükümet kurma işini DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit'e vermiştir. 23 Aralık 1998'de Cumhurbaşkanı Demirel tarafından görevlendirilen DSP Genel Başkanı Ecevit, hükümeti kuramayarak görevi iade etmek zorunda kalmıştır. 7 Ocak 1999 tarihinde Ecevit, hükümeti kurma görevini tekrar üstlenmiş Doğru Yol Partisi'nin [DYP] dışarıdan destek sözü vermesi üzerine ANAP ile DSP, Azınlık hükümetini kurmuştur. Kurulan azınlık hükümeti, 11 Ocak 1999 tarihinde Cumhurbaşkanı tarafından onaylanarak, 17 Ocak 1999 tarihinde de TBMM'den güvenoyu almıştır.

Bülent Ecevit, TBMM'de 56. Hükümet Programı [56.HP] konuşmasında “Hükümetin ömrü kısa olacağı için, Hükümet Programını da kısa tuttuk” demiştir (Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi [TBMM TD], 1999).

Farklı siyasi görüşlere sahip koalisyon ortağı partiler kendi aralarında yaptıkları protokolde eğitim ile ilgili şu konularda anlaşmışlardır:

“Hükümetimiz, eğitime ve gençliğe yatırımı, ülkemizin geleceğine yapılan en önemli yatırım olarak kabul etmektedir.

İlk, orta ve yükseköğretimde, çağdaş iletişim ve bilgi teknolojileri en geniş ölçüde değerlendirilerek ve öğrenci yurtları hızla yaygınlaştırılarak, eğitimde olanak ve fırsat eşitliği sağlanacaktır.

Sekiz yıllık kesintisiz ve zorunlu ilköğretim uygulamasına devam edilecektir.

Türkiye’yi bilgi çağına hazırlamaya yönelik olarak zorunlu eğitim süresinin arttırılması imkânları araştırılacaktır.

Eğitim kurumlarında ideolojik kutuplaşma ve çatışmalara fırsat verilmeyecektir.

Meslekî ve teknik eğitim özendirilecektir.

Yetişkinlerin her alanda öğrenimlerini geliştirebilmeleri için gerekli olanaklar sağlanacaktır.

Engellilerin öğrenimlerine ve meslek veya sanat edinebilmelerine özel önem verilecektir.

İlköğretimde beşinci sınıfı tamamlayan öğrencilerin, kanunî temsilcilerinin talep etmesi halinde, Diyanet İşleri Başkanlığınca yaz tatilinde açılan ve Millî Eğitim Bakanlığının denetim ve gözetimine tabi olan Kur’an kurslarına devam edebilmelerine imkân verecek bir düzenleme yapılacaktır.” diyerek hedefler belirlenmiş ve koalisyon protokolünde ifade etmiştir”(Neziroğlu, 2015).

56. Hükümet Programında eğitim konusunda şu hedefleri belirlemiştir:

“Sekiz yıllık kesintisiz ve zorunlu ilköğretim uygulamaları alanında bir-buçuk yılda büyük mesafe alınmıştır. Bu süre içinde, yalnız ilköğretimde değil, eğitimle ilgili birikmiş birçok sorunun çözümü yolunda da çok önemli gelişmeler sağlanmıştır. Hükümetimiz bu gelişmeleri kesin kararlalıkla sürdürecektir. Okul yapımı yatırımları, o arada, özellikle, başlamış bulunan yatılı ilköğretim bölge okulları ile pansiyonlu ilköğretim okullarının tamamlanması çalışmaları hızlandırılacaktır. Özürlü yurttaşlarımızın ve yetişkinlerin eğitimine büyük önem verilecektir. Dar gelirli aile çocuklarının eğitim giderlerine devlet katkısını artırma yolundaki uygulamalar da yaygınlaştırılacaktır” (TBMM TD, 25.12.1999).

Sinop Milletvekili Metin Bostancıoğlu, 56. Hükümetin Millî Eğitim Bakanı olarak görevlendirilmiştir. Metin Bostancıoğlu, MEB kurumsal internet sayfasındaki bakanlar listesinde Türkiye Cumhuriyeti’nin Millî Eğitim 57. Bakanı olarak gösterilmiştir.

4.3. 57. HÜKÜMET (V. Ecevit Hükümeti)

Parti: DSP-MHP- ANAP (Koalisyon Hükümeti)

Başbakan: Bülent Ecevit Görev Süresi: 28.05.1999 - 18.11.2002

Cumhurbaşkanı: Süleyman Demirel Görev Süresi: 16.05.1993 - 16.05.2000

Milli Eğitim Bakanları: Metin Bostancıoğlu Görev Süresi: 11.01.1999 - 10.07.2002

Necdet Tekin Görev Süresi: 10.07.2002 - 18.11.2002

18 Kasım 1999 yılında Milletvekili seçimleri sonucunda 21. Dönem TBMM ve buna bağlı olarak DSP, MHP ve ANAP koalisyonundan oluşan 57. Hükümet kurulmuştur. Başbakan Bülent Ecevit, 57. Hükümet Parti Programı konuşmasında yeni hükümetle ilgili olarak:

“Milletimiz, seçimlerde ortaya çıkardığı bu Meclis yapısı ile ülkemizi 21. yüzyıla taşıma görev ve sorumluluğunu hiçbir siyasî partiye tek başına vermemiş, partilerin uzlaşarak ülkeyi yönetmelerini istemiştir. Milletimiz, bu tercihi ile siyasî hayatımızda, istikrarsızlık, çatışma ve kutuplaşma yerine, hoşgörü, uzlaşma ve iş birliği ortamının hâkim olmasını, ülke sorunlarına istikrar içinde çözüm üretilmesini arzuladığını göstermiştir. Bu anlayıştan yola çıkan Demokratik Sol Parti, Milliyetçi Hareket Partisi ve Anavatan Partisi, 57. Cumhuriyet hükümetini oluşturmak suretiyle ülke sorunlarına çözüm üretme görev ve sorumluluğunu birlikte üstlenerek, bir uzlaşma ve atılım hükümeti olarak çalışmaya karar vermişlerdir. Bu koalisyon, ülkemizin uzun ömürlü, verimli ve istikrarlı bir yönetime kavuşması için, hükümeti oluşturan partilerin karşılıklı güven, saygı ve iş birliği anlayışı çerçevesinde hareket etmelerini ve ulusal yararları ön planda tutmalarını siyasî ve ahlaki bir görev olarak kabul etmiştir” sözleriyle 3 farklı siyasî görüşe sahip partinin uyum içerisinde çalışacağını belirtmiştir (TBMM TD, 1999).

Üçlü koalisyonu oluşturan partilerden DSP 2013'te yayınladığı tüzüğün üyelik şartında bölümünde kendi çizgisini “Demokratik Sol doğrultuyu, Atatürk Devrimini ve bu Devrimin içerdiği milliyetçilik ve laiklik anlayışına dayalı ulus kavramını içtenlikle benimseyen” bir parti; MHP, 2009 yılında yayınladığı tüzükte “... gücünü mukaddesattan, inançlarından, ilkelerinden ve Türk milletinden alır. Türk milletinin milli ve manevi değerler manzumesinin tamamını benimseyerek siyaset yapan Milliyetçi Hareket Partisi toplumsal merkezin siyasî temsilcisidir” şeklinde tanımlamakta; ANAP ise 1992 yılında yayınlanan tüzüğünde kendisini “iktisadı

gelişmede fertlerin teşebbüs gücünü esas kabul eden, geleceğimizin teminatı olan gençlerimizin modern ve ileri Türkiye idealine bağlı, milli ve ahlâkı değerlerimizi benimsemiş, ilmi düşünceye sahip, herkese karşı sevgi, saygı, müsamaha besleyen medeni birer insan olarak yetişmelerini milli eğitimin esası sayan” bir parti olarak tanımlamaktadır.

Başbakan Bülent Ecevit'in de belirttiği üzere kısa süre için kurulan 56. Hükümet ülkeyi seçimlere kadar yönetmiştir. 18 Nisan 1999 tarihinde yapılan Genel seçimler sonucunda DSP %22,19 ile 136 milletvekili; MHP %17,98 ile 129 milletvekili ; Fazilet Partisi %15,41 ile 111 milletvekili; ANAP : %13,22 ile 86 milletvekili; Doğru Yol Partisi %12,01 ile 85 milletvekili çıkartmış ve Cumhuriyet Halk Partisi [CHP] %8,71 oy oranlarına ulaşmıştır. Bu seçimler sonucunda CHP ilk defa TBMM dışında kalmıştır. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel hükümet kurma görevini DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit'e verdi. Bülent Ecevit DSP, MHP ve ANAP ile 28 Mayıs 1999 tarihinde üçlü koalisyon hükümetini kurdu.

Koalisyon hükümeti döneminde DSP Millî Eğitim Bakanlığını kendi bünyesinden bir milletvekiline vermiştir.

4.4. Metin BOSTANCIOĞLU (1942-...)

Görev Süresi: 11.01.1999 – 10.07.2002

Hükümet: 57 Parti: DSP-MHP – ANAP Koalisyon

Başbakan: Bülent Ecevit Görev Süresi: 28.05.1999 – 18.11.2002

Cumhurbaşkanı: Süleyman Demirel Görev Süresi: 16.05.1993- 16.05.2000

Hayatı:1942 yılında Bafra'da doğmuş, ortaöğretimini Sinop Lisesinde tamamlayarak Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirmiştir. Ankara Barosuna kayıtlı Serbest Avukat ve Hukuk Danışmanı olarak çalışmıştır. Hacettepe Üniversitesi Teknoloji Enstitüsü ve Gazi Üniversitesi İşletme Fakültesinde, akademisyen olarak çalışmıştır. XX ve XXI. dönem Sinop Milletvekili seçilerek TBMM Partiler arası Uyum Komisyonu ve Anayasa Komisyonu üyeliği, TBMM DSP Grup Başkanvekilliği görevleri yapmıştır. Bülent Ecevit Başbakanlığında kurulan 56 ve 57. hükümetlerde Milli Eğitim Bakanı olarak görev alan Bostancıoğlu evlidir ve iki çocuk babasıdır.

56. ve 57. Hükümetlerde Milli Eğitim Bakanı olarak görev yapan Metin Bostancıoğlu'nun bakanlığı döneminde yapılan çalışmaları şu ana başlıklar altında inceleyebiliriz:

4.4.1. GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

Bu bölümde Metin Bostancıoğlu döneminde tüm eğitim öğretimi kapsayan çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

MEB ve Yükseköğretim Kurumu [YÖK] iş birliği yaparak 1998-1999 Eğitim öğretim yılından itibaren öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarında yeniden bir yapılanmaya gitmiştir. “1998 yılına kadar fen- edebiyat fakültelerinin matematik, fizik, kimya, biyoloji, tarih, coğrafya, Türk dili ve edebiyatı gibi programlarından mezun olanlar, pedagojik formasyon almaları kaydıyla, öğrenim gördükleri alanlara ilişkin öğretmenliklere atanabilmişlerdir” (TBMM TD, 30.05.2005). Daha önce lisans öğrenimi sırasında aldıkları 21 kredilik formasyon belgesi programına son verilerek yerine;

- ✓ *İlköğretim alanlarına sınıf ve kol öğretmeni yetiştiren programlar (Okul öncesi, Sınıf, Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi) 4 yıllık lisans,*
- ✓ *İlköğretim ve Ortaöğretime ortak branş öğretmeni yetiştiren programlar (Resim-iş, Müzik, Beden Eğitimi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri, Yabancı Dil) ile meslekî ve teknik eğitim kurumları meslek dersleri öğretmenliği programları 4 yıllık lisans,*
- ✓ *Eğitim Fakülteleri, bünyesindeki Ortaöğretim alan Öğretmenliği ile ilgili programlar (Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, Coğrafya, Fizik, Kimya, Biyoloji... Öğretmenliği) 3,5+1,5=5 yıllık tezsiz yüksek lisans,*
- ✓ *Ortaöğretim kurumlarına alan öğretmeni yetiştiren Edebiyat, Fen, Fen-Edebiyat Fakülteleri, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, İlahiyat Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu programları ise 4+1,5=5,5 yıllık tezsiz yüksek lisans düzeyine getirilmiştir (TBMM TD, 04.06.2002).*

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi [ÖSYM], 1999 yılında iki basamaklı sınavın ikinci basamağını kaldırmış, sınavı Öğrenci Seçme Sınavı [ÖSS] adı altında tek basamaklı bir sınav hâline getirmiştir. 1999 yılındaki değişiklikte önceki yıllarda

uygulanan ÖSS’de herhangi bir değişiklik yapılmamış, sınavda sorulara temel teşkil eden bilgilerde temel eğitim müfredatının üstüne çıkılmamıştır.

Bakan Bostancıoğlu döneminde okul türlerine göre yapılan çalışmalar:

4.4.1.1. Okul Öncesi Kapsamında Yapılan Çalışmalar

21.02.2000 tarihinde 2000 /24 sayılı Genelge ile Okul Öncesi Eğitim Öğretmenliği ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca Mart 2002’de 2534 sayılı TD’de MEB Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği yayınlanmıştır.

4.4.1.2. İlköğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

15.04.2000 tarihli 24021 sayılı RG’de Taşınalı İlköğretim Yönetmeliği ile 22.10.2001 tarihli 24021 sayılı RG’de Açık Öğretim Ortaokulu Yönetmelikleri çıkartılmıştır.

4.4.1.3. Ortaöğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Metin Bostancıoğlu döneminde tüm ortaöğretim okul türleri ile ilgili mevzuat değişikliğine gidilmiştir. Yapılan çalışmalardan Fen Liseleri ile ilgili olanlar 2497 ve 2505 sayılı TD’de; Anadolu Liseleri ile ilgili olanlar 05.11.1999 tarihli 23867 sayılı RG ve 2507 ile 2519 sayılı TD’de; Yabancı Dil Ağırlıklı Liseler ile olanlar 20.08.1999 tarihli 23792 sayılı RG’de; Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri ile olanlar 20.08.1999 tarihli 23792 sayılı RG’de; Çok Programlı Lise ile ilgili olanlar 3052 sayılı TD’de; Anadolu Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumları ile ilgili olanlar 2515 sayılı TD’de yayınlanmıştır. Yapılan değişikliklere bağlı olarak öğretim programları ve haftalık ders çizelgeleri de değiştirilmiştir.

4.4.1.4. Özel Eğitim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Şubat 2000 tarihli 2509 sayılı TD’de MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği yayınlanmıştır. Yönetmeliğe göre “Özel Eğitim gereksinimleri belirlenmiştir. 36-72 ay arasındaki çocuklar için okul öncesi eğitim zorunludur ve kaynaştırma uygulamaları temeline dayalı olarak destek eğitim planları çerçevesinde yürütülür” ibaresiyle özel eğitimi okul öncesinden başlatmıştır. Aynı yönetmelikte ilköğretim okullarında özel eğitim sınıf mevcudu en fazla 10 olarak belirlenmiştir. Okul öncesi

özel eğitim sınıfında bir öğretmen diğer sınıflar için iki öğretmen görevlendirilmesi yapılmıştır. Zihinsel öğrenme güçlüğü olan öğrencilere ilköğretimde sınıf tekrarı yaptırılmayacağı belirtilmiştir.

4.4.1.5. Özel Öğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

MEB 16. Şura kararlarında “Özel sektörün mesleki ve teknik eğitim okulları açması özendirilmelidir” ve “Özel sektörün mesleki ve teknik eğitim kurumu açması ile iş yerlerindeki mesleki eğitim etkinlikleri, Gelir ve Kurumlar Vergisi muafiyeti, KDV oranlarının düşürülmesi, vergi iadesi vb. teşvik araçları ile desteklenmelidir” tavsiye kararlarıyla özel öğretim teşvik edilmiştir. Ayrıca özel öğretimle ilgili dört mevzuat çalışması yapılmıştır:

- ✓ Özel Kurslar Tip Yönetmeliği. Temmuz 2000 tarihli 2514 sayılı TD, Eylül 2001 tarihli 2528 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi Tip Yönetmeliği. Temmuz 2002 tarihli 2538 sayılı TD.
- ✓ Özel Okullar Çerçeve Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. Eylül 2002 tarihli 2516 sayılı TD.

4.4.2. OKUL TÜRLERİ VE SAYILARI

Bu başlık altında Metin Bostancıoğlu dönemindeki okul ve öğrenci sayıları, okullaşma oranları, yurt ve pansiyon sayıları hakkında farklı kaynaklardan elde edilen veriler sunulmuştur.

4.4.2.1. Okul ve Öğrenci Sayıları

Metin Bostancıoğlu dönemine ait okul, öğrenci ve öğretmen sayıları birkaç kaynaktan aktarılmıştır. Burada amaç farklı kaynaklarla dönem hakkında detaylı bilgi sahibi sunmaktır. Bazı kaynaklarda okul öncesi eğitim ilköğretimle birleştirilerek verilmiş aynı şekilde öğretmenlerde ilköğretime dâhil etmiştir. Bu nedenle rakamlarda farklılıklar oluşmaktadır. Bu yüzden diğer kaynaklara da yer verilmiştir.

İlk kaynak Bakan Bostancıoğlu'nun MEB 1999 Bütçe görüşmelerinde açıkladığı öğrenci sayılarıdır:

“1998-1999 öğretim yılında 6. sınıfa kaydolun öğrenci sayısının bir önceki yıla göre oranı: Şehirlerde, kız öğrenci sayısındaki artış %30'dur. Köyde, kırsal alanda kız öğrencilerimizin 6. sınıfa kayıt oranı %161,7'dir; %162'dir. Erkek çocuklarımız ise, şehirlerde %9,5; kırsal alanda, köylerde % 61,9'dur. Kırsal alanda öğrenci artışı %95'tir. Öğrenci sayısı ne kadar arttı: 5. sınıf öğrenci sayısı toplam 1998-1999 öğretim yılında 1.312.000 oldu. Sadece 6. sınıf ile 5. sınıf arasındaki fark ise, 99.713'tür. Çıraklık eğitim merkezi sayısı ve burada eğitim görenlerin sayısı... Merkez sayısı, 1997-1998'de 320'ye ve bugün 325'e ulaşmıştır. Çıraklık eğitim merkezlerinde öğrenci sayısı 1994-1995 yılında, 199.083 iken, bugün 267.074'tür” (TBMM TD, 28.06.1999).

1999 bütçe görüşmesinde Fazilet Partisi Konya Milletvekili Sayın Remzi Çetin ise şu rakamları vermiştir:

“...şu anda okul sayımızın 65.000 civarında -bizim temin ettiğimiz rakamlara göre 64.934, öğrenci sayımızın yaklaşık 15 milyon, öğretmen sayımızın da 500.000 civarında olduğunu görüyoruz. Türkiye'deki yabancı okul sayısı 92, Türk özel okul sayımız 1.589 olmak üzere, toplam 1.681 özel okulumuzun olduğunu görüyoruz. Bütün kursların, sürücü kurslarının, yabancı dil kurslarının da içinde bulunduğu özel okul sayısı ise, 5.687'ye erişmektedir. Buralarda ise, 1 milyon civarında öğrencimiz eğitim öğretim görmektedir ve bu özel okullarda eğitim faaliyetlerinde bulunan öğretmen sayımızın da 50.000 civarında. Yükseköğretim rakamları ise şöyledir: Yükseköğretim kurumlarındaki öğrenci sayısı 1 milyon 300 bin civarında –açık öğretimde okuyan öğrencilerimizle birlikteki rakamdır... Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumunun yurt sayısı 154 adet, yatak kapasitesi ise 157.000 adettir ki, bunun ne kadar yetersiz olduğu hepimiz tarafından görülmektedir. Öğrenim kredisinden istifade eden öğrenci sayısı 135.000, harç kredisinden istifade eden öğrenci sayısı 142.000”dir (TBMM TD, 28.06.1999).

Tablo 4. Okul Öncesi ve İlköğretim Öğrenci Sayısal Bilgileri (1999-2002)

	Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Açık Öğretim
Okul Öncesi	1999-2000	7.660	11.590	212.603	11.591	
	2000-2001	8.255	12.592	227.464	11.896	
	2001-2002	9.480	14.893	253.513	14.295	
İlköğretim	1999-2000	32.634	313.537	9.854.206	313.053	137.847
	2000-2001	35.356	339.091	10.294.857	330.806	171.763
	2001-2002	34.424	362.129	10.306.162	357.854	219.696

Özel İlköğretim	1999-2000	683	8.291	174.773	12.087
	2000-2001	716	9.044	185.864	14.209
	2001-2002	628	8.610	171.454	14.833

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde MEB Eğitim İstatistikleri bilgilerinde okul öncesinde resmi ve özel ayrıntılı bilgi vermemiş ve sadece rakam belirlemiştir. Okul öncesi öğrenci sayısında tüm birimlerde düzenli bir artışın olduğu gözükmektedir. 2001-2002 öğretim yılında tüm birimlerde dikkate değer bir artış meydana gelmiştir.

1999 yılından itibaren açık öğretime devam eden öğrenci sayısında artış devam ederken 2001-2002 öğretim yılında bir önceki yıla göre yaklaşık 50 bin öğrencilik bir artış olmuştur.

2001 yılında özel okul sayısında ve öğrenci sayısında önce yükseliş daha sonra ise okul ve öğrenci sayısında düşüşün olduğu gözükmektedir. Bu durumun oluşmasında 2001 mali krizinin etkisi vardır.

Tablo 5. Ortaöğretim Sayıları (1999-2002)

Öğretim Yılı	Genel Lise				Meslek Lisesi				
	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	
Resmi	1999-2000	2.215	32.724	1.344.582	60.894	3.322	31.676	914.313	73.070
	2000-2001	2.288	37.423	1.431.534	62.972	3.519	31.154	873.765	68.337
	2001-2002	2.175	41.540	1.600.174	64.429	3.710	34.932	905.361	72.090
Özel	1999-2000	441	3.207	55.330	9.243	22	103	2.125	172
	2000-2001	459	3.258	55.881	8.530	25	85	1.473	130
	2001-2002	460	3.984	73.189	8.192	22	72	1.095	173

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.

Tablo 5'e göre 1999-2002 yılları arasında genel lise öğrenci sayısında düzenli bir artış meydana gelirken meslek lisesinde dalgalı bir artış olmuştur. Hükümet programında meslek eğitimin özendirileceğine dair beyan varken üniversiteye girişte uygulanan kat sayı farkı olumsuz bir durum meydana getirmiştir.

2001 yılından sonra özel okulların genel lise türlerinde okul ve öğrenci sayılarında artış meydana gelirken özel meslek liselerinde öğrenci ve okul sayılarında düşüşler

meydana gelmiştir. 1999 ile 2002 yılları arasında özel Ortaöğretim meslek lisesi öğrenci sayısında %50 düşüş meydana gelmiştir. Öğretmen sayısı aynı kalmıştır.

Tablo 6. Öğrenci ve Öğretmen Sayıları (1999-2000)

	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Şube Sayısı	Bir Öğretmene Düşen Öğrenci Sayısı	Bir Şubeye Düşen Öğrenci Sayısı
İlköğretim	32.634	9.915.280	324.835	320.532	31	31
Ortaöğretim	5.651	2.019.501	137.516	64.828	15	31

Kaynak: TBMM Tutanak Dergisi, 21. Dönem 41. Cilt 1. Birleşim – s: 267. 01.10.2000

Tablo 6 incelendiğinde 1999-2000 öğretim yılında toplam öğretmen sayısı 462.351 iken öğrenci sayısı 11.934.781'dir.

Bakan Bostancıoğlu, TBMM'de MEB 2000 Mali yılı kesin hesabı görüşmelerinde üniversite bulunmayan iller hakkında “36 ilimizde üniversite yoktur: Ağrı, Adıyaman, Bitlis, Hakkâri, Muş, Siirt, Bingöl, Şırnak, Batman, Mardin, Amasya, Uşak, Tekirdağ, Yozgat, Sinop, Bilecik, Kırklareli, Kırşehir, Aksaray, Karaman, Bartın, Karabük, Rize, Artvin, Giresun, Ordu, Nevşehir, Osmaniye, Çorum, Kastamonu, Tunceli, Gümüşhane, Bayburt, Erzincan, Ardahan...” demiştir (TBMM TD, 28.06.1999).

Nisan 2000 tarihli 2511 sayılı TD'ye göre 1999 yılında 339 İlköğretim Okulu; 60 Lise / Meslek Lisesi olmak üzere 339 yeni ve ek öğretim binası halk katkısı ile eğitime kazandırılmıştır. Ayrıca 1999 yılında ilköğretimde 4.393 derslik ve 103 lojman; Ortaöğretimde 880 derslik, 1 lojman ve 13 atölye halk katkısıyla eğitime kazandırılmıştır.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000) [VII. KP] döneminde 15 yeni vakıf üniversitesi kurulmuş, böylece 21'i vakıf üniversitesi olmak üzere üniversite sayısı 74'e yükselmiştir. 1995 yılında 1.137 olan fakülte, enstitü, yüksekokul ve meslek yüksekokulu sayısı, 1999 yılında 1.492'ye yükseltilmiştir. Yükseköğretim kademesindeki öğrenci sayısı ise 1,5 milyona yaklaşmıştır.

Bakan Bostancıoğlu döneminde İstanbul'da Okan Üniversitesi (1999), İstanbul Ticaret Üniversitesi (1999); Ankara'da Ufuk Üniversitesi (1999) ve İzmir'de 2001 yılında İzmir Ekonomi Üniversitesi ile Yaşar Üniversitesi olmak üzere 5 vakıf üniversitesi kurulmuştur.

VII. KP'de 1999-2000 öğretim yılı için yükseköğretimdeki öğretim eleman sayısını 64.169; bir öğretim üyesine düşen öğrenci sayısını 35 olarak vermiştir. Yine öğrencilerin %26'sı; öğretim elemanlarının %50'si İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirleri tercih ederken yeni kurulan üniversiteler öğrenci ve öğretim elemanı bulmakta sıkıntı çektiği belirtilmiştir.

Tablo 7. Eğitimde Sayısal Gelişmeler (1995-2000)

Eğitim Kademeleri	1995-1996		1999-2000	
	Öğrenci Sayısı ('000)	Okullaşma Oranı (%)	Öğrenci Sayısı ('000)	Okullaşma Oranı (%)
Okul Öncesi Eğitim	199	7,7	252	9,8
İlköğretim	9.564	89,8	10.053	97,6
Ortaöğretim	2.223	55	2.444	59,4
- Genel Lise Eğitimi	1.277	31,6	1.506	36,6
- Mesleki ve Teknik Eğitim	946	23,4	938	22,8
Yükseköğretim	1.226	23,8	1.492	27,8
- Örgün Öğretim	766	14,9	1.006	18,7
- Açık Öğretim	460	8,9	486	9,1

Kaynak: VII. 5 Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)

Diğer bir kaynak olan 2001-2005 yıllarını kapsayan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında [VIII. KP] öğrenci sayıları şu şekilde belirtilmiştir:

“1999-2000 öğretim yılında 59.374 kamu ve özel Okul öncesi, ilköğretim ve orta-öğretim kurumlarında toplam 12.7 milyon öğrenci ve 484.089 öğretmen bulunmaktadır. Öğretim gören bu öğrencilerden 246.514'ü özel örgün eğitim kurumlarına devam etmektedir. Ayrıca, 6.531 kamu ve özel çıraklık ve yaygın eğitim kurumunda yaklaşık 3 milyon kişiye eğitim hizmeti verilmiştir. Bütün eğitim kademelerinde özel öğretim kurumlarının payının artırılması gereği önemini korumaktadır” (VIII. KP).

Tablo 8. İlköğretim Verileri (1998-2002)

Öğretim yılı	Net okullaşma oranı (%)	Okul sayısı	Öğretmen sayısı	Öğrenci sayısı	Şube sayısı	Okul başına düşen öğrenci sayısı	Şube başına düşen öğrenci sayısı	Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı
1998-1999	89,26	45.102	317.790	9.609.050	311.871	213	31	30
1999-2000	93,54	33.317	325.140	10.028.979	321.828	297	31	30
2000-2001	95,28	36.072	345.015	10.480.721	348.135	286	30	30
2001-2002	92,40	35.052	372.687	10.477.616	370.739	299	28	28

Kaynak: TÜİK Eğitim İstatistiklerinden derlenmiştir.

http://www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=1606

Öğrenci sayılarında artış meydana gelmesine rağmen Tablo 6'da şube başına düşen öğrenci sayısı 31 iken Tablo 8'de 28 olarak tespit edilmiştir. Bu durum yapılan yeni okulların öğrenci sayılarını düşürdüğünün göstergesidir.

Tablo 9. Ortaöğretim Verileri (1998-2002)

Öğretim yılı	Net okullaşma oranı (%)	Okul sayısı	Öğretmen sayısı	Öğrenci sayısı	Şube sayısı	Okul başına düşen öğrenci sayısı	Şube başına düşen öğrenci sayısı	Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı
1998-1999	38,87	5.963	145.903	2.280.676	65.426	344	31	14
1999-2000	40,38	6.000	143.379	2.316.350	67.710	344	30	14
2000-2001	43,95	6.291	140.969	2.362.653	71.920	345	30	15
2001-2002	48,11	6.367	144.884	2.579.747	80.528	405	32	18

Kaynak: TÜİK Eğitim İstatistiklerinden derlenmiştir.

http://www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=1606

Tablo 9 incelendiğinde okullaşma oranında 1998 ile 2002 yılları arasında 3 puanlık bir artış; okul başına düşen öğrenci sayılarının artmasına rağmen öğretmen başına düşen öğrenci sayılarında küçük bir oran da olsa düşüş meydana gelmiştir. Şube ve öğretmen sayılarında yaklaşık 60 bin artış olmuştur.

Ortaöğretim verileri incelendiğinde 1998-2002 yılları arasında Okullaşma oranının 10 puan arttığı, okul sayısının, öğrenci sayısını, okul başına düşen öğrenci ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarında artış görülürken öğretmen sayısının aynı düzeylerde kaldığı görülmüştür. Ayrıca Tablo 6'da bir öğretmene düşen öğrenci

sayısı 15 iken Tablo 9’da 2002 yılında 18 olmuştur. 2002 yılında mesleki eğitime doğru bir yönelmenin oluştuğunu göstermektedir.

Zorunlu temel eğitim nedeniyle İmam Hatip Liselerine giden öğrenci sayılarının azaldığı görülmüştür. Bu konu hakkında Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik’in 1996-2002 yılları itibariyle İmam Hatip Liselerine kayıt yaptıran öğrenci sayılarına ilişkin yazılı soru önergesi vermiştir. Bakan Bostancıoğlu, soruya tabloyla cevap vermiştir. Tablo 10 incelendiğinde 1997 yılından itibaren İmam Hatip Liselerine öğrenci tercihinin gittikçe azaldığını ve 2000-2001 Eğitim Öğretim yılında ise en düşük seviyede olduğunu bir yıl sonra ise tekrar artış gösterdiği görülmektedir. Bu duruma kesintisiz zorunlu eğitim, üniversiteye girişte katsayı engeli ve koalisyon hükümetinin eğitime bakış açısı neden olmuştur. Artışa ise AK PARTİ gibi kendini muhafazakâr ilan eden bir partinin iktidar olması etken olmuştur.

Tablo 10. İmam Hatip Liselerine Yeni Kayıtlı Öğrenci Sayıları

Öğretim Yılı	Erkek Öğrenci Sayısı	Kız Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı
1995-1996	38.320	28.558	66.788
1996-1997	38.580	29.439	68.019
1997-1998	32.181	27.649	59.830
1998-1999	22.216	23.400	45.616
1999-2000	20.361	22.901	43.262
2000-2001	11.462	6.929	18.391
2001-2002	15.564	9.094	24.658

Kaynak: TBMM Tutanak Dergisi, 01.11.2001.

4.4.2.2. Yurt ve Pansiyon Sayıları

1999 MEB Bütçe görüşmelerinde Bostancıoğlu, yatılı bölge okulları ile ilgili “bugün, bu sayı 214’e ulaşmıştır. Diliyorum ki, gelecek öğretim yılında, biten inşaatlarla, 77 yeni yatılı ilköğretim bölge okulu daha açılacaktır. Pansiyonlu ilköğretim okulumuz, 30 Haziran 1997'den bugüne kadar 98'e ulaşmıştır. 34 yeni pansiyon daha açmaktayız” bilgisini paylaşmıştır (TBMM TD, 28.06.1999).

Bakanın övünçle bahsettiği bu durumun tam tersine MEB, 1999 yılı bütçe görüşmelerinde Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Sağlam, sekiz yıllık kesintisiz

eğitime katkı olarak toplanan bağışlar ve yapılan yatırımlarla ilgili bilgiler vererek Bakanı ve faaliyetlerini eleştirmiştir:

“Bütçemizde ne yapılmış; bakıyorum, 2 katrilyon 130 trilyon 309 milyar 500 milyon TL verilmiş Millî Eğitim Bakanlığına. Bunun, sadece 341 milyar lirası yatırımlara ayrılmış; neredeyse on beş, onaltıda biri, Sayın Bakanımız, Bütçe Komisyonundaki konuşmasında, aynen şöyle diyor: “Bu ödenekle, eğitimde belirlediğimiz hedeflerin gerçekteştirilmesine olanak olmadığını itiraf etmek mecburiyetindeyim.1997 Ağustosundan bu yana, iki yıllık bir sürede, sekiz yıllık zorunlu eğitim uygulamasıyla ve bağışlarla birlikte 341 trilyonu bulan para toplanmıştır. Bu paranın harcanmasının hikâyesi, büyük bir beceriksizliğin hikâyesidir. Sayın Bakan -yani, paranın toplanılmaya başladığı 1997 Ağustosundan bu yana ve her ay 10-15 trilyon toplanılmasına rağmen ancak, iki yıl sonra- 17 Temmuz’da 114’ü, 1 Ağustos’ta 151’i ve 1 Eylül’de 72’si olmak üzere 342 okulu tamamlayacaklarını söylüyor. Bunların tamamlanmasından memnun oluruz; ama Türk özel sektörünün dört, beş, altı ay gibi süreler içerisinde anahtar teslimi okul yapmaya muktedir olduğunu düşünürseniz, iki yılın bir buçuk yılı kaybedilmiştir” (TBMM TD, 28.06.1999).

MEB Eğitim İstatistiklerine göre (Bkz. Ek -13) yükseköğretimde 1999 yılında 2.296 özel öğrenci yurduna karşılık 179 Kredi ve Yurtlar Kurumu [KYK] yurdu bulunmakta ve bu yurtlarda toplam 171.771 öğrenci barınmaktadır. 2002 yılında ise 2.192 özel öğrenci yurduna karşılık KYK yurdu 190 olmuş ve 10 bin kız öğrenci artışıyla toplamda 182.628 öğrenci barınmıştır.

4.4.2.3. Okullaşma Oranları

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında (2001-2005) okullaşma oranları şu şekilde açıklanmıştır.

“1999-2000 öğretim yılında Okul öncesi eğitimde %9,8’e, ilköğretimde %97,6’ya %22,8’i mesleki teknik eğitim ve %36,6’sı genel lise eğitiminde olmak üzere ortaöğretimde %59,4’e, yükseköğretimde ise %18,7’si örgün öğretimde olmak üzere toplam %27,8’e ulaşmıştır. Mesleki ve teknik eğitimde okullaşma oranı, 1999-2000 öğretim yılında %22,8 olarak gerçekteşmiştir. Mesleki ve teknik eğitim kurumları ile çıraklık eğitim merkezlerinde başlatılan Tam Gün Tam Yıl Eğitim Projesi uygulaması

çerçevesinde 1996-1999 döneminde toplam 118.128 öğrenciye eğitim imkânı sağlanmıştır” (VIII. KP).

MEB Eğitim İstatistiklerine göre (Bkz. Ek -14) 1999-2000 öğretim yılında net okullaşma oranları ilköğretimde %93,54; ortaöğretimde %40,38; yükseköğretimde %11,62 iken bu oranlar 2001-2002 öğretim yılında ilköğretimde %92,40; ortaöğretimde %48,11; yükseköğretimde %12,98 olarak tespit edilmiştir. Ortaöğretim alanında 10 puanlık bir artış sağlanırken ilköğretimde düşüş meydana gelmiştir (Bkz. Ek-14).

4.4.3. İNSAN KAYNAKLARI

Bu bölümde Bakan Bostancıoğlu döneminde öğretmenlerin özlük alanında yapılan çalışmalar, öğretmen istihdamı, öğretmenlerin maaş ve ek dersleri ile idari alanda yapılan çalışmalar hakkında bilgiler verilmiştir.

4.4.3.1. Özlük Alanında Yapılan Çalışmalar

MEB Öğretmenlerin kendilerini yetiştirmeleri amacıyla Merkezi ve İl / İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri aracılığıyla hizmetçi kurslar düzenlenmiştir. Bütçe Sunuş Raporlarından [BR] alınan verilere göre (Bkz. Ek - 15) Merkez Teşkilatı tarafından 2000 yılında 445; 2001 yılında 419 kurs açılmış bu kurslara 2000 yılında 23.583 ve 2001 yılında 20.080 kursiyer katılmıştır. Mahalli kursların sayısı ve katılımcıları daha fazla olmuştur. 2000 yılında 6126 kursa 288.428 katılımcı; 2001 yılında 7526 kursa 321.411 katılımcı iştirak etmiştir (Bkz. Ek-15).

Özlük alanında yapılan mevzuat çalışmaları ve yayınladığı yerler şu şekildedir:

- ✓ MEB Yönetici Atama, Değerlendirme, Görevde Yükselme ve Yer Değiştirme Yönetmeliği. 30.04.1999 tarihli 23681 sayılı RG.
- ✓ MEB’e Bağlı Okul ve Kurumların Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmelik. 10.08.1999 tarihli 23782 sayılı RG.
- ✓ MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği. 13.08.1999 tarihli 23785 sayılı RG.
- ✓ MEB Yönetici Atama, Değerlendirme, Görevde Yükselme ve Yer Değiştirme Yönetmeliği. Eylül.1999 tarihli 2504 sayılı TD.
- ✓ MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği. 13.08.1999 tarihli 23785 sayılı RG.
- ✓ MEB’e Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar ve Mezun Oldukları Yükseköğretim Programları ve Aylık Karşılığı Okutacağı Derslere İlişkin Esaslar. Haziran 2000 tarihli 2513 sayılı TD.

- ✓ MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi. Şubat 2001 tarihli 2521 sayılı TD.
- ✓ MEB İzin Yönergesi. Mart 2001 tarihli 2522 sayılı TD.
- ✓ Anadolu Öğretmen Liselerine Öğretmen Seçimi. Nisan 2002 tarihli 2535 sayılı TD.

4.4.3.2. İstihdam Alanında Yapılan Çalışmalar

Okul, öğrenci sayıları ve okullaşma oranlarını veren tablolarda öğretmen sayıları da belirtildiği için aynı tablolar buraya tekrar aktarılmamıştır. Ancak 05.09.2006 tarihli TBMM TD’de verilen bilgiye göre 2000 yılında 31.275; 2001 yılında 38.310 yeni öğretmen ataması yapılmıştır. Aynı yıllara ait öğretmen atamasını MEB İstatistikî Bilgilerde 2000 yılı için 31.064; 2001 yılı için 33.336 olarak görmekteyiz.

MEB Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı’nın 04.03.2002 tarihli ve 00.03/732 sayılı yazında 1999 yılında 37.110; 2000 yılında 29.914; 2001 yılında 32.068 öğretmen ataması yapıldığı belirtilmiştir. Bu rakamlara göre Bakan Bostancıoğlu döneminde (1999-2001) toplam 99.092 öğretmen ataması yapıldığı anlaşılmaktadır (Bkz. Ek-16).

Metin Bostancıoğlu, TBMM’de kendisine yöneltilen bir yazılı soru önergesinde öğretmen ihtiyacı ile ilgili olarak “Ülkemiz genelinde var olan öğretmen dağılımındaki dengesizlik de dikkate alındığında sınıf öğretmenliği ile diğer bazı branşlarda 45.052 öğretmen fazlası olmasına karşın bazı branşlarda da 83.734 öğretmen ihtiyacı olduğu görülmektedir” (TBMM TD, 25.04.2000) ifadesiyle öğretmen dağılımı konusunda sıkıntıyı dile getirmiştir.

Tablo 11. Öğretmen Sayıları (1999-2002)

Öğretim Yılı	Okul Öncesi	İlköğretim / İlkokul		Genel Lise		Meslek Lisesi	
	Toplam	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi
1999-2000	11.591	12.087	313.053	9.243	60.894	172	73.070
2000-2001	11.896	14.209	330.806	8.530	62.972	130	68.337
2001-2002	14.295	14.833	357.854	8.192	64.429	173	72.090

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.

TBMM Tutanak Dergisi, 129. Cilt [C.], 782. sayfadaki [s] verilere göre MEB’den 1999 yılında 4.568 emekli, 810 istifa; 2000 yılında 7.134 emekli, 989 istifa; 2001 yılında 7.616 emekli 1.043 istifa; 2002 yılında 7.764 emekli, 874 istifa olmak üzere

toplam 27.082 emekli, 3.716 istifa şeklinde toplam 30.798 öğretmen ayrılırken; belirtilen dört yıl içerisinde toplam 2.391 öğretmen tekrar göreve dönmüştür (Bkz. Ek - 18).

2000 yılında Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın [TTKB] almış olduğu karar çerçevesinde atamalarda öncelik uygulaması getirilmiştir. 01.06.2000 tarih ve 340 sayılı TTKB kararına göre öğretmen atamalarında dikkate alınacak öncelik sırası aşağıdaki şekildedir: (Madde 7)

“a) Eğitim Fakültesi mezunları.

b) Öğretmen yetiştiren yükseköğretim programı dışında olmakla yükseköğretim programlarından mezun olup Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programını bitirenler ile Bakanlık ve Yükseköğretim Kurulu [YÖK] iş birliği sonucunda düzenlenen sertifika programını (Okul Öncesi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği ve Rehber Öğretmenliği Sertifika Programları vb.) bitirenler.

c) Öğretmen yetiştiren yükseköğretim programı dışında kalan yükseköğretim programlarından mezun olmakla birlikte atanacağı alana ait derslerden yeteri kadar kredi aldığını belgelendiren Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programını bitirenler” (Memurlar.net , 27.05.2003).

İstihdam konularını kapsayan mevzuat çalışmaları ve yayınlandığı yerler şu şekildedir:

- ✓ MEB Anadolu Liseleri Öğretmenleri Sınav Yönetmeliği. Haziran 1999 tarihli ve 2501 sayılı TD.
- ✓ MEB'e Bağlı Okul ve Kurumların Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmelik. Ekim 1999 tarihli ve 2505 sayılı TD.
- ✓ MEB Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına İlişkin Yönetmelik. 3 Aralık 1999 tarihli ve 2507 sayılı TD.
- ✓ Emeklilik İşlemleri. 10.12.1999 tarihli ve 124856 sayılı Genelge 1999/103
- ✓ MEB Kurumlarında Sözleşmeli veya Ek Ders Görevi ile Görevlendirilecek Uzman ve Usta Öğreticiler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. Aralık 2000 tarihli ve 2516 sayılı TD.

4.4.3.3. Mali Alanında Yapılan Çalışmalar

1999-2016 yıllarına ait ek ders miktarı hesaplanırken o yıla ait memur maaş katsayıları temel alınarak ücretler hesaplanmıştır. Tüketici Fiyatları Endeksi [TÜFE] Enflasyon verilerinde ise her yılın aralık ayı Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK] Enflasyon rakamları temel alınarak tablo oluşturulmuştur.

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına göre 9/1 dereceden göreve başlayan bir öğretmen 1999 yılında 152,56 TL; 2000 yılında 204,512 TL; 2001 yılında ise 295,415 TL maaş alırken eylül ayında öğretmenlere 1999 yılından itibaren 50, 75, 115 TL eğitime hazırlık ödeneği ödenmiştir. Ayrıca bir saatlik ek ders ücreti brüt olarak 1999 yılında 1.39 TL iken 2001 yılında 2.55 TL olmuştur. TÜFE Enflasyon Oranı ise 1999 yılında %64,9; 2000 yılında %54,9 ve 2001 yılında %54,4 olmuştur (Bkz. Ek-19). 1999 yılı ile 2001 yılları arasında ödemelerin tamamında %100'e yakın bir artış meydana gelirken enflasyon oranında 10 puan düşme meydana gelmiştir.

Mali konuları kapsayan mevzuat çalışmaları ve yayınlandığı yerler şu şekildedir:

- ✓ MEB Öğretmen ve Yöneticilerin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Esaslar. Ocak 1999 tarihli ve 2496 sayılı TD.
- ✓ MEB Personeline Takdir ve Teşekkür Belgesi Verilmesine İlişkin Yönerge. Kasım 1999 tarihli ve 2506 sayılı TD.

4.4.3.4. İdari Alanda Yapılan Çalışmalar

Kamu Personeli Yasasında yapılan düzenleme ile daha önce Devlet Memurluğu Sınavı adıyla uygulanan sınav, 1999'dan itibaren Kamu Memuriyet Sınavı (KMS) olarak isim ve nitelik değiştirmiştir. 120 puan türü ve 4 farklı oturumunda oluşan sınav; öğretmenlik, sözleşmeli personel, memurluk ve uzman kadroların istihdamında eleme sınavı niteliği taşımaktadır. KMS adı verilen sınav ilk ve son kez 7-8 Temmuz 2001 tarihinde yapılmıştır. 2002'de ise sınavın isim değişikliği ile Kamu Personeli Seçme Sınavı [KPSS] adını almış ve 6-7 Temmuz 2002 tarihlerinde uygulamaya koyulmuştur.

Metin Bostancıoğlu döneminde öğretmenler ve diğer personel hakkında birçok soruşturma başlatılmış ayrıca MEB hakkında karşı davalar açılmıştır. Bu davalarla ilgili TBMM tutanaklarından şu bilgilere ulaşıyoruz:

Kırıkkale Milletvekili Hacı Filiz'in görevden alınan personel sayısı ile ilgili yazılı soru önergesine verilen cevapta "Soruşturma sonucu kaç öğretmen ve yöneticinin görevden alındığı konusunda bir tarih belirtilmemekle birlikte, 01.01.1999-24.12.2001 tarihleri arasında çeşitli suçlardan dolayı Yüksek Disiplin Kurulu Kararı uyarınca 844 öğretmen ve yöneticinin (okul müdürü ve yardımcısı) görevine son verildiği" belirtilmiştir (TBMM TD, 08.02.2002).

57. Hükümet döneminde kılık kıyafet konusunda birçok sıkıntı meydana gelmiş gerek imam hatip lisesi öğrencileri gerekse diğer memurlar hakkında soruşturmalar açılmış ve bu konu birçok kez TBMM'de soru önergelerine taşınmıştır.

Kılık kıyafet konusunda Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya, "Kılık kıyafet yönetmeliği uyarınca okullardaki bazı uygulamalara ilişkin" yazılı soru önergesine (TBMM TD, 20.12.2001) Bakan Bostancıoğlu, kanun maddesini dayanak göstermiş ayrıca verilen cezalarla ilgili rakamlar açıklanmıştır:

"Belirlenen kılık ve kıyafet hükümlerine aykırı davranmak fiili, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125 inci maddesi kapsamında "Uyarma" cezasını gerektirmektedir. Ancak bu davranışlarının gerek kendileri gerekse kamuoyunca ideolojik veya siyasi amacın simgesi olarak değerlendirildiği ve bu bağlamda kurumun; huzur, sükûn ve çalışma düzenine olumsuz etki yaptığı, bu davranışında ısrarlı ve kasıtlı olduğu, aynı tutumunun devamlılık gösterdiği ve değiştirmeyeceği yapılan soruşturma sonucunda saptananlara aynı maddenin (E) bendi uyarınca "Devlet Memurluğundan Çıkarma" cezası verilmektedir. Bu kapsamda 01.01.1997 tarihinden 30.10.2001 tarihine kadar 728 personele Devlet Memurluğundan Çıkarma cezası verilmiştir. Okul ve kurumlarımız, yürürlükteki mevzuata uyan bütün öğrencilerimize açıktır" (TBMM TD, 20.12.2001).

Aynı konuda farklı soru önergeleri verilmeye devam etmiştir. Örneğin Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu, İmam Hatip Lisesi öğrencilerine yönelik başörtüsü yasağı meclis gündemine taşınmış uygulama hakkında yazılı soru önergesi vermiştir (TBMM TD, 02.05.2002). Bakanın bu yazılı soru önergesine cevabı ise "Valilikçe yaptırılan inceleme sonucu, başörtüsü yasağı nedeniyle İstanbul İlindeki imam hatip liselerinden;

Maltepe İmam Hatip Lisesinde 19 öğrencinin gözaltına alındığı, halen gözaltında olan, dayak yiyen, rapor alan öğrencinin olmadığı,

Pendik İmam Hatip Lisesinde üç gün ve Güngören Anadolu İmam Hatip Lisesinde de iki gün eğitim öğretim yapılamadığı, anlaşılmıştır” (TBMM TD, 02.05.2002). Bakan, Tevhit-i Tedrisat Kanunu (1924), Kıyafet Kanunu (1925) ve Türk Medeni Kanunu'nu (1926), 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nu ve Anayasa Mahkemesi'nin 05.07.1989 tarih ve 20216 sayılı RG'de yayımlanan 07.03.1989 tarih ve 1989/1 Esas, 1989/12 Karar Sayılı Kararı, İdare Mahkemeleri ve Danıştay türban takılamayacağına kararları örnek göstererek “Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde Anayasa, yasalar ve yönetmeliklerle belirlenmiş olan öğrencilik statüsünün gerektirdiği şartları taşıyan herkesin, eğitim ve öğretim hakkı bulunmaktadır” şeklinde uygulamayı ve kendisini savunmuştur” (TBMM TD, 02.05.2002).

Kılık kıyafet konusunda açılan davalar hakkında Bakan Bostancıoğlu şu bilgileri vermiştir:

“Kılık Kıyafet Yönetmeliğine uymadıkları gerekçesiyle Yüksek Disiplin Kurulu kararıyla 32 kişi meslekten çıkarılmış, 1999 yılında 32 dava açılmış, 32'si de reddolmuştur. 2000 yılında Yüksek Disiplin Kurulu kararıyla meslekten çıkarılanlardan 202 kişi dava açmış, 197'si reddolmuştur, 5'i devam etmektedir. 2001 yılında 242 dava açılmış. 232'si reddolmuş, 10'u devam etmektedir... 1999 yılında MEB aleyhine 1919 idarî dava açılmıştır. Bu davalara illerde Millî Eğitim Müdürlüklerinin yapmış olduğu işlemlere karşı açılan davalar da dâhildir. Toplam 1919. 1078'i reddolmuştur, 435'i iptaldir ve hemen uygulanmıştır. 2000 yılında 2.407 dava açılmış 1.405'i reddolmuştur, 453 iptal vardır, diğerleri devam etmektedir. 2001 yılında 2.457 dava açılmıştır, 959'u rettir, 221'i iptaldir, diğerleri devam etmektedir. 2002 yılında 735 dava açılmıştır, 7 ret. 2 iptal, diğerleri devam etmektedir” (TBMM TD, 25.06.2002).

Millî Eğitim Bakanlığı'nın 1999 yılı bütçe görüşmelerinde Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Sağlam görevden almalar konusunda rakamlar paylaşmıştır:

“Türkiye'de, 80 il millî eğitim müdürünün tamamı, belki birkaç tanesi hariç yüzde 90'ı, millî eğitim müdür yardımcılarının üçte 2'si, ilçe millî eğitim müdürlerinin, aynı şekilde üçte 2'si ve yüzlerce okul müdürü, maalesef, görevinden alınmıştır. Bunların rakamlarını ortaya koyan çeşitli öğretmen

sendikalarının temsilcilerinin rakamlarına bakarsanız, çok açık bir şekilde görürsünüz”(TBMM TD, 28.06.1999).

Ayrıca yer değişikliği konusunda şu bilgileri paylaşmıştır:

“1998 yılı içerisinde, 41.565 öğretmenin görev yeri değiştirilmiştir; bunun 30.458'i isteğe bağlı olarak,10.093'ü zorunlu hizmet yükümlülüğü nedeniyle, 1.214'ü adli ve idarî soruşturmalar ve diğer nedenlere bağlı olarak yapılan değişikliklerdir. Yargı kararlarını uygulamak suretiyle 5 il müdürü, 23 müdür yardımcısı, 24 şube müdürü, 45 ilçe müdürü, 42 de ilçe şube müdürü değişmiştir” (TBMM TD, 28.06.1999) .

2002 yılındaki yer değişiklikleri hakkında bilgiler şu şekildedir:

“MEB Yönetici Atama Değerlendirme, Görevde Yükselime ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinin 11. ve 24'üncü madde hükümleri gereğince 04.04.2001 tarih ve 41541 (2001/37) sayılı Genelge çerçevesinde 2001 yılında Türkiye genelinde aynı yerde aynı görevle en fazla çalışma süresini (8 yıl) tamamlayan taşra teşkilatı 1.- 2. ve 3'üncü grup hizmetine ilişkin görevlerde çalışan yöneticilerin yer değiştirme, suretiyle atamaları yapılmıştır. Bu bağlamda; Yer Değiştirme suretiyle görev yerleri değiştirilenlerin görevden alınma şeklinde değerlendirilmesi mümkün değildir. Yer değiştirme suretiyle ataması yapılan yönetici sayısı 412 olup, bunlardan il dışına atanmaların sayısı ise 407'dir” (TBMM TD, 12.02.2002).

Nevşehir Milletvekili Mükremin Taşkın, Bakanlıkla mahkemelik olan öğretmenlerin sayısı hakkında sözlü soru önergesi vermiştir. Bakan Bostancıoğlu rakamları paylaşmıştır:

“477.451 öğretmen var. İl müdürlerinden 38 dava söz konusu; göreve iade 14, bu davalar nedeniyle görevden alınan 8 Müdür yardımcılarında dava sayısı 121 bunlar devam eden davalar, dönemimde açılmış davalar değil iade 74, davası haksız bulunarak görevden alınan 56 Şube müdürü; dava sayısı 116, iade 76, görevden alınan 54 İlçe müdürü; dava sayısı 296, iade 117, görevden alınan 116 Şube müdürü; dava sayısı 265, iade 137, görevden alınan 99” (TBMM TD, 25.12.1999).

Bursa Milletvekili Faruk Çelik'in, "Personel atamalarına ilişkin sayıların ne kadar olduğuna dair" yazılı soru önergesi cevabına Metin Bostancıoğlu göreve geldiğinden bu tarihe kadar ne kadar personel değişiklikleri hakkında :

“Bakanlık merkez teşkilatı birimlerinden 2 genel müdür soruşturma sonucu görevden alınmıştır. Atandıkları kadroya yargı kararı çerçevesinde atama yapılması nedeniyle 2 daire başkanının görevden alındığını ve 4 daire başkanının görev yeri değiştirilmiştir ve 16 il milli eğitim müdürü ile 106 ilçe milli eğitim müdürü soruşturma sonucu görevden alınmış, 7 il milli eğitim müdürü ile 42 ilçe milli eğitim müdürünün görev yeri isteğe bağlı olarak, 51 ilçe milli eğitim müdürünün görev yeri ise MEB Yönetici Atama, Değerlendirme, Görevde Yükselme ve Yer Değiştirme Yönetmeliği hükümlerine göre değiştirilmiştir. Merkez teşkilatında görevli 5, taşra teşkilatı il milli eğitim müdürlüğünde 31, ilçe milli eğitim müdürlüğünde 78 şube müdürü soruşturma sonucu görevden alınmıştır. Merkez teşkilatında 13 şube müdürünün görev yeri daire teklifi üzerine, 19 il milli eğitim şube müdürü ile 106 ilçe milli eğitim şube müdürünün görev yeri istekleri üzerine, 55 il milli eğitim müdür yardımcısı, 55 il milli eğitim şube müdürü ve 289 ilçe milli eğitim şube müdürünün görev yeri ise bulunduktan görevde aynı yerde geçirilmesi gereken en fazla çalışma sürelerini doldurmaları nedeniyle MEB Yönetici Atama ve Değerlendirme, Görevde Yükselme ve Yer Değiştirme Yönetmelik hükümleri gereği değiştirilmiştir”(TBMM TD, 16.04.2002).

El-Ezher'den mezun olan ve diploma denkliği kabul edilerek olarak öğretmenliğe başlayan öğretmenlerin diploma denklikleri iptal edilmiştir. Bu konuyla ilgili olarak Ankara Milletvekili Mehmet Zeki Çevik, “Ezher mezunu olmuş ve dokuz yıl öğretmenlik yapmış; ama daha sonra sadece YÖK Ezher'den mezun olan üç kişi hakkında bir inceleme yapmış, onların aldığı derslerin yeterli olmadığını görmüş ve bu arkadaşımız dört yıllık üniversite mezunu olmasına rağmen iki yıllık gibi kabul etmek suretiyle öğretmenlik hakkı elinden alınmış ve bu emsal gösteriliyormuş” (TBMM TD, 27.06.2002) sebebini öğrenmek isteğine Bakan Bostancıoğlu uygulama hakkında bilgi vermiş ve uygulamanın doğruluğunu savunmuştur:

“657 sayılı Devlet Memurları Kanunu memuriyete girişte var olması gereken şartların var olmadığı, daha sonra - bilhassa öğretmenlikte de bu var öğretmenliğe girişte var olması gereken şartların var olmadığı daha sonra

ortaya çıkarsa onu memuriyetten veya öğretmenlikten çıkarma hakkını görüyor idareye; çünkü idare her zaman sakat idarî işlemi geri alma hakkına sahiptir, idare hukukunun genel prensiplerindedir. Bu sakat idarî işlem için de yine Bakanlığım dışında bilimsel kurullar bu diplomaların öğretmenlik yapamayacağına karar vermiş, bu karar uygulanınca da bu arkadaşların mağdur olmamaları için memuriyetten çıkarma yerine öğretmenlikten çıkarma kararı verilmiştir. Nitekim 1702 sayılı Yasa eğitim, öğretim ve öğretmenlikle ilgilidir, bazı disiplin suçlarında memuriyetten çıkarma kararı vermez, öğretmenlikten çıkarma kararı verir, onlar millî eğitim camiası içinde öğretmen olmazlar ama diğer görevlere devam ederler” (TBMM TD, 25.06.2002) .

Bu soru önergesine neden olan uygulama şu şekilde gelişmiştir: Yurtdışında eğitimlerini kendi imkânlarıyla tamamlayarak dönen öğrenciler, 2547 sayılı YÖK Kanunu'nun 7/p maddesi gereğince yurtdışındaki yükseköğrenim kurumlarından aldıkları ön lisans, lisans veya lisansüstü diplomalarını denkliğini tayin için yetkili kurum olan YÖK'e başvurur; incelenme sonucu kabul edilen diplomalara Türkiye'de dengi olan ilahiyat fakültelerine eşdeğer dört yıllık “Lisans” belgeleri verilmekte iken YÖK, 10 Ocak 1996 tarihinde aldığı kararla bu denklikleri iptal etmeye başlamıştır. 1997 yılının başına kadar yurtdışı ilahiyat fakülteleri lisans diplomalarının eşdeğeri olarak lisans diploması yerine 2 veya 3 yıllık ön lisans denklikleri vereceğini açıklamıştır. El-Ezer Üniversitesi İlahiyat Fakültesi gibi yurtdışı ilahiyat fakültesi mezunları Ankara ve Dokuz Eylül Üniversiteleri İlahiyat Fakültelerinde 1 veya 2 yıl daha lisans öğrenimi görmek zorunda kalmıştır. Burada aldığı eğitimle 4 yılını tamamlayan öğrenciler, mezun olunca denkliklerini aldılar. YÖK, 02.04.1997 tarih, 97.11.799 sayılı kararla Mısır'daki El-Ezher Üniversitesinden ve 16.07.1997 tarihli toplantısında ise yurtdışındaki üniversitelerden ilahiyat alanında yapılan diplomalara denklik belgesi verilmeyeceğini belirtmiş ayrıca daha önce verilmiş olan denklik belgelerinin de iptal edildiğini açıklamıştır. Eski uygulamaya göre denkliği kabul edilerek MEB'de göreve başlamış 135 yurt dışı ilahiyat fakültesi mezunu yeni karara göre eksik lisans nedeniyle görevden alınmıştır. Bu uygulama 11.05.2007 tarihli ve 26519 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliğinin 7. maddesinin üçüncü fıkrasının (ç) ve (d) bentlerindeki değişiklikle çözüme kavuşmuştur. Ayrıca diploma denklikleri iptal edilen kişilerin diplomaları tekrar geçerli sayılmıştır.

MEB merkez, taşra ve yurtdışı teşkilâtında görevli personel ile bunların bakmakla yükümlü buldukları aile bireylerine MEB Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı bünyesinde olan Sağlık Merkezlerinde muayene ve tedavi olmaktadır. Burada reçeteler yazılırdı.15.06.2002 tarihinden sonra reçeteler kendinden Kopyalı Reçeteli Sağlık Karnelerine dönüştürülmüştür.

İdari alanda yapılan mevzuat çalışmaları ve yayınlandığı yerler şu şekildedir:

- ✓ MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. Ocak 2000 tarihli ve 2508 sayılı TD.
- ✓ Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik. Ocak 2002 tarihli ve 2532 sayılı TD.

Bu yönetmelikte giyim tarzı belirtilmiştir:

“a) Kadınlar; Elbise, pantolon etek temiz, düzgün, ütülü ve sade, ayakkabılar ve/veya çizmeler sadede normal topuklu, boyalı, görev mahallinde baş daima açık, saçlar düzgün taranmış veya toplanmış, tırnaklar normal kesilmiş olur. Ancak bazı hizmetler için özel iş kıyafeti varsa görev sırasında kurum amirinin izni ile bu kıyafet kullanılır. Kolsuz ve çok açık yakalı gömlek, bluz veya elbise ile stretch, kot ve benzeri pantolonlar giyilmez” (TD, 2532).

4.4.4. BÜTÇE

Bu bölümde Bakan Bostancıoğlu döneminde MEB Bütçesi, burslu öğrenci sayıları, taşınmalı öğretim verileri ve ücretsiz kitap dağıtım projesi hakkında bilgiler verilmiştir.

4.4.4.1. Bakanlık Ödeneği – Yatırım Ödeneği

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına göre (Bkz. Ek-21) 1999 yılında MEB bütçesi 2.131.808.500 TL; 2000 yılında 3.350.330.000 TL ve 2001 yılında 4.046.305.625 TL olarak onaylanmıştır. Aynı verilerde göre MEB Yatırım Ödenekleri 1999 yılında 408.341.000; 2000 yılında 666.782.000 TL ve 2001 yılında 779.855.000 TL olarak belirlenmiştir.

57. Hükümet Programında [57. HP] da belirtildiği üzere gerek 8 yıllık kesintisiz eğitim nedeniyle oluşacak maddi desteği sağlamak aynı zamanda yatırımlara kaynak

sağlama amacıyla 16.08.1997 tarihinde çıkartılan 4306 Sayılı Kanun gereğince Eğitime Katkı Payı altında ek vergiler toplanmaya başlanmıştır. Kanunda belirtilen kesintilerin %25'i, 31.12.2010 tarihine kadar (30.03.212– 6287/13 Md.) ilköğretim ve ortaöğretim hizmetlerinde kullanılmak üzere MEB payı olarak ayrılmıştır. Bu katkı payının miktarı ilgili Bakanlığa birçok kez soru sorulmuş ve Bakan Bostancıoğlu 12.12.2002 tarihinde şu rakamları açıklamıştır:

“4306 sayılı Kanun gereği Maliye Bakanlığınca toplanan ve Bakanlığımız Bütçesine özel ödenek kaydedilen miktar; 31.12.2001 tarihi itibarıyla 1.420.440.701.211.000 liradır. Bunun; etüt-proje için 412.158.770.000 lira, Ücretsiz kitap dağıtımı için 14.498.518.963.000 lira, Taşımali eğitim için 248.041.758.154.000 lira, Donatım için 127.350.933.898 lira, Yapı-tesis ve onarım için 878.881.032.568.000 lira Kamulaştırma için 56.348.957.150.000 lira, Transferler için 338.948.210.000 lira, Toplam 1.325.872.307.713.000 lirası harcanmıştır. Kalan 94.665.464.707.000 lira ise hazine hesabındadır” (TBMM TD, 26.02.2002).

1999 yılı bütçe görüşmelerinde 8 yıllık zorunlu eğitim için toplanan para ilgili olarak Bakan “Türk Milleti, eğitime önem veriyor; anneler babalar, çocuklarının eğitimine önem veriyorlar. Bunun için, bu 361 trilyon lira toplandı” açıklamasında bulunmuştur.

4.4.4.2. Burslu Öğrenciler

MEB tarafından Parasız Yatılılık ve Bursluluk Sınavına girerek veya yatılılık hakkını bursluluk olarak değiştirerek burs alan öğrenci sayılarında 1999 ve 2000 yıllarına ait detaylı bilgi bulunamamıştır. MEB Eğitim İstatistiklerine göre (Bkz. Ek-10) 2001 yılında Temel Eğitimde 47.453; Ortaöğretimde 44.746, Mesleki Eğitimde 5.164, Öğretmen Yetiştirmede 3.136, Din Eğitiminde 1.901 toplamda 102.400 öğrenci bulunurken 2002 yılında bu sayılar Temel Eğitimde 41.109; Ortaöğretimde 44.176; Mesleki Eğitimde 4.869; Öğretmen Yetiştirmede 3.231; Din Eğitiminde 1.368 olmak üzere toplam 94.753 öğrenciye gerilemiştir.

4.4.4.3. Ücretsiz Kitap Dağıtımı

Eğitimde Çağrı Yakalama 2000 projesi kapsamında MEB baskısı olan kitaplar kırsal kesimdeki dar gelirli ailelerin ilköğretim çağındaki öğrencilere ücretsiz dağıtımı yapılmıştır. 1999-2000 eğitim öğretim yılında başta depremden etkilenen iller olmak

üzere ülke genelinde 9.450.000 ders kitabı; 2000-2001 eğitim öğretim yılında ise 3.913.442 adet ders kitabının dağıtımı yapılmıştır (Genelge, 2001/82).

4.4.4.4. Taşınalı Eğitim

Mayıs 2000 tarihli 2512 sayılı TD'de Taşınalı İlköğretim Yönetmeliği yayınlanmıştır. Bu yönetmeliğe göre okul bulunmayan; sel, yangın, deprem gibi sebeplerle kullanılmayan ayrıca öğrenci sayısı 1-2-3. sınıf öğrenci sayısı 10'dan az olan; 1.2.3.4. ve 5. sınıf toplamı 15'den az olan ve 6.-7,8. sınıf sayı toplamı 30'dan az olan öğrenciler taşıma kapsamına alınmıştır. 14.11.2001 tarihli TBMM TD'de verilen bilgilerine göre taşınalı öğrenci kapsamından "1998-1999 öğretim yılında 521.000; 1999-2000 öğretim yılında 635.000; 2000-2001 öğretim yılından 607.000 ve 2001-2002 öğretim yılında 629.796 öğrenci yararlanmıştır. Ayrıca taşınan öğrenciler taşındıkları merkezlerde her gün öğle yemeği verilmektedir. Öğrencilere verilen öğle yemeği için yapılan harcama, dört yıl boyunca 37 trilyon liraya ulaşmıştır.

4.4.5. PROJE VE KAMPANYALAR

Bu bölümde Bakan Bostancıoğlu döneminde başlatılan veya devam ettirilen proje ve kampanyalar hakkında bilgiler vermiştir.

MESEV ALO Kan Projesi: MEB personeli ve birinci derece yakınları ve emekliler için acil durumlarda kan ihtiyacını karşılamak üzere Milli Eğitim Sağlık Eğitim Vakfı (MESEV) tarafından başlatılmıştır.(Genelge, 99/17)

Merkezi Nüfus Bilgileri Sistemi (MERNİS):Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün uzun yıllar üzerinde çalıştığı ve 1999 yılı sonu itibariyle 22.145.860 kişi kaydının veri olarak sisteme girilmesi tamamlanan projedir. 22 Ekim 2000'de her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına 11 haneli tek bir Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası verilerek uygulamaya alınmıştır. Bu uygulama yasal zorunluluk olarak 2002 Öğrenci Seçme Sınavı'na (ÖSS) başvuru sırasında, adaylardan başvuru belgelerine T.C. Kimlik Numaralarını da yazıp kodlamaları istenmiştir.

Ulusal Eğitime Destek Kampanyası: MEB, 08.09.2001 tarihinde tüm kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle işbirliğine

giderek okuma-yazma bilmeyen yurttaşlarımızın yarım kalan eğitimlerini tamamlamak en azından temel eğitim düzeyinde eğitim görmelerine imkân sağlamak ayrıca maddi destek sağlayacak kurslara katılımı arttırmak, beceri ve meslek kazandırmak, zorunlu eğitim çağında olmasına rağmen okulda bulunmayan çocukları okula kazandırmak amacıyla “Ulusal Eğitime Destek Kampanyası” başlatmıştır (MEB, 2006).

Temel Eğitime Destek Projesi: Eğitim seviyesini ve kalitesini artırmak, okula erişimi kolaylaştırmak ve okullaşmanın düşük olduğu taşra, şehir ve gecekondu bölgelerinde yaşayan nüfusun yaşam şartlarını iyileştirmek ayrıca zorunlu eğitimle okulda olması gerekirken okul dışında kalan çocuklar, gençler ve yetişkinleri temel eğitim kapsamına alınmasını desteklemek, özellikle kız çocuklarının ve kadınların örgün ve yaygın eğitime dahil ederek okullaşma ortalama seviyesini yükseltmek amacıyla Avrupa Birliği Akdeniz Programı (MEDA) kapsamında 8 Şubat 2000’de imzalanarak 11.09.2002 tarihinden itibaren 5 yıl süreyle yürürlüğe konulan projenin bütçesinin tamamı hibedir ve miktarı 100.000.000 Euro’dur (MEB, 2006).

Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi (PIRLS) : 4. sınıf seviyesinde bulunan 9 yaş grubundaki öğrencilere uygulanan bir çalışmadır. Ülkemizin 2001 de katıldığı bu çalışmada okuma becerileri, okuma alışkanlıkları, okullarda uygulanan okuma becerisini kazandırmak amacıyla uyguladıkları öğretim yöntem ve teknikler; öğretim materyallerinin ihtiyacı karşılamadığı ve öğrencilerin okuma becerisini kazanmasında aile katkısı incelenmeye çalışılmaktadır. Proje kapsamında birbirleriyle bağlantısı bulunan Standart Başarı Testi, Öğrenci Anketi, Öğretmen Anketi ve Veli Anketi bulunmaktadır. 2001 PIRLS sonuçları Bakan Hüseyin Çelik döneminde diğer sonuçlarla birlikte verilecektir.

Temel Eğitim Programı: Sekiz yıllık kesintisiz eğitime geçilmesiyle 1998 yılında “2.802 ilköğretim okulunda 3.188 Bilgi Teknolojisi sınıfı kurulmuştur. Bilgi Teknoloji sınırlarındaki bilgisayar sayılan okuldaki öğrenci sayılarına göre 10-20 arasında değişmektedir. Temel Eğitim Programının 2. Fazında 2002-2003 öğretim yılında 3.000 ilköğretim okuluna 4.002 Bilgi Teknolojisi sınıfı daha kurulacaktır. Bu okullara alınacak bilgisayar sayısı. 60.000-70.000 arasında olacaktır. Ayrıca kırsal kesimde bulunan 22.854 okula da öğretmen ve yöneticilerin kullanması için 45.000 bilgisayar ve yazıcı alınacaktır” (TBMM TD, 21.05.2002).

4.4.6. MEVZUAT ÇALIŞMASI

Bu bölümde Bakan Bostancıoğlu'nun görev süresi içerisinde yapmış olduğu mevzuat çalışmaları hakkında bilgiler verilmiştir.

Tebliğler Dergisi'nin Kasım 2001 tarihli 2530. sayısında Lise diplomasında Ay ve Yıldız hatalı olarak basılmıştır. Bu durum yayınlandığı dönemde büyük yankı uyandırmıştır. Basıldığı şekilde bir diploma basılıp basılmadığı hakkında Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya yazılı soru önergesi vermiştir (TBMM TD, 21.05.2002). Metin Bostancıoğlu “Kasım 2001 tarih ve 2530 sayılı TD’de yayımlanan Çok Programlı Lise Yönergesi eki “Lise Diploması” örneğindeki ay ve yıldızın şeklindeki eksiklik fark edilmesine müteakip, aslına uygun olarak düzeltilerek Kasım 2001 TD mükerrer sayısında yayımlanmıştır. Konu edilen hatalı diploma örneği esas alınarak hiç diploma basılmamıştır.” şeklinde yazılı cevap vermiş; bu konu hakkında bir daire başkanı ve bir şefe “disiplin yönünden 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 125 inci. Maddesi B/a fıkrası uyarınca “Kınama” cezası ile cezalandırılmaları teklifi getirilmiş, getirilen teklif aynen uygulanmıştır.” açıklamasında bulunmuştur (TBMM TD, 21.05.2002).

Metin Bostancıoğlu döneminde mevzuat anlamında yapılan en önemli çalışmalar şunlardır:

Norm Kadro Yönetmeliği (10.08.1999) çıkartılmıştır. Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumların Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmelik, 10 Ağustos 1999 tarihli RG’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Norm Kadro Yönetmeliği'nin amacı, MEB’e bağlı her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumları ile diğer eğitim kurumlarının öğretmen ve yönetici norm kadro sayılarına ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.

“Uygulamaya konulan norm kadro düzenlemesinden önce, 1999 yılında okul ve kurumlarımızda 102.000 yönetici bulunmakta iken, bu sayı, norm kadro uygulamasının ardından, 55.000'e düşürülmüştür. Norm kadro öncesinde 3 öğretmene 1 yönetici düşmekte idi, uygulama sonucunda 47.000 kadro tasarrufu yapılmıştır. Norm kadro öncesinde 59.000 öğretmen fazlası vardı; bir yerde öğretmen açığı varken, bir başka yerde 59.000 fazla öğretmen vardı. 59.000 öğretmenin sisteme maliyeti, bugünkü değerlerle, yaklaşık 450 trilyon

liradır. Bu rakam, MEB, 2001 yılı personel giderlerinin yüzde 14'ü düzeyindedir” (TBMM TD, 14.11.2001).

Metin Bostancıoğlu'nun görev yaptığı 01.01.1999 - 31.07.2002 tarihleri arasında 20 Yönetmelik; 24 Genelge; 24 Yönerge; 1 Çizelge ve 2 Esaslar olmak üzere toplam 73 mevzuat çalışması yapılmıştır (meb/mevzuat).

4.4.7. DÖNEMİNDEKİ ÖNEMLİ OLAYLAR

Bu bölümde Bakan Bostancıoğlu döneminde toplum ve eğitim açısından meydana gelen önemli olaylar hakkında bilgiler verilmiştir.

4.4.7.1. 16. Milli Eğitim Şurası

Millî Eğitim Bakanlığı Şuraları Bakanlığın en yüksek danışma kuruludur. Bakan şuranın başkanı aynı zamanda tabii üyesidir. Şura seçimle gelen üyeler, doğal üyeler ve davetlilerden oluşur. Eğitim öğretimle ilgili konularda tavsiye niteliğinde karar alınan şuralarından MEB 16. Şurası 13-17 Kasım 1999 tarihleri arasında yapılmıştır. Toplantıda “Mesleki Eğitim” ana gündem olmuştur (ttkb.meb.gov.tr /16)

- ✓ Mesleki ve Teknik Eğitimin Orta Öğretim Sistemi Bütünlüğü İçinde Ağırlıklı Olarak Yeniden Yapılandırılması,
- ✓ Okul ve İşletmelerde Meslek Eğitimi ve İstihdamı,
- ✓ Mesleki ve Teknik Eğitim Alanına Öğretmen Ve Yönetici Yetiştirme
- ✓ Mesleki Ve Teknik Eğitimde Finansman başlıkları altında tavsiye kararları alınmıştır.

4.4.7.2. 1999 Gölcük Depremi

Türkiye 17 Ağustos 1999 tarihinde büyük depremle yıkılmıştır. Gölcük Depremi, İzmit Depremi, Marmara Depremi diye de anılmıştır. Kocaeli/Gölcük merkezli saat 03.02'de Richter ölçeğine göre 7.5 Mg büyüklüğünde gerçekleşen depremde büyük çapta can ve mal kaybı meydana gelmiştir.

“Resmi raporlara göre, 17.480 ölüm, 23.781 yaralı oldu. 505 kişi sakat kaldı. 285.211 ev, 42.902 iş yeri hasar gördü. 2010 yılında yayınlanan Meclis Araştırması Raporu'nda ise can kaybı sayısı 18.373 olarak güncellenmiştir. Yine bu depremde sadece “Yalova'da 49 öğretmen hayatını kaybetmiştir” (habervitrini, 24.11.2002).

Başbakanlık Kriz Merkezi ölü sayısını 16.899; yaralı 23781; sakat kalan 505 kişi olarak belirtirken bina bilgileri şu şekilde açıklanmıştır:

“...yıkılan ve ağır hasarlı bina:16.649; orta hasarlı konut: 90.536; orta hasarlı işyeri: 14.133; az hasarlı konut:102.822 ve az hasarlı işyeri:13.344 olarak tespit edilmiştir. Depremde evsiz kalan insanlarımızı yerleştirmek üzere kurulan prefabrik evlerle ilgili ise prefabrik talep sayısı: 43.264; dağıtılan prefabrik sayısı: 40.786; prefabrikte yaşayan nüfus:147.120 kişi” (forum.xn, 27.01.2010).

Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın 01.08.2002 tarihinde TBMM'ye verdiği “MEB'in depremle ilgili hangi çalışmalar yapıldığı hakkındaki” yazılı soru önermesine dönemin Bakanı Necdet Tekin şu bilgileri vermiştir.

“Milli Eğitim Vakfı [MEV],1999 yılında ülkemizde meydana gelen depremden zarar gören öğrenci, öğretmen ve diğer eğitim personeline ve ailelerine destek olmuştur. Bu kapsamda, depremde hayatlarını kaybeden 179 öğretmen, emekli öğretmen ve diğer eğitim personelinin yasal varislerine 500'er milyon lira, evleri yıkılan ve eşyası enkaz altında kalan 1.782 aileye 100'er milyon lira, 1028 öğrenciye ilk ve orta öğrenim bursu, 293 öğrenciye de yükseköğrenim bursu vermiştir. Ayrıca 50.000 öğrenciye giysi, ders araç ve gereklilikleri yardımcı yapmış, Bolu ve Düzce'de açtığı aşevlerinde eğitim ailesine üç ay süreyle sıcak yemek yedirmiş, Düzce, Yalova ve Adapazarı illerinde birer öğretmen evi yaptırmıştır. Aynı ve nakdi yardımların toplamı 1.5 trilyon lira olmuştur” (TBMM TD, 2002).

4.4.7.3. 21 Şubat 2001 Krizi (Kara Çarşamba)

Türkiye 1999 depreminin maddi ve manevi acısının yaralarını sarmaya devam ederken 2001 Ekonomik Krizi ile karşı karşıya gelmiş ve ağır bir bedel ödemek zorunda kalmıştır. Yeni Söz Gazetesi yazarın Hasret Yıldırım, 2001 krizini şu şekilde değerlendirmiştir:

“ANAP ve MHP ile anlaşılan DSP; Türkiye Cumhuriyeti tarihine ANASOL-M olarak geçen 57. Hükümeti, 28 Mayıs 1999 tarihinde kurmuştu. Hükümet ilk icraat olarak, bankacılığı özel bir yapıya kavuşturdu ve BDDK kuruldu.17 Ağustos ve 12 Kasım depremleri ekonomiyi alt üst etmişti. Ekonomik büyüme

%-6.1 olmuş, Enflasyon %70'e ulaşmış, bütçe açıkları büyümüş, hazine faizlerinin yıllık ortalama bileşik oranı %106'ya ulaşmıştır.

Cumhurbaşkanı Sezer ile Başbakan Ecevit arasında Ağustos 2000'den beri devam eden fikir ayrılıkları, MGK'nın şubat ayı olağan toplantısı evvelinde ciddi tartışmaya dönüşmüştü. Karşılıklı söz düellosuna, Başbakan Yardımcısı Hüsamettin Özkan'ın da dâhil olması ve "Anayasa kitapçığının karşılıklı fırlatılması" üzerine, başta Başbakan Ecevit olmak üzere hükümet kanadı MGK toplantısını terk etti. Ekonomide bekleyişlerin olumsuzlaştığı bir ortamda, Başbakan'ın devlet yönetiminde "kriz var" açıklamasıyla birlikte mali piyasalarda panikle başlayan süreç; yerli parayı savunmak için gecelik faizlerin astronomik oranlara yükselmesine rağmen, yerleşiklerin yoğun döviz talebi nedeniyle Merkez Bankası'nın 5 milyar dolarlık döviz satışıyla sonuçlandı. Bir gün önce 670 bin TL olan dolar, 1 milyonu aştı. Bunun sonucunda yabancı bankalar vadesi gelmemiş kredilerini geri çekmeye başlayınca, 21 Şubat'ta bankalar arası para piyasasında gecelik faiz %7500'e kadar çıktı. Yapılan bu örtülü kur ayarlaması ile TL'nin değeri %40 civarında düştü. Devletin borcu da 29 katrilyon TL arttı.

Binlerce işyerinin kapandığı ve yaklaşık bir milyon insanın işsiz kaldığı "Kara Çarşamba" siyasi aktörlerin neredeyse hiçbir şey yapamadıkları bir dönem olmuştu. Memur maaşlarını ödeyebilmek için IMF'den borç istenmiş, o dönem IMF Başkanı Stanley Fischer, yaptığı konuşmada "Gerekirse kur ayarlaması yapın, ek veya sıcak para da beklemeyin" şeklinde ifadeler kullanarak, Türkiye hükümetinin iyice köşeye sıkışmasına sebep olan açıklamalarda bulunmuştu" (yenisöz.com.tr, 25.10.2015).

4.4.7.4. Bostancıoğlu Hakkında Meclis Soruşturması Talebi

Döneminde kılık kıyafetle ve çeşitli idari soruşturmalar olmak üzere birçok adli soruşturmalara muhatap olan Bostancıoğlu, bu kez kendisi hakkında AK PARTİ Grubu Adına Grup Başkanvekilleri Van Milletvekili Hüseyin Çelik, İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin ve Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz'un, başarılı eğitim politikaları uygulayamadığı, bakanlığında idareci ve öğretmen kıyımı yaptığı ve yükseköğretimi yapılandırıp yönlendirmediği iddialarıyla Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi verilmiş fakat

oylama sonucunda Gensoru önergesinin gündeme alınması kabul edilmemiştir (TBMM TD, 14.11.2001).

Metin Bostancıoğlu, 2002 yılında bu kez de Meclis Soruşturmasına muhatap olmuştur. İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz ve 55 arkadaşının, Türk millî eğitim politikasına aykırı, keyfi ve ideolojik uygulamalarıyla eğitim ve öğretimde kargaşaya ve huzursuzluğa sebep olduğu, toplumsal gerilime yol açtığını, eğitim sistemini Avrupa Birliği ve uluslararası standartlardan uzaklaştırdığı ve görevini kötüye kullandığı ve bu eylemlerinin Türk Ceza Kanunu'nun 159. - 228.- 230.- 240. ve 251. maddelerine uyduğu iddiasıyla hakkında Anayasanın 100. ve 107. maddeleri uyarınca bir meclis soruşturması açılmıştır (TBMM TD, 99.C. 117.B. s.180) (Soruşturma Sayısı: 878). Bakan Bostancıoğlu 28.05.2002 tarihinde kendisine yöneltilen suçlarla ilgili ifade vermiştir (C.99, B.117, s.512-522). Soruşturma komisyonu 30.04.2002 tarihinde göreve başlamıştır ve soruşturma 1.5 ay sürmüştür. Soruşturma Komisyon Başkanı İstanbul Milletvekili Mehmet Cavit Kavak, 25.06.2002 tarihinde soruşturma ile ilgili olarak:

“13.6.2002 tarihli değerlendirme ve karar toplantısına 14 üye katılmış ve değerlendirmelerle beraber soruşturma önergesi oylanmıştır. 10 üye önerenin reddi yönünde, 4 üye önerenin kabulü yönünde oy kullanmışlardır. Bu oylama sonucunda, Sayın Bakanın kimseyi aşağılamadığı, küçük düşürmediği, tahkir ve tezyif kastıyla hareket etmediği, görevi kötüye kullanmadığı, keyfi tasarrufla bulunmadığı, görevi bilerek ve isteyerek ihmal etmediği, görevde yetkiyi kullanmadığı, görev esnasında hiç kimse aleyhine cürüm işlemediği nedeniyle Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun Yüce Divana sevkine mahal olmadığına karar vermiştir. Karar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun tasvip ve takdirlerine arz olunur” (TBMM TD, 25.06.2002).

Meclis soruşturmasına ikna olmayan birkaç milletvekili Yüce Divana sevki için dilekçe vermiş (B.99 B.117 s.201) Meclis Başkanı Yüce Divana sevki için gizli oylama talep etmiştir. Millî Eğitim Bakanı Bostancıoğlu hakkında kurulan (9/5) esas numaralı Meclis Soruşturması Komisyonu raporuyla ilgili Yüce Divana sevk yönündeki önerenin gizli oylamasına 114 üye katılmış; 107 kabul, 3 ret, 1 çekimser, 2 geçersiz, 1 boş oy kullanılmıştır; bu sonuca göre, önerge kabul edilmemiştir; böylece, Soruşturma Komisyonunun raporu kabul edilmiş; yani Millî Eğitim Bakanı

Metin Bostancıoğlu'nun Yüce Divana sevkine mahal olmadığına karar verilmiştir (TBMM TD, 25.06.2002).

Görev süresinin son zamanlarında Bakan Bostancıoğlu ile Başbakan Bülent Ecevit'in eşi Rahşan Ecevit arasında sıkıntılar başlamıştır. En sonunda Başbakan Ecevit kendisini görevden almıştır. Bakan Bostancıoğlu, görevden ayrılırken sitemini şu sözlerle belirtmiştir:

"Rahşan Ecevit'in son dönemde MHP'li kadrolaşmaya gittiği gerekçesiyle Millî Eğitim Bakanlığı'ndan almaya çalıştığı Bostancıoğlu istifasını açıklarken, "Mezarlıklar vazgeçilmez liderlerle dolu" dedi. Bostancıoğlu: "Siyasette yaş sınırı dikkate alındığında kendisinin finalde olduğu görülmektedir. Bu finalin muhteşem olması gerekirdi. Hiç kimse büyüttüğü partiyi tarihe gömmek istemez. Genel Başkanım kendi kafasındakini, muhterem eşi Rahşan Ecevit'in kafasındakini sabahleyin gelir genel merkezde söyler ve o açıklama da herkesi tatmin eder... Rahşan Ecevit, 'Bizden sonra DSP olmasa da olur. Bizden sonra tufan' diyor, tarihe gömüyor" (milliyet.com, 10.07.2002).

57. Hükümet devam ederken Başbakan Bülent Ecevit Millî Eğitim Bakanlığı görevini Metin Bostancıoğlu'ndan alarak 10.07.2002'de Kırklareli Milletvekili Prof. Dr. Necdet Tekin'e vermiştir.

4.5. Prof. Dr. Necdet TEKİN (1947- ...)

Görev Süresi: 10.02.2002 - 18.11.2002

Hükümet: 57

Parti: DSP-MHP - ANAP Koalisyon

Başbakan: Bülent Ecevit

Görev Süresi: 28.05.1999- 18.11.2002

Cumhurbaşkanı: Ahmet Necdet Sezer Görev Süresi: 16.05.2000- 28.08.2007

Hayatı: 1947 yılında Kırklareli'de doğdu. Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Bölümünü bitirerek, ülkemizin farklı şehirlerindeki liselerde öğretmen olarak görev yaptı. İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi İstatistik - Matematik Kürsüsünde 1976'da Asistan, 1983'te İstatistik Doktora, 1986'da Yardımcı doçent, 1989'da Doçent, 1995'te Profesör olarak kariyerini tamamlamıştır. 1995 ve 1999 Genel seçimlerinde Demokratik Sol Parti'den iki kez Kırklareli Milletvekili seçildi.

Parlamenteerliği süresince; ölkemiz ve pek çok ölkede parlamentosunda birçok komisyonu üyeliği ve başkanlıklarda bulunmuştur. 2002 yılında 57. Hükümette Millî Eğitim Bakanlığı yapmıştır. Evli, iki çocuk sahibi olup İngilizce bilmektedir.

Metin Bostancıoğlu'ndan görevi devir alan Necdet Tekin, Türkiye Cumhuriyeti'nin 71. Millî Eğitim Bakanı olarak 4 ay 8 gün görev yapacaktır.

4.5.1. GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

Bu bölümde Necdet Tekin döneminde tüm eğitim öğretimi kapsayan çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

Necdet Tekin döneminde Müsteşar Prof. Dr. İsmail Bircan imzası ile 30.12.2002 tarih ve 12491 sayılı 2002/91 Genelge ile Kılık- Kıyafet genelgesi yayınlanmış bu genelge ile ortaöğretimdeki kız öğrencilerin pantolon giyme imkânına kavuşmuştur.

14.11.2002 tarihli 24936 sayılı RG'de Göçmen İşçi Çocuklarının Eğitimine İlişkin Yönetmelik yayınlanmıştır. Yönetmeliğe göre göçmen işçilerin bakmakla yükümlü oldukları çocuklarına MEB sorumluluk gereği en yakın okula yerleştirecek, onları ölkede çocuklarının imkânlarından faydalandırarak, Türkçeyi öğrenmelerini sağlayacak, ana dillerini öğrenmeleri için kurslar açacak ve meslekî eğitim yoluyla da "Beceri Kazandırma" kurslarından yararlanmalarını sağlayacaktır. Bu yönetmelik daha sonraki yıllarda ölkesindeki savaş nedeniyle ölkemize sığınan Irak, Suriye ve diğer ölkede çocukları için Bakan Nabi Avcı tarafından da etkin olarak kullanılmıştır.

Ayrıca farklı sebeplerle yapılamayan dersler için 01.11.2002 tarihinde Telafi Eğitimi Genelgesi (2002/92) yayınlanmıştır.

4.5.1.1. Okul Öncesi Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Ekim 2002 tarihli ve 2541 sayılı TD'de yayınlanan Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'te "Ana sınıflarının çalışma saatleri, bağlı buldukları okulun öğretim şekline göre düzenlenir. Ana sınıflarında görevli öğretmen, bir günde eğitiminden sorumlu olduğu çocuk grubunun okulda bulunduğu saatlerde eğitim etkinliğine katılmak zorundadır" ve "Okul öncesi eğitim kurumlarında aralıksız eğitim yapılması esas olup teneffüs yapılmaz" hükmüyle okul öncesi eğitimin bir bütün olduğu belirtilmiştir.

4.5.1.2. Ortaöğretim Okul Öncesi Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Ağustos 2002 tarihli 2539 sayılı TD’de MEB Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Nakil ve Geçiş Yönergesi yayınlanmıştır.

4.5.1.3. Özel Eğitim Okul Öncesi Kapsamında Yapılan Çalışmalar

2009 yılı Bütçe Raporuna [BR] göre 2002 yılında okul çağında olup da eğitim öğretim faaliyetlerine katılan özürlü sayısı 17.988’dir.

4.5.1.4. Özel Öğretim Okul Öncesi Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Ekim 2002 tarihli ve 2541 sayılı TD’de yayınlanan MEB’e Bağlı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik’te “Özel öğretim kurumlarına verilecek adların; kurumun amacına, düzeyine uygun olması, belli bir anlam taşıması, Millî Eğitimin temel amaçlarına aykırı düşmemesi ve Türkçe olması gerekir” uyarısında bulunulmuştur.

4.5.2. OKUL TÜRLERİ VE SAYILARI

Bu başlık altında Necdet Tekin dönemindeki okul ve öğrenci sayıları, okullaşma oranları, yurt ve pansiyon sayıları hakkında farklı kaynaklardan elde edilen veriler sunulmuştur.

4.5.2.1. Okul ve Öğrenci Sayıları

2002 yılına ait rakamlar Metin Bostancıoğlu döneminde verildiği için Necdet Tekin döneminde tekrar edilmemiştir (Bkz. Ek-1-2).Burada farklı kaynaklardan edinilen bilgilere yer verilmiştir.

Necdet Tekin göreve başladığı ilk zamanlarda TBMM’de Metin Bostancıoğlu’na verilen yazılı soru önergeleri cevaplandırılmıştır. Bu sorularda o döneme ait şu bilgilere ulaşıyoruz.

Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu’nun yazılı soru önergesine verilen cevaptan ikili öğretimdeki öğrenci sayıları “2001-2002 öğretim yılında ikili öğretim yapan ilköğretim okulu sayısı 8.360, ikili öğretime tabi öğrenci sayısı da 5.839.397”dir. Ayrıca sekiz yıllık eğitim yasası çerçevesinde 1997 yılından 2001 sonuna kadar ülke genelinde “İlköğretimde, 1997 yılından 2001 yılı sonuna kadar 107.400 dersliğin

yapımı tamamlandığını; bu dersliklerin 22.829'u 2001 yılı içinde yapıldığı" bilgisine ulaşılır (T.B.MM TD, 01.10.2002).

Gaziantep Milletvekili Nurettin Aktaş, 22.05.2002 tarihinde soru önergesi vererek Meslek Lisesi öğrenci sayılarını istemiştir (TBMM TD, 01.08.2002). Verilen cevaba göre öğrenci sayıları 1997-1998 öğretim yılında 304.584; 1998-1999 öğretim yılında 366.195; 1999-2000 öğretim yılında 277.675 ve 2000-2001 öğretim yılında 255.169'dur. Rakamlar incelendiğinde 1999 yılından itibaren öğrenci sayılarında önemli düşüşlerin yaşandığı görülmektedir.

1997-2002 yılları arasında Meslek Liselerinin bir kısmı Çok Programlı Liselerine dönüştürülmüş (40 adet) bir kısmı ise kapatılmak (13 adet) zorunda kalmıştır.

01.08.2002 tarihli TBMM TD'ye göre 1997 yılından itibaren 8 imam-hatip liseli çok programlı liseye dönüştürülmüş. 10'u da çok programlı lise bünyesine alınmıştır. Taşınmalı ilköğretim uygulanmasından dolayı öğrencilerinin tamamı taşınmasından dolayı faal olmayan okul sayısı 13.223'tür.

4.5.2.2. Yurt ve Pansiyon Sayıları

MEB Faaliyet Raporlarına (Bkz. Ek- 9) göre 2001 -2002 öğretim yılında 499 Yatılı İlköğretim Bölge Okulunda [YİBO] 157.604 öğrenci barınırken 30.874 boş kontenjan bulunmaktadır. 2002-2003 öğretim yılında ise 521 YİBO'da 166.563 öğrenci barınırken 27.813 boş kontenjan bulunmaktadır.

MEB Eğitim İstatistiklerine göre (Bkz. Ek-13) Yükseköğretimde KYK'ya bağlı 2001 -2002 öğretim yılında 190 yurttan 182.628; 2002-2003 öğretim yılında 191 yurttan 185.085 öğrenci barınmıştır. Özel yurt sayısı ise 2001 yılında 2192; 2002 yılında 2210 olarak tespit edilmiştir.

4.5.2.3. Okullaşma Oranları

MEB eğitim istatistiklerine göre 2001-2002 Eğitim öğretim yılında ilköğretimde %92,4 Ortaöğretimde %48,11 ve yükseköğretimde %12,98 oranında okullaşma sağlanmıştır.

4.5.3. İNSAN KAYNAKLARI

Bu bölümde Necdet Tekin döneminde öğretmenlerin özlük alanında yapılan çalışmalar, öğretmen istihdamı, öğretmenlerin maaş ve ek dersleri ile idari alanda yapılan çalışmalar hakkında bilgiler verilmiştir.

4.5.3.1. Özlük Alanında Yapılan Çalışmalar

Zorunu ilköğretimden dolayı öğretmen açığını kapatmak amacıyla öğretmen olarak ataması yapılan ancak eğitim fakültesi mezunu olmayan veya branşı dışında atanan 4 yıllık üniversite mezunu 14.130 öğretmenin atama alanı ile öğrenim gördüğü alan arasındaki farkın giderilmesi için alan değişikliği yapılarak norm kadro uygulamasına göre yeniden atamaları yapılmıştır.

Pedagojik formasyon programlarında düzenleme yapılarak 21 kredi/saat olarak yer alan formasyon dersleri yeni sistemde 36-39 kredi/saate çıkarılmış, bu kapsamda; okul deneyimi, öğretmenlik uygulaması, özel öğretim yöntemleri, iletişim ve sınıf yönetimi gibi derslere ağırlık verilmiştir.

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına göre (Bkz. Ek-15) 2002 yılında MEB Merkez Teşkilatı tarafından 313 faaliyete 22.072 katılımcı iştirak ederken 11.772 Mahalli Hizmet içi eğitimine 495.643 kişi katılmıştır.

Metin Bostancıoğlu döneminde de yayınlanan MEB'e Bağlı Öğretim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas olan Alanlar ile Mezun Oldukları Yükseköğretim Programları ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslarda değişiklik yapılarak Eylül 2002 tarihli 2540 sayılı TD'de tekrar yayınlanmıştır. Yeni uygulamaya göre geçici madde eklenmiştir.

“Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı mezunlarının öğretmen olarak atanabilmeleri için, atanacakları alanla ilgili yükseköğretimde (lisan yüksek lisans) aldıkları özel alan kredisi, eğitim fakültelerinin aynı alanında alınan özel alan kredisinden az olamaz” şeklinde değişiklik yapılırken “2001-2002 Öğretim yılından önce Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programlarından mezun olanlar ile 2001-2002 Öğretim Yılında bu programa kayıtlı bulunanlardan mezun olacak olanların öğretmen olarak atanabilmeleri için, lisans eğitiminde aldıkları kredinin en az %30'u kadar

krediyi, lisans ve yüksek lisansta, atanacakları alana ait derslerden almış olmaları koşulu aranır” (TD, 2540).

4.5.3.2. İstihdam Alanında Yapılan Çalışmalar

2002 yılında 36.556 öğretmen ataması yapılmıştır. Aynı yıl 7.764 öğretmen emekli olarak 874 istifa ederek ayrılırken 895 öğretmen görevine tekrar dönmüştür (TBMM TD, 26.09.2006).

Antalya'da katıldığı bir programda Bakan Tekin, “Devletin sözü yerde kalmaz, devlet adamı da ciddidir” sözü ile açıkta kalan Fen Edebiyat Fakültesinin 5 bin mezununu sınıf öğretmeni olarak atamıştır. Bu uygulama Bakan Bostancıoğlu döneminde çıkartılan TTKB'nın 2000 yılında aldığı öğretmen atamalarda öncelik sıralaması ile ilgili kararının uygulanmadığını göstermektedir.

Tablo 12. Öğretmen Sayıları (2001-2003)

Öğretim Yılı	Okul Öncesi	İlköğretim / İlkokul		Genel Lise		Meslek Lisesi	
	Toplam	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi
2001-2002	14.295	14.833	357.854	8.192	64.429	173	72.090
2002-2003	13.356	14.740	358.563	5.374	71.879	23	60.680

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2015) derlenmiştir.

Tablo 12 incelendiğinde 2001 yılında meslek lisesindeki öğretmen ve okul sayısının 2002 yılında azaldığı görülmektedir. İki yıl arasında 12 bin öğretmen azalmasının sebebi öğretmenlerden özellikle kültür dersleri branşındakilerin genel liselere tayin istediği anlaşılmaktadır. Bu durum genel lisedeki öğretmen sayısındaki artıştan da anlaşılmaktadır.

4.5.3.3. Mali Alanında Yapılan Çalışmalar

2002 yılında 9/1 Öğretmen maaşı 470,20; 1 saatlik ek ders ücreti 4,24 iken Tüketici Fiyatları oranı %45'tir. 2002 yılında hazırlık ödeneği olarak 175 TL ödeme yapılmıştır.

2002-2003 Eğitim/Öğretim yılının başlaması nedeniyle Taksim'de düzenlenen törende Bakan Tekin, gazetecilerin:

“Memurlar ücretlerinin düşük olmasından dolayı bugün bordrolarını yakacaklar. Nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna "Bütçemiz bellidir. Nasıl hazırlandığını herkes biliyor. Bizim fazla yapacağımız bir şey yok. Memurlar isterlerse kendilerini yaksınlar, isterse bordrolarını" dedi. Bunun üzerine yanında bulunan İstanbul Valisi Erol Çakır, "Sayın bakanım demeciniz yanlış anlaşılabilir" diyerek kendisini uyarınca zor durumda kalan Tekin, "Sözlerim yanlış anlaşılmasın ben onu değişmeceli anlamda kullandım" dedi (bianet.org, 16.09.2002).

4.5.3.4. İdari Alanda Yapılan Çalışmalar

27.09.2002 tarihindeki Personel Genel Müdürlüğü'nün Kimlik Kartları Yönergesi Değişikliği konulu yazıyla Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü'nün genelgesi hakkında bilgi verilmiştir. 01.01.2003 tarihinden itibaren tüm kamu kuruluşları, faaliyet alanları çerçevesinde vatandaşlarla ilgili olarak ürettikleri kimlik kartları, beyanname ve diğer her türlü belge (Kurum kimlik kartı, pasaport, ehliyet, form, beyanname vb.) üzerinde Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarasının yer almasını sağlayacaklar, bu numaranın yer almadığı kayıt düzenlemeyecekler ve Nüfus cüzdan seri numara uygulamasına son verilerek bunu yerine “Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası kullanılacaktır” denilerek kimlik kartlarının değiştirileceği bildirilmiştir.

Aralık 2002 tarihli 2543 sayılı TD'de Öğretmenler Günü Kutlama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik yayınlanmıştır. Bu yönetmelikte:

“Yıl içinde; hizmet süresi, yaş haddi ve sağlık nedenleriyle Bakanlık kadrolarından emekli olanlara “Hizmet Şeref Belgesi” verilir. Hizmet şeref belgeleri, merkez teşkilâtında Bakan, taşra teşkilâtında valilerce verilir. Re 'sen veya sicil yoluyla emekliye sevk edilenler ile hangi nedenle olursa olsun meslekten veya Devlet memurluğundan çıkarılanlara “Hizmet Şeref Belgesi” verilmez” denilmiş ve Hizmet Şeref Belgesi verilmesi uygulaması başlamıştır.

4.5.4. BÜTÇE

Bu bölümde Necdet Tekin döneminde MEB Bütçesi, burslu öğrenci sayıları, taşımalı öğretim verileri ve ücretsiz kitap dağıtım projesi hakkında bilgiler verilecektir.

4.5.4.1. Bakanlık Ödeneği – Yatırım Ödeneği

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına göre (Bkz. Ek-21) MEB 2002 Bütçesi 7.460.991.000 TL ve Yatırım Ödeneği 1.281.690.000 TL olarak belirlenmiştir.

Necdet Tekin'e TBMM'de daha çok Milli Eğitim Vakfı [MEV] Genel Müdürlüğü'nün geliri ve faaliyet alanları ile ilgili sorular sorulmuştur. MEV'in son üç yıl içinde ayni ve nakdi ne kadar gelir elde ettiği ile ilgili Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya 05.06.2002 tarihinde MEB Metin Bostancıoğlu'nun cevaplamaı isteğiyle soru önergesi vermiş (TBMM TD, 02.08.2002) Bakan Tekin, 01.08.2002 tarihinde aşağıdaki bilgileri vermiştir:

“MEV, Vakıf Resmi Senedine göre ; ... son üç yılda ayni ve nakdi 17 trilyon 556 milyar lira gelir elde etmiştir. Vakfın gelir kaynakları; hayırsever kişi ve kurumların ayni ve nakdi bağışları, gayrimenkul kira gelirleri, karne diploma ve öğretmen not defteri satışı gelirinden elde edilen %40'lık pay, iktisadi işletmelerden elde edilen kâr payı gelirleri, çelenk bağışı gelirleri ile kantin ve açık alanların kiraya verilmesinden elde edilen gelirlerdir. ... MEV'in vadeli mevduat bakiyesi Haziran 2000 sonu itibariyle 5 trilyon 800 milyar liradır. 28 Temmuz 2001 tarih ve 24476 sayılı RG'de yayınlanan Vakıflar Birim Yönetmeliği gereğince vadeli vadesiz her türlü mevduatını Devlet Bankalarında bulundurmak zorundadır. Mevduatlar, Ziraat Bankası ve Vakıflar Bankası şubelerinde açtırılan hesaplarda bulunmakta olup, 2002 yılı haziran ayı sonu itibariyle 1 triyon 110 milyar lira faiz geliri elde etmiştir”(TBMM TD, 02. 08. 2002).

Aynı soru önergesinde MEV Genel Müdürlüğü'nün bağış bilgisi hakkında bilgiler de verilmiştir:

“MEV Genel Müdürlüğü 2001-2002 öğretim, yılında; nakit bağış olarak 1 trilyon 685 milyar lira gelir elde etmiştir. ... 2001-2002 öğretim yılı basılı belge basım maliyeti, 740 milyar 286 milyon liradır. Bunların içinde toplam 68 milyar 812 milyon lira tutarındaki basan belgesi (teşekkür belgesi, takdir belgesi) tüm okullara bedelsiz olarak dağıtılmıştır. 2001-2002 öğretim yılında karne, diploma ve öğrenci kişisel dosyalarının satışından (Bunların satış bedelinin %40'ı Vakfa, %45'i alımı yapan okula, %15'i Devlet Kitapları Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü'ne kalmaktadır.) 300 milyar lira gelir elde etmiştir. Elde edilen bu gelirlerin tamamı ile Vakfın kuruluş amacı doğrultusunda; ilköğretim,

ortaöğretim ve yükseköğretim öğrencilerine burs verilmiş, fakir öğrenciler yatılı okutulmuş, eğitim kurumlarına ders araç gereci sağlanmış, eğitim kurumlarının bakım, onarını ve donatım giderleri karşılanmış ve fakir öğrencilere sağlık yardımı yapılmıştır” (T.B.MM TD, 01.10.2002).

Konya Milletvekili Orhan Öksüz, 01.08.2002 tarihinde yönelttiği “İlköğretim ve Ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrencilere verilen karneler ve mezun olacak öğrencilere verilecek diplomalar hangi kurum tarafından basılmaktadır ? Maliyet olarak kaçta mal olmaktadır ? Öğrencilere ne kadara satılmaktadır ? Kame ve diploma için bazı okullarda öğrencilerden en az on milyon toplandığını biliyor musunuz ?” yazılı soru önermesine Bakan Tekin: “MEV Genel Müdürlüğünce bastırılan; öğrenci karnesinin basım maliyeti 10.828 lira ve satış fiyatı 50.000 lira, diplomaların basım maliyeti 21.500 lira ve satış fiyatı da 200.000 liradır.” şeklinde cevap vermiştir. Aynı vekilin “Öğrencilere verilen kame ve diploma paralarından ve aidat adı altında toplanan vakıf paralarından MEV’e ne kadar kaynak toplanmaktadır? Bu paralar hangi amaçla kullanılmaktadır? Milli Eğitim Vakfı başkan ve yöneticilerine maaş, yolluk ve yevmiye olarak yıllık ne kadar ücret ödenmektedir? sorusuna ise “Okullarda, kame ve diplomaların satışından elde edilen gelirin %40’ı MEV’e kalmaktadır. Okullar, yukarıda belirtilen satış fiyatlarından kendilerine bırakılan %45’lik payı düşükten sonra, kalan %40 Vakıf payı ve %15 Milli Eğitim Yayınevi hissesinin ödemesini yaparlar. ... Ayrıca başarı belgeleri (takdir, teşekkür) tüm okullarımıza MEV tarafından bedelsiz sağlanmaktadır. Yukarıda belirtilen basılı belgelerden Vakıf, 2001 yılında 300 milyar lira gelir elde etmiştir... Vakıf Yönetim Kurulu, Genci Kurul tarafından iki yılda bir gizli oy, açık tasnif usulü ile yapılan seçimle belirlenen dokuz üyeden oluşur. Vakıf Resmi Senedinin 17-h maddesine göre, MEV Merkez Yönetim Kurulu üyeleri Yönelim Kurulundaki çalışmalarından dolayı (huzur hakkı vb.) ücret alamazlar” şeklinde cevaplamıştır (TBMM TD, 02.8.2002).

4.5.4.2. Burs – Şarlı Nakit Yardımı

MEB Faaliyet Raporları ve Bütçe Sunuş Raporlarına göre (Bkz. Ek-22) ilköğretim ve ortaöğretime devam eden 109.894 öğrenciye Ocak- Haziran döneminde 3 aylık 36,36 TL; Temmuz - Aralık döneminde 39,18 TL burs ödemesi yapılmıştır.

4.5.4.3. Taşımalı Eğitim

Taşımalı eğitim Bakan Tekin döneminde de artarak devam etmiştir. MEB Bütçe Sunuş Raporlarına göre (Bkz. Ek -26) 2001-2002 öğretim yılında 5373 merkez okula 27.665 yerleşim biriminden 636.508 öğrenci, 2002-2003 öğretim yılında ise 5424 merkez okula 28.044 yerleşim biriminden 661.757 öğrenci taşınmıştır.

4.5.5. PROJE VE KAMPANYALAR

Bu bölümde Bakan Tekin döneminde başlatılan veya devam ettirilen proje ve kampanyalar hakkında bilgiler vermiştir.

Temel Eğitim Projesi: Temel Eğitim Programına destek amacıyla; Haziran 1998 tarihinde Dünya Bankası ile T.C. Hükümeti arasında I. Faz İkraz Anlaşması” imzalanmış ve 300 milyon \$ kredi sağlamıştır. Bu miktarın 286.500.000 \$’lık kısmı harcanmıştır. (2. Faz) 26 Temmuz 2002 tarihinde imzalanmıştır. II. Fazın tutarı da 300 milyon \$’dur (BR, 2006).

Eğitimde Çağı Yakalama 2000 Projesi: Metin Bostancıoğlu döneminde başlayan ve devam eden projede ilköğretimde belirlenen hedefler; %100 okullaşma oranına ulaşılması, birleştirilmiş sınıf uygulamasının asgari düzeye indirilmesi, sınıf mevcutlarının 30'a indirilmesi ve ikili öğretimden normal öğretime geçilmesi olarak belirlenmiştir. Necdet Tekin bu hedeflerle ilgili tabloyu şu şekilde açıklamıştır:

“a) İlköğretimde %100 okullaşma oranına ulaşılması: 1997-1998 öğretim yılında %87.4 olan ilköğretim okullaşma oranı, 2001-2002 öğretim yılında %98'e yükselmiştir. Erkek öğrencilerin okullaşma oranında hedefe ulaşılmış, kız öğrencilerin okullaşma oranı ise %81,9'dan %93,2'ye yükselmiştir.

b) Birleştirilmiş sınıf uygulamasının asgari düzeye indirilmesi: 1997-1998 öğretim yılında 9.084.635 ilköğretim öğrencisinden %10,5'i (949.403) birleştirilmiş sınıf uygulaması ile öğrenim görürken, 2001-2002 öğretim yılında 10.342.730 ilköğretim öğrencisinden %8,8'i (914.074) bu sınıflarda öğrenim görmektedir. Belirtilen dönemde gerek yatılı ilköğretim bölge okulu ve pansiyonlu ilköğretim okulu sayısındaki artış, gerekse taşımalı ilköğretim uygulamasının yaygınlaşması, birleştirilmiş sınıf uygulaması kapsamına giren öğrenci sayısını azaltmıştır. Bu dönemde, ilköğretim öğrenci sayısında

%13,8'lik bir artış olmasına karşın birleştirilmiş sınıflı ilköğretim okulu öğrenci sayısında %3,7'lik bir azalma sağlanmıştır.

c) Sınıf mevcutlarının 30'a indirilmesi: Bir dersliğe düşen öğrenci sayısı 1997-1998 Öğretim yılında şehirlerde 59, toplamda 43 iken, 2001-2002 öğretim yılında şehirlerde 50'ye, köylerde 40'a düşmüş, nüfus artış hızı yüksek olan ve göç alan iller dışında sınıf mevcutlarının 30'a indirilmesi hedefine ulaşılmıştır.

d) İkili öğretimden normal öğretime geçilmesi: 1998-1999 öğretim yılında ilköğretim öğrencilerinin %60,8'i ikili öğretim yapan okullarda öğrenim görürken, bu oran 2001-2002 öğretim yılında %57,5'e düşmüştür." şeklinde cevap vermiştir"(TBMM TD, 01.10.2002).

İLSİS Projesi: 14.02.2002 tarihli 2002/31 sayılı genelge ile başlatılmıştır.

2023 Yılına Mektup Kampanyası: 10.06.2002 tarihli 2002/46 sayılı Genelge ile başlatılmıştır.

4.5.6. MEVZUAT ÇALIŞMASI

Prof. Dr. Necdet Tekin döneminde 21.08.2002-14.11.2002 tarihleri arasında 1 Yönetmelik; 3 Genelge; 3 Yönerge olmak üzere 7 mevzuat çalışması yapılmıştır (meb/mevzuat).

4.5.7. DÖNEMİNDEKİ ÖNEMLİ OLAYLAR

Bu bölümde Bakan Tekin döneminde toplum ve eğitim açısından meydana gelen önemli olaylar hakkında bilgiler verilmiştir.

4.5.7.1. 2002 Genel Seçimleri:

3 Kasım 2002'de gerçekleştirilen Erken Genel Seçimde TBMM 22. dönem milletvekilleri seçildi. 2002 genel seçimlerinde oyların %34,3'ü ile 363 milletvekilliği kazanan AK PARTİ 1950'li yıllardan sonra TBMM'deki en büyük temsil gücünü elde eden siyasi parti oldu. Yapılan seçimlerde koalisyon hükümeti ortakları DSP- MHP-ANAP ile muhalefet partileri Doğru Yol Partisi, Saadet Partisi ve Yeni Türkiye Partisi %10'luk barajı aşamamıştır. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, AK PARTİ Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan milletvekili olmadığı için yerine genel başkan yardımcısı Abdullah Gül'ü, 16 Kasım 2002 tarihinde hükümeti

kurmakla görevlendirdi. 2 Aralık 2002'de Yüksek Seçim Kurulu, Siirt'teki seçim sonuçlarını iptal etmiş ve bu bölgedeki seçimlerin tekrarlanmasına karar vermiştir. 4 partinin katılabildiği 9 Mart 2003'te yapılan seçimlerde AK PARTİ, 3 milletvekilliğini kazandı. Seçim sonunda Recep Tayyip Erdoğan Siirt Milletvekili olarak meclise girmiştir. Bu gelişme üzerine gelişme üzerine Abdullah Gül başbakanlıktan istifa etmiş ve yeni hükümet Recep Tayyip Erdoğan tarafından kurulmuştur. Her iki seçim sonucuna göre AK PARTİ %34,43 oyla 365 Milletvekili, CHP %19,41 ile 177 Milletvekili çıkartırken 8 Milletvekili Bağımsız olarak meclise girmiştir.

4.6. 58. HÜKÜMET

Hükümet:	58	Parti:	AK PARTİ
Başbakan:	Abdullah GÜL	Görev Süresi:	18.11.2002-14.03.2003
Cumhurbaşkanı:	Ahmet Necdet Sezer	Görev Süresi:	16.05.2000- 28.08.2007

Türk siyaset tarihi 14 Ağustos 2001 Genel Başkan Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde yeni bir partiyle tanışmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi (kısaca AK PARTİ veya AKP olarak bilinen bu partinin amblemi sarı ve siyah renklerden oluşan AMPUL' dür. Tüzüğe göre resmi kısaltması AK PARTİ şeklindedir. Kurucularının bir kısmı kapatılan Fazilet Partisi (FP) ve onun devamı niteliğindeki Saadet Partisine (SP) katılmayanlardır. Aynı zamanda 2001 yılından günümüze kadar kuruluş aşamasında ve diğer dönemlerde farklı partiden siyasi görüşlere sahip pek çok kişi üyesi olmuş ve milletvekilliği hatta bakanlık görevlerinde bulunmuştur. AK PARTİ Türkiye teşkilatlanmasını kısa sürede tamamlayarak 3 Kasım 2002 Genel seçimlerine katılmıştır. Seçimler sonucunda tek başına iktidar olan AK PARTİ Abdullah Gül liderliğinde hükümet kurma görevini Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'den alarak 18 Kasım 2002'de 58.Cumhuriyet Hükümetini kurmuştur.

Başbakan Abdullah GÜL, Isparta Milletvekili Erkan Mumcu'ya Millî Eğitim Bakanlığı görevini vermiştir.

4.7. Erkan MUMCU (1963- ...)

Görev Süresi: 18.11.2002 – 14.03.2003

Hükümet: 58

Parti: AK PARTİ

Başbakan: Abdullah GÜL

Görev Süresi: 18.11.2002 - 14.03.2003

Cumhurbaşkanı: Ahmet Necdet Sezer

Görev Süresi: 16.05.2000 - 28.08.2007

Hayatı:1963 yılında Isparta’da doğmuştur. İlk ve orta öğrenimini Isparta ve İstanbul'daki okullarda tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirmiştir. Bir süre tekstil sektöründe faaliyet göstermiş, 1995 yılında Anavatan Partisi'nde siyasete girmiştir. 20. dönem Isparta Milletvekili seçilerek çeşitli araştırma ve soruşturma komisyonlarında üye olarak görev almıştır.1995-1996 yıllarında Anavatan Partisi Genel Başkan Danışmanı, 1997-1998 yılları arasında Anavatan Partisi Genel Sekreteri, 1998 yılı sonundan 1999 yılı haziran ayına kadar Genel Başkan Yardımcısı olarak görev yapmıştır. 3 Kasım 2002 seçimlerinde AK PARTİ'den milletvekili olmuştur. Millî Eğitim Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı yapmıştır. 15 Şubat 2005'de bakanlık görevi ve AK PARTİ'den istifa ederek Anavatan Partisi'ne dönmüş tek aday olarak girdiği 4. Olağanüstü Kongre'de Genel Başkan seçilmiştir. İngilizce bilen Mumcu, evlidir ve iki çocuk babasıdır.

Erkan Mumcu, AK PARTİ Hükümetinin 1. ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Milli Eğitim 72. Bakanı olarak görev yapmıştır.

4.7.1. GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

Bu bölümde Bakan Mumcu döneminde tüm eğitim öğretimi kapsayan çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

Necdet Tekin'in kız öğrencilere pantolon giymesine izin vermesinden sonra Erkan Mumcu, bakanlığının ilk günlerinde öğrenci kıyafetlerinde serbestliği tartışmalarında gerekçelerini de anlaşılır bir şekilde ortaya koymuştu. Mumcu, insanların kendilerini öncelikle kıyafetleriyle ifade ettiklerini belirterek çocukların bundan mahrum bırakılmamasını savunuyordu. “Erkan Mumcu’ya ilk itiraz kendi bürokratlarından gelmişti: Talim ve Terbiye Kurulu başkan ve üyeleri, önlüğün sınıf farkını

gizlediğini bundan dolayı korunması gerektiğini savunuyorlardı” (birgün.net, 07.07.2009). İtirazlar sonunda kıyafet serbestliği gerçekleşmemiştir.

Erkan Mumcu'nun görev süresinin kısa olması nedeniyle dönemiyle ilgili bağımsız verilere ulaşmak mümkün olmamaktadır. Bu nedenle bulunan verilere göre tasnif yapılmıştır.

4.7.1.1. Ortaöğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Bakan Mumcu, orta vadedeki hedefleri arasında zorunlu eğitimin 12 yıl olacağını açıklamış; ayrıca zeki öğrencilere yönelik yatılı süper liselerle ilgili çalışmalar yapılacağını belirtmiştir. Ancak uygulamaya kendi döneminde geçiş olmamıştır.

4.7.1.2. Özel Öğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Dershaneciliğin artık geleceği olmadığını bunun yerine insana yatırım yapılmasının gerektiği görüşünü savunan Bakan Mumcu, Tüm Özel Öğretim Kurumları Derneği'nin (TÖDER) tanıtım toplantısında “Artık performansınızı dershanecilikte yoğunlaştırmaktan vazgeçin. Çünkü bu alanın geleceğinin olmadığını size şimdiden söylüyorum” uyarısında bulunmuştur.

Yükseköğretime geçiş konusunda tek sınavın yanlış olduğunu savunmuştur:

“...yükseköğretimde yaratabildiğimiz kapasitenin sınırlı olduğu ve bir tek sınavda ortaöğretimden yükseköğretime geçiş sınavında herkesin hayatıyla ilgili karar verdiğiniz bir olgu varsa, bu ülkede sağlıklı bir piyasa ekonomisini işletemezsiniz. Çünkü burada bir kıtlık vardır. Kıtlık rejiminin var olduğu yerde sağlıklı bir rekabet işlemez. Onun için kıtlık rejimini ortadan kaldırmak gerekir. Eğer bütün süreçler bir sınava ayarlanmışsa, piramidin ucunda bir sınav varsa; o sınav, Türkiye'de kimin sınıf atlayıp, kimin sınıf atlamayacağına karar veriyorsa... Bu yanlış sistemin kendi yanlışını kendi ürettiğini belirterek, "Kendi ürettiği yanlışın mağdurlarını kendi yaratıyor, ama bir suçlu ilan etmek icap ettiği zaman da özel eğitim kurumlarını, dershaneleri suçlu olarak gösteriyor. Sen sistemini adam gibi kurmamışsın, sen sitemini adil kurmamışsın, sen sistemini verimli kurmamışsın ve bu durumda sadece suçlu ilan etmek gerektiğinde bir tane günah keçisi arıyorsun ve devlete karşı zaten boynu bükük olan özel girişimci, özel dershaneci boynunu büküyor ve “eyvallah suçlu benim” diyor. Böyle bir haksızlık olamaz. Özel girişimin özendirilmesi gereken

bir alanda, özel girişimcinin ürkütülmesi, adeta onların cezalandırılmasıdır. Böyle bir saçmalığa son vermek zorundayız" (habervitrini.com, 11.01.2003).

4.7.2. OKUL TÜRLERİ VE SAYILARI

Bu başlık altında Bakan Mumcu dönemindeki okul ve öğrenci sayıları, okullaşma oranları, yurt ve pansiyon sayıları hakkında elde edilen veriler sunulmuştur.

4.7.2.1. Okul ve Öğrenci Sayıları

Bakanı Mumcu döneminde ilköğretim ve ortaöğretime ait öğrenci, öğretmen ve derslik sayıları aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir.

Tablo 13 . İlköğretim- Ortaöğretim Eğitim İstatistikleri (2001-2003)

	Öğretim yılı	Net okullaşma oranı (%)	Okul sayısı	Öğretmen sayısı	Öğrenci sayısı	Şube sayısı	Okul başına düşen öğrenci sayısı	Şube başına düşen öğrenci sayısı	Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı
İlköğretim	2001-2002	92,4	35.052	372.687	10.477.616	370.739	299	28	28
	2002-2003	90,98	35.133	373.303	10.331.645	377.609	294	27	28
Ortaöğretim	2001-2002	48,11	6.367	144.884	2.579.747	80.528	405	32	18
	2002-2003	50,57	6.210	137.956	3.023.602	86.701	399	29	18

Kaynak: TÜİK Eğitim İstatistiklerinden derlenmiştir. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1018

MEB Eğitim İstatistiklerine (Bkz. Ek-1) göre 2001-2002 öğretim yılında 9.480 okulda 14.893 şubede 14.295 öğretmen tarafından 253.513 öğrenci, 2002-2003 öğretim yılında ise 8.873 okulda 15.099 şubede 13.356 öğretmen tarafından 320.038 öğrenci okul öncesi eğitim almıştır.

1999 yılından itibaren öğrenci sayılarında artış olmasına rağmen şube sayılarında kademeli olarak düşüşler meydana gelmektedir. 1999 yılında 31 olan sayı (Tablo 9) 2003 yılında 27'ye kadar düşüş göstermiştir.

Tablo 14. İlköğretim Sayısal Bilgiler (2001-2003)

Öğretim Yılı	İlköğretim							
	Okul Sayısı		Şube Sayısı		Öğrenci Sayısı		Öğretmen Sayısı	
	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi
2001-2002	628	34.424	8.610	362.129	171.454	10.306.162	14.833	357.854
2002-2003	608	34.525	7.979	369.630	156.007	10.175.638	14.740	358.563

Kaynak: Milli Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.

Tablo 15. Ortaöğretim Sayısal Bilgiler (2001-2003)

	Genel Lise					Meslek Lisesi			
	Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
Resmi	2001-2002	2.175	41.540	1.600.174	64.429	3.710	34.932	905.361	72.090
	2002-2003	2.215	46.894	1.986.073	71.879	3.649	36.899	984.630	60.680
Özel	2001-2002	460	3.984	73.189	8.192	22	72	1.095	173
	2002-2003	337	3.056	51.930	5.374	11	87	945	23

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri (2006-2016) derlenmiştir.

Tablo 15 incelendiğinde özel genel ortaöğretim sayılarında 1 yıl içerisinde okul sayısında 123, öğrenci sayısında 22.133, öğretmen sayısına ise 2.818 azalma meydana gelmiştir. Bu duruma 2001 krizinin etkisi olmuştur.

4.7.2.2. Yurt ve Pansiyon Sayıları

MEB Faaliyet Raporlarına (Bkz. Ek-11) göre 2001-2002 öğretim yılında 499 YİBO'da 157.604 öğrenci barınırken 30.874 boş kontenjan kalmıştır. 2002-2003 öğretim yılında ise 521 YİBO'da 166.563 öğrenci barınmış ve 27.813 kişilik boş yer kalmıştır.

MEB Eğitim İstatistiklerine (Bkz. Ek-13) göre 2001-2002 yılında 2.192 Özel öğrenci yurduna karşılık 190 KYK yurdunda toplam 182.628 öğrenci; 2002-2003 öğretim yılında ise 2.210 Özel öğrenci yurduna karşılık 191 KYK yurdunda 185.085 öğrenci barınmıştır.

4.7.2.3. Okullaşma Oranları

MEB Eğitim İstatistiklerine (Bkz. Ek-14) göre 2001-2002 öğretim yılında okullaşma oranları ilköğretimde %92,40; ortaöğretimde %48,11 ve yükseköğretimde %12,98 olurken; 2002-2003 öğretim yılında okul öncesinde %11,7; ilköğretimde %90,98;

ortaöğretimde %50.57 ve yükseköğretimde %14.65 olmuş ilköğretimde oran düşerken ortaöğretim ve yükseköğretimde yükselmiştir.

4.7.3. İNSAN KAYNAKLARI

Bu bölümde Bakan Mumcu döneminde öğretmenlerin özlük alanında yapılan çalışmalar, öğretmen istihdamı, öğretmenlerin maaş ve ek dersleri ile idari alanda yapılan çalışmalar hakkında bilgiler verilmiştir.

4.7.3.1. Özlük Alanında Yapılan Çalışmalar

2002 ve 2003 yıllarında hizmet içi faaliyetlerine ağırlık verilmiştir. MEB Bütçe Sunuş Raporlarına (Bkz.Ek-15) göre Bakanlığın 2002 yılındaki 313 merkezi faaliyetine 22.072; 2003 yılındaki 453 faaliyetine 19.727 kişi katılmıştır. Mahalli hizmet içi faaliyetlerinden 2002 yılındaki 11.772 faaliyete 495.643, 2003'teki 7.120 faaliyete 253.135 kişi katılmıştır. İki yılda toplam 790.577 kişi hizmet içi eğitimden geçmiştir.

4.7.3.2. İstihdam Alanında Yapılan Çalışmalar

26.09.2006 tarihli TBMM TD'de, 2003 yılında ilk atama olarak 18.473, kurumlar arası yeniden atama 2.027 ve kurum içi atama 2.314 olmak üzere toplam 22.814 öğretmen ataması yapıldığı belirtilmiştir. Aynı yıl içerisinde öğretmenlerden 11.738'i emekli olmuş, 1.289'u istifa ederek MEB'de ayrılmıştır. 898 kişi tekrar dönüş yapmıştır.

Kanal-D'de yayınlanan TekeTek programına katılan Erkan Mumcu öğretmenlerle ilgili projelerini ve öğretmen ihtiyacını açıklamıştır. Programda merkezden öğretmen atanmanın yanlış olduğunu, illere yetki verileceğini böylelikle o ilde çalışmak isteyen kişinin bilerek ve isteyerek müracaat edeceğini bu şekilde yapılmakla hem bakanlık önüne yığılmanın azalacağını hem de yolluk ödemelerinin azalacağını belirtmiştir.

“Mumcu, öğretmenlerin sosyo-ekonomik durumlarının iyileştirilmesi amacıyla çalışmalarını kariyer, kademelendirme üzerine yoğunlaştırdıklarını “aday öğretmen”, “öğretmen”, “uzman öğretmen” ve “başöğretmen” kademelerinin getirileceğini söyledi. Mumcu, öğretmenlerin başarılarının da okul yönetimi ve velilerce ölçüleceğine dikkat çekerek, bunun sonucunda ödüllendirme ve ekstra ücret uygulamasına gidilebileceğini sözlerine ekledi. Maksimum 70 bin

öğretmene ihtiyaçları olduğunu, buna karşın öğretmen adaylarının sayısının gün geçtikçe arttığını kaydetti. Mumcu, “Bölge, branş planlaması yapılmamış, bir tarafta depo öğretmenleri, bir tarafta binlere varan bankamatik öğretmenler var bir tarafta da köylerde öğretmen yok” dedi (memurlar.net,15.04.2003).

Özel bir televizyon kanalında programa katılan Erkan Mumcu, istihdam ve personel açısından bakanlıkta değişikliklere gideceğini söyledi. 19 olan Genel Müdürlük sayısını 5'e indireceğini açıklamıştır. Eğitimde öncelikli olarak yapacaklarını şöyle sıraladı: “Birbirine bağlı sorunların çözülebilmesi için sorun çözecek bir yapıyı oluşturmak, Millî Eğitim Bakanlığı'nı personel açısından yeniden yapılandırmak, Arama konferansları yapmak, Eğitim-istihdam ilişkisini oluşturmak” (memurlar.net, 15.04.2003) diyerek Bakan Ömer Dinçer döneminde yapılacak olan Bakanlık Teşkilat Yapısının değişikliğinin ipuçlarını vermiştir.

Öğretmen olduğu halde vekâleten başka kurum ve birimlerde görev yapan 1041 il ve ilçe Milli Eğitim Müdür ve yardımcısını görevinden alarak, asli görevlerine dönmelerini sağlamıştır.

Tablo 16. Öğretmen Sayıları (2001-2003)

Öğretim Yılı	Okul Öncesi	İlköğretim / İlkokul		Genel Lise		Meslek Lisesi	
	Toplam	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi
2001-2002	14.295	14.833	357.854	8.192	64.429	173	72.090
2002-2003	13.356	14.740	358.563	5.374	71.879	23	60.680

Kaynak: MEB İstatistik Bilgilerinden (2006-2016) derlenmiştir.

4.7.3.3. Mali Alanında Yapılan Çalışmalar

MEB Bütçe Sunuş Raporuna (Bkz.Ek-19) göre 2002 yılında 9/1 derecedeki öğretmenin maaşı 470,20 TL; 2001 yılında 560,09 TL iken Ek ders ücreti 4,24 TL'den 4,80 TL'ye yükselmiştir. Hazırlık ödeneği ise 2002 yılında 175 TL'den 2003 yılında 250 TL'ye yükselmiştir. TÜFE Enflasyon oranı 2002 yılında %45 iken 2003 yılında %25,3'e gerilemiştir.

4.7.3.4. İdari Alanda Yapılan Çalışmalar

Mumcu, 2001 yılının ocak ayında yayımlanan ve MEB'e diğer kamu kuruluşlarından geçiş yapacak memurlarda aranacak kıstasları belirleyen genelgeyi 17 Şubat 2002'de yayımladığı bir genelgeyle değiştirmiştir. Böylece, 2001 yılında çıkarılan ve Millî

Eğitim Bakanlığı'na "istenilmeyen nitelikteki" personel geçişini engellemeyi amaçlayan genelgenin beş şartın sonuncusu olan "genel lise, ticaret meslek lisesi, kız meslek lisesi, Anadolu lisesi, çok programlı lise veya bunlara dayalı daha st öğrenimli olmak" koşulu iptal edilerek "en az ortağretimle olmak" şeklinde genelleştirilmiştir. Böylece diğer kamu kuruluşlarından Millî Eğitim Bakanlığı'na personel naklini, imam hatip liselileri de kapsayacak şekilde yeniden düzenledi.

2003 yılında MEB personelinden 700 kişiye Kınama, 262 kişiye Aylıktan Kesme; 99 kişiye İhtar; 146 kişiye Uyarma; 76 kişiye Kademe İlerleme Durdurma; 15 kişiye Tevbih, 1 kişiye Kıdem İndirme; 1 kişiye Meslekten ıkarma; 3 kişiye Devlet Memurluğundan ıkarma ve 4 kişiye Derece İndirilmesi cezası verilmiştir.

4.7.4. BÜTÇE

Bu bölümde Bakan Mumcu döneminde MEB Bütçesi, burslu ğrenci sayıları, taşımalı ğretim verileri ve ücretsiz kitap dağıtım projesi hakkında bilgiler verilecektir.

4.7.4.1. Bakanlık deneği – Yatırım deneği

MEB Faaliyet Raporları ve Bütçe Sunuş Raporlarına göre (Bkz. Ek-21) 2002 yılında MEB Bütçesi 7.469.991.000 TL Yatırım deneği 1.281.690.000 TL iken 2003 yılında artarak Bütçe 10.179.997.000 TL Yatırım deneği ise 1.479.050.000 TL olmuştur.

4.7.4.2. Burs – şartlı Nakit Yardımı

MEB Faaliyet ve Bütçe Sunuş Raporlarına (Bkz. Ek-22) göre 2002 yılında 109.894 ilk ve ortaöğretim öğrencisine Ocak - Haziran döneminde 3 aylık 36,36 TL ve Temmuz - Aralık döneminde 39,18 TL; 2003 yılında 86.222 ilk ve ortaöğretim öğrencisine Ocak – Haziran döneminde 3 aylık 41,10 TL ve Temmuz- Aralık döneminde 3 aylık 61,65 TL burs ödemesi yapılmıştır.

2003 yılında 59.206 öğrenciye şartlı nakit yardımı yapılmıştır. Bunun için toplam 1.594.609 TL denek kullanılmıştır.

4.7.4.3. Taşımalı Eğitim

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına (Bkz. Ek-26) göre 2001-2002 öğretim yılında 5.373 merkez okula 27.665 yerleşim yerinden 636.508; 2002-2003 öğretim yılında 5.424 merkezi okula 28.044 yerleşim yerinden 661.757 ilköğretim öğrencisi taşımalı eğitim kapsamında taşınmıştır.

4.7.5. PROJE VE KAMPANYALAR

Bu bölümde Bakan Mumcu döneminde başlatılan veya devam ettirilen proje ve kampanyalar hakkında bilgiler vermiştir.

MEBBİS: 2002-2003 Eğitim Öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri kullanılmaya başlanmıştır.

4.7.6. MEVZUAT ÇALIŞMASI

Erkan Mumcu döneminde 1 Genelge; 2 Yönerge ve 1 Usul Çalışması olmak üzere 4 mevzuat çalışması yapılmıştır.

4.7.7. DÖNEMİNDEKİ ÖNEMLİ OLAYLAR

Bu bölümde Bakan Mumcu döneminde toplum ve eğitim açısından meydana gelen önemli olaylar hakkında bilgiler verilmiştir.

4.7.1. 2007 Genel Seçimleri

10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in görev süresinin bitmesi sonucu yerine yasal süresi içerisinde 11. cumhurbaşkanı seçilememiştir. Bu nedenle Anayasa'nın 101. Maddesi gereğince 22 Temmuz 2007 günü Genel Seçim yapılması kararlaştırılmıştır.

9 Mart 2003 Siirt Milletvekili Yenileme Seçiminde AK PARTİ Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, parlamentoya girmiştir. Bunun üzerine Abdullah Gül başkanlığındaki 58. Hükümet, 11 Mart'ta istifa etmiştir. 59. Hükümet (2. AK PARTİ Hükümeti- 1.Erdoğan Hükümeti) Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında 14 Mart 2003'te kurulmuştur.

Erkan Mumcu, Millî Eğitim Bakanlığı görevinden alınmış yerine Van Milletvekili Hüseyin Çelik getirilmiştir. Kendisi de Kültür ve Turizm Bakanı olan Mumcu bir

4.9. 60. HÜKÜMET (2.Erdoğan Hükümeti)

Hükümet: 60 Parti: AK PARTİ
Başbakan: Recep Tayyip Erdoğan Görev Süresi: 29.08.2007 – 06.07.2011
Cumhurbaşkanı: Abdullah GÜL Görev Süresi: 28.08.2007- 28.08.2014
Milli Eğitim Bakanları: Hüseyin Çelik 29.08.2007- 01.05.2009
Nimet Çubukçu 01.05.2009- 06.07.2011

22.07.2007 tarihinde yapılan seçim sonucunda AK PARTİ %46,58 oyla 341 milletvekili, CHP %20,88 oyla 112 milletvekili, MHP %14,27 oyla 71 milletvekili ve Bağımsızlar %4,24 oyla 26 milletvekili çıkartmıştır. 60. Hükümet Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e istifasını verdiği 14.06.2011 tarihinde sona ermiş ancak yasa gereği yeni 61. hükümetin kurulduğu 06.07.2011 tarihine kadar sürmüştür.

2007 seçimlerinden sonra 11. Cumhurbaşkanı Adayı Abdullah Gül, 20 Ağustos 2007 tarihinde yapılan cumhurbaşkanlığı seçimi birinci turunda 341 oy aldı. 24 Ağustos 2007 tarihinde yapılan cumhurbaşkanlığı seçimi ikinci turunda 337 oy aldı. 28 Ağustos 2007 tarihinde yapılan üçüncü turunda 339 oy alarak Türkiye Cumhuriyeti'nin 11. cumhurbaşkanı seçildi. Nisan 2007'de başlayan Türkiye'nin 11. Cumhurbaşkanı'nı seçim süreci 28 Ağustos 2007 Abdullah Gül'ün seçilmesiyle sona erdi.

4.10. Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK (1959- ...)

Görev Süresi : 14.03.2003- 01.05.2009
Hükümetler : 59- 60 Parti: AK PARTİ
Başbakan: Recep Tayyip Erdoğan Görev Süresi: 29.08.2007 – 06.07.2011
Cumhurbaşkanı: Abdullah GÜL Görev Süresi: 28.08.2007- 28.08.2014

Hayatı:1959 yılında Van'da doğmuştur. 1983 yılında İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi'ni bitirerek Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde asistan olmuştur.1987 yılında İstanbul Üniversitesi'nin kadrosuna geçmiş, 1988-1991 yılları arasında Doktorası ile ilgili araştırmalar yapmak üzere İngiltere'de bulunmuştur. 1991'de Doktor, 1992'de

Yardımcı doçent, 1997 yılında Doçent olmuştur. Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde öğretim üyesi ve bölüm başkanı iken 18 Nisan 1999 seçimlerinde Van'dan milletvekili seçilmiştir. AK PARTİ Kurucu Üyesidir. 21, 22. Dönem Van Milletvekili. 21. Dönemde TBMM Başkanlık Divanı Kâtip Üyeliği, 58. Hükümet'te Kültür Bakanlığı, 59. ve 60. Hükümetlerde Millî Eğitim Bakanlığı görevlerini yürütmüştür. İngilizce bilmektedir, evlidir ve 3 çocuk babasıdır.

58. Hükümetin ömrünün kısa olması sebebiyle 4 ay gibi bir süre Millî Eğitim Bakanlığı yapan Erkan Mumcu'dan sonra 59. ve 60. Hükümette Doç. Dr. Hüseyin Çelik, Cumhuriyet tarihinde 1938-1946 yılları arasında Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'den sonra en uzun süre görev yapan 2. bakandır. Türkiye Cumhuriyeti'nin Milli Eğitim 73.Bakanı olarak görev yapmıştır. Doç. Dr. Hüseyin Çelik, 59. ve 60. Hükümet dönemlerinde AK PARTİ'nin hükümet programlarına; seçim propagandalarına bağlı olarak yapılan çalışmaları 2003-2009 yıllarını bir bütün halinde ele alarak konu bölümler halinde incelemek daha yararlı olacaktır.

Çelik görevden ayrıldıktan sonra kendi blog sayfasında görevde bulunduğu 6 yıl 2 aylık süreyle ilgili 6 Haziran 2016 tarihinde "Millî Eğitimin Halleri" dönemiyle ilgili şu değerlendirmeleri yapmıştır:

"18 Kasım 2002'de kurulan 58. Abdullah Gül Hükümeti'nde Kültür Bakanı iken, 15 Mart 2003'te kurulan 59. Recep Tayyip Erdoğan Hükümeti'nde Millî Eğitim Bakanı olarak atandım. Sayın Erkan Mumcu'dan görevi devraldığımında, eğitim alanında şu altı konuda ciddi sıkıntılar vardı:

- 1- Millî Eğitim Bakanlığı, başta öğretmen olmak üzere, insan kaynakları açısından çok fakir bir bakanlıktı.*
  - 2- Okullaşma oranlarımız (okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, mesleki eğitim, yaygın eğitim ve yükseköğretim) geri kalmış ülkeler düzeyinde idi.*
  - 3- Fiziki altyapı yetersizdi ve mevcut olan fiziki altyapı büyük çapta kalitesizdi.*
  - 4- Teknolojik altyapı, özellikle bilişim altyapısı, yok denebilecek bir düzeyde idi.*
  - 5- Adeta eğitimin ruhu olan müfredat ve müfredat uygulamaları, çağın çok ama çok gerisinde idi.*
  - 6- Okullarımızda rehberlik uygulamaları, emekleme düzeyinde idi.*
- Görevde olduğumuz sürece, önümüzde, bugün için bir tanesi bile mevcut olmayan çok sayıda engel vardı. Neydi bu engeller?*
- 1 – Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet Necdet Sezer, hemen her konuda destekleyici değil tıkayıcı ve engelleyici idi.*
  - 2-O günkü Anayasa Mahkemesi, MEB'de yapılması gereken zaruri düzenlemelerin önünde ideolojik duruş sergileyen bir engeldi.*
  - 3 -O günkü Danıştay, çıkardığımız yönetmelik ve diğer ikincil mevzuata fren olmayı marifet sayıyordu. Nitekim bir resepsiyonda Danıştay başkanlarından birine, etkili*

ve yetkililerin bulunduğu bir halkada espri yollu şunları söylemişim: “Sayın başkan, sizinkiler benim Kızılay’da yürüdüğümü haber alsalar, bu sefer yürütmeyi değil, yürümeyi durdurma kararı verirler. Şurâ-yı Devlet bu mudur?” İdare ve Bölge İdare Mahkemelerinin, kendilerini icranın yerine koyarak karar vermeleri de işin cabası.

4-O günün Yargıtay’ı, eften püften meselelerden dolayı şahsımı ve bürokratlarımızı cezalandırmak için adeta pusuda idi. Hâlâ devam eden bir yığın dava var.

5- Asker, üzerine vazife olmayan her meseleye karışıyordu. Bu konuda detaya girmeyeceğim. Çünkü bunun detayı ancak ciltlerce kitaba sığar. Bırakın MGK’yı, her Askeri Şura toplantısının bile en önemli gündem maddelerinden biri milli eğitimdi, dersem gerisini herkes tahmin eder.

6-Dönemin YÖK’ü, kendisini adeta bir muhalefet partisi gibi konumlandırmıştı.

7-Üniversitelerarası Kurul, YÖK’le beraber “derin devlet” reflekslerinin ve vesayetçi yapının bir parçası olarak karşımızda duruyordu.

8- Dönemin medyası, üç günün ikisinde aleyhimize manşetler atınca, biz gürlütsüz geçen bir güne şükrediyorduk.

9- Bürokrasi, büyük çapta destekleyici değil, engelleyici idi. Tipik bir örnek olduğu için zikredeceğim. 2003-2008 arasında devlet üniversitesi bulunmayan 41 ilde kurduğumuz üniversiteler için, hükümete bağlı bir birim olan DPT (Devlet Planlama Teşkilatı) olumlu görüş vermemişti.

10- Muhalefetin, sendikaların ve birçok STK’nın bize karşı duruşu çok daha yıkıcı, yıpratıcı ve yaralayıcı idi” (t24.com.tr, 06.06.2016).

4.10.1. GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

Bu bölümde Hüseyin Çelik döneminde tüm eğitim öğretimi kapsayan çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

59. Hükümet Programında [59. HP] eğitim öğretimdeki temel vurgu kalkınmanın temeli olan insan merkezli bir eğitim verilecek ve eğitim alanında köklü reformların yapılacağıdır.

“Hükümetimiz, eğitim alanında köklü bir reform hareketine girişecektir. Her alanda olduğu gibi, Türk Millî Eğitim sisteminde de insan merkezli nitelikli bir eğitim modeline geçmek üzere, toplumun ihtiyaçlarına ve çağdaş uygarlık gereklerine göre yeniden yapılanma sağlanacaktır. Anayasamızda tanımlanan laiklik ilkesi, din ve vicdan hürriyetine etkinlik ve işlerlik kazandırılarak, dinin, dinî duyguların veya dince kutsal sayılan değerlerin ve sembollerin siyasî veya kişisel çıkar yahut nüfuz sağlamak amacıyla istismar edilmesi veya kötüye kullanılmasını önleyebilecek bir din eğitimi ve öğretimi, Anayasamızda tanımlanan çerçevede uygulamaya konulacaktır” (HP, 59).

Hükmet programı kapsamında eğitim – öğretim süreçleri 2004-2005 öğretim yılından itibaren pilot uygulamalarla kademeli bir değişime gidilmiştir. Bu değişime bağlı

olarak yeni öğretim programları oluşturulmaya çalışılmıştır. Öğrenci merkezli, aktif öğrenmeyi sağlayan yapılandırmacı pedagoji esas alınmıştır. 2005-2009 yılları arasında toplam 737 dersin öğretim programları yenilenmiştir. Bu modele göre öğretmen klasik sistemdeki öğretene değil, öğrenme - öğretme ortamını düzenleyen, öğrencinin kendi öğrenme sürecini yürütürken, bilişsel gelişimini şekillendirirken ona rehberlik eden; öğrenci, eski uygulamaya göre pasif olarak dinleyen ve sorulara cevap veren değil aktif olarak soru soran, bilgiyi ortaya çıkarmaya ve değerlendirmeye çalışan, etkinlikler yoluyla kendi bilişsel gelişimini şekillendirmeye çalışan etkin bir birey olarak değerlendirilmektedir.

Maliye Bakanlığı ile 24.08.2006 tarihinde bir protokol imzalanarak sanayi veya alışveriş merkezlerinde kalan, üzerindeki okul binalarının eski olması nedeniyle fiilen kullanılmayan veya yıkılarak yenilenme ihtiyacı olan, okul yapımı için ihtiyaç duyulmayan ya da yeterli büyüklükte olmayan arsa ve binalar satılarak karşılığında daha fazla sayıda okul yaptırılması mümkün olabilecek arsa alınması veya okul yapılması sağlanmıştır. Yeni yapılacak okullarda yeni tip projeler kullanılarak “Gelenekten Geleceğe” anlayışıyla geçmiş sanat eserlerini yansıtan tip projeler yapılmıştır.

ERG Eğitim İzleme Raporuna [EİR] göre 6 Ağustos 2008’de RG’de yayımlanan MEB Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’da yapılan değişikliklerle ;

“... İhtiyaç duyulan okul, eğitim yerleşkesi gibi eğitim tesislerini, Hazine’nin mülkiyetinde bulunan arazi ve arsaların gerçek bedeli üzerinden devri karşılığında ve bedeli MEB bütçesinin ilgili tertiplerine bu amaçla konulan ödeneklerden veya döner sermaye gelirlerinden karşılanmak üzere, Toplu Konut İdaresi Başkanlığına [TOKİ] düzenlenecek protokol esasları çerçevesinde yaptırmak” Yatırım ve Tesisler Dairesi’nin görevlerinden biri olarak tanımlanmıştır. Bu çerçevede MEB’in 2009 bütçesinden 250 milyon TL, okul yapımı için TOKİ’ye aktarılmıştır” (ERG. EİR, 2008).

Köylerdeki okullaşma oranlarını arttırmak amacıyla öğrenci sayısı 10 ve üzeri olan köy okullarına öğretmen görevlendirilmesi yapılmış, bu okulların bakım ve onarımları sağlanmıştır.

03 Şubat 2006 tarih ve 26069 sayılı RG’de yayınlanan 5450 Sayılı “Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Bağlı Okulların MEB’e Devredilmesi ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun hükümleri gereğince, 18.05.2006 tarihi itibariyle tarım meslek liseleri, Anadolu meteoroloji meslek lisesi, Anadolu tapu ve kadastro meslek lisesi, sağlık meslek liseleri, adalet meslek liseleri ile turizm eğitim merkezleri MEB’e devredilmiştir.

59. Hükümet Programı ve MEB 17. Şura kararları doğrultusunda Milli Eğitim Bakanı Doç. Dr. Hüseyin Çelik döneminde eğitim öğretimle ilgili yapılan çalışmalar:

MEB’de strateji geliştirme sürecini yönetmek, merkez ve taşra birimlerinde iç kontrol sisteminin kurmak amacıyla 2006 yılında Strateji Geliştirme Başkanlığı ve İç Denetim Birimi Başkanlığı kurulmuştur. SGB, Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlık çalışmalarında koordinatör görevi yapacaktır.

4.10.1.1. Okul Öncesi Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Ülkemizde 0-72 ay arası 8.057.983 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların 2.702.912’si 48-72 ay çağ nüfusunu oluşturmaktadır (BR, 2006). Okul öncesine yapılan yatırımlar ve farkındalık oluşturan çalışmalarla 2008-2009 eğitim öğretim yılında okullaşma oranı %51’in üzerinde olan 32 ilde 5 yaş (60-72 ay) grubunun tamamının eğitim görmeleri amacıyla, 2009-2010 eğitim öğretim yılından itibaren pilot uygulamaya başlanmıştır” (BR, 2010).

Kalkınma planlarında da okul öncesine önem verilmiştir. Okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması amacıyla “öğretmen ve fiziki altyapı ihtiyacı karşılanacak, eğitim hizmetleri çeşitlendirilecek, toplumsal farkındalık düzeyi yükseltilecek, erken çocukluk ve ebeveyn eğitimleri artırılacaktır” (IX. KP).

Okul öncesindeki okullaşma oranını arttırmak amacıyla Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği değiştirilerek anasınıflarında tekli eğitimden ikili eğitime geçilmiştir. MEB’e bağlı her derece ve türdeki okulların mimari projelerinde değişiklikler yapılarak zemin katlarda okul öncesi için fiziki mekân ayrılması sağlanmıştır. “Yeni yapılacak olan ilköğretim kurumlarının bünyesinde; 6-12 dersliği olan okullarda 1; 12’den fazla dersliği olan okullarda ise 2 anasınıfı açılması zorunluluğu getirilmiştir” (BR, 2006). Böylece okul öncesi eğitimde 2002-2003 eğitim-öğretim yılında %11,7 olan okullaşma oranı 2006-2007 eğitim-öğretim

yılında ise %25'e yükseltilmiştir" (BR, 2007), 2008-2009 eğitim öğretim yılında okullaşma oranı %33'e çıkarılmıştır.

Mobil (gezici) Anasınıfları Projesi ile Okula gelme imkânı bulamayan, kenar bölgelerde yaşayan, maddi imkânları yetersiz vatandaşlarımızın 36-72 aylar arasındaki çocuklarının okul öncesi eğitim hizmetlerinden yararlanması için başlatılmıştır. 2004-2005 eğitim öğretim yılında Bursa, Gaziantep, İstanbul, Konya, Malatya, Denizli, Gümüşhane ve Balıkesir illerinde oluşturulan mobil anaokullarında 831 çocuk bu eğitimden yararlanmıştır. 2005-2006 eğitim-öğretim yılında, Aydın ili de projeye dâhil edilerek 927 çocuk bu hizmetten yararlanmıştır" (BR, 2007).

2006-2007 eğitim-öğretim yılında 36-72 aylık çocukları kapsayan Okul öncesi eğitimi programı geliştirilerek programa uygun Öğretmen Kılavuz Kitabı hazırlanmış ve tüm kurumlara gönderilmiştir.

Okul Öncesi Eğitimi Yaygınlaştırma ve Kalitesini Artırma Projesi ile Hollanda Hükümetinin MATRA Katılım Öncesi Projeler Programı kapsamında, 2006 yılı itibariyle yürürlüğe konulmuştur (BR, 2007).

Bakan Çelik döneminde Okul öncesi ile ilgili 08.06.2004 tarihli 25486 sayılı RG'de Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği yayınlanmış daha sonra 2582 -2598 - 2603 - 2613 ve 2618 sayılı TD'de tekrar güncellemeler yapılmıştır.

4.10.1.2. İlköğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Belli derslerden soru sorulması, öğrenci başarısını sağlıklı ölçmemesi, öğrenciyi okul dışı kurumlara yöneltmesi, telafisinin mümkün olmaması, değerlendirmenin çok dar bir zaman dilimi içinde yapılarak öğrenci ve velileri aşırı strese yöneltmesi, okuldaki eğitimin önemini azaltması, yalnızca bilgi ölçmeye dayalı olması gibi nedenlerle Ortaöğretim Kurumları Sınavı [OKS] kaldırılmış ve yerine Ortaöğretime Geçiş Sistemi [OGES] getirilmiştir, 2008 yılında uygulamaya konmuştur.

Bu sistemde öğrencilerin yılsonunda girecekleri sınavlar yanında okul başarıları ve davranışları dikkate alınacaktır. Süreç değerlendirme yaklaşımını benimseyen bu sistemde öğrencilerin öğretim programlarında yer alan kazanımları edinmeleri esastır. Böylece okuldaki öğrenme faaliyetleri ile diğer tüm çalışmaları daha anlamlı ve önemli olmaktadır. OGES'te üç ölçme ve değerlendirme kriteri kullanılmaktadır.

Bunlar; Seviye Belirleme Sınavı [SBS] puanı, yılsonu başarı puanı (YBP) ve davranış puanı (DP)'dir. Seviye belirleme sınavı (SBS), ilköğretim 6.-7.ve 8. sınıf öğrencilerine yılsonunda uygulanacaktır. Bu sınavda Türkçe, matematik, fen bilimleri, sosyal bilimler ve yabancı dil alanlarından sorular sorulacaktır. Sorular o yılın öğretim programı kazanımlarını kapsayacaktır. Seviye belirleme sınavında 6. sınıflarda 80; 7. sınıflarda 90 ve 8. sınıflarda 100 soru sorulacaktır. Öğrencilerin akademik başarılarının değerlendirildiği derslerin yılsonu puanlarının, ders saati toplamına bölümü ile yılsonu başarı puanı hesaplanacaktır. Ayrıca derse giren öğretmenlerin MEB tarafından belirlenen ölçütlere göre verecekleri puanlar ile de davranış puanı belirlenecektir. Bu puanların kullanılması ile her yılsonunda sınıf puanları (SP) hesaplanacaktır. Sınıf puanı hesaplamasında seviye belirleme sınavının %70'i, yılsonu başarı puanının %25'i ve davranış puanının %5'i alınacaktır. Ortaöğretime Yerleştirme Puanı (OYP) ise 6.-7. ve 8'inci sınıflara ait sınıf puanlarından hesaplanacaktır. Bu hesaplamada 6'ncı sınıf puanının %25'i, 7'nci sınıf puanının %35'i ve 8'nci sınıf puanının ise %40'ı alınacaktır. Ortaöğretime yerleştirme puanı ile öğrenciler istedikleri ortaöğretim kurumlarını tercih edecekler ve puan sıralaması esasına göre yerleştirmeleri yapılacaktır.

Öğrenci sayısı dokuz ve daha fazla olan tüm köy okullarımızın bakım ve onarımları yapılarak hizmete açılmış, bu okulların ders araç ve gereci ihtiyacı karşılanarak, öğretmen görevlendirilmeleri yapılmıştır.

MEB, gelecek ile ilgili hedefler de belirtmiştir. Bu hedeflerle “Ortaöğretim ve yükseköğretime hazırlık dershanelerinin özel okullara dönüştürülmesine yönelik teşvikler sağlanacaktır. MEB merkez teşkilatında hizmet esasına dayalı bir yapılanmaya gidilecek, kurumsal kapasite güçlendirilecek, targa teşkilatlarına ve eğitim kurumlarına yetki ve sorumluluk devredilmesi sağlanacaktır” (BR, 2008).

“İlköğretimde okul terklerinin azaltılması için başta kırsal kesime ve kız çocuklarına yönelik olmak üzere gerekli tedbirler alınacak ve ortaöğretime geçiş oranları yükseltilecektir” (IX. KP).

İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde değişiklikler yapılarak yapılan değişiklikler 2551-2552 - 2566 - 2575 - 2584 -2598 -2600 -2602 - 2604 - 2615 - 2619 - 2620 sayılı Tebliğler Dergilerinde yayımlanmıştır. 2003 yılında çıkartılan İlköğretim

Kurumları yönetmeliğinde 2009 yılına kadar 8 kez; Açık ilköğretim yönetmeliğinde ise öğretim değişikliğe 3 kez değişiklik yapılmıştır.

4.10.1.3. Ortaöğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

2003-2004 eğitim-öğretim yılında; sosyal bilimler ve edebiyat alanında ihtiyaç duyulan üstün nitelikli bilim adamlarının yetiştirilmesine kaynak oluşturan, sanat ve kültür birikimlerimizi anlayıp yorumlayabilen, bu konuda toplumsal kalkınma için yeni bilgi ve projeler üretebilen bireyler yetiştirilmesi amacıyla öğretim süresi 1 yılı hazırlık olmak üzere 5 yıl olan ve merkezi sınav sistemiyle öğrenci alan *Sosyal Bilimler Lisesi* açılmıştır. İlk lise 2003 yılında İstanbul'da açılmış, burada 96 öğrenci öğrenim görmüş ve 12 öğretmen görev yapmıştır. 2004-2005 öğretim yılında; Ankara, Aydın ve Erzurum, 2005-2006 öğretim yılında ise Eskişehir ve Samsun illerinde de açılarak toplam okul sayısı 6'ya ulaşılmış, 446 erkek, 299 kız olmak üzere 745 öğrenci öğrenim görmektedir. Bu okullarda sınıf mevcudu 24 olup, karma ve yatılı eğitim yapılmaktadır.

2004-2005 öğretim yılında Erzurum, Malatya, Sivas ve Uşak illerinde ülkemiz sporunun geliştirilmesi ve yetenekli öğrencilerin daha sağlıklı ve bilimsel ortamlarda yetiştirilmeleri amacıyla *Spor Lisesi* açılmıştır. Bu okullar 2005-2006 öğretim yılında açılan Elâzığ, Eskişehir ve Trabzon illerindekilerle birlikte sayıları 7'ye ulaşılmıştır. Okullarda 372 erkek, 118 kız olmak üzere toplam 490 öğrenci öğrenim görmektedir.

2005-2006 öğretim yılından itibaren Ortaöğretimin öğrenim süresi 4 yıl olarak belirlenmiş ve uygulanmıştır. Aynı uygulama Açık Öğretim Liseleri için de uygulanmış ve öğretim süresi kademeli olarak 4 yıla çıkartılmıştır.

Sınıf Geçme Yönetmeliğinde yapılan değişiklikle okulların kapanmasıyla birlikte (Haziran ayı sonunda veya Temmuz başında) yapılan ortalama yükseltme sınavlarının Ağustos ayında yapılması sağlanmıştır.

07.06.2005 TTKB kararı ile bir yabancı dil ağırlıklı program uygulayan liseler (153 Süper Lise), kademeli olarak Anadolu lisesine dönüştürülmüştür.

Yabancı dil ağırlıklı liselerin Anadolu liselerine dönüştürülmesi nedeni ile 2005-2006 öğretim yılında 335 Anadolu Lisesi açılmış ve sayıları 776'e ulaşmıştır (BR, 2006).

Ortaöğretim 9. Sınıfları ortak sınıf haline getirilerek genel liseler ile mesleki ve teknik liseler arasında, yatay ve dikey geçişlere olanak sağlanmıştır.

Mesleki Eğitim Geliştirme Projesi (MEGEP) ile 2005–2006 eğitim-öğretim yılından itibaren kapsamında ülke genelindeki mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında uygulan 42 alan 197 dala ait modüler öğretim programları, eğitim standartları ve 2, 3 ve 4. seviye sertifika programları geliştirilmiştir. 42 alan 197 dalın Çerçeve Öğretim Programları 14.09.2007 tarih ve TTKB'nin 152 sayılı Kararı ile onaylanmıştır. Bu programlar 2007-2008 eğitim ve öğretim yılında tüm alanlarda uygulamaya konulmuştur. Ayrıca yaygın eğitim ve özel öğretim kurumlarının ihtiyaç duydukları alanlarda beceri kazandırma ve meslek edindirme programları geliştirilmiş, güncelleştirilmiş ve 2006 yılından itibaren modüler olarak uygulamaya konulmuştur (BR, 2010).

MEB tarafından 81 il valiliğine yazı gönderilerek öğrenci sayısı 100'ün altında bulunan liseler incelenmiş; inceleme sonucunda 164 lise belirlenmiş, bunlardan 44 genel lise ve iki Anadolu lisesinin fiziki alt yapısı; araç-gereç ve donanımlarının yetersiz olması; Fizik, kimya, biyoloji, bilgisayar laboratuvarı veya kütüphanesi olmaması; yeterli sayıda branş öğretmeni olmadığı için ya da öğretmenlerin atandıkları yerleşim yerinde ev bulamadıkları için mağdur olması; okul birincilerinden bile yükseköğretim kurumuna yerleşemedikleri tespit edilen veya nüfus azlığı nedeniyle yeterince öğrenci bulunmayanların 2006-2007 Eğitim öğretim yılından itibaren kademeli olarak kapatılması kararlaştırılmıştır.

“2002-2003 ve 2008-2009 eğitim öğretim yılları arasında ilköğretimde 8.558, ortaöğretimde 6.040 okul/kuruma fizik, kimya biyoloji, fen, mesleki uygulama, ortak laboratuvar ve yabancı dil laboratuvarı ile 5.794 yeni kütüphane kurulmuştur” (BR, 2010).

Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planında Ortaöğretimle ilgili hedefler konulmuştur:

“Ortaöğretim ve yükseköğretime hazırlık dershanelerinin özel okullara dönüştürülmesine yönelik teşvikler sağlanacaktır. Ortaöğretim; program türünü esas alan, yatay ve dikey geçişlere inanıveren, etkin bir rehberlik ve yönlendirme hizmetini içeren esnek bir yapıya kavuşturulacaktır. Programlar

geniş tabanlı ve modüler esasa göre düzenlenecektir. Eğitim sisteminin etkinliğinin artırılması, eğitime ayrılan kaynakların daha verimli kullanılması, öğrenciler ve aileleri üzerindeki mali, sosyal ve psikolojik yüklerin hafifletilmesi amacıyla eğitim sistemi, sınav odaklı yapıdan kurtarılacaktır” (IX. KP).

04.12.2008 tarihli 2008/81 sayılı Genelge ile 2009-2010 öğretim yılında 9. sınıftan başlamak üzere, ortaöğretimdeki 79 olan okul çeşidi 15'e indirilmiştir. 35 farklı isimle faaliyetlerini sürdüren erkek mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları “teknik ve endüstri meslek lisesi”; 22 farklı isimle faaliyetini sürdüren kız mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları “kız teknik ve meslek lisesi” olarak; Anadolu güzel sanatlar liseleri ile spor liseleri “Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi” adı altında birleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

Bakan Hüseyin Çelik döneminde Ortaöğretim kurumları yönetmelikleri çok sık değişikliğe uğramıştır. Öyle ki aynı yönetmelik 7 defa değişmiştir:

- ✓ Spor Liseleri Yönetmeliği: 2004'te yönetmeliği çıkmıştır. 2569-2591-2602 TD ve 25714 RG'de olmak üzere 4 defa değişiklik yapılmıştır.
- ✓ Sosyal Bilimler Yönetmeliği 2003'te yönetmeliği çıkmıştır.25292 RG; 2571-2562-2592-2607-2618 TD'de olmak üzere 6 kez değişmiştir.
- ✓ İmam Hatip Liseleri Yönetmeliğinde 2 kez güncelleme yapılmış ayrıca 2 kez yenilenmiştir. 25714 RG ve 2589-2607-2623 TD.
- ✓ Fen Liseleri Yönetmeliği: 2562-2571-2592-2607-2618 TD'de 5 kez değişiklik yapılmıştır.
- ✓ Yabancı Dil Ağırlıklı Lise Yönetmeliği: 2568 TD'de 1 kez değişmiştir.
- ✓ Anadolu Liseleri Yönetmeliği: 2568-2576-2578-2584-2600-2607 TD'de 6 kez değişmiştir.
- ✓ Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği: 2569-2576-2588-2593-2597-2609-2618 TD'de 7 kez değişmiştir.
- ✓ Güzel Sanatlar Lisesi Yönetmeliği: 2622-2591 TD'de 2 kez değişmiştir.
- ✓ Açık Öğretim Lise Yönetmeliği: 2580 TD ve- 26023 RG'de 2 kez değişmiştir.
- ✓ Açık Öğretim Mesleki Lise Yönetmeliği: 2580 TD ve 26033 RG'de olmak üzere 2 kez değişiklik yapılmıştır.

4.10.1.4. Yükseköğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

AK PARTİ hükümetlerinde yükseköğretime özel önem vermesi öğrenci burslarını arttırması, barınacak yurt sayılarını çoğaltması ve tüm şehrin en az bir üniversiteye kavuşması gibi çalışmaları sonucunda “2003-2008 yılları arasında 41'i Devlet, 13'ü de Vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 54 yeni üniversite kuruldu” (BR, 2009). Kurulan üniversitelerle birlikte 36 Vakıf, 94 Devlet üniversitesi olmak üzere toplam üniversite sayısı 130 olmuştur (Bkz. Ek-31).

“2003-2008 yılları arasında yeni kurulan üniversitelerin dışında mevcut üniversitelere, 145 Devlet, 85 Vakıf olmak üzere toplam 230 Fakülte, 47 Devlet, 17 vakıf olmak üzere toplam 64 Yüksekokul ile 102 Devlet ve 31 Vakıf olmak üzere toplam 133 Enstitü ilave edilmiştir.

2003-2009 yılları arasında 41’i Devlet, 22’si vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 63 yeni üniversite kurularak, 81 ilimiz üniversiteye kavuşturulmuştur. Yeni kurulan 41 üniversiteye 81.066 kadro tahsis edilmiştir. Bunlarla birlikte 94’ü Devlet, 45’i vakıf üniversitesi olmak üzere toplam üniversite sayısı 139’a ulaşmıştır. 2003-2009 yılları arasında yeni kurulan üniversitelerin dışında 160’ı Devlet, 143’ü vakıf olmak üzere toplam 303 fakülte, 58’i Devlet 25’i vakıf olmak üzere 83 yüksekokul, 99’u Devlet 53’ü vakıf olmak üzere 152 enstitü ilave edilmiştir (BR, 2010).

4.10.1.5. Özel Eğitim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Kaynaştırma yoluyla eğitime yönelik tedbirler arttırılmıştır. Her tür ve kademedeki resmi ve özel okul ve kurumlarda, özel eğitim hizmetleri kurulunun önerisi doğrultusunda millî eğitim müdürlükleri tarafından özel eğitim sınıfları açılmak suretiyle özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin akranlarıyla bir arada eğitim görmeleri sağlanmaktadır.

Özürü çocuklara hayatın gerektirdiği temel becerilerin kazandırılması amacıyla özürü çocuklar ve özürü çocukların aileleri Hacettepe Üniversitesi iş birliği ile *Umut Adımları Projesi* kapsamında eğitime alınmıştır.

“Özel Eğitime Gereksinim Duyan Öğrencilerin Okullara Erişiminin Sağlanması İçin Ücretsiz Taşınması Projesi” kapsamında resmi özel eğitim okullarına devam eden öğrencilerin okullara ulaşımı 2004-2005 eğitim öğretim yılından itibaren devlet tarafından ücretsiz olarak sağlanmaya başlanmıştır.

01.07.2005 tarih ve 5378 sayılı Özürüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanunla “özel eğitime ihtiyacı olanlara, velinin sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın eğitim ve iyileştirme yardımı” verilmeye başlanmıştır (*Kanun,5378*). Kanuna göre yardım miktarını Maliye Bakanlığı belirleyecek fakat yardım alabilmek için en az %20 özürü şartı olması gerekecektir. Öğrencilerin engel grupları ve derecelerine göre

eğitim programları, engel kapsamı ile eğitim uygulamalarına ait bir yönetmelik çalışması yapılmış, ayrıca eğitim yardımı istismarına karşı cezai müeyyideler belirlenmiştir.

1 Haziran 2006 tarihinden itibaren özel eğitim alan her bir ocuğa MEB'in gözetim ve denetimi altında olan özel eğitim ve iyileştirme merkezlerine devam eden (2007 yılı Ekim ayı itibariyle) 162.000 öğrenciye KDV dâhil aylık 388 TL; 2008 yılında 196.171 öğrenciye KDV dâhil aylık 406 TL; 2009 yılı Ağustos ayı itibariyle 210 bine 422,28 TL ödeme yapılmıştır.

Altı ay ve daha fazla süre ile özüünden dolayı evden çıkamayan ve herhangi bir eğitim kurumundan hizmet alamayan çocuklara *gezici öğretmenler* tarafından evlerinde eğitim verilmiştir.

“2002 yılında okul çağında olup da eğitim öğretim faaliyetlerine katılan özürlü sayısı 17.988 iken 2008 yılında 37.549 olmuştur. Artış oranı %109'dır” (BR, 2009).

“Bireylerin özel eğitim ve rehberlik hizmetlerinden daha fazla yararlanabilmesi için 2003 yılında 113 olan rehberlik ve araştırma merkezi (RAM) sayısı, 91 yeni rehberlik araştırma merkezinin hizmete sunulmasıyla 204'e çıkarılmıştır” (BR, 2010)

“2006-2007 özel eğitim verilerine göre, Türkiye genelinde 27.439 öğrenci özel eğitim okullarında ve 9.201 öğrenci özel eğitim sınıflarında eğitim görmekte, 64.297 öğrenci 33.418 sınıfta kaynaştırma eğitiminden yararlanmaktadır. Toplamda, özel eğitim gerektiren yaklaşık 100 bin ocuk ilköğretim okullarına devam etmektedir” (ERG. EİR, 2007).

Özel Eğitim ve özel eğitim kursları Hüseyin elik döneminde en çok mevzuat çalışması yapılan konulardan birisi olmuştur.

1999-2016 yılları arasında yayınlanan Tebliğler Dergileri ve konu ile ilgili Resmî Gazetede yayınlanan mevzuatlar şu şekildedir:

- ✓ MEB Özel, Özel Eğitim Okulları ereve Yönetmeliği. 2003 Ağustos 2551 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel, Özel Eğitim Kursları Tip Yönetmeliği. 2003 Ağustos 2551 sayılı TD

- ✓ MEB Özel, Özel Eğitim Kursları Tip Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 2004 Ekim 2565 sayılı TD,
- ✓ MEB Otistik Çocuklar Eğitim Merkezleri Yönergesi. 2004 Aralık 2567 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 2005 Ocak 2568 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel, Özel Eğitim Kursları Yönetmeliği. 22.07.2005 tarihli 25883 sayılı RG.
- ✓ MEB Özel Eğitim Okulları Çerçeve Yönetmeliği. 22.07.2005 tarihli 25883 sayılı RG.
- ✓ MEB Özel Eğitim Gerektiren Bireyler İçin Evde Eğitim Hizmetleri Yönergesi. 2006 Ocak 2580 sayılı TD.
- ✓ Özel Mesleki Rehabilitasyon Merkezleri Hakkında Yönetmelik. 02.05.2006 tarihli 26156 RG.
- ✓ Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. 31.05.2006 tarihli 26184 RG.
- ✓ Özel Eğitim Okulu/Kurumlarında Kılık ve Kıyafet Genelgesi. 02.03.2007 tarihli 2007/20 Genelge.
- ✓ MEB Özel, Özel Eğitim Okulları Çerçeve Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik. 2009 Mart 2618 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Eğitim Gerektiren Bireyler İçin Evde Eğitim Hizmetleri Yönergesinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönerge. 2009 Mart 2618 sayılı TD.
- ✓ Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. 2009 Mayıs 2585 sayılı TD.
- ✓ Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 02.03.2009 tarihli 2619 sayılı TD.
- ✓ Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 20.04.2009 tarihli 2623 sayılı TD.

4.10.1.6. Yaygın Eğitim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

20.04.2009 tarihli 2623 sayılı TD'de MEB Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik çıkartılmıştır.

“Yaygın eğitimde 2003-2008 yılları arasında 1.000.643'ü kadın olmak üzere 1.580.595 kişiye okuma yazma öğretilmiştir” (BR, 2010).

4.10.1.7. Özel Öğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Bakan Hüseyin Çelik, 10 bin başarılı fakir öğrencinin özel okullarda okutulmasıyla ilgili bir proje başlatmış ve bu öğrencileri belirlemek için 23 Ağustos 2003 yılında

sınav yapılacağını belirtmiştir. Eski Bakan Tekin bu projeye sert tepki göstermiştir. Bu proje için harcanacak 15 trilyonun MEB ihtiyaçlarında kullanılması gerektiğini, bu projenin özel okulların devlet okullarından daha iyi olduğunun düşünüleceğini, başarılı öğrencilerin Anadolu ve Fen Liseleri ile yatılı okullarından vazgeçireceğini belirtmiştir. Bakan Tekin, "Sayın Bakan özel okulları ihya etmek yerine Türk Milli Eğitimi'ni ihya etmenin yollarını aramalıdır." ve devamında düşüncelerini şöyle ifade etmiştir:

"...625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na göre her özel okulun zaten kontenjanının da yüzde 10 oranında fakir öğrencilere ayrılmak zorunda olduğunu belirterek, ek olarak 10 bin öğrencinin özel okullara gönderilmesinin ise bir anlamı olmadığını ifade etti. Çelik'in bu uygulamadaki amacının açıkça belli olmadığını, Millî Eğitim Bakanlığı'nun PİO ve YİBO'lardaki öğrenci kapasitesinin ise yüzde 100 olmadan eğitim-öğretime devam ettiğini, buralara öğrenci gönderileceği yerde AK PARTİ iktidarının öğrencileri özel okullara göndermeye kalkmasına ise bir anlam veremediklerini" (habervitrini.com, 16.05.2003).

Özel Öğretimin yaygınlaştırılması her zaman teşvik edilmiş; standart yönergesi ile çerçevesi belirlenmiş ve daha sonra bu konuda kanun çıkartılmıştır.

1999-2016 yılları arasında yayınlanan Tebliğler Dergileri ve konu ile ilgili Resmi Gazetede yayınlanan mevzuatlar şu şekildedir:

- ✓ Özel Akşam Liseleri Yönetmeliği. 2003 Kasım 2554 sayılı TD.
- ✓ Kürtçe Kurs Programı. 2004 Şubat 2557 sayılı TD.
- ✓ Özel Öğretim Kurumlarına Ait Standartlar Yönergesi. 17.11.2004 tarihli 58500 sayılı Yönerge.
- ✓ MEB Özel Kurslar Tip Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 2005 Haziran 2573 sayılı TD.
- ✓ Özel Öğretim Kurumları Kanunu. 14.12.2007 tarihli 26434 sayılı RG.
- ✓ MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği. 09.01.2008 tarihli 2607 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Akşam Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 24.02.2009 tarihli 2618 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Akşam Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 20.04.2009 tarihli 2623 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Kurslar Tip Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik. 23.02.2009 tarihli 2618 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi Tip Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik. 23.02.2009 tarihli 2618 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 20.04.2009 tarihli 2623 sayılı TD.

- ✓ MEB Özel, Özel Eğitim Kursları Tip Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik. 23.02.2009 tarihli 2618 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel, Özel Eğitim Okulları Çerçeve Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik, 23.02.2009 tarihli 2618 sayılı TD.
- ✓ Özel Dershaneler Tip Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik. 23.02.2009 tarihli 2618 sayılı TD.
- ✓ Özel Okullar Çerçeve Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik. 23.02.2009 tarihli 2618 sayılı TD.
- ✓ Özel Öğretim Kurumlarında Ücretsiz veya Burslu Okutulacak Öğrenci/Kursiyerler Hakkında Yönetmelik. 23.02.2009 tarihli 2618 sayılı TD.
- ✓ Özel Öğretim Kurumlarına Yapılacak Mali Yardım Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik. 23.02.2009 tarihli 2618 sayılı TD.

4.10.2. OKUL TÜRLERİ VE SAYILARI

Bu başlık altında Bakan Çelik dönemindeki okul ve öğrenci sayıları, okullaşma oranları, yurt ve pansiyon sayıları hakkında farklı kaynaklardan elde edilen veriler sunulmuştur.

4.10.2.1. Okul ve Öğrenci Sayıları

Tablo 17. İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrenci Sayıları (2003-2009)

	Öğretim yılı	Net okullaşma oranı (%)	Okul	Öğretmen	Öğrenci	Derslik	Şube	Okul başına	Şubeye	Öğretmene
İlköğretim	2002-2003	90,98	35.133	373.303	10.331.645	-	377.609	294	27	28
	2003-2004	90,21	36.114	384.170	10.479.538	-	386.879	285	27	27
	2004-2005	89,66	35.611	401.288	10.565.389	-	380.126	290	27	26
	2005-2006	89,77	34.990	389.859	10.673.935	297.000	382.061	297	27	27
	2006-2007	90,13	34.656	402.829	10.846.930	307.511	387.351	305	27	26
	2007-2008	97,37	34.093	445.452	10.870.570	315.887	392.521	310	27	24
	2008-2009	96,49	33.769	453.318	10.709.920	320.393	408.221	307	25	23
Ortaöğretim	2002-2003	50,57	6.210	137.956	3.023.602	-	86.701	399	29	18
	2003-2004	53,37	6.941	147.776	3.014.392	-	92.238	389	29	18
	2004-2005	54,87	6.816	167.614	3.039.449	-	96.212	379	28	16
	2005-2006	56,63	7.435	185.317	3.258.254	93.488	100.169	394	29	16
	2006-2007	56,51	7.934	187.665	3.386.717	98.748	105.697	382	29	16
	2007-2008	58,56	8.280	191.041	3.245.322	100.853	105.606	352	28	15
	2008-2009	58,52	8.675	196.713	3.837.164	109.042	123.930	384	27	17

Kaynak: TÜİK Eğitim İstatistiklerinden derlenmiştir. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1018

Tablo 17 incelendiğinde 2002 yılından 2009 yılına kadar ilköğretim okullaşma oranında net %5,51 artış sağlanmıştır. Öğretmen sayısında 80 bin artış meydana

gelmiştir. Okul başına düşen öğrenci sayısında artış meydana gelirken öğretmen ve şube başına düşen öğrenci sayılarında azalmalar olmuştur.

Aynı durum ortaöğretim için de geçerlidir. 2002-2009 yılları arasında okullaşma oranında % 7,95 artış meydana gelmiştir. Öğrenci sayısında 81 bin, şube sayısında 37 bin artış sağlanmıştır.

Tablo 18. Okul Öncesi Sayısal Bilgiler (2002-2010)

Okul Öncesi				
Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
2002-2003	8.873	15.099	320.038	13.356
2003-2004	13.285	16.710	358.499	17.511
2004-2005	15.978	31.547	434.771	22.152
2005-2006	18.539	31.511	550.146	20.910
2006-2007	20.675	36.654	640.849	24.775
2007-2008	22.506	40.857	701.762	25.901
2008-2009	23.653	45.030	804.765	29.342
2009-2010	26.681	53.235	980.654	42.716

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.

Tablo 22 incelendiğinde okul öncesi öğretimde 2002 yılı ile 2010 yılı arasında 17.808 okul, 38.136 şube, 319 bin öğrenci, 29 bin öğretmen artışı meydana gelmiştir. Bu rakamların artmasında okul öncesi eğitimin teşvik edilmesi, gezici anaokulu projesi ilköğretim bünyesine okul öncesi sınıfların açılması öğretmenlere kaynak kitap sağlanması etkili olmuştur.

Tablo 19. İlköğretim Sayıları (2002-2010)

	Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Açık öğretim
Resmi	2002-2003	34.525	369.630	10.175.638	358.563	219.606
	2003-2004	35.501	376.042	10.318.650	367.895	308.184
	2004-2005	34.937	369.517	10.393.474	383.331	266.743
	2005-2006	34.262	371.486	10.484.485	370.316	265.493
	2006-2007	33.899	375.554	10.633.859	381.899	287.350
	2007-2008	33.227	379.541	10.644.383	422.264	312.631
	2008-2009	32.862	394.733	10.469.932	428.429	346.475
	2009-2010	32.431	402.770	10.664.676	458.046	389.948
Özel	2002-2003	608	7.979	156.007	14.740	
	2003-2004	613	10.837	160.888	16.275	
	2004-2005	674	10.609	171.915	17.957	

2005-2006	728	10.575	189.090	19.543
2006-2007	757	11.797	213.071	21.475
2007-2008	866	12.980	226.187	23.188
2008-2009	907	13.488	239.988	24.889
2009-2010	879	14.160	251.967	27.631

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.

Tablo 19 incelendiğinde en dikkat çeken özellik açık ilköğretime devam eden öğrenci sayısındaki artıştır. 2002 yılından 2010 yılına kadar fark 170.342 olarak artmıştır. Bu durum velinin zorunlu olan ilköğretimden ceza almamak için açık öğretime naklini yapmasından kaynaklanmaktadır. Öğrenci sisteme kayıtlıdır ancak örgün eğitime devam etmemektedir.

Özel ilköğretim okul sayısında 2002-2010 yılları arasında 271 okul, 6.181 şube, 95.960 öğrenci ve buna bağlı olarak 12.891 öğretmen artışı meydana gelmiştir. Bu duruma hükümetin özel eğitimi teşvik edici çalışmalar yapması, Bakan Çelik'in özel okulları başarılı fakir öğrencileri özel okullarda okutma projesi örnek gösterilebilir.

Tablo 20. Ortaöğretim Sayıları (2002-2010)

	Öğretim Yılı	Genel Lise				Meslek Lisesi					
		Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Açık öğretim Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Açık öğretim Öğretmen Sayısı		
Resmi	2002-2003	2.215	46.894	1.986.073	71.879	3.649	36.899	984.630	60.680		
	2003-2004	2.268	49.543	1.894.699	752.350	72.412	3.667	39.284	1.049.230	68.218	
	2004-2005	2.357	50.898	1.866.892	84.957	3.858	40.612	1.101.304	74.321		
	2005-2006	2.778	52.976	1.999.924	222.816	88.441	4.007	41.027	1.181.660	82.356	
	2006-2007	2.994	56.552	2.056.671	281.427	90.716	4.223	42.961	1.243.588	72.469	84.032
	2007-2008	3.119	55.946	1.887.625	246.495	93.131	4.429	43.150	1.263.855	87.651	84.449
	2008-2009	3.270	63.013	2.161.004	361.877	93.073	4.595	53.876	1.563.885	14.615	88.615
	2009-2010	3.358	67.895	2.304.072	421.46	95.784	4.824	64.126	1.817.845	17.932	94.649
Özel	2002-2003	337	3.056	51.930	5.374	11	87	945	23		
	2003-2004	459	3.498	69.299	7.133	14	49	1.164	13		
	2004-2005	582	4.614	70.163	8.252	19	72	1.090	84		
	2005-2006	628	6.082	75.693	14.140	22	84	977	380		
	2006-2007	696	6.112	85.547	12.673	21	72	911	244		
	2007-2008	711	6.434	92.827	13.139	21	74	1.015	322		
	2008-2009	783	6.946	110.896	14.716	27	95	1.379	309		
	2009-2010	709	7.285	116.619	16.112	22	114	1.603	317		

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.

Tablo 20 incelendiğinde meslek lisesi öğrenci sayısında 2002 yılıyla 2010 yılı arasında 833 bin öğrenci artışı vardır. 60. Hükümet Programında “Önümüzdeki dönemde hedefimiz ilköğretimde %100, mesleki ve teknik eğitim dâhil olmak üzere ortaöğretimde %90 okullaşmayı gerçekleştirmektir” hedefinin sonucudur.

2002 yılı ile 2010 yılı arasında özel ortaöğretim okul sayısında 372, şube sayısında 4.229, öğrenci sayısında 64.689 ve özel meslek lisesi öğrenci sayısında 658 artış olmuştur.

Bakan Çelik döneminde “Eğitime %100 Destek Kampanyası” başlatılmıştır. Proje kapsamında destek için MEB kurumlarına verilen eğitim araçlarına KDV muafiyeti sağlanmıştır.

Tablo 21. Yapılan Derslik Sayıları (2003-2009)

Yıllar	Ana Okulu	İlköğretim	Ortaöğretim	Yaygın	Eğitime %100 Destekten	Toplam
2003	610	13.959	553	131	***	15.253
2004	884	17.471	2476	104	7.143	28.078
2005	951	20.256	683	155	6.653	28.698
2006	748	19.301	1336	114	6.744	28.243
2007	425	9.755	928	124	3.530	14.762
2008	505	14.169	716	42	1.358	16.790
2009	1.304	6.148	1720	48	624	9.844

Kaynak: MEB Eğitim İstatistikleri (2015-2016) – MEB Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2017) derlenmiştir.

Tablo 22. Özel Okullar (2003-2009)

Okulların Menşei	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009			
Özel Türk Okulları	***	***	2.300	2.313	2.174	2.339	2.684			
Özel Yabancı Okullar	***	***	31	31	15	15	15			
			Ermeni	***	***	41	41	19	22	22
			Rum	***	***	27	27	19	22	22
			Musevi	***	***	3	3	3	3	3
Özel Uluslararası Öğretim Kurumları	***	***	27	27	12	12	12			
TOPLAM	***	***	2.429	2.442	2.242	2.413	2.758			

Kaynak: MEB Faaliyet Raporlarından (2008-2016) derlenmiştir.2003-2004 yılları verilerine ulaşılammıştır.

“2003-2009 yılları arasında (17 Eylül 2009 tarihi itibarı ile) 773 resmi anaokulu; 1.861 ilköğretim okulu;123 yatılı ilköğretim bölge okulu;114 Anadolu öğretmen lisesi; 540 genel lise; 565 Anadolu Lisesi; 41 fen lisesi; 34 güzel sanatlar ve spor lisesi; 17 sosyal bilimler lisesi; 43 bilim sanat merkezi;1.367 muhtelif meslek lisesi (alt okul türlerine göre) olmak üzere toplam 5.478 okul eğitim ve öğretime açılmıştır” (BR, 2010).

“2003 yılından bugüne kadar illerimize 731.042 bilgisayar gönderilmiştir. 2009 yılında planlanan 6.517 BT sınıfından 489’u kurulmuş, ayrıca hedeflenen 110.272 bilgisayardan 8.802 adet bilgisayar gönderilmiştir” (BR, 2010).

“2009 yılında 73 fakülte 24 yüksekokul, 25 enstitü olmak üzere 122 yükseköğretim birimi kurulmuş bunların 83 tanesi 2009 yılında kurulan 9 yeni üniversitenin bünyesinde. Ülkemizde 2008-2009 eğitim öğretim yılında, 94’ü devlet, 45’i vakıf olmak üzere 139 üniversite de 2.731.828 öğrenci öğrenim görmüştür” (BR, 2010).

Tablo 23. Yükseköğretim Kurum Sayıları (2002-2009)

Yıllar	Üniversite Sayıları			Enstitü	Fakülte	Mes. Yük. Okul	Yüksek Okul
	Kamu	Vakıf	Toplam				
2002	53	23	76	195	532	417	173
2003	53	24	77	207	552	446	175
2004	53	24	77	215	573	469	175
2005	53	24	77	220	594	473	179
2006	68	25	93	225	603	486	182
2007	85	30	115	229	616	497	191
2008	94	36	130	243	640	518	196
2009	94	45	139	250	670	519	211

Kaynak: MEB 2009 Faaliyet Raporundan derlenmiştir.

2006-2009 yılları arasında 41 tanesi devlet 19 tanesi vakıf üniversiteleri olmak üzere 60 yeni üniversite kurulmuştur. 2008-2009 yılları arasında 7 meslek yüksekokulu, 2009 yılında 3 tane de vakıf meslek yüksekokulu kurulmuştur (Bkz. Ek- 31).

4.10.2.2. Yurt ve Pansiyon Sayıları

Tablo 24. Pansiyonlu Okul Sayıları (2003-2009)

Okul Türleri	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Temel Eğitim	***	***	***	603	603	593	574
Ortaöğretim	***	***	***	400	450	486	533
Mesleki Eğitim	***	***	***	305	323	347	388
Öğretmen Yetiştirme	***	***	***	114	131	143	146
Din Eğitimi	***	***	***	330	341	348	355
Özel Eğitim Rehberlik	***	***	***	72	72	71	72
GENEL TOPLAM				1.824	1.920	1.988	2.068

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2015-2016) derlenmiştir.2003-2005 yıllarına ait detaylı verilere ulaşılamamıştır.

Bakan Çelik kendisinin ilk ve ortaokulu Tatvan Yatılı İlköğretim Bölge Okulunda okuduğunu farklı toplantılarda söyleyerek YİBO'lara ayrı bir önem verdiğini belirtmiştir.

Tablo 25. Pansiyonlarda Kalan Öğrenci Sayıları (2003-2009)

Okul Türleri	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Temel Eğitim	***	***	***	166.794	159.655	150.101	163.792
Ortaöğretim	***	***	***	53.334	58.863	66.417	67.594
Mesleki Eğitim	***	***	***	37.679	38.264	43.642	47.381
Öğretmen Yetiştirme	***	***	***	19.427	21.778	23.687	23.561
Din Eğitimi	***	***	***	34.876	34.690	36.570	37.463
Özel Eğitim Rehberlik	***	***	***	5.280	4.612	3.902	3.720
GENEL TOPLAM	***	***	***	317.390	317.862	324.319	343.511

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2015-2016) derlenmiştir.2003-2005 yıllarına ait detaylı bilgiye ulaşılamamıştır.

Ortaöğretimdeki pansiyonların doluluk oranı 2002-2003 eğitim-öğretim yılında %75 iken, 2008-2009 eğitim öğretim yılı itibariyle %86'lara çıkartılmıştır. (BR, 2010) Ayrıca meslek liselerindeki öğrencilerin sayısal artışına bağlı olarak pansiyonda kalan öğrenci sayısında da artış meydana gelmiştir.

Tablo 26. Yatılı Bölge Okulları Sayısı (2002-2009)

Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Kapasite	Yatılı İlköğretim Bölge Okulları			
			Kız	Erkek	Toplam	Kullanılmayan
2002-2003	521	194.376	48.191	118.372	166.563	27.813
2003-2004	535	201.635	52.416	115.838	168.254	33.381
2004-2005	554	206.671	55.388	117.100	172.488	34.183
2005-2006	562	207.125	56.086	108.330	164.416	42.709
2006-2007	589	210.975	58.225	107.243	165.468	45.507
2007-2008	604	211.674	58.709	100.946	159.655	52.019
2008-2009	579	200.502	54.140	58.676	112.816	87.686
2009-2010	574	195.573	60.249	88.214	148.463	47.110

Kaynak: MEB Faaliyet Raporlarından (2006- 2016) derlenmiştir.

Aralık 2004 tarihli ve 2567 sayılı TD'de Özel Öğrenci Yurtları Yönetmeliği yayınlanmıştır. YİBO'larda boş kontenjanların artışlarda ücretsiz taşınmalı eğitimin yaygınlaşması ve öğrencinin akşam ailesi yanında kalmak istemesidir. Çünkü öğrenci sabah taşınmakta öğle yemeği verilmekte akşam tekrar evine dönmektedir. Bu nedenle özellikle küçük sınıflarda kişisel bakımında günlük yaşayan öğrenciler YİBO'ları tercih etmemişlerdir.

Tablo 27. Yükseköğretim Yurt Sayıları (2002-2009)

Öğretim Yılı	Yurt Sayısı	Kapasite		Toplam	Özel Öğrenci Yurt Sayısı
		Erkek	Kız		
2002-2003	191	81.689	103.396	185.085	2.210
2003-2004	199	82.753	106.026	188.779	2.259
2004-2005	201	83.098	108.973	192.071	2.303
2005-2006	211	83.522	111.259	194.781	2.474
2006-2007	216	84.922	114.023	198.945	2.735
2007-2008	222	86.083	115.554	201.637	3.053
2008-2009	229	88.018	120.851	208.869	3.239
2009-2010	241	92.046	130.587	222.633	3.503

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2015-2016) derlenmiştir.

Tablo 33 incelendiğinde 2002 yılından 2010 yılına kadar yurt sayısında 50 adet artış sağlanırken öğrenci sayısı 37548 artmıştır. Bu artışa bağlı olarak özel yurt sayısında da 1300 artış meydana gelmiştir.

“2004-2005 eğitim- öğretim yılında 77 il 73 ilçede 209 yurttta toplam 193.553 yatak kapasitesi; 2005-2006 öğretim yılında 77 il 74 ilçede 211 yurttta toplam 195.759 yatak kapasitesi ile barınma hizmeti verilmiştir” (BR, 2006). “2005 yılında YURTKUR tarafından 4.834 yatak kapasiteli 7 adet yurt yaptırma, 812 yatak kapasiteli 5 adet yurt kiralama, devir, tahsis yoluyla hizmete açılmıştır” (BR, 2006)

2007 yılında YURTKUR tarafından yatırım programında yer alıp, inşaatı bitirilen Bolu/Gölköy (1200), Giresun (717), tahsis, devir, bağış ve kiralama yoluyla Erzincan/Kemaliye (140), Rize / Fındıklı (192), Kocaeli/ Kandıra (496), Konya/Kadınhanı (112), Giresun/ Şebinkarahisar (240), Erzincan Aydın Doğan Vakfı Kız Öğrenci Bloğu (185), Erzincan Erol Yüksel Kız Öğrenci Bloğu (249), Konya/Seydişehir (144), Kocaeli (96), Sivas/Gürün (140), Ankara/Polatlı (124), Aydın/Nazilli (474), Yalova (288), Konya(350), Erzurum/İspir (144) olmak üzere toplam 17 adet 5.291 yatak kapasiteli yurt ve bloklar öğrencilerin hizmetine açılmıştır. 2008 yılında yükseköğrenim öğrencilerine hizmet vermek üzere YURTKUR tarafından yatırım programında yer alıp, inşaatı bitirilen Van (696), Sakarya/Hendek (594) , Şanlıurfa (928) , tahsis, devir, satın alma ve kiralama yoluyla Van/Özalp (260), Kırşehir/Kaman (228), Kırıkkale (450) Erzincan/Refahiye(120), Mersin/Tarsus(240) , Mersin/Silifke/Taşucu (450), Karaman (462), Karabük (1428), olmak üzere toplam 11 adet il/ilçede 5.856 yatak kapasiteli yurt ve bloklar öğrencilerin hizmetine açılmıştır (BR, 2009).

Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planında Yükseköğretimle ilgili durum değerlendirmesi yapmış ve hedefler belirlemiştir:

“Yükseköğretim kurumlarında finansman kaynakları geliştirilecek ve çeşitlendirilecek; öğrenci katkı paylarının, mali gücü olmayan başarılı öğrencilere burs ve kredi sağlanması şartıyla yükseköğretimin finansmanındaki payının artırılmasına yönelik düzenlemeler yapılacaktır. Yükseköğretime giriş sistemi; öğrencileri programlar hakkında yeterli düzeyde bilgilendiren, ilgi ve yeteneklerini ortaöğretim boyunca çok yönlü bir süreçle değerlendiren, okul başarısına dayalı ve müfredat programlarıyla daha uyumlu bir yapıya kavuşturulacaktır.

Yükseköğretim Kurulu, standart belirleme, koordinasyon ve planlamadan sorumlu olacak şekilde yeniden yapılandırılacaktır. Yükseköğretim kurumlarının, şeffaflık, hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda idari ve mali

özerkliğe sahip olmaları ve yerel özelliklere uygun şekilde uzmanlaşmaları sağlanarak, sistemin rekabetçi bir yapıya kavuşması desteklenecektir.

Öğretmen açığı bulunan alanlarda ihtiyacın karşılanması için üniversite kontenjanları artırılabilecek, öğretmenlerin bölgelere ve yerleşim yerlerine göre dengeli dağılımı sağlanacak, özlük haklarında hizmet yaptıkları yerleşim yerleri ve hizmet şartları itibarıyla farklılaşmaya gidilebilmesine imkân sağlanacaktır” (IX. KP).

4.10.2.3. Okullaşma Oranları

Ortaöğretimde 2002 yılında net okullaşma oranı %50,57 iken 2008-2009 eğitim öğretim yılında %58,52'ye yükseltilmiştir. Ortaöğretimde 2002-2003 eğitim öğretim yılında derslik başına düşen öğrenci sayısı 31 iken, orta öğrenim süresinin 4 yıla çıkarılmasına rağmen 2008-2009 eğitim öğretim yılında genel ortaöğretimde 29'a düşürülerek, IX. 5 Yıllık Kalkınma Planı ve Hükümet Programındaki 30 öğrenci hedefine zamanından önce ulaşılmıştır (BR, 2010).

Tablo 28. Okullaşma Oranları (2002-2009)

Eğitim Yılı	Okul öncesi	İlköğretim	Ortaöğretim	Yükseköğretim
2002-2003	11,7	90,98	50,57	14,65
2003-2004		90,21	53,37	15,31
2004-2005		89,66	54,87	16,6
2005-2006		89,77	56,63	18,85
2006-2007	26	90,13	56,51	20,14
2007-2008	33	97,38	58,56	21,06
2008-2009		96,49	58,52	27,69

Kaynak: MEB Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim (2006-2016)

Okullaşma oranlarında 60 Hükümet Programında ilköğretimde %100 orta öğretimde %90 hedef koymuştur. Bu hedefe ilköğretimde yaklaşmış fakat ortaöğretimde hedef gerçekleştirilememiştir (Bkz. Ek- 14).

4.10.3. İNSAN KAYNAKLARI

Bu bölümde Bakan Çelik döneminde öğretmenlerin özlük alanında yapılan çalışmalar, öğretmen istihdamı, öğretmenlerin maaş ve ek dersleri ile idari alanda yapılan çalışmalar hakkında bilgiler verilmiştir.

4.10.3.1. Özlük Alanında Yapılan Çalışmalar

MEB, öğretmenlik mesleğine dinamizm kazandırmak ayrıca öğretmenlerin kendilerini yenilemeleri sağlanması amacıyla öğretmenlik mesleğinde öğretmen, uzman öğretmen ve başöğretmen şeklinde kariyer basamağı getirilmesine ilişkin yasal düzenleme yapmıştır. Bu düzenleme için 13.08.2005 tarih ve 25905 sayılı RG 'de yayınlanan *Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği* çıkartılmış böylece öğretmenlerin değerlendirme puanının %20'sini kıdem, %40'ını hizmet içi eğitim, %20'sini etkinlikler ve %20'sini de sicil puanı oluşturacak ve ayrıca sınava girecektir. Sınav Puanı 60 olanlar başarılı sayılacaktır. Kariyer basamaklarında yükselecek kişi sayısı olarak toplam serbest öğretmen kadro sayısı içinde uzman öğretmen oranı %20, başöğretmen oranı %10'u tespit edilmiştir. Uzman öğretmenlik için öğretmenlikte 7 yıl veya Başöğretmenlikte ise uzman öğretmenlikte 6 yılını doldurma şeklinde sınırlama konulmuştur. Sınavdan muaf bulunanların kariyer basamaklarında yükselmelerinde, eğitim-öğretim hizmetleri sınıfı kadrolarında bulunan öğretmenlerden adaylık dönemi hariç başvuru süresinin son günü itibarıyla;

a) Alanında veya eğitim bilimleri alanında tezli yüksek lisans öğrenimini tamamlayanlardan uzman öğretmenlik için öğretmenlikte 7 yıl,

b) Alanında veya eğitim bilimleri alanında doktora öğrenimini tamamlayanlardan başöğretmenlik için öğretmenlikte 7 yıl kıdemi bulunmak şartı aranmıştır.

Yönetmelik gereğince ÖSYM tarafından sınav yapılmış, MEB'inde değerlendirmesi sonucunda 92.382'si öğretmen uzman öğretmenlik, 338'i başöğretmenlik unvanı olmak üzere toplam 92.720 öğretmenin kariyer basamaklarında yükselmeleri sağlanmıştır. Yönetmelikte sınavın her yıl ÖSYM tarafından yapılacağı belirtilmiş ancak 30.04.2006 tarihinde yapılan sınavdan sonra bir daha yapılmamıştır. Bu tarihten günümüze kadar sınav yapılmamasının sebebi hakkında Türk Eğitim Sendikası'nın yazılı başvurusu üzerine MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün 05.04.2016 tarihli ve 3823005 sayılı Kariyer Basamakları Yükselme Hakkında bir cevap yayınlamış "konu hakkında yasal boşluğun giderilmesine yönelik çalışmaların devam ettiğini çalışmaların tamamlandığında kamuoyuna bilgi verileceğini" belirtmiştir. Ayrıca 2006 yılında 2006/56 sayılı

Genelge ile Adaylık Eğitimi Genelgesi çıkartılmıştır. Burada özel öğretim kurumlarından geçişler ve adaylık süreleri belirtilmiştir.

Tablo 29. Hizmet İçi Bilgileri (2003-2009)

Yıllar	Mahalli		Merkezi		Genel Toplam	
	Faaliyet Sayısı	Katılan Sayı	Faaliyet Sayısı	Katılan Sayı	Faaliyet Sayısı	Katılan Sayı
2003	7.120	253.135	453	19.727	7.573	272.862
2004	11.422	587.402	526	34.154	11.948	621.556
2005	9.050	478.168	543	33.156	9.593	511.324
2006	14.829	472.533	634	44.006	15.463	516.539
2007	19.855	437.136	614	44.808	20.469	481.944
2008	24.490	540.565	751	41.783	25.241	582.348
2009	10.906	452.506	930	45.448	11.836	497.954

Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporu 2010.

4.10.3.2. İstihdam Alanında Yapılan Çalışmalar

Bursa Milletvekili Kemal Demirel'in Bakanlığımızın merkez, taşra ve bağlı kuruluşlarındaki kadrolu personel sayısını öğrenmek üzere vermiş olduğu yazılı soru önergesine Bakan Çelik rakamlarla cevap vermiştir:

“Bakanlığımız merkez teşkilatında çalışan kadrolu personelin yıllara göre sayıları; 2002 yılında 2.881; 2003 yılında 2.774; 2004 yılında 2.570; 2005 yılında 2.363 ve 30.09.2006 tarihi itibarıyla 2.400'dür. Bakanlığımız taşra teşkilatında çalışan kadrolu personelin yıllara göre savılan ise: 2002 yılında 632.267; 2003 yılında 630.005; 2004 yılında 640.008; 2005 yılında 634.027 ve 30.09.2006 tarihi itibarıyla 20.000'i (4/B kapsamında) sözleşmeli öğretmen almak üzere 2006 yılında 664.065'dir” (TBMM TD, 11.01.2007).

MEB Faaliyet Raporu 2009'da personel sayıları konusunda “Mevcut norm hesaplama kriterlerine göre sistemde olması gereken öğretmen sayısı 717.824'tür. Buna rağmen mevcut öğretmen sayısı 584.507'dir. Öğretmen açığı 133.317'dir. Ayrıca 2008 Aralık itibarıyla 55.786 ders ücreti karşılığı Ücretli Öğretmen çalışmaktadır.” bilgisi verilmiştir. Aynı raporda diğer personel sayısı “Eğitim öğretimle ilgili toplam 43.973 kurum bulunmaktadır. Ülke genelinde görev yapan hizmetli sayısı ise kadrolu 30.066, 4/C kapsamında geçici işçi 5.280 olmak üzere toplam 35.346 adettir. Hiç hizmetlisi olmayan kurum sayısı 26.415, tek hizmetlisi

olan 9.688, iki hizmetlisi olan 4.457'dir. Üç ve daha fazla hizmetlisi olan kurum sayısı ise 3.413 adettir.”

Öğretmen açığını kapatmak amacıyla yeterli kadroyu alamayan MEB, alternatif bir uygulamaya giderek *Sözleşmeli Öğretmen* ataması yapmıştır. Buna yasal dayanak 31.03.2006 tarihli ve 26125 sayılı RG'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5473 sayılı Kanunu ve 657 sayılı Kanun'un 4/B Maddesi'nde: “Millî Eğitim Bakanlığında norm kadro sonucu ortaya çıkan öğretmen ihtiyacının kadrolu öğretmen istihdamıyla kapatılmaması hallerinde öğretmenlerin" ibaresi eklenmek suretiyle sürekli sözleşmeli personel istihdamına gidilmiştir.

Sözleşmeli öğretmenlerin özlük hakları konusunda Yalova Milletvekili Muharrem İnce'nin, “Sözleşmeli öğretmenlerin özlük haklarına ilişkin” 7/19837 esas numaralı yazılı soru önermesine Bakan Çelik şu bilgileri vermiştir:

“Sözleşmeli öğretmenlerde, emsali kadrolu öğretmenin aylık karşılığı okutmakla yükümlü olduğu ders saati sayısı kadar ders okutmakla yükümlüdürler. Sözleşmeli öğretmenler sosyal güvenlik bakımından. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamında bulunmaları nedeniyle, anılan Kanun'un 32'inci Maddesi'nde öngören 90 günlük sigorta primi ödeme süresini doldurmaları hâlinde kendilerine sağlık karnesi verilecektir. Bu süre, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nca ise 30 gün olarak yeniden düzenlenmiştir. Sözleşmeli öğretmenler, kamu görevlisi olmakla birlikte Devlet memuru sayılmadıklarından İLKSAN'a üye olamamaktadırlar. Sözleşmeli öğretmenlerin, yürürlükte bulunan mevzuatta eğitim kurumu müdür yardımcısı, eğitim kurumu müdürü, il ya da ilçe millî eğitim müdürü olabilmelerine yönelik münhasıran bugün için herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır” (TBMM TD, 31.01.2007).

Sözleşmeli öğretmenlere 2005/9345 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla bir öğretim yılında 10 ayı üzerinden ödeme yapılması kararlaştırılmıştır. Bu ödeme şekli 31.03.2006 tarihli ve 26125 sayılı RG'de yayımlanan 3473 sayılı Kanunla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4. Maddesinin (B) bendinde yapılan değişiklikle lisans düzeyinde öğrenim gören ve öğretmenlik için gerekli şartları taşıyanlar ile 04.07.2006 tarihinden itibaren sözleşme imzalanmış ve bunların Temmuz, Ağustos ve Eylül 2006 aylıkları ödenmiş 10 ay yerine 12 ay maaş almaları sağlanmıştır

(TBMM TD, 10.10.2006). 2006 yılında 20.000 Sözleşmeli öğretmen ataması yapılmıştır.

Tablo 30 . İlk Atama Sayıları (2003-2009)

Yıllar	İlk Atama	Kurumlar arası Yeniden		Kurum İçi	Milli Sporcu	657 4/B	Toplam
		Atama	Atama				
2003	18473	2.027	2.314				22.814
2004	17900	536	593				19.029
2005	20.000	183	594				20.777
2006	30456	494	50			19.877	50.877
2007	18914	289	175		115	25.927	45.420
2008	20093	647	132		144	19.693	40.709
2009	21186	1.955	662		90	6.323	30.216

Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2017) derlenmiştir.

Bakan Çelik, 2003-2009 yılları arasında toplam 229.842 öğretmen ataması yaparak MEB tarihine en fazla öğretmen ataması yapan bakan olarak geçmiştir.

Hüseyin Çelik en fazla öğretmen atayan bakan olurken 2003 yılında 127.976; 2004 yılında 182.160; 2005 yılında 173.328; 2006 yılında 201.877; 2007 yılında 205.101; 2008 yılında 237.123 ve 2009 yılında 243.392 öğretmen adayı atanabilmek için KPSS'ye girmiştir.

Tablo 31. Öğretmen Sayıları (2002-2010)

Öğretim Yılı	Okul Öncesi	İlköğretim / İlkokul		Genel Lise		Meslek Lisesi	
	Toplam	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi
2002-2003	13.356	14.740	358.563	5.374	71.879	23	60.680
2003-2004	17.511	16.275	367.895	7.133	72.412	13	68.218
2004-2005	22.152	17.957	383.331	8.252	84.957	84	74.321
2005-2006	20.910	19.543	370.316	14.140	88.441	380	82.356
2006-2007	24.775	21.475	381.899	12.673	90.716	244	84.032
2007-2008	25.901	23.188	422.264	13.139	93.131	322	84.449
2008-2009	29.342	24.889	428.429	14.716	93.073	309	88.615
2009-2010	42.716	27.631	458.046	16.112	95.784	317	94.649

Kaynak: MEB İstatistiklerinden (2006-2015) derlenmiştir.

MEB Faaliyet Raporlarına (Bkz. Tablo 162) göre 2003 yılında 246.377; 2004 yılında 25.643; 2005 yılında 29.210; 2006 yılında 19.135; 2007 yılında 19.051;

2008 yılında 15.335 ve 2009 yılında 10.112 olmak üzere toplam 144.863 öğretmen Milli Eğitim Bakanlığı'nda emekli olarak veya istifa ederek ayrılırken belirtilen yıllarda 1.676 öğretmen tekrar göreve dönmüştür.

Personel istihdamı konusunda yapılan mevzuat çalışmaları MEB Mevzuat Bankasında, 1999-2009 yılları arasındaki Tebliğler Dergileri ve Resmi Gazete'de şu şekilde yayınlanmıştır.

- ✓ MEB'e Bağlı Öğretim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar İle Mezun Oldukları Yükseköğretim Programları Ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar. 2003 Nisan tarihli 2547 sayılı TD.
- ✓ MEB Yönetici Atama, Değerlendirme, Görevde Yükselme ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik. 01.07.2003 tarihli 25155 sayılı RG.
- ✓ MEB Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği. 11.01.2004 tarihli 25343 sayılı RG.
- ✓ MEB'e Bağlı Eğitim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar İle Mezun Oldukları Yükseköğretim Programları Ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Esaslar. 2004 Ağustos tarihli 2563 sayılı TD.
- ✓ Görevden Çekilme, Devlet Memurluğundan Çıkarılma- Genelge 2005/63. 20.07.2005 tarihli 44775 sayılı Genelge.
- ✓ Taşınmalı Öğretmen Uygulaması- Genelge 2005/8105.09.2005 tarihli 5464 sayılı Genelge.
- ✓ MEB'e Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Spor Liseleri İle Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik. 20.10.2006 tarihli 26325 sayılı RG.
- ✓ MEB Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına İlişkin Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik. 2006 Kasım tarihli 2590 sayılı TD.
- ✓ MEB Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama Yönetmeliği. 13.04.2007 tarihli 26492 sayılı RG.
- ✓ MEB Eğitim Kurumları Yöneticileri Yönetmeliği. 24.04.2008 tarihli 26856 sayılı RG.
- ✓ MEB'e Bağlı Her Derece ve Türdeki Örgün ve Yaygın Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenler 30.03.2009 Tarihinde Aylık Karşılığı Ders, varsa Ek Ders, Ders Niteliğinde Yönetim Görevi ile Hazırlık ve Planlama Görevi Karşılığı Ders ve Ek Ders Görevlerini Yapmış Sayılması Hakkında Karar. 01.04.2009 tarihli 27187 sayılı RG.

4.10.3.3. Mali Alanında Yapılan Çalışmalar

Tablo 32. Öğretmen Maaşları (2003-2009)

Yıllar	Ek Ders Ücreti	Hazırlık Ödeneği	9/1 Maaş	Tüketici Fiyatları Yıl Sonu Enflasyon Oranı (%)
2003	4,80	250	560,09	25,3
2004	5,09	350	636,82	10,6
2005	5,61	400	698,73	7,72
2006	5,97	425	823,73	9,65
2007	6,57	450	928,13	8,39
2008	6,92	475	1.196,43	10,06
2009	7,49	515	1.302,98	6,53

Kaynak: MEB Faaliyet Raporlarından (2008-2016) derlenmiştir. Ödemeler TL olarak hesaplanmıştır.

Yönetici ve öğretmenlerin ek ders saatleri ile ilgili olarak 16.12.2006 tarihli 26378 sayılı RG'de yayınlanan MEB Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Karar ile 27.12.2007 tarihli Ek Ders Ücreti Genelgesi (2007/19) mali alanda yapılan mevzuat çalışmaları olmuştur.

4.10.3.4. İdari Alanda Yapılan Çalışmalar

Sinop Milletvekili Engin Altay, Bakana göreve geldiği süreden günümüze kadar kaç yönetici ve öğretmen hakkında soruşturma ve inceleme yapıldığı; hangi tür cezalar verildiği ile ilgili yazılı soru önergesi vermiştir. Bakan bu soru önergesine şu rakamlarla cevap vermiştir.

Hakkında Soruşturma Açılan Öğretmen ve Yönetici Sayıları

Öğretmen					Yönetici				
2003	2004	2005	2006	TOPLAM	2003	2004	2005	2006	TOPLAM
562	395	260	250	1467	1077	999	789	673	3598

Kaynak: TBMM Tutanak Dergisi 26.12.2006

Tablo 33.Verilen Cezalar (2003-2006)

CEZALAR	2003	2004	2005	2006	TOPLAM
İhtar	99	155	135	149	538
Tevbih	15	11	6	7	39
Uyarma	146	246	77	47	516
Kınama	700	399	279	237	1.615
Aylıktan Kesme	262	214	193	109	778
Ek Ders Ücretinin Kesilmesi		28			28
Kademe İlerlemesi Durdurma	76	43	21	16	156
Devlet Memurluğundan Çıkarma	3	2		3	8
Derece İndirilmesi	4	3	1		8
Kıdem İndirilmesi	1	1	2	1	5
Kusurlu Sayılma		27	1		28
Meslekten Çıkarılmak	1	1		1	3

Kaynak: TBMM Tutanak Dergisi, 26.12.2006

04.07.2006 tarihli ve 26218 sayılı RG’de yayımlanan Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Bazı Disiplin Cezalarının Affı Hakkındaki Kanun ile Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı’nın 19.07.2006 tarihli ve 26233 sayılı RG’de yayımlanan Disiplin Cezalarının Affı konulu 2006 / 1 Genelgesi doğrultusunda memurlar ile diğer kamu görevlileri ile bu görevde bulunmuş olanlar hakkında 23.04.1999 tarihinden 14.02.2005 tarihine kadar işlenmiş fiillerden dolayı disiplin cezaları bütün sonuçları ile affedilmiştir. Bu Kanun kapsamında; eğitim öğretim hizmeti sınıfı dışında olup atama yetkisi valiliklerde olan personelin göreve dönmelerine ilişkin tüm başvurular il millî eğitim müdürlüklerinde oluşturulan disiplin affı ile ilgili komisyonlara yapılmıştır. Dolayısıyla il millî eğitim müdürlüklerinde oluşturulan disiplin affı ile ilgili komisyonlar tarafından incelenerek uygun olan teklifler Bakanlığımıza gönderilmiş olup yapılan değerlendirme sonucunda söz konusu Kanun’da belirtilen affedilmeyen suçlar hariç 34 kişinin, disiplin affı kapsamında tekrar göreve dönmeleri sağlanmıştır. Eğitim öğretim hizmetleri sınıfından ise 675 kişi disiplin affından yararlanmak için başvuruda bulunmuştur.

“14.03.2003 tarihinden 09.02.2007 tarihine kadar geçen süreçte; merkez teşkilatında görevli personel ile taşra teşkilatında görevli il ve ilçe millî eğitim müdürü, il millî eğitim müdür yardımcısı ve şube müdürlerinden; - Verilen emir

ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmî belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımda kayıtsızlık göstermek veya düzensiz davranmak, görevine veya iş sahiplerine karşı kayıtsızlık göstermek veya ilgisiz kalmak, fiilleri nedeniyle 59 personel uyarma; verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmî belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması bakımından kusurlu davranmak, görev sırasında amire hâl ve hareketiyle saygısız davranmak, fiilleri nedeniyle 70 personel kınama; kasıtlı olarak; verilen emir ve görevleri tam ve zamanında yapmamak, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasları yerine getirmemek, görevle ilgili resmî belge, araç ve gereçleri korumamak, bakımını yapmamak, hor kullanmak, hizmet içinde devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak, fiilleri nedeniyle 58 personel aylıktan kesme; kişilerin yarar ve zararlarını hedef tutan davranışlarda bulunmak, belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak, fiilleri nedeniyle 12 personel kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile cezalandırılmıştır” (TBMM TD, 28. 2,2007).

“Bakanlık aleyhine; 2005 yılında toplam 3.730, 2006 yılında 5.548, 2007 yılında 3.639 ve 2008 yılında 4.870; 25 Mart 2009 tarihi itibariye 4256 dava açılmıştır. Bu davaların 2.646 adedi karara bağlanmıştır. Karara bağlanan bu kararların 1.733 tanesi “RED” 913 tanesi ise “İPTAL” şeklinde sonuçlanmıştır. İdari davaların büyük çoğunluğu; atama, atamanın iptali, terfi-intibak, merkez teşkilatı yer değiştirme, öğretmen yer değiştirme, il ve ilçe millî eğitim müdürleri- müdür yardımcıları- Şube müdürleri yer değiştirme, ilköğretim müfettişleri yer değiştirme, harcırah, ders ücreti, yan ödeme ek gösterge, fen-edebiyat fakültesi mezunu öğretmenler, görevden çekilmiş sayılma ve görevden uzaklaştırma gibi hususlardan oluşmaktadır” (FR, 2009).

16.09.2005 tarihinde 2005/85 sayılı Genelge ile Personel, Öğretmen ve Öğrenci Kılık Kıyafetleri konusunda mevzuat çalışması yapılmıştır.

4.10.4. BÜTÇE

Bu bölümde Bakan Çelik döneminde MEB Bütçesi, burslu öğrenci sayıları, taşımali öğretim verileri ve ücretsiz kitap dağıtım projesi hakkında bilgiler verilecektir.

4.10.4.1. Bakanlık Ödeneği – Yatırım Ödeneği

Tablo 34. MEB Bütçe (2003-2009)

Yıllar	GSYH	MEB Yatırım Ödeneği	Konsolide Bütçe	MEB Bütçesi	MEB Bütçesinin	
					ye	
					GSYH Oranı	Merkezi Yönetim Bütçeye Oranı
					%	%
2003	454.780.659.000	1.479.050.000	147.230.170.000	10.179.997.000	2,24	6,91
2004	559.033.026.000	1.244.150.000	150.658.129.000	12.854.642.000	2,3	8,53
2005	648.931.712.000	1.230.306.000	156.088.874.910	14.882.259.500	2,29	9,53
2006	758.390.785.000	1.238.498.000	174.339.990.202	16.568.145.500	2,18	9,47
2007	853.636.236.000	1.490.000.000	204.988.545.572	21.355.534.000	2,53	10,42
2008	950.144.254.000	1.296.704.000	222.553.216.800	22.915.565.000	2,41	10,3
2009	952.558.578.826	1.754.417.000	262.110.416.000	27.883.696.000	2,88	10,47

Kaynak: MEB İstatistik 2015-2016, MEB Bütçe Raporlarından derlenmiştir. Bütçe TL olarak hesaplanmıştır.

Yatılı ilköğretim bölge okullarında okuyan öğrencilerin tamamına, diğer kırsal kesim okullarında okuyan öğrencilerden taşınmalı eğitime tabi olanlara ücretsiz yemek verilmeye başlanmıştır.

4.10.4.2. Burs – Şartlı Nakit Yardımı

2003 yılında Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu (SYDTF) tarafından MEB ile iş birliği içinde yürütülen Sosyal Riski Azaltma Projesi (SRAP) kapsamında yer alan Şartlı Nakit Transferi (ŞNT) Eğitim Yardımları başlatılmıştır. Proje kapsamında, okula devam etmek şartıyla maddi durumu yeterli olmayan öğrencinin annesinin açtığı hesaba aylık olarak ilköğretim erkek çocuğa 18 TL, kız çocuğa ise 22 TL; Ortaöğretimde ise erkeğe 28 TL, kıza 39 TL ödeme yapılmıştır. Yıllara göre bu ödemelerde artışlar meydana gelmiştir. Yardım miktarları belirlenirken kız çocukları lehine kararlar alınmaktadır. Kasım 2006 itibarıyla 1,5 milyonu aşkın öğrenci bu yardımdan yararlanmaktadır.

“ŞNT'nin yanı sıra MEB tarafından bazı öğrencilere burs verilmektedir. 2006-2007 eğitim-öğretim yılında ilköğretimdeki 48 bini aşkın öğrenciye aylık ortalama 45 TL burs verilmiştir. Bu miktar 1 Ocak 2007 itibarıyla 55,30 TL'ye yükseltilmiştir. İlk ve ortaöğretimde devlet bursundan yararlanan öğrencilerin

%15'i Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Kanunu kapsamındadır, %10'unun oturduğu yerde ilköğretim okulu bulunmamaktadır, %25'i öğretmen çocuklarıdır, %50'si ise sınavlarda başarı gösteren sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı öğrencilerdir. İlköğretim kademesinde, burslar 6.-8. sınıf öğrencilerine verilmektedir. İlköğretim düzeyindeki devlet burslarından her 100 erkek çocuğuna karşılık 77 kız çocuğu yararlanmaktadır. MEB tarafından verilen bursların yanı sıra sivil toplum kuruluşları da farklı miktarlarda ve farklı hedef gruplarına yönelik burs olanakları sağlamaktadır” (ERG, 2007 Raporu)

2005 yılında 476.791 öğrenci katkı kredisinden yararlanmış bunun için 130 milyon TL ödenek tahsis edilmiştir. 2004-2005 eğitim-öğretim döneminde 98.110 öğrenci öğrenim bursu verilmiş bunun için 153 milyon TL ödenek tahsis edilmiştir. 537.031 öğrenci öğrenim kredisi kullanmış bunun için 697 milyon TL ödenek tahsis edilmiştir, 476.791 öğrenci katkı kredisi kullanmış için 130 milyon TL ödenek tahsis edilmiştir. 1.111.932 öğrenci burs, öğrenim ve katkı kredilerinden yararlanmıştır.

2005 yılı burs ve öğrenim kredisi miktarları; ön lisans-lisans öğrencileri için 110 TL, master öğrencileri için 220 TL, doktora öğrencileri için de 330 TL olarak ödenmektedir.

Tablo 35. ŞNT Alan Öğrenci Sayıları (2003-2009)

Yıllar	Şartlı Nakit	Aktarılan Kaynak	İlköğretim		Ortaöğretim	
	Alan Öğrenci Sayısı		Erkek	Kız	Erkek	Kız
2003	59.206	1.594.609				
2004	697.307	67.768.258				
2005	1.266.331	180.133.679	18	22	28	39
2006	1.563.253	240.270.712				
2007	1.757.187	225.300.000	20	25	35	45
2008	1.951.420	293.510.000				
2009	2.066.869	345.05				

Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2017) derlenmiştir.

Tablo 36. Burslu Öğrenci Sayısı (2003-2009)

Okul Türleri	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Temel Eğitim	45.808	47.035	51.336	47.971	46.514	63.207	69.424
Ortaöğretim	45.891	38.290	50.345	57.083	70.586	81.414	81.433
Mesleki Eğitim	5.030	5.891	6.194	6.160	7.140	8.532	9.046
Öğretmen Yetiştirme	3.257	3.747	6.602	9.147	13.616	16.850	20.418
Din Eğitimi	1.396	1.377	1.762	2.038	2.328	2.831	3.857
Özel Eğitim Rehberlik		8	19	65	74	106	117
Genel Toplam	101.382	96.348	116.258	122.464	140.258	172.940	184.295

Kaynak: MEB İstatistik 2015-2016 Sayfa:214

Tablo 37. İlk ve Ortaöğretim Öğrencileri Burs Miktarı (2003-2009)

Yıllar	Dönemi	3 Aylık	Artış Oranı %	Bir Öğrenciye Aylık Ödenen
2003	1 Ocak-30 Eylül	41,1	5	15,41
	1 Ekim- 31 Aralık	61,65	50	
2004	1 Ocak-30 Haziran	65,55	6	22,5
	1 Temmuz-31 Aralık	69,45	6	
2005	1 Ocak-30 Haziran	120,3	73	40,85
	1 Temmuz-31 Aralık	124,8	4	
2006	1 Ocak-30 Haziran	127,95	3	43,7
	1 Temmuz-31 Aralık	134,24	5	
2007	1 Ocak-30 Haziran	169,15	26	57,2
	1 Temmuz-31 Aralık	174,06	3	
2008	1 Ocak-30 Haziran	193	11	65,6
	1 Temmuz-31 Aralık	200,65	4	
2009	1 Ocak-30 Haziran	224,72	12	76,6
	1 Temmuz-31 Aralık	234,84	5	

Kaynak: MEB Faaliyet Raporu 2009. Ödemeler TL olarak hesaplanmıştır.

Tablo 43 incelendiğinde 2003 yılında aylık 15,41 olan burs miktarı 2009 yılında 76,6 TL olmuş yaklaşık 5 kat artış sağlanmıştır.

Tablo 38. Üniversite Öğrencileri Burs Miktarları (2003-2009)

Yıllar	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora, Araştırma	Bakanlık
2003	65	130	195	***
2004	90	180	270	***
2005	110	220	330	100
2006	130	260	390	110
2007	150	300	450	115
2008	160	320	480	125
2009	180	360	540	140

Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporları (2006-2016), Faaliyet Raporları (2008-2016) ve Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir. Ödemeler TL olarak hesaplanmıştır.

4.10.4.3. Ücretsiz Kitap Dağıtımı

2003-2004 öğretim yılından itibaren ilköğretim öğrencilerine, 2006-2007 öğretim yılından itibaren ise Ortaöğretim öğrencilerine, 2007-2008 öğretim yılında özel öğretim kurumlarına; 2005-2008 yılları arasında yenilenen 599 dersin müfredatlarına göre her ders için; bir ders kitabı gerekli olanlara için öğrenci çalışma kitabı ve öğretmene dersin işlenişinde, müfredatın uygulanmasında kolaylık sağlayacak öğretmen kılavuzu kitabı olmak üzere 3'lü set halinde hazırlanmıştır. Hazırlanan bu kitaplar bu öğretim yılı başında ücretsiz olarak hem öğrencilere hem de öğretmenlere dağıtılmıştır.

Ücretsiz kitap dağıtım projesi 2009 yılından itibaren açık ilköğretim ve açık liseye devam eden 854.517 öğrenci için de uygulanmaya başlamıştır.

“Görme engelli öğrenciler için; her bir öğrenci için ortalama 7 kabartma kitabı olmak üzere 1.500 öğrenci için yıllık 10.500 kabartma kitabı basılmaktadır. 2006-2007 eğitim ve öğretim yılı için ilk kez görme engelli olup kaynaştırma uygulamaları kapsamında eğitime devam eden öğrenciler için toplam 12.552 kitap basılmıştır. 2007-2008 eğitim ve öğretim yılında ilköğretim öğrencileri için 16.408 ortaöğretim öğrencileri için 6.475 olmak üzere toplam 22.883 kabartma kitabı basılmış ve görme engelli öğrencilerin hizmetine sunulmuştur”
(BR, 2009).

Her öğrenciye ücretsiz kitap verilmesi konusunda Milli Eğitim Eski Bakanı Necdet Tekin “Bakanların her öğrenciye bedava kitap vereceğini söylemesinin yanlış

olduğunu, bunun yanında bakanın ailelerinin ekonomik durumları iyi olan öğrenciyi de finanse ettiğini unuttuğunu söyledi. Tekin, "Bunun doğrusu, ihtiyacı olan öğrencilere devletin kitap desteğinde bulunmasıdır" (habervitrini.com,16.05.2003) diyerek uygulamanın farklı olması gerektiğini belirtmiştir.

Tablo 39. Dağıtılan Ücretsiz Kitap Sayısı (2003-2009)

Öğretim Yılı	İlköğretim		Ortaöğretim	
	Ücretsiz Kitap	Ödenek (TL)	Ücretsiz Kitap	Ödenek (TL)
2003-2004	81.834.281	157.523.013	***	****
2004-2005	83.858.320	154.442.289	***	***
2005-2006	106.510.090	174.997.783	***	***
2006-2007	104.892.620	180.041.463	37.414.989	87.542.479
2007-2008	122.070.013	201.989.666	35.062.367	66.292.656
2008-2009	128.233.848	208.269.046	39.341.906	72.570.757

Kaynak: MEB 2016 Bütçe Raporu

2007 yılından itibaren karne, diploma, teşekkür ve takdir belgeleri ile basılı evraklar ayrıca, yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın ders kitabı ihtiyaçları da bu proje kapsamında ücretsiz karşılanmaktadır.

4.10.4.4. Taşınalı Eğitim

Resmi özel eğitim okullarına giden engelli öğrencilerin ulaşımı 2004-2005 eğitim öğretim yılından itibaren devlet tarafından ücretsiz olarak sağlanmaya başlanmıştır. 2004-2005 öğretim yılında 6.901; 2005-2006 yılında 16.171;2006-2007 yılında 21.813; 2007-2008 yılında 34.314; 2008-2009 yılında 27.145; 2009-2010 yılında 31.982 öğrenci taşınmıştır.

Tablo 40. Taşınalı Öğrenci Sayıları (2002-2009)

Öğretim Yılları	Taşınan Merkez Okul Sayısı	Taşınan Öğrenci	
		Taşınan Okul ve Yerleşim Birim Sayısı	İlköğretim
2002-2003	5.424	28.044	661.757
2003-2004	5.634	28.493	642.133
2004-2005	5.651	29.245	669.487
2005-2006	5.742	30.383	667.537
2006-2007	5.845	31.080	694.628
2007-2008	6.164	31874	692.369

2008-2009	5.856	34.581	685.978
2009-2010	5.765	32.523	668.338

Kaynak: 2013 MEB Bütçe Sunuş Raporu

4.10.5. PROJE VE KAMPANYALAR

Bu bölümde Bakan Çelik döneminde başlatılan veya devam ettirilen proje ve kampanyalar hakkında bilgiler verilmiştir.

Eğitime %100 Destek Projesi: Cumhuriyetimizin 80. yılında, çocuklarımızın ve gençlerimizin hak ettikleri kaliteli eğitimi alabilmelerini temin etmek amacıyla 11.09.2003 tarihinde başlatılmıştır. 08.10.2003 tarihli 2003/84 sayılı Genelge ile proje daha da kapsamlı olarak anlatılmıştır. 24 Nisan 2003 tarih ve 25088 sayılı RG’de yayınlanan 4842 sayılı Kanun ile 193 sayılı Gelir Vergisi ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen bentlerle kişi ve kurumlara, eğitime yapacakları her türlü katkıyı özel gider göstererek vergiden düşürme imkânı getirilmiştir. Bu proje için Telekom’dan 444 0 632 numaralı hat onayı alınmıştır. Projede öncelikle eğitim kurumlarımızın bina ve donanım ihtiyaçlarının karşılanması amaçlandığından yardımsever insanlarımızın; okul, ek bina, öğrenci yurdu, spor tesisleri, arsa temini, okul içi donanımı, eğitim araç ve gereç temini ve benzeri hususlarda aynı yardımda bulunması teşvik edilmiştir. Bu proje için 2003 yılında 63, 73 ve 84 nolu genelgeler ile 2005 yılında 53 nolu genelge çıkartılmıştır. 2015 yılına kadar proje kapsamında 11345 derslik eğitime kazandırılmıştır.

100 Temel Eser: MEB Onayı ile 15.07.2005 tarihinde yürürlüğe giren ve ilköğretim öğrencileri için liste yayınlanmıştır. Özellikle 5.- 6.- 7. ve 8. Sınıf İlköğretim öğrencilerine okuma alışkanlığı kazandırmak, onları düşünen, düşündüğünü doğru, etkili ve açık bir şekilde ifade eden bireyler olarak yetiştirmek, bu yolla onlarda Türkçe bilincini uyandırmak ve canlı tutmak, öğrencilerde güzellik anlayışı ve estetik duygusu uyandırmak amacıyla hazırlanan 100 Temel Eser listesinde yerli ve yabancı yazar ve eserlerine yer verilmiştir.

MEB İnternet Erişim Projesi: MEB’e bağlı okul ve kurumlara ve bu okullarda bulunan bilgisayar laboratuvarlarına hızlı ve kesintisiz internet bağlantısı sağlayarak e-öğrenme yöntemini teşvik ederek öğrencilerin bilgiye erişme, bilgiyi kullanma, bilgi üretme ve bilgiyi paylaşma becerilerini geliştirmek amacıyla 5 Aralık 2003 tarihinde Türk Telekom A.Ş. ile protokol imzalanmıştır. Türkiye genelinde 31 Aralık

2003 tarihi itibariyle 1.700; 28 Şubat 2004 tarihi itibariyle 3.004; 30 Haziran 2004 tarihi itibariyle ek 4000, 31 Ekim 2004 tarihi itibariyle ek 11.296, 31 Aralık 2005 tarihi sonuna kadar ise ek 22.534 okul ve kurumumuzun internet bağlantıları gerçekleştirilmiştir. 15 Ekim 2008 tarihi itibarıyla,31.922 okul/kuruma geniş bant ADSL bağlantısı ile İnternet sağlanmıştır. Bu kapsamda; lise ve dengi okulların %95'inin (lise ve dengi okulların öğrencilerinin %99'u), İlköğretim okulların %59'unun (ilköğretim okulu öğrencilerinin %93'ü) olmak üzere yaklaşık 12 milyon öğrencinin ve 400.000 bilgisayarın İnternet erişimi sağlanmış bulunmaktadır. Temmuz 2009 itibariyle altyapısı uygun olan 36.082 eğitim kurumuna ADSL bağlantısı ile internet sağlanmıştır. ADSL sağlanması mümkün olmayan 5.227 okul/kurumumuzdan, 4.918 okul/kurumumuza TÜRKSAT Ağ. Tarafından yapılan çalışmalar neticesinde uydu internet erişimi sağlanmıştır Okullara bağlanan ADSL bağlantı sayısı 2006 yılı 5.843; 2007 yılı 1.045; 2008 yılı 4.134; 2009 yılı 2.913 olarak tespit edilmiştir.

Kız Çocuklarının Okullaşmasına Destek Kampanyası: 2005 yılında sona erecek olan VIII. KP'de belirtilen %100 okullaşma hedefine ulaşılması için MEB ve UNICEF iş birliği ile Devlet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Sivil Toplum kuruluşlarının destekleriyle “Haydi Kızlar Okula” Kampanyası başlatılmıştır. MEB ile UNICEF arasında imzalanan bir protokol gereği 17 Haziran 2003 tarihinde okullaşma oranlarının en düşük olduğu 10 İl'de (Ağrı, Batman, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Van İllerinde) başlatılmıştır. Kampanyanın amacı; ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimlerin katılım ve katkısı ile ilköğrenim çağında olan (6-14 yaş) kız çocuklarının okullaşma oranlarının artırılması, eğitim sistemi dışında kalan, okulu terk eden ya da devamsızlık yapan öğrencilerin ilköğretime kazandırılmasıdır. Proje kapsamında 2007 yılına kadar yaklaşık 175 bin; 2008 yılında 222 bin; 2009 yılında bu sayı 350 bin kız çocuğu okullaştırılmıştır.

2004 yılında; Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Adıyaman, Ardahan, Aydın, Bingöl, Edirne, Elâzığ, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, Iğdır, Kahramanmaraş, Kars, Kilis, Manisa, Mardin, Mersin, Niğde, Osmaniye, Tokat illerine yaygınlaştırılmıştır. 2005 yılında proje kapsamına Afyon, Antalya, Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Çorum,

Denizli, Eskişehir, Hatay, Kayseri, Kocaeli, Konya, Malatya, Muğla, Ordu, Sakarya, Samsun, Sivas, Tekirdağ ve Trabzon illeri de eklenmiştir.

“Baba Beni Okula Gönder” Kampanyası Protokolü: Doğan Holding Grubundan Milliyet Gazetesi ile MEB arasında Mayıs 2005 tarihinde protokol imzalanmıştır. “Baba Beni Okula Gönder” kampanyasında kız öğrencilerimizin maddi olarak desteklenmesi ve uygun barınma ortamlarının temin edilerek Ortaöğretimlerini sürdürmelerine imkân sağlamaktır. Protokol çerçevesinde 6.750 öğrenciye burs verilmesi ve 24 adet ortaöğretim kız öğrenci pansiyonunun yaptırılması planlanmıştır. 2009 BR’ye göre 5.600 öğrenciye burs verilmiş ve 22 adet pansiyon hizmete sunulmuştur.

Ana Kız Okuldayız Kampanyası: Sayın Başbakanımızın eşi Sayın Emine Erdoğan’ın himayelerinde okuma yazma bilmeyen en az 3 milyon insanımızın okuryazar hale getirilmesini amaçlanmıştır.

Intel Öğretmen Programı: MEB ile Intel Mediterranean Trading Company arasında 09 Haziran 2003 tarihinde imzalanan protokolle yürürlüğe giren, Intel Gelecek İçin Eğitim yeni adıyla Intel Öğretmen Programıyla eğitimde kaliteyi artırmak, bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrencilerin hizmetine sunmak, öğretmenlerin bu teknolojileri sınıflarında kullanmasına yardımcı olmak, sınıflarda öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanmasını sağlamak hedeflenmiştir. 2004 yılında başlatılan projede, 2006 sonuna kadar 69.508; 2007 yılında ise 21.086 öğretmen eğitimden geçmiş ve toplam sayı 90.594 öğretmene ulaşmıştır.

Bilgisayarlı Eğitime Destek Kampanyası: 2005 yılı haziran ayında başlatılmış, bu kampanya çerçevesinde hayırsever iş adamları ve vatandaşlarımız tarafından 110 bin bilgisayar okullarımıza hibe edilirken, Bakanlığımız bütçesinden de 120 bin (Avrupa Yatırım Bankası dâhil) bilgisayar satın alınmıştır. Ayrıca Dünya Bankası kredisi ile alınacak olan 64 bin bilgisayarın ihale değerlendirme işlemleri devam etmektedir. Dünya Bankası kredisi ile alınacak bilgisayarların ihale işlemleri tamamlandığında 294 bin yeni bilgisayar alınmış olacaktır (BR, 2007).

Yatırımlarının Elektronik Ortamda Belirlenmesi ve İzlenmesi Projesi: 2004 yılında başlamıştır. Bu projesi ile 60 saniye içerisinde Türkiye genelinde iller, ilçeler ve okullar bazında eğitim yatırımı ihtiyaçları sürekli, güncel ve gerçek verilerle

elektronik ortamda belirlenmektedir. Ayrıca, ihtiyaç duyulan dersliklerin yapımı için gerekli olan kaynak miktarı da aynı süre içerisinde otomatik hesaplanabilmektedir.

Meslekî ve Teknik Ortaöğretim Kurumları Mezunlarının İzlenmesi Projesi 2004 yılında başlamıştır.

Gönül Köprüsü Projesi: Türkiye'nin farklı bölgelerinde eğitimini sürdüren ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin ülkemizi daha iyi tanımaları, kardeşliğin ve aynı ülke vatandaşı olma bilincinin geliştirilmesi ve birbirleriyle kaynaşmalarını sağlamak amacıyla başlatılan bu projede 100.000 öğrencimiz yeni yerler görme ve yeni insanlarla tanışma imkânına kavuşmuştur.

18 Mart Çanakkale Eğitim Gezileri Projesi: 2004 yılında başlatılan proje kapsamında öğrencilerimizin Çanakkale Destanının önemini kavramalarına ve bu amaçla millî şuurlarının güçlenmesine katkıda bulunmak, farklı coğrafi bölgelerdeki öğrencilerimizin birbirleriyle tanışıp kaynaşmalarını sağlamak, başarılı öğrencilerin ödüllendirilerek diğer öğrencilerin özendirilmesini teşvik etmek için 2004-2005 yıllarında 16.000 öğrencinin iki yıl boyunca söz konusu gezilere katılması sağlanmıştır. Daha sonra bu projeye tarihsel özellik taşıyan diğer bölgelerde Samsun, Amasya, Sivas, Erzurum, Afyonkarahisar, Kütahya ve İzmir gibi şehirler eklenerek "*Cumhuriyet Gezileri*" başka bir boyut kazanmıştır.

Arşiv Oluşturma Projesi: 7 Nisan 2004 tarihinde başlatılan Mimar Sinan Üniversitesi ile yürütülen bu proje ile MEB üretimi olan arşiv materyallerinin bilgisayar ortamında kayıtlarının tutulması ve gerekli arşiv düzeninin sağlanması amaçlanmıştır. Projenin finansmanı MEB döner sermaye gelirlerinden karşılanmaktadır.

Mebiz Uygulaması: En küçük yerleşim birimlerine kadar uzanan teşkilât yapısı ile çok büyük ve yaygın yapıya sahip olan Bakanlığın daha üst başarı düzeyinde ve süratli hizmet verebilmesi amacıyla, e-Dönüşüm Türkiye Projesi bağlamında önceki yıllarda başlatılmış ve sürdürülen projelerin birleşimi ile oluşturulan bu proje kapsamında; yeni parça ve yazılımların internet tabanlı hâle getirilmesi çalışmaları sürmektedir.

Bu kapsamda;

- ✓ Personel Yönetim Bilgi Sistemi (PERSİS),
- ✓ İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi (İLSİS),
- ✓ Yükseköğretim Yönetim Bilgi Sistemi (YÖSİS),
- ✓ Dış İlişkiler Yönetim Bilgi Sistemi (DİSİS),
- ✓ Bütçe Yönetim Bilgi Sistemi (BÜTSİS),
- ✓ İdarî ve Malî İşler Yönetim Bilgi Sistemi (İMİSİS),
- ✓ Yurtdışı Eğitim Yönetim Bilgi Sistemi (YDSİS),
- ✓ İşletmeler Dairesi Yönetim Bilgi Sistemi (DÖNERSİS),
- ✓ Sosyal İşler Yönetim Bilgi Sistemi (SOİSİS)
- ✓ Okul Yönetim Bilgi Sistemi (OKULSİS)

Alt projeler yeniden yapılandırılarak “*MEB Bilişim Sistemi [MEBBİS]*” projesine dönüştürülmüştür (BR, 2006).

İLSİS Projesi: Bilginin istenilen yere en kısa zamanda, en uygun maliyetle iletilmesini sağlayarak, il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerini gereksiz kırtasiyecilikten kurtarmak, hızlı iş akışını sağlamak ve verimliliği yükseltmek, yerel bölgelere hareket serbestliği sağlayarak merkezin yükünü azaltmak, öğretmenlerin, eğitim çalışanlarının ve diğer ilgililerin iş ve işlemlerinin e-devlet ve e-kurum kavramına uygun olarak sürdürmektir (BR, 2006).

e-Özlük Modülü Uygulamaları Projesi: MEB, İLSİS modüllerinden özlük işlemlerinin sürdürülmesi, elektronik ortamda sonlandırılması, atama, norm ve inceleme-soruşturma modüller ile bütünlüğünün sağlanması hedeflenmiştir.

E-Sınav Projesi: MEB tarafından gerçekleştirilen sınav hizmetlerin, e-Dönüşüm Projesi kapsamında elektronik ortamda uygulanması sağlamak, sınava girecek öğrencilerin başvurularının internet üzerinden yapmak, sınav giriş merkezlerinin internet üzerinden duyurmak ve sınav sonuçlarının internet aracılığı ile ilân etmek amaçlanmıştır. 2002 yılından itibaren motorlu taşıt sürücü (MTS) adayları sınavları başvurusu, sınav yerleri, sınav yeri belgeleri, sınav sonuçları ve sınav sonuç belgeleri internet üzerinden yapılmaktadır. MTS sınavlarından yaklaşık 4 milyon TL tasarruf sağlanmıştır.

e-Okul Projesi: Öğrenci ve okulla ilgili süreçleri içeren e-Okul yazılımı, Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi (MEBB/S) ile uyumlu olarak çalışmaktadır. 2007-2008 eğitim öğretim yılı öğrenci kayıtları e-Okul üzerinden yapılmıştır. 2006-2007 Eğitim Öğretim yılında 5 ilde pilot olarak uygulanan ve başarılı sonuç alınması üzerine 25.01.2007 tarih ve 1317 sayılı ve 2007/11 nolu genelge ile tüm yurttaki kullanılmaya başlanmıştır. 2007-2008 eğitim öğretim yılında ülke genelinde resmî ve özel ilköğretim kurumlarında, 2008-2009 eğitim-öğretim yılında da ortaöğretim kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır. Bu proje ile norm kadro tespiti, ücretsiz ders kitabı dağıtımı ve merkezi sınav planlaması ve uygulaması gibi birçok çalışmaya kaynaklık yapılmıştır. Bu çalışmanın sonucu olarak 2008-2009 Eğitim öğretim yılından itibaren okul öncesi ve ilköğretim öğrenci ve bina bilgileri e-Okul modülünden internet ortamında alınmaktadır. 2009-2010 Eğitim öğretim yılından itibaren ortaöğretim öğrenci ve bina bilgileri e- Okul modülünden internet ortamında alınmaktadır.

e-Personel: Bu proje ile öğretmenlerin her türlü yer değiştirmeleri ve özlük hakları ile öğrencilerin her türlü sınav başvuruları elektronik ortamda alınarak büyük oranda kaynak tasarrufu sağlanmıştır (BR, 2007).

e-Mezun Projesi: Bu proje ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları mezunlarının, güncel bilişim teknolojilerini kullanarak elektronik ortamda (web tabanlı) izlenmesi, bu kurumlarda verilen eğitimin hedeflere ulaşma düzeyinin belirlenmesi ve eğitim programlarının güncelliği değerlendirilecektir (BR, 2007).

e-Kayıt Projesi: 21.05.2007 tarihli 9262 sayılı 2007/45 nolu genelge ile velilere kayıt işlemlerinde kolaylık sağlamak ve ikametlerinin yakınındaki okullara kayıt yaptırmak amacıyla, 2007 yılından itibaren Adana, Ankara, Eskişehir, İstanbul ve İzmir’de ilköğretim okullarına yeni kayıtlar internet üzerinden gerçekleştirilmiştir. 2007-2008 Eğitim öğretim yılından itibaren 5. sınıfı bitiren tüm öğrencilerin oturdukları yere en yakın okula kayıt yapması sağlanmıştır.

e-Taşınır Projesi: Bakanlık teşkilat yapısı ve bütçe kanunu göz önüne alınarak 5018 sayılı yasaya uygun şekilde gerçekleştirilmiştir. Bütün MEB birimlerinin taşınır mal işlemlerini hukuka uygun saydam ve erişebilir şekilde tutulmasını sağlamak, mal yönetiminde etkili, ekonomik ve verimliliği artıracak yönetim anlayışı benimseyerek

kamu kaynağı kullanımında tasarrufu ve hesap verebilirliği sağlamaktır. 09.07.2007 tarihli 3328 sayılı ve 2007/60 nolu genelge ile Taşınır Mal Yönetmeliğinde yapılması istenen tüm iş ve işlemlerin MEİS Modülü ile elektronik ortamda tutulması istenmiştir. Daha sonra bu çalışma *E- Taşınır* olarak bağımsız bir parça haline gelmiştir.

e-Hizmet İçi Eğitim: 2006 yılı itibariyle, öğretmen ve diğer personelin T.C. Kimlik numaralarını kullanarak, internet üzerinden hizmetçi eğitim faaliyetlerine başvuru yapabilmelerine ve başvuruların, onaylama, değerlendirme, görevlendirme ve duyuru işlemlerini internet üzerinden İsis veri tabanı kullanılarak takip edebilmelerine imkân sağlayan yeni bir sisteme geçilmiştir (BR, 2009).

Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi: Öğrencilerde yerleşik bir demokrasi kültürü ve bilincinin oluşturulması, farklılıklara rağmen insanların huzur ve barış içerisinde bir arada yaşayabileceği, kendi kültürünü özümsemiş, dünyaya açık, seçme, seçilme ve oy kullanma kültürünün kazandırılması amacıyla 13 Ocak 2004 tarihinde TBMM Başkanlığı ile MEB arasında imzalanan Protokolle uygulamaya konulmuştur. Proje, 2003-2004 Öğretim yılında 81 ilde toplanan 300 ilköğretim ve ortaöğretim kurumunda, 2004-2005 öğretim yılında tüm örgün eğitim kurumlarımızda uygulanmıştır. Bu kapsamda ülke genelinde 42.441 ilköğretim ve ortaöğretim okulunda okul öğrenci meclisi ve komisyonları oluşturulmuş, 10.208.645 öğrenci oy kullanmıştır. 22 Nisan 2005 tarihinde TBMM Genel Kurul Salonunda Türkiye Öğrenci Meclisi toplanmış burada alınan kararlar bütün okullarımıza ulaştırılmıştır (BR, 2007).

Kardeş Okul Projesi: Sovyetler Birliği'nin dağılması ile bağımsızlığına kavuşan Türk Cumhuriyetleri ile başlatılan ikili ilişkileri, aynı seviyedeki okullar, öğretmenler ve öğrenciler arasında da başlatmak ve bu çerçevede

- ✓ Ülkeler arası kültürel, tarihi ve turistik değerleri tanıtmak,
- ✓ Kitap-basılı yayın-araç gereç konularında yardımlaşmayı sağlamak,
- ✓ Öğrenciler arası haberleşme arkadaşlığını kurmak, uygulanan eğitim sistemleri, teknikleri metotları ve programları hakkında bilgi alışverişinde bulunmak,

için kardeş okul uygulaması başlatılmış ve ülkemizdeki okulların, Türk Cumhuriyetlerindeki aynı seviyedeki okullarla Kardeş Okul eşleştirmeleri

yapılmıştır. Bu projeye “Türk ailesinin sosyal, kültürel, ekonomik yapısını, gelenek ve göreneklerini öğrenmesi, Türkiye Türkçesini öğrenme sürecini pratik yaparak geliştirmesi” amacıyla “*Dost Aile Projesi*” eklenmiştir. Bu projeye ise 2005 yılına kadar Türk Cumhuriyetleri ve Akraba Topluluklardan ülkemize gelen öğrencilerin öğrenim gördükleri illerdeki 545 aile destek vermiş ve uygulamadan 924 öğrenci yararlanmıştır. Her iki proje 2008 yılına kadar devam etmiştir.

Okullarımız Yıkılmasın Kampanyası: MEB tarafından tüm eğitim binalarının depreme karşı güçlendirilmesi, güvensiz binaların belirlenmesi hedeflenmiştir. Bir yandan güçlendirme çalışmaları devam ederken diğer yandan da yeni yapılan okullarımız deprem güvenliğine göre inşa edilmektedir.

e-Yurt Projesi: 2005 yılında itibaren özel öğrenci yurtlarının tüm işlemleri elektronik ortamda izlenmektedir.

e-Burs Projesi: 2006 yılında uygulamaya konularak öğrencilerin burs işlemlerinin tümü elektronik ortamda yürütülmektedir.

Kredi Yurtlar Kurumu Bilişim Sistemi Projesi: E-Devlet model anlayışıyla KYKSİS (Kredi ve Yurtlar Kurumu Bilişim Sistemi) projesi ile merkezi hizmetten internet ortamında çevrimiçi (eş zamanlı) hizmete geçilmiştir. 2005 ve 2006 yılında yapılan çalışmalar ile 20 bölge müdürlüğü, 211 yurt müdürlüğü ve bağlı 239 blok ile 4 adet ek binasında, toplam 474 nokta KYKSİS (Kredi ve Yurtlar Kurumu Bilişim Sistemi)’e bağlanarak otomasyona geçmiştir (BR, 2007).

MEB İle Avea İşbirliği Protokolü: MEB’e bağlı eğitim kurumlarının hizmetlerine ve BEM merkezî sistem sınav ve atama sonuçları duyurularına, ayrıca, öğrencilerin Bilgiye Erişim Portalı Projesi kapsamındaki not, devamsızlık ve taraflarca uygun görülecek diğer bilgilere mobil ortamlardan erişim imkânlarını sağlamak, bilgiye erişimi kolaylaştırmak ve hızlandırmak, hizmetleri mobil iletişim alt yapısı kullanarak güvenli olarak zamana ve mekâna bağlı olmaksızın gerçekleştirmek, AVEA abonesi MEB personeline ve isteyen diğer GSM kullanıcısı MEB personeline bir e-posta adresi sağlayarak, söz konusu adreslere SMS ve SYS aracılığıyla erişim sunmak amaçlanmıştır. Bu Protokolün süresi imzalandığı tarihten itibaren 6 yıldır (BR, 2016).

Eğitim Portalı: 2006 yılında oluşturularak, sanal ağ ile okullar ve Bakanlık merkezi arasında bilgi paylaşımı ve aktarımı sağlanacak ve tđm oğretmenlerimize e-mail adresleri verilecektir (BR, 2006).

Beyaz Bayrak İş birliği Protokolü: MEB ve Sağlık Bakanlığı arasında 03.08.2006 tarihinde imzalanan bu protokolde ilk ve orta dereceli okulların temizlik ve sağlık bilgisi konusunda teşvik edilmesi, okul sağlığının daha iyi dđzeye çıkarılması amaçlanmıştır.

Eğitim Ortamlarında şiddetin önlenmesi ve Azaltılması Strateji ve Eylem Planı (2006-2011+): Eğitim ortamlarında şiddetin önlenmesi ve azaltılması amacıyla MEB ve UNICEF is birliğinde hazırlanmış, çocuklarımızın ve gençlerimiz daha gđvenli ortamlarda eğitimlerini sđrdđrmeleri için gerekli çalışmalar 81 ilde sđrdürölmektedir.

Öğretim Kurumlarına Medya Okuryazarlığı Dersi Konulması: Medya okuryazarlığı dersi 2006–2007 öğretim yılından itibaren; Adana–Seyhan Dumlupınar / . Ö.O. Ankara–ankaya Ahmet Refik Paşa / . Ö.O. Erzurum–Merkez Barbaros Hayrettin Paşa İ.Ö.O. İstanbul–Bakırköy şehit Pilot Muzaffer Ersönmez / . Ö.O. İzmir–Karşıyaka METAS İlköğretim Okulunda zorunlu seçmeli ders olarak pilot uygulaması yapılmıştır. 2007–2008 öğretim yılından itibaren de yaygınlaştırılarak tđm ilköğretim okullarının 6.- 7. ve 8. sınıfında seçmeli ders olarak uygulanması başlamıştır. Medya okuryazarlığı dersini iletişim faköltesi mezunu olup da sınıf öğretmenleri ile hizmet içi eğitim alan sosyal bilgiler dersi öğretmenlerinin okutması kararı alınmıştır (BR, 2008).

Toplu Konut Projesi: Öğretmenlerimizi konut sahibi yapmak için MEB ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığı arasında bir protokol imzalanmış ve bu sayede 1.445 personelin konut sahibi olması sağlanmıştır.

Dizüstü Bilgisayar Projesi: Öğretmenlerin teknolojik gelişmelerin gerisinde kalmaması için Vakıflar Bankası ile yapılan bir protokolle öğretmenlere piyasaya altında fiyatlarla dizüstü bilgisayar sahibi olmaları sağlanmıştır. Bu proje ile 83 bin öğretmen dizüstü bilgisayar sahibi olmuştur. 2008 yılında bu rakam resmî ve özel okullarda çalışan 84.319 öğretmene ulaşmıştır (BR, 2009).

Öğrenci-Veli-Okul Sözleşmesi: Öğrenci ve velinin okulun işleyişine etkin katılımlarını sağlamak, velileri, öğrencilerin neyi nasıl öğrenecekleri konusunda bilgilendirerek çocuklarının okul dışındaki zamanlarını en etkili şekilde değerlendirmelerine yardımcı olmak, öğrencileri ve velileri okul kuralları ve genel eğitim politikaları konusunda bilgilendirmek, okulun hizmet ve imkânları konusunda tarafları bilgilendirerek faydalanma imkânlarını artırmak, okul içinde ve dışında fiziksel ve psikolojik şiddete karşı iş birliği yapmak, taraflar arasındaki iletişim kanallarını açık tutmak, tarafların birbirlerinden beklentilerini sağlam bir zemine oturtmak, tarafların bireysel potansiyellerini üst düzeye çıkarabilecekleri şartları oluşturmak, öğrencilerin ve velilerin okulun performans değerlendirilmesi sürecine etkin katılımını sağlamak amacıyla bir sözleşme oluşturulmuştur. Sözleşme; okulun, öğrencinin ve velinin hak ve sorumluluklarını ihtiva eden üç bölümden meydana gelmektedir. Her bölümün sonunda yer alan okula Özgü Sorumluluklar, okulun içinde bulunduğu çevrenin imkânları dikkate alınarak Okul Gelişim Yönetim Ekibi (OGYE) tarafından belirlenmiş, Öğrenci-Veli-Okul Sözleşmesinin Türkiye genelinde uygulanmasına devam edilmektedir (BR, 2007).

İlköğretimde Elektronik Ortamda Yeni Kayıt Sistemi: “En İyi Okul, Evine En Yakın Okuldur” anlayışından hareketle velilerin internet üzerinden beyan ettiği ikamet adresine en yakın ilköğretim okuluna öğrencilerini yerleştirilmeleri amacıyla, Adana, Ankara, Eskişehir, İstanbul ve İzmir illerinde, 2006-2007 öğretim yılında internet üzerinden ilköğretim okullarına yeni kayıtların yapılması ile pilot proje uygulanmıştır (BR, 2007).

Toplam Kalite Yönetimi: MEB, merkez ve taşra teşkilâtında “MEB Toplam Kalite Yönetimi Uygulama Yönergesi” ile eğitimde kalite çalışmalarını başlatmıştır. Uygulamalar merkez ve taşra teşkilâtı için ayrı ayrı hazırlanan iki proje kapsamında sürdürülmektedir. TKY uygulamaları çerçevesinde MEB merkez teşkilatı birimleri ile okul/kurumlarda “Kalite Kurulu” ve “Kalite Geliştirme Ekipleri” oluşturulmuş, TKY uygulamalarını yaygınlaştırmak amacıyla "*MEB Taşra Teşkilatı TKY Uygulama Projesi*" hazırlanmıştır. Proje çerçevesinde 205 format örneği oluşturularak TKY anlayışının okul ve kurumlara taşınmasına çalışılmıştır (BR, 2007).

Robot Yarışması: Ülkemizde mesleki ve teknik eğitimin niteliğini artırmak, geliştirmek, mesleki ve teknik eğitim veren orta ve yükseköğretim seviyesindeki okul ve kurumlarda halen öğrenim gören öğrenci ve kursiyerlerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda edindikleri mesleki bilgi ve becerilerini kullanarak girişimcilik, bilimsel düşünme, yaratıcı zekâ, rekabet bilinciyle araştırmaya yöneltmesini teşvik etmek, Bakanlığımızca Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri alanında yapılan çalışmaların tanıtımının yapılmasının yansısı, Türkiye’de robot teknolojileri konusunda yapılan çalışmaların sergilenmesini sağlamak amacıyla platform oluşturmak için Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı Türkiye Ofisi (JICA) ile işbirliği içerisinde 23-24 Şubat 2007 tarihlerinde Ankara’da bir robot yarışması düzenlenmiştir (BR, 2008).

Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi [MEGEP] : Türkiye'deki mesleki ve teknik eğitim sistemini; Sosyoekonomik ihtiyaçlar ve yaşam boyu öğrenme ilkeleri doğrultusunda, ülkemiz ekonomisinin ihtiyaç duyduğu yüksek nitelikli ve performanslı ara kademe teknik insan gücünü yetiştirebilen, teknoloji geliştirilmesine ve üretimine yatkın bir mesleki ve teknik eğitim sisteminin güçlendirilerek etkili bir şekilde uygulanmasını desteklemek amaçlanmıştır. Projede TOBB, T/SK, Hak-is, Türk-/s, TUS/AD, MEKSA Vakfı, TESK gibi sosyal ortaklar ile iş birliği yapılmaktadır. Proje 30 ilde 145 pilot kurumda yürütülmektedir (BR, 2008).

Motorlu Taşıt Sürücü Adayları Sınavı Elektronik Takip (MTSAS ETA) Projesi: Türkiye genelinde yapılan Motorlu Taşıt Sürücü adayları sınavının iş ve işlemlerinin elektronik ortamda yürütülmesi, ayrıca sistemden sertifika almaya hak kazanan adayların bilgilerinin web servis aracılığıyla Emniyet Genel Müdürlüğüne iletilmesi, adayların sertifikalarını ehliyete çevirirken Emniyet Tescil Büroları tarafından sistemden adayın bilgileri kontrol edilmesi ile sahte sürücü belgelerinin önüne geçilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Ekim 2007 tarihi itibarıyla sistem üzerinden 1.374.707 adayın sınav işlemleri tamamlanmıştır. Sistem üzerinden 958.714 adaya sertifika verilmiştir (BR, 2008).

Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması [TIMSS] ve Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi [PIRLS]: MEB, Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu’na (International Associationforthe Evaluation

of Educational Achievement-IEA) 1998 yılında üye olmuştur. IEA'nın amacı, üye ülkelerin eğitim başarılarını uluslararası boyutta karşılaştırmaktır. Bu kuruluş TIMSS ve PIRLS çalışmalarını yürütmektedir.

TIMSS ve PIRLS belirli sınıf düzeylerinde örneklem üzerinde çalışmaktadır. TIMSS, 4. ve 8. sınıf öğrencilerinin matematik ve fen bilgisi alanlarındaki başarılarının ve bu başarıyı etkileyen faktörlerin incelendiği bir çalışmadır. Proje kapsamında Standart Başarı Testi, Program Anketi, Öğrenci Anketi, Öğretmen Anketi ve Okul Anketi yer almaktadır. Türkiye TIMSS 1999 ve TIMSS 2007 çalışmalarına 8. sınıf düzeyinde katılmıştır. 2011 ve 2015 yıllarında ise 4. sınıf ve 8. sınıf düzeylerinde katılım sağlanmıştır. Aşağıdaki tablo oluşturulurken 8. Sınıf sonuçları dikkate alınmıştır. Türkiye 1995 ve 2003 yıllarındaki TIMSS sınavlarına katılmamıştır.

Tablo 41. TIMSS Sınav Sonuçları (1995-2015)

Katılımcı Ülke Sayıları		26	38	45	49	42	49				
Sınav Yılları		1995	1999	2003	2007	2011	2015				
Uluslararası Ortalama	Matematik	529	487	466	500	500	500				
	Fen	524	488	473	500	500	500				
İncelenen Ülkeler	Sınav Konuları	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
		Türkiye		Katılmadı	429	31	Katılmadı	432	30	452	24
	Fen	Katılmadı	433	33	Katılmadı	454	32	483	21	493	21

Kaynak: 1995-2015 TIMSS Ulusal Sonuç Raporlarından derlenmiştir.

Türkiye 2001 yılında 35 ülkenin katıldığı PIRLS sınavına 5390 öğrenci ile katılmıştır. 500 puan ortalamasının bulunduğu sınavda Türkiye'nin Standart puanı 449 olmuştur. Katılımcı 35 ülke içerisinde 28 olmuş 2006-2009 yıllarında yapılan sınavlara girmeme kararı almıştır.

Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı [PISA]: Türkiye'nin 1964 yılında üye olduğu Ekonomik İş birliği ve Gelişme Örgütü (OECD) 1990'lı yıllarda topluluğa üye ülkelerin eğitim sistemleri ile ilgili veri tabanı oluşturmak için birçok projeyi uygulamaya koymuştur. Bu projelerle üye ülkelerdeki ilköğretim, genel ve mesleki ortaöğretim ve yaygın eğitim ile ilgili çeşitli istatistiksel bilgileri yıllara göre kayıt altına almakta ve Bir Bakışta Eğitim (Education at a Glance) kataloğunu yayınlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda büyük ölçekli bir test uygulaması olan

PISA'nın ilk uygulaması 2000 yılında yapmıştır. 3 yılda bir uygulanan PISA, her uygulamada Okuma Becerileri, Matematik Okuryazarlığı ve Fen Okuryazarlığı alanlarından birine ağırlık vermektedir. PISA çalışması 15 yaş grubu gençlerin günlük yaşamda karşılaştıkları zorlukların üstesinden gelmek için bilgi ve becerilerini kullanma yeteneklerine odaklanmaktadır. Türkiye, PISA 2003 -2006-2009-2015 değerlendirme çalışmalarına katılmıştır (BR, 2009).

Tablo 42. Türkiye'nin Katıldığı PISA Sınavları ve Sonuçları

PISA SINAVLARI											
Katılan Ülke Sayıları	2003 yılı		2006 yılı		2009 yılı		2012 yılı		2015 yılı		
Sınavda Uygulanan Ana Konu	Matematik		Fen		Okuma Becerileri		Matematik		Fen		
OECD Ülkeleri Katılımcı Sayıları	30		30		33		33		35		
OECD Ülkesi Olmayan Katılımcı Sayıları	11		27		32		32		37		
Katılımcı Öğrenci Sayıları	250.000		400.000		475.460		510.000		540000		
Türkiye'den Katılan Öğrenci Sayıları	4855		4942		4996		4848		5895		
	2003 Yılı		2006 Yılı		2009 Yılı		2012 Yılı		2015 Yılı		
	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	
TÜRKİYE	Okuma Becerisi	32	441	37	447	39	464	42	475	50	428
	Fen	33	434	43	424	42	454	43	463	54	425
	Matematik	33	423	41	424	41	445	44	448	50	420

Kaynak: PISA 2003-2006-2009-2012-2015 sonuçlarından derlenmiştir.

MEB Kurumlarına Web Adresi Projesi (www.meb.k12.tr): e-Dönüşüm Türkiye projesindeki eylemlerle ilişkili olarak okulların kendini tanıtmaları ve bilgilerini paylaşmaları için web sitesi ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla gerekli altyapı ve yazılım çalışmaları gerçekleştirilmiş ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü söz konusu hizmeti kurumsal olarak verecek duruma gelmiştir. Talep doğrultusunda www.meb.k12.tr domain adresi altında isteyen tüm kurumlara domain tanımı yapılarak (xyz.meb.k12.tr) web adresi atanmakta ve her kuruma 20 MB (ihtiyaç halinde arttırılabilecektir) web alanı verilmektedir. Kurulan alt yapı ile okulların istedikleri anda İnternet üzerinden kullanıcı adı ve şifrelerini girerek web sitelerinin tanımlarını yaparak yayına başlayabilmektedirler (BR, 2008).

Geleceği Planlamak: Vizyon 2023: Vizyon 2023'ün ana teması, Cumhuriyetimizin 100. Yılında Mustafa Kemal Atatürk'ün işaret ettiği muasır medeniyet düzeyinin üzerine çıkarma hedefi yönünde; bilim ve teknolojiye hâkim, teknolojiyi bilinçli kullanan ve yeni teknolojiler üretebilen, teknolojik gelişmeleri toplumsal ve ekonomik faydaya dönüştürme yeteneği kazanmış bir refah toplumu yaratmaktır. (BR,2008)

Web Tabanlı Okul Bütçeleri Projesi: Eğitime yapılan her türlü harcamaların (hibeler dâhil) kayıt altına alınması ve veri elde edilmesi amacıyla 2006 yılında çalışmaları başlatılacak ve proje 2007 yılında uygulamaya konulacaktır (BR, 2006).

Taşınabilir Okul Projesi: Okuldan uzak kalan çocukların eğitimle buluşturulması amacıyla geliştirilmiştir. Bu proje ile okul ihtiyacı olan yerleşim birimlerine çok hızlı bir şekilde bir hafta içinde kurulup hizmete açılabilen okullar yapılabilmektedir. Taşınabilir okul modelinin içinde normal bir okulda bulunan tüm birimler mevcuttur. Bu şekilde kaynak tasarrufu sağlanması hedeflenmiştir.

Taşınabilir Öğretmen Projesi: Daha çok kırsal kesimdeki okullarda boş geçen derslerin doldurulması, öğretmen kaynağının etkin ve verimli kullanılmasının sağlanması amacıyla uygulamaya konulmuştur.

MEB Stratejik Planı: MEB planlı hizmet üretme, belirlenen politikaları somut iş programlarına ve bütçelere dayandırma ve uygulamayı etkili bir şekilde izlemek amacıyla 2010-2014 MEB Stratejik Planı için 2007 yılında çalışmalar başlamıştır.

Lisans Tamamlama Programları Projesi: MEB kadrolarında görevli 2 yıllık yüksekokul/ön lisans mezunu sınıf öğretmenlerinin lisans mezunu olmalarını sağlamak amacıyla Anadolu Üniversitesi iş birliğinde açılan program 2007-2008 akademik yılında başlatılmış olup programa 4.258 kişi başvurmuştur (BR, 2009).

Çağrı Merkezi Projesi: MEB, Çağrı Merkezi oluşturulmuştur. 444 83 83 numaralı telefonla, cagrimerkezi@meb.gov.tr e-posta adresiyle iletişim kurulması sağlanmıştır.

DynEd İngilizce Dil Eğitim Sistemi: MEB, 2008-2009 öğretim yılından itibaren ülke genelindeki tüm ilköğretim okullarının 4-8. sınıflarında yabancı dil öğretiminde

öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma ağırlıklı becerilerinin gelişmesine katkı sağlamak amacıyla başlatılmıştır.

2003-2008 yılları arasında çoğunluğu köylerdeki öğretmen ve idareciler için 1.870 adet lojman yapılmıştır (BR, 2009).

4.10.6. MEVZUAT ÇALIŞMASI

Bu bölümde Bakan Bostancıoğlu'nun görev süresi içerisinde yapmış olduğu mevzuat çalışmaları hakkında bilgiler verilmiştir.

31.05.2005 tarih ve 25831 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlan "Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği" ile okul aile birliklerine yasal statü kazandırılarak, okullar ve yoksul öğrencilerin ihtiyaçlarına katkı sağlandığı gibi okul yöneticilerinin de zan altında kalmaları önlenmiştir. Böylece okullar acil ihtiyaçlarını kısmen de olsa bu birliklerden karşılamaya başlamışlardır (BR, 2007).

Millî Eğitim Bakanlığı Kurum Tanıtım Yönetmeliği: MEB'e bağlı okul ve kurumları başta; logo, amblem ve tabelalar olmak üzere Yönetmelik kapsamında kullanılan her türlü uygulama unsurlarına estetik, renk, ölçü ve oran dahilinde bir düzen ve standart getirilmesi amacıyla çalışma yapılmış bu uygulama 09.08.2006 tarihli ve 26254 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmeliğe göre kurum tabelalarında kurum kuruluş adları;

a) Bakanlık merkez teşkilatı ile taşra teşkilatından il veya ilçe millî eğitim müdürlükleri altın sarısı,

b) Okul öncesi eğitim kurumlarında pembe,

c) İlköğretim kurumlarında mavi,

ç) Ortaöğretim kurumlarında sarı,

d) Çıraklık ve yaygın eğitim kurumları, halk eğitim merkezleri, rehberlik araştırma merkezleri, bilim sanat merkezleri, mesleki eğitim merkezleri, iş okulları, çıraklık eğitim merkezleri, hizmet içi eğitim kurumları, öğretmen evleri, tesis ve kamp merkezleri, basım ve yayınevleri, özel dershane ve yurtlar, motorlu taşıt sürücü kursları ve benzeri kurumlarda yeşil, zemin üzerine siyah renkte temel büyük harflerle Türkçe yazılır (RG, 09.08.2006).

Doç. Dr. Hüseyin Çelik döneminde 2 Kanun; 82 Yönetmelik; 129 Genelge; 39 Yönerge; 5 Esaslar; 2 Karar; 1 Talimatname ve 1 Genel Tebliğ olmak üzere Toplam 260 mevzuat çalışması yapılmıştır. (<http://www.meb.gov.tr/mevzuat>)

Kendi blok sayfasında belirttiği biçimde 6 yıl 2 ay Milli Eğitim Bakanı olarak görev yapan Doç. Dr. Hüseyin Çelik'in rekorları memurlar.net sitesinde yer almıştır, bunlardan bazıları şunlardır:

“Doç. Dr. Hüseyin Çelik, 59.Cumhuriyet Hükümetinde Kültür Bakanlığından Millî Eğitim Bakanlığına kaydırılmış ve yeni görevini Erkan Mumcu'dan devralarak 17 Nisan 2003'de koltuğa oturmuştur.

Çelik, bugüne kadar koltuğunu koruyan ve Cumhuriyet Tarihinin en uzun süre görev yapan 2. Mili Eğitim Bakanı olarak tarihe geçti.

Cumhuriyet tarihinde en fazla öğretmen alındığı dönem oldu; Kadrolu ve sözleşmeli olmak üzere şu anda mevcut Milli Eğitim personelinin neredeyse yarısı AK PARTİ döneminde alındı.

İlk defa Milli Eğitim Bütçesi, sık sık karşılaştırılan Millî Savunma Bakanlığının bütçesini bu dönemde geçti.

En fazla okul, derslik, Bilgisayar, Fen ve Dil laboratuvarı ile Kütüphane açılan dönem oldu; Çıkarılan kanunlarla yardımların önü açıldı. Kurum ve kuruluşlar ile hayırsever vatandaşlar, iş adamları ve şirketlerin katkıları sağlanarak bu gelişmeler sağlandı. 24 bin dersliğin yanında, 4374 kütüphane ve 476 dil laboratuvar kuruldu. 347 adet pansiyon ve yurt binası hizmete sokuldu.

Öğretmen atama ve nakillerinin en şeffaf ve en hızlı olduğu dönem; Öğretmen adayları sıra beklemeden ve herhangi bir ücret ödemedi buldukları yerlerde elektronik ortamda başvurularını yapıyorlar ve KPSS sonucunda aldıkları puanla verilen kontenjanla sınırlı kalmak kaydıyla puan üstünlüğü ile atanıyorlar. Nakillerde de yine puan durumuna göre gerçekleştiriliyor.

En fazla öğrencinin gezdirildiği dönem; Cumhuriyet ve Çanakkale Eğitim Gezileri ve Gönül Köprüsü programları çerçevesinde binlerce öğrenci yurtiçinde gezdirildi.

En fazla il dolaşan Bakan; Açılış ve törenler olmak üzere değişik çalışma faaliyetleri için bazı illere hatta ilçelere 2 defa olmak üzere hemen hemen gitmediği il kalmadı. En sıklıkla kendi memleketi ve aynı zamanda seçim bölgesi Van'a giden Bakan.

Bürokratların en fazla yurtiçi-yurtdışına gittiği dönem;

Bakanlığı döneminde göreve gelen bürokratlardan yine kendi dönemin de ayrılmaların en fazla olduğu dönem ; Müsteşar Yardımcıları Cumali Demirtaş ve Doç.Dr. Şaban Şimşek, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanları Ziya Selçuk ve İrfan Erdoğan, Kurul üyesi Emin Karip, Dışilişkiler Genel Müdürü İbrahim Kapaklıkaya, Ticaret Turizm Genel Müdürü Bekir Turgut, Özel Öğretim Genel Müdürü Öner Güney, İlköğretim Genel Müdürü Servet Özdemir, Özel Eğitim Genel Müdürü Ali Haydar Sıldıroğlu,

Genel Müdür Yardımcılığı görevinde bulunan, Ömer Turna, Turgut Usta, Hasan Hüseyin Baysal, Selahattin Şahin ve Mustafa Biber,

Daire Başkanlığı görevinde bulunanlar; Dr. Cebbar Çalışkan, Burhan Başoğlu, Abdullah Özgönüller, Celal Doğan, Faruk Paksoy, Metin Cengiz, Hüseyin Karakuş, Projeler Daire Başkanı Bekir Aksoy ve Erdoğan Serdengeçti, Yayınlar Daire Başkanı Şadi Keskin ve Eğitim Araçları Daire Başkanı Murat Kıraç.

En fazla Danışman eskiten Bakan; Ayrılanlar; Salih Suruç, Abdurrahman Ergü, Hamit Alp, Mustafa Ergül, Seyithan Razi, Cengiz Özhan, Ramazan Erzen, Hakan Nalbantoğlu, Erkan Ömeroğlu ve Mustafa Yakupcan, Halen devam edenler; Hamza Aydoğdu, Kenan Şahin, Ferhat Yılmaz, Bülent Kumlu, Sabri Caner ve Yüksel Çelik,

Kendi ilinde en fazla Milli Eğitim Müdürü eskiten Bakan; Halen Van'da görevine devam eden Yahya Yıldız 4. Müdür oluyor.

Bakanlığın aldığı kararların ve çıkarılan yönetmeliklerin ve yapılan atamaların en fazla iptal edildiği dönem;

En fazla görevlendirme yapan Bakan;

Yönetim kadrolarına en az bayan yöneticinin atandığı dönem;

Bakanlık binalarına en fazla onarım ve tadilat yapıldığı dönem;

Haydi Kızlar Okula kampanyası çerçevesinde 280 bin kız çocuğu okullaştırıldı.

Okul Öncesinde en fazla okullaşma olduğu dönem; %11'den yüzde %26 yükseldi.

Hükümetin aldığı kararla, İlköğretim ve Ortaöğretim öğrencilerine 5 yıl içinde toplam 571 milyon ders kitabı ücretsiz olarak dağıtıldı.

8 derslikli ve üzeri tüm okullara Bilgisayar Teknolojileri (BT) sınıfı kuruldu. Alt yapısı uygun olan tüm okullara ADSL hızlı internet bağlantısı yapıldı. Bu vesileyle öğrencilerin %90 BT sınıflardan faydalanması sağlanmış.

Liseler 4 yıla çıkarılmış, Sosyal Bilimler Liseleri kurulmuş ve 15 yeni spor lisesi açılmış” (memurlar.net, 29.08.2008).

4.10.7. DÖNEMİNDEKİ ÖNEMLİ OLAYLAR

Bu bölümde Bakan Çelik döneminde toplum ve eğitim açısından meydana gelen önemli olaylar hakkında bilgiler verilmiştir.

4.10.7.1. Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013)

1 Temmuz 2006 tarihinde RG’de yayımlanan 2007-2013 yıllarını kapsayan Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planında [IX. KP] Eğitim Sisteminin Geliştirilmesi ile ilgili hedefler konulmuştur: “Ortaöğretim; program türünü esas alan, yatay ve dikey geçişlere imkânı veren, etkin bir rehberlik ve yönlendirme hizmetini içeren esnek bir yapıya kavuşturulacaktır. Programlar geniş tabanlı ve modüler esasa göre düzenlenecektir” ve “Ortaöğretim ve yükseköğretime hazırlık dershanelerinin özel okullara dönüştürülmesine yönelik teşvikler sağlanacaktır” denilerek hem Erkan Mumcu’nun sözünü güçlendirmekte hem de Nabi Avcı dönemindeki dershanelerin özel okula dönüşmesine hazırlık oluşturmaktadır.

4.10.7.2. 17. Milli Eğitim Şurası

13-17 Kasım 2006 tarihlerinde düzenlenen 17. Millî Eğitim Şûrasında eğitim sistemimiz, kademeler arası geçişler, yönlendirme ve sınav sistemi ile küreselleşme ve AB sürecinde Türk eğitim sistemi boyutlarıyla değerlendirildi.

İrfan Erdoğan, 17. Şûrada alınan kararları şu şekilde değerlendirmiştir:

“Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması, okul öncesi eğitimin zorunlu olması, yerel yönetimlere eğitim hizmetlerinin sunulmasında daha fazla sorumluluk verilmesi ve özel sektörden hizmet satın alınması... Ortaöğretimde bitirme sınavı anlamında olgunluk sınavı düzenlenmesi, okul öncesi eğitimin 60–72 aylık çocukları kapsayan kısmının zorunlu olması .... okul öncesi eğitime destek olmak amacıyla, belediyeler, il özel idareleri, kamu iktisadi teşekkülleri, vakıflar gibi müteşebbislerin okul öncesi eğitim kurumları açmalarının teşvik edilmesi ve bu kurumların desteklenmesi önerildi.

Engelli çocukların okul öncesi eğitiminin zorunlu olması, hafif ve orta dereceli engelli çocukların normal anaokullarına kaynaştırma eğitimi almak üzere gitmesi, ağır derecede birden fazla engeli olan çocukların illerde açılan özel ve resmî özel eğitim kurumlarına bağlı ana sınıflarında eğitim alması gerekliliği...

Uzmanlık alanı olan rehber öğretmenlik alanına alan dışından öğretmen atamasının yapılmaması ve 1-8 sınıfları olan her okula mevcuda bakılmaksızın rehber öğretmen görevlendirilmesi... Rehberlik hizmetlerine okul öncesi eğitimden başlanması, bağımsız anaokullarına rehber öğretmen atanmasının zorunlu hale getirilmesi ve rehberlik hizmetlerinden yaşam boyu öğrenme kapsamında da yararlanılması önerildi.

Şûrada ortaöğretimden mezun olan öğrencilerin alanlarının devamı niteliğindeki yükseköğretim programlarına geçişlerinde mevcut katsayı farkının kaldırılması ve bu öğrencilere ek puan verilmesi... Meslek eğitimine devam etmek isteyen meslek lisesi mezununa ek puan verilmesi... Çağ öğrenci nüfusunun mesleki ve teknik eğitim lehine dönüştürülmesi için bilimsel ve rasyonel yöntemler kullanılması, meslek eğitiminin etik ilkelerinin belirlenmesi ve özel öğretim kurumlarının, mesleki ve teknik eğitim çalışmalarına etkin bir şekilde katılması... Mesleki eğitimi seçen öğrencilerin ilgili kurumlarca desteklenmesi ve meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarının mesleki eğitim veren okullara daha fazla destek vermesinin sağlanması şûrada mesleki eğitim ile ilgili olarak alınan önemli kararlardan bazılarıdır.

17. Milli Eğitim Şûrasında alınan; özel sektörün eğitime yatırım yapmasının özendirilmesi ve özel sektörden hizmet satın alınması kararı ileriye dönük yeni ve olumlu açılımlara fırsat verecek bir karardır” (irfanerdoğan, 11.10.2010).

4.10.7.3. Hüseyin Çelik Hakkında Gensoru Verilmesi

CHP grubu adına Grup Başkanı ve Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Ali Topuz, İzmir Milletvekili K. Kemal Anadol ve Samsun Milletvekili Haluk Koç'un, nitelikli ortaöğretim kurumlarında atıl kapasite oluşturarak kamu kaynaklarını israf ettiği, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığını işlevsizleştirerek ders kitapları ve yardımcı kitapların içeriğinde sorunlar oluşturduğu, YÖK ile çatışmaya girdiği, kadrolaşmak ve yargı kararlarını uygulamamak suretiyle görevini kötüye kullandığı iddialarıyla, Millî Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik hakkında gensoru verilmiştir (TBMM TD, 3.10.2006). Gensoru önergesi yapılan oylamada çıkan 153 kabul oyu ve 333 ret oyu ile reddedilmiştir (TBMM TD, 10.10.2006).

02.05.2009 tarihinde yapılan 60. Hükümet Bakanlar Kurulu revizyonunda Milli Eğitim Bakanı Doç. Dr. Hüseyin Çelik görevini AK PARTİ İstanbul Milletvekili Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu 'ya devretmiştir.

4.11. Nimet ÇUBUKÇU (BAŞ) (1965- ...)

Görev Süresi: 01.05.2009 – 06.07.2011

Hükümet: 60 Parti: AK PARTİ

Başbakan: Recep Tayyip Erdoğan Görev Süresi: 29.08.2007 – 06.07.2011

Cumhurbaşkanı: Abdullah GÜL Görev Süresi: 28.08.2007-28.08.2014

Hayatı: 1965'te Karaman'da doğmuştur. 1988 yılında İstanbul Hukuk Fakültesi'nden mezun olarak 1990 yılından itibaren serbest avukat olarak çalışmaya başlamıştır. İstanbul Barosu Çocuk Hakları Komisyonu ve Çocuk Mahkemeleri'nde görev yapmıştır. AK PARTİ kurucu üyesidir. 3 Kasım 2002 seçimlerinde AK PARTİ'den İstanbul'dan milletvekili seçilmiş, 59. Hükümette Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı olarak görev yapmıştır. 60. Hükümette Devlet Bakanı olmuş ayrıca AB Uyum Komisyonu ve Karma Parlamento Komisyonu Üyeliklerinde bulunmuştur. 2007 Genel seçimlerinde AK PARTİ'den İstanbul milletvekili seçilerek 02 Mayıs 2009'da gerçekleşen kabine değişikliğinde Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı'ndan Millî Eğitim Bakanlığı'na atanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın Millî Eğitim Bakanı olmuştur. 2011 genel seçimlerinde 24. dönem İstanbul milletvekili seçilmiştir. TBMM Darbe ve Muhtıraları Araştırma Komisyonu'na Başkan olarak görev yapmıştır. Almanca bilmektedir. Evlidir, 1 çocuk annesidir.

Hüseyin Çelik'in yerine Millî Eğitim Bakanlığına getirilen Nimet Çubukçu, Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı'ydı. Başbakan Tayyip Erdoğan'a yakın isimlerden olan Çubukçu, AK PARTİ hükümetinin, uzun süre tek kadın bakanı olarak çalıştı. Çubukçu, Millî Eğitim Bakanlığı'na gelen ilk kadın bakan oldu. AK PARTİ'nin kuruluşundan beri partide etkin görev alan Çubukçu'nun adı Cumhurbaşkanlığı seçimleri sırasında "Türkiye'nin ilk kadın Cumhurbaşkanı" olacak diye geçti. Çubukçu, laik ve muhafazakâr kesim açısından da kabul görececek bir isim olarak biliniyor. Çubukçu, AK PARTİ ve Ankara siyaset sahnesine Erdoğan'la birlikte AK

PARTİ'nin ilk kurucu kadrosunu oluşturan 12 kadından biri olarak yer aldı. Partinin kimliği olarak ifade edilen “Muhafazakâr Demokrasi” kavramını oluşturmak için Dengir Mir Mehmet Fırat'la birlikte çalışmalar yürüttü (radikal.com, 02.05.2009).

60. Hükümetin Milli Eğitim Bakanı olarak görev yapan Nimet Çubukçu Türkiye Cumhuriyeti'nin Milli Eğitim 74. Bakanı ve ilk kadın bakanıdır. Nimet Çubukçu'nun görev süresince yapmış olduğu faaliyetleri şu başlıklar altında inceleyebiliriz:

4.11.1.GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

Bu bölümde Nimet Çubukçu döneminde tüm eğitim öğretimi kapsayan çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

Nimet Çubukçu, MEB 2010 Faaliyet Raporunda geçmiş yılların faaliyet raporlarından farklı olarak Millî Eğitim Bakanlığı'nın Misyonu ve Vizyonu belirtmiştir:

Misyon: Yüksek karakterli ve nitelikli insanlar yetiştirmek ve bunun için politikalar geliştirmek, eğitim ve öğretim programları hazırlamak, ilgili standartları ve öğretmen yeterliklerini belirlemek, eğitimle ilgili AR-GE çalışmaları yapmak, eğitim ortamını hazırlamak, eğitim öğretim yapmak, mesleki eğitim istihdam bütünlüğünün sağlanmasına katkıda bulunmak, rehberlik, denetim ve değerlendirme sistemleri oluşturmaktır.

Vizyon: Ülkemizin eğitimde model ve lider bir ülke olmasına katkıda bulunan, Türkiye'de eğitim görmeyi herkes için ayrıcalığa dönüştüren ve mutlu bireyler yetiştiren bir eğitim sistemi oluşturmaktır.”

Bakan Çubukçu ders süreleriyle ilgili olarak bir demecinde şunları söylemiştir:

“Türkiye'nin, dünyanın en uzun ders saatlerine sahip ülkelerden biri olduğunu, ders saati en kısa ülkelerde eğitimde başarı daha yüksektir. Ben derslerin uzun, ders aralığının kısa olmasını doğru bulmuyorum. Öğrenmeyi zorlaştırıyor. Biz okulların, çocukların yaşam alanına dönüştürecek, mutlu olacakları, hastayken özleyecekleri mekânlar olmasını hedefliyoruz. Ben bu nesilden çok umutluyum” (on5yirmi5.com,13.01.2011).

Bakan Çubukçu tarafından 29 Haziran 2009'da “Okul Kıyafetleri Çalıştayı” düzenlendi. Çalıştayda, kılık kıyafet ile ilgili “Ekonomik boyut”, “Sosyo-kültürel boyut” ve “Fiziksel Gelişim ve Eğitim Boyutu” konularında oluşturulan ve MEB bürokratları, sendika temsilcileri, okul aile birliği başkanı olan veliler, okul müdürleri, öğretmenler ve öğrencilerden oluşan komisyonlar tartıştı. Çalıştayı sonucunda ortaya konulan raporda yeni bir uygulamanın başlatılması öngörüldü. Nimet Çubukçu, Okul Kıyafetlerini Değerlendirme Çalıştayı'ndan çıkan raporlarda yer verilen konuları, bilimsel değerlendirmeleri kapsamlı bir şekilde ele alacaklarını ve bir politika oluşturacaklarını bildirmiş, alınacak kararın uygulamasının 2009-2010 eğitim-öğretim yılına yetişmeyeceğini kaydetmiştir.

“Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul öğrencilerinin kılık ve kıyafetlerine dair yönetmeliğin yürürlüğe konulmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararı, 27 Kasım'da, RG'de yayımlandı. Yönetmelikle, MEB'e bağlı resmi ve özel okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin kılık ve kıyafetlerine dair usul ve esaslar düzenlendi. Yönetmelikte belirlenen sınırlamalar dışında okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve liselerde kılık ve kıyafet serbest olacak. Öğrenciler, okul, sınıf ve şubelerde tek tip kıyafet giymeye zorlanamayacak. Ancak, velilerin en az yüzde altmışının muvafakatiyle, MEB'e bağlı özel kurumlara ait okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve liselerde 4'üncü maddede yer alan sınırlamalara uyulmak kaydıyla, okul yönetimlerince okul kıyafeti belirlenebilecek” (hürriyet.com,30.06.2009).

4.11.1.1. Okul Öncesi Kapsamında Yapılan Çalışmalar

2009-2010 eğitim öğretim yılında 26.681 kurum, 45.703 derslik, 42.716 öğretmen ile 980.654 çocuğa okul öncesi eğitim verilmiş olup, 48-72 ay çağ nüfusunun %39'u okullaşmıştır.

“2009- 2010 eğitim öğretim yılında 32 ilde, 2010- 2011 eğitim- öğretim yılında 25 ilde olmak üzere toplam 57 ilde 5 yaş grubu (60-72 ay) okul öncesi eğitimi çağı çocukları için zorunlu pilot uygulama başlatılmıştır” (FR, 2010).

2010 yılında ülke genelinde “Okul Öncesi Eğitim Şenlikleri” düzenlenerek okul öncesi eğitimin gelişme ve yaygınlaşmasını sağlamak, anne-babaların ve toplumun dikkatini çekmek amaçlanmıştır. Bakan Çubukçu, döneminde 24.08.2009 tarihli 2624 sayılı TD'de yayınlanan Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik yayınlanmıştır.

4.11.1.2. İlköğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

24 Aralık 2008 tarihinde yürürlüğe giren İlköğretim Kurumları Yönetmeliğindeki değişiklikle kayıt alanları ile mahalle ve bölgeler en yakın okula tanımlanmıştır. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nin e-Okul sistemine bilgi aktarması ile İlköğretim çağındaki bulunan 6 yaşındaki öğrencide 2009-2010 öğretim yılında kendi yerleşim birimlerine en yakın okula otomatik olarak yerleştirilmiştir.

“Ülkemizin önemli bir kültür ögesi olan çocuk oyunlarının unutulmaması, yeni kuşaklara aktarılması amacıyla ilköğretim çağı çocuklarının fiziksel ve sosyal gelişim süreçleri de dikkate alınarak “Çocuk Oyunları” kitabı hazırlanmış ve 33.500 adet basımı yapılarak tüm ilköğretim okullarına dağıtımını sağlanmıştır” (FR, 2010).

İlköğretim okullarının bina ve derslik sayısındaki artışlar nedeniyle 2010 yılında derslik başına düşen öğrenci sayısı İstanbul ve doğu illeri hariç 31 öğrenciye kadar düşürülmüştür.

İl ve ilçelerde oluşturulan eğitim bölgelerinden YİBO'lar çıkartılmıştır. Bağımsız olarak değerlendirilmiştir. Küçük yaşlarda YİBO'da yatılı olarak eğitim gören olan 1-5. sınıf öğrencileri taşınabilir eğitim kapsamına alınmıştır. Ailelerinin yanlarında kalmaları sağlanmıştır. Böylelikle YİBO'larda yatılı 1-5. sınıf öğrenci sayısı 34.000'den 23.385'e düşmüştür.

SBS Sınav sisteminde değişikliğe gidilmiştir. 2011 Ocak ayında MEB Merkezi Sistemle Öğrenci Alan Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Yerleştirme Yönergesi ile Seviye Belirleme Sınavı (SBS) yine ilköğretim kurumlarının 8. Sınıfında;

“Görsel Sanatlar, Teknoloji ve Tasarım, Müzik, Beden Eğitimi, Rehberlik/Sosyal Etkinlikler dersleri dışındaki zorunlu derslerin öğretim programlarından ders yılı sonunda merkezi sınav sistemi ile yapılması; 2010-2011 Öğretim yılından itibaren 6 ve 7. sınıfta, seviye belirleme sınavı (SBS)'nin yapılmaması; Ortaöğretime yerleştirme puanının hesaplanmasında 6, 7 ve 8'inci sınıflara ait yılsonu başarı puanları, 8. sınıfta yapılan seviye belirleme sınavı (SBS) puanının esas alınarak belirlenmesi; Seviye belirleme sınavı (SBS) nda en yüksek puanın 700, yılsonu başarı puanlarında ise en yüksek puanın 100 tam puan olarak ele alınması; Ortaöğretim yerleştirme puanında (OYP) 6, 7 ve 8'inci sınıf yılsonu başarı puanlarının %30, seviye belirleme sınavının (SBS) %70 oranını koruyacak şekilde hesaplanması;

Öğrenimlerinin bir kısmını veya tamamını yurt dışında bir okulda sürdürmüş olanların ortaöğretim yerleştirme puanında (OYP) yılsonu başarı puanları ile seviye belirleme sınavının (SBS) esas alınması; Ortaöğretim yerleştirme puanının (OYP) hesaplanmasında kullanılan yöntem her yıl yayımlanacak kılavuzda yer verilmesi öngörülmüştür”(Yönerge, 2011).

Böylelikle Doç. Dr. Hüseyin Çelik döneminde OKS'nin kaldırılmasıyla uygulamaya giren SBS'de isim haricinde uygulama tamamen değişmiştir.

2005 yılından itibaren geçerli olan İlköğretim haftalık Ders Çizelgesi, 2010 Temmuz tarihli TTKB kararıyla değiştirilmiştir. Bazı derslerin haftalık ders saatleri yeniden düzenlenirken, 1-5. sınıflar için zorunlu ders saati toplamı azaltılmış ancak ders saati toplamı aynı kalmıştır.

Bakan Çubukçu, döneminde ilköğretim ile ilgili mevzuat çalışması 24.06.2010 tarihli 2634 sayılı TD'de yayınlanan MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'tir.

4.11.1.3. Ortaöğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

6 Mayıs 2010 tarihli ve 2010/30 sayılı genelge yayınlanarak önümüzdeki dört yıl içinde genel liselerin tamamının Anadolu Liselerine veya Meslek Liselerine dönüştürüleceğini bu konuyla ilgili çalışma yapılması talebiyle valiliklerden bilgi talebinde bulunulmuştur. 05.06.2010 tarihinde 2010/30 sayılı Genelge yayınlayarak IX. KP'deki hedefler doğrultusunda çalışma yapılacağını ve dönüşümün kademeli olarak devam edeceğini belirtmiştir. Dönüşüm 2010-2011 eğitim-öğretim yılından itibaren başlamıştır. 1.477 genel lise Anadolu veya Meslek Lisesine dönüştürülmüştür. Süreç 2013-2014 öğretim yılında tamamlanmıştır. Böylece yeni açılan liselerle beraber mesleki ve teknik lise sayısı %23, Anadolu lisesi sayısı %57 ve imam-hatip ve Anadolu imam-hatip lisesi sayısı %73 oranında artmıştır.

2005-2006 eğitim öğretim yılı itibariyle ortaöğretim öğrenim süresinin 4 yıla çıkartılmıştır. Buna bağlı olarak Açık öğretim lisesinde bu değişim kademeli olarak 2008-2009 öğretim yılı sonunda tamamlanmıştır. “2009- 2010 öğretim yılından itibaren Açık Öğretim Lisesine kayıtlı veya yeni kayıt yaptıran tüm öğrenciler 4 yıllık sisteme dâhil olmuşlar ve bu sistem ilk mezunlarını vermiştir. 2009-2010 öğretim yılında mezun sayısı 7.889 olarak tespit edilmiştir” (FR, 2010).

TTKB'nin 21 Temmuz 2010 tarihli kararıyla Genel lise ve Anadolu liselerinde uygulanan “Fen Bilimleri”, “Sosyal Bilimler”, “Türkçe-Matematik” ve “Yabancı Dil” alanları kademeli olarak kaldırılmıştır. Onun yerine ders grupları, “ortak dersler” ve “seçmeli dersler” diye belirlenmiştir. Liselerde artık alan mezunu olmak yerine “Alansız” mezun olmalar başlamıştır. Ortak ders dışındaki dersler, öğrencilerin ilgi, istek ve yükseköğretim kurumlarında hedefledikleri programlar ile ÖSYM'nin belirlediği sınav sistemi dikkate alınarak, “Seçmeli Dersler” bölümüne yerleştirilmiştir. Bu derslerin bir kısmı haftalık ders saati sayıları sınıflara göre seçenekli olarak belirtilmiştir. Ortaöğretim kurumlarının haftalık ders çizelgelerinde değişikliğe gidilmiş ve 2010-2011 eğitim yılında uygulamaya koymuştur. Ayrıca Anadolu liselerinin haftalık ders saatleri azaltılmıştır. Aynı şekilde ilköğretim kurumlarında da haftalık ders saatleri azaltılarak öğrencinin zorunlu ders yükünü hafifletmek, okulu sevmelerini sağlamak ayrıca yeteneklerini geliştirmek amacıyla serbest etkinlik saatleri getirilmiştir.

YÖK, üniversiteye girişte uygulanan katsayı farkını kaldırarak 2009 yılında bütün mezunların ortaöğrenim başarı puanınının 0,15 şeklindeki tek katsayıyla çarpılmasını kararlaştırmıştır. Ancak Danıştay'a açılan dava sonucunda tekrar değişiklik yaparak ortaöğrenim başarı puanı alan dışını seçen adaylarda 0,13; kendi alanını seçen adaylarda 0,15 katsayısıyla çarpımı olarak belirledi. Bu katsayı oranına da dava açılması ve Yürütme Durdurma kararı verilmesi üzerine Mart 2010'da katsayı farkını biraz daha arttırarak alan dışını seçenler için 0,12; kendi alanlarını seçenler için 0,15 olarak belirledi.

Bakan Çubukçu 'da önceki bakan Hüseyin Çelik gibi ortaöğretim kurumlarında çok fazla yönetmelik değişikliği yapmıştır. Anadolu Öğretmen Liseleriyle ilgili 2623-2636-2644 TD'lerde yayınlanmış 3 değişiklik; İmam-Hatip Liseleriyle ilgili 2626-2639 TD'lerde yayınlanmış 2 değişiklik; Sosyal Bilimler Liseleriyle ilgili 2635-2636 TD'lerde yayınlanmış 2 değişiklik; Fen Liseleriyle ilgili 2635-2636 TD'lerde yayınlanmış 2 değişiklik ve Anadolu Liseleriyle ilgili 2636 TD'de yayınlanmış 1 değişiklik ve Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri konusunda 2636 TD'de yayınlanmış 1 yönetmelik değişikliği yapılmıştır.

4.11.1.4. Yükseköğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

2011 yılı şubat ayında Bakan Çubukçu, atanamayan öğretmenlerin ve eğitim fakültelerinin durumu, özellikle de eğitim fakültelerinin artan kontenjanların tartışıldığı YÖK Genel Kurulu toplantısına katılmıştır. Toplantı sonucunda 2011 yılında eğitim fakültelerinin kontenjanları yine artırılmıştır

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde okumakta olan Z.Ü'nün 05.10.2010 tarihinde başörtülü olması nedeniyle zorla sınıftan çıkarılması üzerine YÖK "Her ne nedenle olursa olsun bir öğrenciyi sınıftan çıkaran suç işler." diyerek öğrenci lehine tepki koymuştur. ÖSYM, 19.11.2010 tarihinde yapacağı ALES sınav kılavuzunda "başı açık olma" zorunluluğu ifadesi tamamen çıkarıldı, başörtülü fotoğraf kullanımının önü açılmıştır. 20.10.2010 tarihinde YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan, isteyen öğrencilerin ÖSYM'nin bundan sonra yapılacak sınavlara başörtüsü ile girilebileceğini bildirmesiyle başörtüsü sorunu çözüme kavuşmuştur.

"2009 yılı Temmuz ayında değiştirilen üniversite giriş sınav sistemi ilk defa 2010 yılında uygulandı. 1999 yılından itibaren tek aşamalı olarak uygulanan üniversite giriş sınavı, 2010 yılından itibaren YGS (Yükseköğretime Geçiş Sınavı) ve LYS (Lisans Yerleştirme Sınavı) olmak üzere iki aşamalı ve çok oturumlu olarak uygulanmaya başlandı" (*SETA Analiz, 2010'da Türkiye*).

4.11.1.5. Özel Eğitim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Özel eğitim ile ilgili yapılan mevzuat çalışmaları şunlar olmuştur:

- ✓ Özürlü Bireylere Uygulanacak Destek Eğitim Programları ve Eğitim Giderlerinin Karşılmasına Dair Yönetmelik. 19.06.2009 tarihli 2622 sayılı TD.
- ✓ Özürlü Bireylere Uygulanacak Destek Eğitim Programları ve Eğitim Giderlerinin Karşılmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 03.08.2009 tarihli 2624 sayılı TD.
- ✓ Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik.15.06.2010 tarihli 2634 sayılı TD.

4.11.1.6. Yaygın Eğitim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Yaygın eğitim konusunda 3 yönetmelik çalışması yapılmıştır:

- ✓ MEB Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik.28.06.2010 tarihli 2635 sayılı TD.

- ✓ MEB Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği.26.04.2010 tarihli ve 2633 sayılı TD.
- ✓ MEB Açık Öğretim Lisesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik.06.06.2011 tarihli 2446 sayılı TD.

4.11.1.7. Özel Öğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

MEB, 14.04.2011 tarihli ve 27905 sayılı RG yayınlanan Özel Dershaneler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikte, MEB'e Bağlı Okul ve Kurumların Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmeliğin 13'üncü maddesinin b/2 bendinde; "İlk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenci sayısı 150 ve daha fazla olanların (ilköğretim kurumlarında okul öncesi ile 1-5'inci sınıf öğrenci sayıları hariç) her birine 1" hükmü yer almaktadır. Bu nedenle kontenjanı 200'ü aşan özel dersanelerde rehber öğretmen görevlendirilmesi kararlaştırılmıştır.

MEB 2010-2014 yıllarının stratejik planı içerisinde özel öğretim ve yatırımların teşvik edilmesi ve bu kurumlardan yararlanılması bulunmaktadır. Bakan Çubukçu özel okulların azlığını Avrupa örneği ile kıyaslayarak açıklamıştır:

"Türkiye'de özel okullarda okuyanların oranının Avrupa ortalamasının altındadır. Özel okulların bizde genel eğitim içindeki payı yüzde 2,9 iken, gelişmiş ülkelerde bu oran yüzde 10'un üzerindedir. Gerçek ve tüzel kişiler tarafından açılan okullarımızın sayısı 2.745'tir. Bu okullarda 45.719 öğretmen, 421 bin öğrenciye eğitim öğretim vermektedir" (iha.com/06.01.2011).

Özel öğretim ile ilgili mevzuat çalışmasında Çelik döneminde olduğu gibi Çubukçu döneminde de artış vardır. Özel okullar, dersaneler ve kurslar ile ilgili yasal düzenlemeler yapılmıştır.

- ✓ MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 10.11.2009 tarihli 2627 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Dershaneler Yönetmeliği.24.09.2009 tarihli 2626 sayılı TD
- ✓ MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 24.09.2009 tarihli 2626 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Kurslar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 25.08.2010 tarihli 2636 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Kurslar Yönetmeliği. 25.01.2010 tarihli 2630 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 24.11.2010 tarihli 2639 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Dershaneler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 05.04.2011 tarihli 2644 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği. 17.12.2010 tarihli 2641 sayılı TD.

- ✓ MEB Özel Okullar Çerçeve Yönetmeliği. 08.02.2011 tarihli 2642 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Öğrenci Etüt Eğitim Merkezleri Yönetmeliği. 13.06.2011 tarihli 2646 sayılı TD.
- ✓ MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 08.02.2011 tarihli 2642 sayılı TD.
- ✓ Özel Öğrenci Yurtları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 08.02.2011 tarihli 2642 sayılı TD.

4.11.2. OKUL TÜRLERİ VE SAYILARI

Bu başlık altında Bakan Çubukçu dönemindeki okul ve öğrenci sayıları, okullaşma oranları, yurt ve pansiyon sayıları hakkında farklı kaynaklardan elde edilen veriler sunulmuştur.

4.11.2.1. Okul ve Öğrenci Sayıları

Tablo 43. Yıllara Göre Okul Öncesi Öğrenci Sayısı (2009-2011)

Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
2008-2009	23.653	45.030	804.765	29.342
2009-2010	26.681	53.235	980.654	42.716
2010-2011	27.606	57.707	1.115.818	48.330
2011-2012	28.625	61.937	1.169.556	55.883

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri (2006-2016) derlenmiştir.

Bakan Çubukçu döneminde Okul öncesi ile ilgili eğitim şenlikleri, çocuk oyunları gibi çalışmalar toplum tarafından ilgi görmüş ve üç yılda okul sayısında beş bin, şube sayısında 16 bin, öğrenci sayısında 365 bin artış sağlanmıştır.

Tablo 44. İlköğretim Öğrenci Sayıları (2009-2011)

	Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Açık öğretim
Resmi	2008-2009	32.862	394.733	10.469.932	428.429	346.475
	2009-2010	32.431	402.770	10.664.676	458.046	389.948
	2010-2011	31.899	403.988	10.713.806	473.904	404.879
	2011-2012	31.177	407.563	10.692.329	484.161	607.890
Özel	2008-2009	907	13.488	239.988	24.889	
	2009-2010	879	14.160	251.967	27.631	
	2010-2011	898	14.346	267.294	29.424	
	2011-2012	931	15.188	286.972	31.691	

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri (2006-2016) derlenmiştir.

Tablo 50 incelendiğinde tüm birimlerde düzenli bir artış sağlanırken açık öğretim öğrenci sayısında üç yılda 303 bin artma meydana gelmiştir ki bu rakam oldukça yüksektir.

Tablo 45 . Ortaöğretim Öğrenci Sayıları (2009-2011)

	Genel Lise					Meslek Lisesi					
	Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Açık öğretim	Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Açık öğretim	Öğretmen Sayısı
Resmi	2008-2009	3.270	63.013	2.161.004	361.877	93.073	4.595	53.876	1.563.885	146.165	88.615
	2009-2010	3.358	67.895	2.304.072	421.646	95.784	4.824	64.126	1.817.845	179.392	94.649
	2010-2011	3.328	70.121	2.547.677	545.601	10.143	5.155	68.720	2.070.536	232.612	104.003
	2011-2012	3.331	69.532	2.532.250	680.139	10.330	5.456	70.841	2.085.872	260.129	112.409
	Öğretim Yılı	Genel Lise					Meslek Lisesi				
Özel	2008-2009	783	6.946	110.896		14.716	27	95	1.379		309
	2009-2010	709	7.285	116.619		16.112	22	114	1.603		317
	2010-2011	774	7.845	128.446		16.905	24	128	1.951		324
	2011-2012	840	8.076	133.816		19.386	45	254	4.348		689

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri (2006-2016) derlenmiştir.

Tablo 45 incelendiğinde meslek lisesi öğrenci sayısında 2008-2012 yılları arasında 500 bin artış sağlandığı görülmektedir. Bu hükümetin meslek liselerindeki okullaşma oranlarındaki hedefini gerçekleştirmesi açısından önemlidir.

Özel meslek lisesi okul sayısının iki, öğrenci sayısının üç kat arttığı görülmektedir. Bu rakamları az bulan Çubukçu bir demecinde Avrupa oranlarının daha fazla olduğunu belirtmiştir.

2010 yılında 8 tanesi devlet tarafından 9 tanesi vakıf olmak üzere 17 yeni üniversite kurulmuştur.

4.11.2.2. Yurt ve Pansiyon Sayıları

Özel Öğrenci Yurtları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 24.02.2011 tarihli ve 27856 sayılı RG’de yayınlanmıştır. Bu Yönetmelik gereğince Özel öğrenci yurdunun bulunduğu yerdeki yatılı ilköğretim bölge okullarında yer olmaması ve ilköğretim öğrencileri ile yükseköğretim öğrencilerinin aynı yurttaki

barındırılmaması şartlarıyla taşınmalı eğitimden yararlanamadıkları için okula devam etmeyip eğitime erişemeyen ilköğretim 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin, ebeveynlerinin tercihleri doğrultusunda özel öğrenci yurtlarında barınabilmesine imkân verilmiştir.

Tablo 46 . Pansiyonlu Okul Sayısı (2009-2011)

Okul Türü	2009	2010	2011
Temel Eğitim	574	539	495
Ortaöğretim	533	581	843
Mesleki Eğitim	388	449	492
Öğretmen Yetiştirme	146	190	***
Din Eğitimi	355	358	367
Özel Eğitim Rehberlik	72	75	77
GENEL TOPLAM	2.068	2.192	2.274

Kaynak: MEB İstatistik Bilgilerden (2006-2016) derlenmiştir.

Tablo 47. Pansiyonda Kalan Öğrenci Sayıları (2009-2011)

Okul Türü	2009	2010	2011
Temel Eğitim	163.792	134.673	118.810
Ortaöğretim	67.594	80.071	117.403
Mesleki Eğitim	47.381	55.403	59.812
Öğretmen Yetiştirme	23.561	28.443	***
Din Eğitimi	37.463	37.917	39.289
Özel Eğitim Rehberlik	3.720	3.283	3.041
GENEL TOPLAM	343.511	339.790	338.355

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.

Temel eğitimde pansiyonlu okul sayısı ve pansiyonda kalan öğrenci sayılarının azalmasında (Tablo 54-55) YİBO'larda 1-5. Sınıf öğrencilerin taşınmalı kapsama alınması etkili olmuştur.

Tablo 48. Üniversite Yurt ve Kapasiteleri (2008-2012)

Öğretim Yılı	Yurt Sayısı	Kapasite		Toplam	Özel Öğrenci Yurt Sayısı	Yurtta Kalan	Boş Yatak	Kapasite
		Erkek	Kız					
2008-2009	229	88.018	120.851	208.869	3.239	146.292	132.252	278.544
2009-2010	241	92.046	130.587	222.633	3.503	158.721	144.756	303.477
2010-2011	270	98.349	145.060	243.409	3.788	182.077	149.605	331.682
2011-2012	303	107.018	159.656	266.674	4.013	200.603	156.665	357.268

Kaynak: MEB İstatistik 2015-2016

4.11.2.3. Okullaşma Oranları

Tablo 49. Okullaşma Oranları (2009-2011)

Eğitim Yılı		Okul öncesi	İlköğretim	Ortaöğretim	Yükseköğretim
2008-2009			96,49	58,52	27,69
2009-2010	4-5 yaş	38,55	98,17	64,95	30,42
2010-2011	4-5 yaş	43,1	98,41	66,07	33,06
2011-2012	5 yaş	65,69	98,67	67,37	35,51

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir. Rakamlar % olarak ifade edilmiştir.

Tablo 57 incelendiğinde 60. Hükümet programında belirtilen ilköğretimde %100, ortaöğretimde %90 hedefine ilköğretimde büyük ölçüde yaklaşıldığı ortaöğretimde ise gelişmeler olduğu görülmektedir.

4.11.3. İNSAN KAYNAKLARI

Bu bölümde Bakan Çubukçu döneminde öğretmenlerin özlük alanında yapılan çalışmalar, öğretmen istihdamı, öğretmenlerin maaş ve ek dersleri ile idari alanda yapılan çalışmalar hakkında bilgiler verilmiştir.

4.11.3.1. Özlük Alanında Yapılan Çalışmalar

“2010 yılı içerisinde düzenlenen Zihin Engelliler Sınıf Öğretmenliği kursuna 2.832 kişi başvuru yapmış ve 2.355 kursiyer başarılı olarak belgelerini almıştır” (FR, 2010).

4 Haziran 2011 tarihli RG'nin 27954 (Mükerrer) sayısında, 632 Sayılı KHK ile birlikte çalışan 69.991 sözleşmeli öğretmen 14 Haziran tarihinde kadroya geçirilmiş ve bu tarihten itibaren sözleşmeli öğretmen alımının olmayacağı belirtilmiştir.

Tablo 50. Hizmet İçi Kurs Sayıları (2009-2011)

YIL	Mahalli		Merkezi		Genel Toplam	
	Faaliyet Sayısı	Katılan Sayı	Faaliyet Sayısı	Katılan Sayı	Faaliyet Sayısı	Katılan Sayı
2009	10.906	452.506	930	45.448	11.836	497.954
2010	19.246	437.653	957	48.743	20.203	486.396
2011	19.848	459.813	1156	51.860	21.004	511.673

Kaynak: 2010 MEB Bütçe Sunuş Raporu

4.11.3.2. İstihdam Alanında Yapılan Çalışmalar

2010 Şubat ayında öğretmen ataması beklentisi 26.01.2010 tarihinde 18-27 Ağustos tarihine ertelenmiştir. 30.08.2010 tarihinde 2010 Kamu Personel Seçme Sınavı [KPSS] Eğitim Bilimleri sınavında usulsüzlük iddiaları nedeniyle ileri bir tarihe ertelenmiş ve 06.12.2010 tarihinde 29.347 öğretmen ataması yapılmıştır.

Tablo 51. Öğretmen Atama Sayıları (2009-2011)

Atama Türü	2009	2010	2011
İlk Atama	21.186	36.193	37.446
Açıktan Atama, Kurum İçi Kurumlar Arası Yeniden Atama	1.955	2.020	1.201
Açıktan İlk, Kurum İçi, Kurumlar Arası İlk Atama	662	1.647	2.037
Milli Sporcu	90	62	61
Engelli Öğretmen	0	1.000	0
632 Sayılı KHK (Sözleşmeli Öğretmen)	0	0	62.085
Sözleşmeli 657- 4/B	20.000		
TOPLAM	43.893	40.922	102.830

Kaynak: MEB Faaliyet Raporlarından (2008-2016) derlenmiştir.

Bakan Çubukçu döneminde (2009-2011 yılları) toplam 187.645 öğretmen ataması yapılmıştır. Ancak 2009 yılında 243.569; 2010 yılında 234.392 ve 2011 yılında 229.767 Öğretmen adayı KPSS'ye girmiştir.

“2010-2011 eğitim öğretim yılında görev yapan 845.593 öğretmenin 69.991'i sözleşmeli olarak çalışmaktadır. Ücretli öğretmenlere yönelik elimizde bulunan tek veri ise Aralık 2008 itibarıyla 55.786 ders ücreti karşılığı çalışan öğretmenin mevcut olmasıdır” (EİR, 2010).

“MEB Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelikte değişiklik yapılarak kız öğrencisi bulunan 360 YİBO'ya bayan müdür yardımcısı atamasının yapılması sağlanmıştır” (FR, 2010).

Tablo 52. Öğretmen Sayıları (2009-2011)

Öğretim Yılı	Okul Öncesi	İlköğretim / İlkokul		Genel Lise		Meslek Lisesi	
	Toplam	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi
2008-2009	29.342	24.889	428.429	14.716	93.073	309	88.615
2009-2010	42.716	27.631	458.046	16.112	95.784	317	94.649
2010-2011	48.330	29.424	473.904	16.905	101.473	324	104.003
2011-2012	55.883	31.691	484.161	19.386	103.330	689	112.409

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.

Her Çocuk Başarır Projesi tanıtımında Çubukçu , “Bugün artık en az bir yabancı dil bilen, İngilizceyi iyi düzeyde olmasa dahi kendini ifade edecek düzeyde konuşan çocuklar yetiştirilmesi gerektiğini belirterek, bu projenin dil öğrenimine yepyeni bir soluk getireceğini” söyledi (iha.com, 24.03.2011). Proje konusunda velilerden son derece olumlu tepkiler aldığını, İngilizce öğretimi için yurtdışından 10 bin öğretmen getirilmesi düşüncesiyle ilgili olumsuz tepkilerin atama bekleyen İngilizce öğretmenleri tarafından olduğunu ancak Türkiye'deki İngilizce öğretmenlerin atanmalarının bu durumdan etkilenmeyeceğini ve yabancı öğretmenlerin maaşının Türk öğretmenlerden daha fazla olmayacağını belirtmiştir.

4.11.3.3. Mali Alanında Yapılan Çalışmalar

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına (Bkz. Ek - 19) göre 9/1 öğretmen maaşı 2009 yılında 1.302,98; 2010 yılında 1.387,85; 2011 yılında 1.592,89 iken Eylül ayında alınan Kırtasiye (Eğitime Hazırlık Ödeneği) 2009 yılından itibaren 515 TL, 540 TL, 570 TL olarak artış göstermiştir. Yine bir saatlik Ek ders ücreti 2009 yılından itibaren 7,49 TL ; 8,03 TL ve 8,67 TL şeklinde artmıştır.

4.11.3.4. İdari Alanda Yapılan Çalışmalar

2010 yılı içerisinde MEB'e 5.693 idari, 905 adli, 351 icra takip davası olmak üzere toplam 6.949 yeni dava; 2011 yılı içerisinde 9.564 idari, 937 adli, 362 icra takip davası olmak üzere toplam 10.863 yeni dava açılmış ayrıca geçmiş yıllarda açılan ve devam etmekte olan davalara ilişkin iş ve işlemler yasal süreleri içerisinde yerine getirilmiştir.

4.11.4. BÜTÇE

Bu bölümde Bakan Çubukçu döneminde MEB Bütçesi, burslu öğrenci sayıları, taşınmalı öğretim verileri ve ücretsiz kitap dağıtım projesi hakkında bilgiler verilmiştir.

4.11.4.1. Bakanlık Ödeneği – Yatırım Ödeneği

MEB Bütçe Sunuş Raporu ve Eğitim İstatistiklerine (Bkz. Ek-21) göre MEB Bütçesi 2009 yılında 27.883.696.000 TL; 2010 yılında 28.237.412.000 TL ve 2011 yılında 34.112.163.000 TL olarak Merkezi Yönetim Bütçesinin %10 oranına çıkarılmıştır. Yine bu yıllara ait MEB Yatırım Ödenekleri 2009 için 1.754.417.000 TL; 2010 için 1.785.327.000 TL ve 2011 için 1.995.625.000 TL olarak gerçekleşmiştir.

4.11.4.2. Burs – Şartlı Nakit Yardımı

Tablo 53. İlk ve Ortaöğretim Öğrenci Burs Miktarları (2009-2011)

Yıllar	Dönemi	3 Aylık (TL)	Bir Öğrenciye Aylık Ödenen (TL)
2009	1 Ocak-30 Haziran	224,72	74,91
	1 Temmuz-31 Aralık	234,84	78,28
2010	1 Ocak-30 Haziran	258,21	86,07
	1 Temmuz-31 Aralık	267,48	89,16
2011	1 Ocak-30 Haziran	315,96	105,32
	1 Temmuz-31 Aralık	328,74	109,58

Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporları, Eğitim İstatistikleri ve Faaliyet Raporlarından (2006-2016) derlenmiştir.

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına (Bkz. Ek-23) göre 2009 yılında 2.066.869, 2010 yılında 2172.750 ve 2011 yılında 1.446.437 öğrenci Şartlı Nakit Yardımından [ŞNT] faydalanmıştır.

Tablo 54. Burslu Öğrenci Sayısı (2009-2011)

Okul Türü	2009	2010	2011
Temel Eğitim	69.424	81.882	98.402
Ortaöğretim	81.433	91.382	121.054
Mesleki Eğitim	9.046	9.288	8.767
Öğretmen Yetiştirme	20.418	24.395	***
Din Eğitimi	3.857	5.021	5.815
Özel Eğitim Rehberlik	117	135	150
GENEL TOPLAM	184.295	212.103	234.188

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.

2011 yılında Anadolu Öğretmen Liseleri diğer liselere dönüştürüldüğü için rakam yazılmamıştır. Onun rakamları dönüştüğü okul türlerine dâhil edilmiştir.

Tablo 55. YİBO Sayıları (2009-2011)

Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Kapasite	Yatılı İlköğretim Bölge Okulları			
			Kız	Erkek	Toplam	Kullanılmayan
2008-2009	579	200.502	54.140	58.676	112.816	87.686
2009-2010	574	195.573	60.249	88.214	148.463	47.110
2010-2011	538	184.807	57.689	78.260	135.949	48.858
2011-2012	492	159.765	52.578	67.332	119.910	39.855

Kaynak: MEB Faaliyet Raporu 2012

İlköğretim 1-5 sınıf öğrencileri taşınmalı kapsamına alındığı için YİBO sayılarında azalmalar meydana gelmiştir.

4.12.4.3. Ücretsiz Kitap Dağıtımı

Tablo 56. Ücretsiz Kitap Dağıtımı (2008-2011)

Öğretim Yılı	İlköğretim		Ortaöğretim	
	Ücretsiz Kitap	Ödenek (TL)	Ücretsiz Kitap	Ödenek (TL)
2008-2009	128.233.848	208.269.046	39.341.906	72.570.757
2009-2010	128.942.961	185.962.849	58.382.044	99.281.942
2010-2011	133.472.874	210.161.603	63.121.837	115.085.002

Kaynak: MEB Faaliyet Raporlarından (2008-2016) derlenmiştir.

4.11.4.4. Taşınmalı Eğitim

İlköğretim okullarından mezun olup, bulunduğu yerleşim biriminde devam edebileceği ortaöğretim okulu/kurumu bulunmayan ve çeşitli nedenlerle ortaöğretime erişimde sorun yaşayan 9.sınıf öğrencilerin sınavsız öğrenci alan ortaöğretim okul/kurumlara erişimini sağlamak üzere, Bakanlığımızca Taşınmalı Ortaöğretim Uygulaması ülke genelinde başlatılmıştır. Ayrıca bu öğrencilere öğle yemeği de verilmiştir.

Tablo 57. Taşımalı Öğrenci Sayıları ve Maliyeti (2009-2011)

Öğretim Yılı	Hizmet Türü	Öğrenci Sayısı	Taşıma ve Yemek Gideri	Yıllık Maliyet	Günlük Maliyet
2009-2010	Taşıma	668.338	428.517.040,61	641,17	3,61
	Yemek	596.242	188.903.046,87	316,82	1,79
2010-2011	Taşıma	687.508	498.078.052,36	724,47	4,04
	Yemek	626.575	236.035.128,21	376,71	2,11

Kaynak: MEB Faaliyet Raporu 2010. Maliyet TL olarak hesaplanmıştır.

MEB Bütçe Sunuş ve Faaliyet Raporlarına (Bkz. Ek-27) göre

- ✓ 2009-2010 öğretim yılında 5765 Merkez okula 32.523 Yerleşim biriminden 668.338;
- ✓ 2010-2011 öğretim yılında 5855 Merkezi okula 36.222 Yerleşim biriminden 687.508
- ✓ 2011-2012 y öğretim yılında 5968 Merkezi okula 37.698 Yerleşim biriminden 742.432

İlköğretim öğrencisi taşımalı eğitimden faydalanmıştır.

4.11.5. PROJE VE KAMPANYALAR

Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu döneminde önceki bakanlar tarafından başlatılan projeler devam ettirilmiştir. Buraya yeni başlayan ve kendi döneminde daha etkin olan projelerden bazıları eklenmiştir.

Daha önceki yıllarda başlatılan ve devam ettirilen bu proje kapsamında Bakanlığımız bünyesinde yaklaşık 15.000 adet “@meb.gov.tr” uzantılı hesap açılmıştır. Ayrıca 45.500 adet resmî okul/kuruma, 12.800 adet özel öğretim kurumlarına olmak üzere toplam 58.300 “@meb.k12.tr” uzantılı ücretsiz e-posta adresi verilmiştir.

e-Dönüşüm Türkiye Projesindeki faaliyetler kapsamında kurulan altyapı ile okullar istedikleri anda internet üzerinden kullanıcı adı ve şifrelerini girerek web sitelerinin tanımlarını yapıp internet yayınına başlamıştır. Talep doğrultusunda www.meb.k12.tr domain adresi altında web adresi verilmiştir. “31 Aralık 2010 tarihi itibarıyla 31.631 okul web adresi almıştır. Tanımlanan web alanları, okullarımız için 5 kat artırılarak 100 MB’a, ilçe millî eğitim müdürlükleri için 10 kat artırılarak 500MB’a, il millî eğitim müdürlükleri için ise 10 kat artırılarak 1.000 MB’a çıkarılmıştır” (FR, 2010).

Okul ve kurumlarımızın hızlı, güvenilir ve ucuz internete erişimini sağlamak üzere, 05 Aralık 2003 tarihinde Türk Telekom A.Ş. ile protokol imzalanmıştır. “31 Aralık

2010 tarihi itibarıyla 37.019 okul/kuruma geniş bant ADSL bağlantısı ile internet bağlanmıştır. Lise ve dengi okulların öğrencilerinin %100'ü, ilköğretim okulu öğrencilerinin %97'i olmak üzere yaklaşık 12 milyon öğrencinin internet erişimi sağlanmış bulunmaktadır. Ayrıca internet bağlantısı gerçekleştirilemeyen; ADSL internet erişimi sağlanması mümkün olmayan 5.227 okul/kurumumuza uydu internet erişimi sağlanması amacıyla TÜRKSAT A.Ş. tarafından çalışmalar başlatılmış olup 31 Aralık 2010 tarihi itibarıyla uydu internet erişimi sağlanan 3.790 okul/ kuruma ait muayene kabul işlemleri tamamlanmıştır”(FR, 2010).

Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi [FATİH] Projesi: Proje 2010 yılında başlamış olup 2015 yılında sona ermesi hedeflenmiş ancak 2016 yılı itibarıyla devam etmektedir. Projenin paydaşları Bakanlığımız ve Ulaştırma Bakanlığıdır. Projenin hedef kitlesi öğretmenler ve öğrencilerdir. Projenin amacı bilişim teknolojisi araçlarının, derslerin işlenmesi esnasında etkin kullanılarak ilköğretim ve ortaöğretime bağlı okullardaki sınıfların tamamına BT donanımı sağlanarak, eğitimde fırsat eşitliği sağlanması ve öğretimin niteliği artırmaktır.

MEB Doküman Yönetim Sistemi Projesi (DYS): e-Devlet projelerine hızlı bir şekilde uyum sağlanması ve elektronik işleyiş ve yazışma kültürünün kurum personeline kazandırılmasıdır. Proje kapsamında Adalet Bakanlığı tarafından Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) kapsamında geliştirilen Doküman Yönetim Sistemi çalışmaları 2009 tarihi itibarıyla tamamlanmış ve pilot uygulama başlatılmıştır. 2010 yılında evrak takibi bu sistem üzerinden yürütülmeye başlanmıştır.

Veli Bilgilendirme Sistemi: Projenin amacı velileri bilgilendirmek ve öğrencileri hakkında elektronik ortamda düzenli bilgi almalarını sağlamaktır. Proje kapsamında ilköğretim okullarından sonra ortaöğretim okullarında sisteme dâhil edilmiştir. Böylece tüm okullar e-Okul kapsamında veli bilgilendirme sisteminden yararlanmaktadır. Veli Bilgilendirme Sisteminde; ders programı, devamsızlık, not, sınav bilgileri, duyurular gibi öğrencileri ilgilendiren bilgiler bu sistemde bulunduğundan zaman ve yer sıkıntısı olmadan veliler istedikleri her zaman bu bilgilere ulaşabilmektedir.

Kamu İnternet Erişim Merkezi Projesi (KIEM): Proje ile yetişkinlerin (öncelikli olarak çalışanlar ve işsizler, ayrıca ev kadınları/kızları ve emekliler) bilişim

teknolojileri yetkinliklerinin ve internet erişimlerinin sağlanması ve kapasitesinin yükseltilmesi amaçlanmıştır. Proje kapsamında halk eğitim merkezi, mesleki eğitim merkezleri ve öğretmenlere 1.155, kütüphanelere 186, Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı askerî kışlalara 358, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı merkezlere 151 olmak üzere toplam 1.850 KIEM kurulmuştur.

İnternet Radyo-TV: Projenin hedef kitlesi örgün ve yaygın eğitimdeki öğrenciler ile öğretmen ve velilerdir. Projenin amacı ders destek materyallerini internet üzerinden sunmaktır.

Proje kapsamında

- ✓ Örgün ve yaygın eğitimdeki öğrenciler ile öğretmen ve velilere hazırlanan ders destek materyalini sunmak amacıyla internet üzerinden yeni ilköğretim programlarına uygun ders materyalleri hazırlanarak Radyo-TV yayını başlatılmıştır.
- ✓ Öğretmen ve velilere yönelik kişisel ve mesleki gelişim programları, eğitim programları, belgeseller, okul öncesine yönelik programlar, çizgi film ve masallar, çeşitli slayt filmleri ve fotoğraflar <http://İnternettv.meb.gov.tr> sitesinde yer almaktadır.
- ✓ İnternet üzerinden 2.000 adet radyo ve 1.700 adet televizyon yayını yapılmaktadır.
- ✓ İnternet radyosunu toplam 750.952 kişi dinlemiştir.
- ✓ İnternet radyosundan 2.228, televizyonundan 1.196 program yayınlanmıştır.

Halk Eğitim Merkezleri Otomasyon Projesi: Projenin amacı halk eğitim merkezlerinin ve kursiyerlerinin öğrencilik iş ve işlemlerini elektronik ortamdan yürütmektir. Proje kapsamında kurs bilgileri, faaliyet ve seminer bilgileri, kursiyerlerin kişisel bilgileri elektronik ortamda tutulmaktadır. Ayrıca, sistem üzerinden sertifika basımı da yapılabilmektedir.

Bu Benim Eserim: Projenin hedef kitlesi ilköğretim 6, 7 ve 8.sınıf öğrencileridir. Proje ile ilköğretim öğrencilerinin bilimsel araştırmalara ilgisini artırmak, proje tabanlı çalışmalarını desteklemek amaçlanmıştır. Proje kapsamında ilköğretim 6, 7 ve 8.sınıflara ait proje başvurusu internet ortamından alınmış olup kâğıttan tasarruf

sağlanmıştır. Proje onaylama ve değerlendirme süreci internet ortamından yapılarak zamandan ve işgücünden tasarruf sağlanmıştır.

100 Türk Edebiyatçısı: Çalışmanın hedef kitlesi ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileridir. Çalışmanın amacı Türk Edebiyatından seçilmiş 100 yazarın hayatını, görüşünü eserlerini tanıtarak edebiyat sevgisi ve okuma alışkanlığı kazandırırken, bu yazarları çeşitli yönleriyle tanıtarak, öğrencilerin kendi yaşlarına ve kişilik özelliklerine uygun yazarlar ve eserler seçebilmeleri konusunda yol gösterici eniği örneklerin altını çizmek, toplumda okuma alışkanlığını kazanmış, kültürlü bireyler yetişmesine katkıda bulunmaktır. Proje kapsamında ilgili CD'ler <http://İnternettv.meb.gov.tr/dersler.asp> adresinden yayınlanmaktadır. Çalışma %80 oranında tamamlanmıştır.

Bilgi Edindirme Merkezi (BİMER): Projenin amacı Bakanlığımızdan hizmet ve ürün alan yurttaşların bilgi taleplerinin karşılanmasıdır. Personel Bilgi Edinme Programı üzerinden gelen Bakanlığımız ile ilgili bilgi talebi başvuruları Bakanlığımız ilgili birimlerince cevaplanmaktadır.

E-Okul Eşleştirme: Projenin amacı bilişim teknolojileri (BT) kullanarak okullar arasında ağ oluşturmayı güçlendirmek ve geliştirmektir.

Proje kapsamında

- ✓ Projenin il örgütlenmesini sağlamak amacıyla illerin koordinatörleri belirlenmiştir.
- ✓ Bu Benim Eserim projesi etkinlikleri tanıtılmıştır.
- ✓ Resmî e-Twinning web sitesinin çevirisi yapılmıştır.
- ✓ e- Twinning görev tanımlarını içeren yönerge hazırlanarak resmî web sitesinde yayınlanmıştır.
- ✓ e- Twinning'e katılan Türkiye'deki tüm öğretmen, yönetici ve öğrencilere bilgi kaynağı olacak dokümanın çevirisi yapılmış ve Merkezi Destek Servisi (CSS)'ne mail yolu ile gönderilmiştir.
- ✓ 16-18 Eylül 2010 tarihleri arasında İstanbul'da Profesyonel Gelişim Çalıştayı (PDW) yapılmıştır.

Gönül Köprüsü Projesi kapsamında 17.520 öğrencinin ülke çapındaki gezileri, 20 Nisan- 02 Ağustos 2010 tarihleri arasında başarılı olarak gerçekleştirilmiştir.

Eğitim Bilişim Ağı Projesi [EBA]: Bilgi güvenilirliğinin olmadığı ve karışık olan internet datalarından hedef kitleye kolay ulaşım sağlayabileceği, güvenilir bir eğitim sitesiyle buluşturmak amacıyla 2011 yılında başlatılmıştır. Veliler, okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler, eğitim sektörü çalışanları, araştırmacılar ve ilgi duyan herkes projenin hedef kitlesi kabul edilmiştir.

Kız ocuklarının Okullaşama Oranlarının Artırılması Projesi-1: Özellikle kızların ilk ve ortaöğretim düzeyinde okullaşma oranlarını arttırmak, okul terk oranlarını düşürmek, iş gücünün mesleki beceri ve yeterliliklerini arttırmak vesilelerin eğitimin önemi konusunda bilinenmelerini sağlamaktır. Proje 03.05.2011 tarihinde başlamış olup, 4 ilde rehberlik durum analizi çalışması gerekleştirilmişe bu analize dayalı olarak geliştirilen program dhilinde 43 ilden 198 ğretmen, kızların okullaşama oranının arttırılmasına yönelik rehberlik formatör ğretmeni olarak eğitilmiştir. İlgili kurumlar tarafından hazırlanan raporlar temelinde 9 pilot ilde (Adıyaman, Ağrı, Bitlis, Diyarbakır, Erzurum, Gaziantep, Siirt, şanlıurfa ve şırnak) tespit edilen 18 kız teknik ve meslek lisesine ilgili donanım ve ekipman alımı gerçekleştirilecektir. İlgili ihale süreci tamamlanmış olup sözleşme süreci başlamıştır.

Okula devam etmeyen kız çocuklarının devamsızlık sebeplerini araştıran bir Taş ve Bora (2017) devamsızlık sebepleri olarak karma eğitim, barınma, okulun uzak olması ve servi bulunmama , kılık kıyafet uygulaması gibi sebeplerin etkili olduğunu tespit etmişlerdir. Bu olumsuzluklara karşılık orta ğretim ğrencilerinin taşımalı kapsamına alınması, ücretsiz servis ve yemek hizmeti sağlanması, ayrıca pansiyonların arttırılarak barınma imkanları sağlanması ve şartlı Nakit Desteği ile özellikle kız öğrencilerin okula dnuşlerinde artışlar sağlanmış kampanyalar işlerlik kazanmıştır.

ALO 147: Millî Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi (MEBİM) ALO 147 hattı, vatandaşların Bakanlığın görev ve sorumluluklarıyla ilgili toplumdan gelen her türlü talep, şikyet, görüş ve önerilerini hızlı ve etkin bir şekilde iletmeleri, ihbarda bulunmaları ve bilgi edinme haklarını kullanmaları amacıyla 2012 yılında kurulmuştur.

Aşamalı Devamsızlık Yönetimi (ADEY) :MEB ve UNICEF, devamsızlığın sürekli olarak izlendiği ve devamsızlık yapan öğrencilere bireyselleştirilmiş müdahalelerin uygulandığı bir sistem üzerinde çalışmalarını yoğunlaştırmaktadır. Bu sistemde, devamsızlık raporları her gün e-okuldan alınacak, 15 eğitim günlük periyodlarla değerlendirilecek ve öğrencilere devamsızlık davranışlarına uygun aşamalı eylem planlarıyla müdahale edilecektir. Öğrencilerin devamını sağlayacak en uygun müdahalenin tasarlanmasında yine ADEY kapsamında hazırlanan Risk-İhtiyaç Değerlendirme Formları (RİDEF) ve uygulanmasında her okulda oluşturulacak Devamsızlık Takip Kurulları devreye girecektir (EİR, 2009).

4.11.6. MEVZUAT ÇALIŞMASI

Bu bölümde Bakan Çubukçu'nun görev süresi içerisinde yapmış olduğu mevzuat çalışmaları hakkında bilgiler verilmiştir.

Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planında eğitimin mevcut durumu şu şekilde ifade edilmiştir:

“Eğitimin hemen her kademesinde, ayrılan kaynaklarla öncelikle artan öğrenci sayılarının doğurduğu zorunlu ihtiyaçlar karşılanabilirken, eğitimde nitelik sorunu önemini korumaktadır. VIII. Plan döneminde eğitim yatırımlarına özel sektör desteği önemli boyutlara ulaşmış, okullarda bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı yaygınlaştırılmış ve müfredat geliştirme çalışmalarına hız verilmiştir.

Eğitimde kalitenin artırılabilmesi için yenilenen müfredat programları ve öğretim yöntemlerine uyumlu olarak fiziki altyapı, donanım ve öğretmen niteliklerinin geliştirilmesi ve eğitime ayrılan kaynakların daha etkin kullanımı ihtiyacı devam etmektedir” (IX. KP).

“Meslek yüksekokulları ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları arasında program bütünlüğünün bulunmaması, mesleki ve teknik eğitim programlarının işgücü piyasasının taleplerine uygun olarak güncellenememesi sonucu mesleki ve teknik eğitim mezunlarının istihdamı artırılamamakta ve mesleki eğitime olan talebi azalmaktadır.

Eğitim sisteminin sınav odaklı bir yapıda olması, eğitimden beklenen amaçlara ulaşılamamasına, sınav hazırlıklarına önemli harcamalar yapılmasına ve böylece eğitime ayrılan kaynakların verimsiz kullanılmasına, öğrenciler

vesilelerinde mali, sosyal ve psikolojik sorunların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır” (IX. KP).

Milli Eğitim Mevzuat Bankası verilerine göre Bakan Çubukçu, görev yaptığı 01.05.2009- 06.07.2011 tarihleri arasında eğitime katkı sağlamak amacıyla 1 Kanun Hükmünde Kararname; 2 Karar; 72 Genelge; 22 Yönetmelik; 9 Yönerge; 2 Esaslar; 1 İşlemler; 3 Tebliğ olmak üzere toplam 112 mevzuat çalışması yapmıştır.

4.11.7. DÖNEMİNDEKİ ÖNEMLİ OLAYLAR

Bu bölümde Bakan Çubukçu döneminde toplum ve eğitim açısından meydana gelen önemli olaylar hakkında bilgiler verilmiştir.

4.11.7.1. MEB Stratejik Planı (2010 -2014)

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve diğer mevzuat düzenlemeleri ile kamu kurumlarının Stratejik Plan hazırlamaları zorunlu hale getirilmiştir. Bu doğrultuda MEB 2010-2014 Stratejik Planı 01.01.2010 tarihinden itibaren uygulamaya konulmuştur. Bu planda stratejik alanlar sorun odaklı yaklaşımla 10 tema (Okul Öncesi Eğitim, İlköğretim, Ortaöğretim, Özel Öğretim, Özel Eğitim ve Rehberlik, Yükseköğretim, Hayat Boyu Öğrenme ve Bilgi Toplumu, Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi, Denetim ve Danışmanlık, Uluslararası İlişkiler ve AB'ye Uyum) başlığında gruplandırılmıştır.

İlköğretim okullarında göreve yeni başlayan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların çözümünde kullanabilecekleri farklı yöntem, teknik ve uygulamalara ilişkin bir referans kaynağa ihtiyaç duyulmuştur. Bu ihtiyaç doğrultusunda eğitim müfettişleri, okul yöneticileri, öğretmenler ve aday öğretmenlerden oluşan bir grup, aday öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerileri, içerik oluşturma, etkinlik tasarlama ve materyal geliştirme konularında bir rehber kitap *Aday Öğretmene Yönelik Hazırlanan Rehber Kitap (Hoş geldin Öğretmenim)* hazırlamışlardır. Hazırlanan kitabın dağıtımı 2010-2011 eğitim öğretim yılı öğretmen atamaları dikkate alınarak yapılmıştır.(Genelge, 2010/33)

4.11.7.2. 18. Millî Eğitim Şûrası

Millî Eğitim Şûrası 4 yıl aradan sonra, 1-5 Kasım 2010 tarihleri arasında 18. kez yeniden toplandı. ‘Eğitimde 2023 Vizyonu’ adı altında gerçekleştirilen Şurada ‘‘öğretmenin yetiştirilmesi, istihdamı ve mesleki gelişimi’’; ‘‘eğitim ortamları, kurum kültürü ve okul liderliği’’; ‘‘ilköğretim ve ortaöğretimin güçlendirilmesi ve ortaöğretime erişimin sağlanması’’; ‘‘spor, sanat, beceri ve değerler eğitimi’’; ve ‘‘psikolojik danışma, rehberlik ve yönlendirme’’ konuları ele alınmıştır. Ankara, İstanbul ve İzmir İl Milli Eğitim Müdürleri doğal üyelikten çıkarılmıştır.(ttkb.meb.gov.tr/18)

Görevden ayrıldıktan sonra gerek sonraki bakanlar gerekse kendinden önceki bakanlar tarafından kendisi hakkında yapılan eleştirilere karşı tavrını belirtmiştir:

‘‘Sürekli sistem değişikliğine gidildiği için bu tartışmaların yapılması da doğal. Şahsen hiçbir şekilde bunları kişisel polemikler gibi de görmüyorum. On yıllık AK PARTİ iktidarında milli eğitim bakanlığı yapmış isimlerin bu konularda konuşmasının da ülkeye katkısı olacağı gibi mutlak bir sorumluluk olduğuna inanıyorum. Biz aynı hükümetin bakanlarıyız. Ne gerek var böyle mukayeselere. Mukayese gerekiyorsa eski dönemlerle yapılabilir. AK PARTİ Hükümeti'nin bütün bakanlarında eğitim politikalarının ana damarı bellidir ve aynıdır. Diğerleri nüanstır. Mesela ben eş durumu sorununa insani gerekçelerle yaklaşırım. Başka bakan başka davranabilir. Susuyorum ama benim patlamam da kötü olur. On yıllık kardeşlik hukukumuz var aramızda. Ayrıca ben ardımda bıraktığım makamlara asla bakmam. Bulduğum durumdan gayet memnunum’’ (t24.com, 04.09.2012).

4.11.7.3. 2011 Milletvekili Seçimleri

21 Ekim 2007 tarihinde yapılan referandum sonucu yürürlüğe giren anayasa değişikliğiyle genel seçim süresi 5 yıldan 4 yıla indirilmiştir. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 3 Ekim 2010 günü yaptığı açıklamada genel seçimlerin normal tarihinden bir ay önce- Haziran ayı başında- yapılacağını duyurduktan sonra TBMM, 3 Mart 2011'deki oturumunda milletvekili genel seçimlerinin 12 Haziran 2011 Pazar gününde yapılmasına dair önerge TBMM Genel Kurulu'nda oybirliğiyle kabul edilmiştir.

4.12. 61. HÜKÜMET (3. Tayyip Hükümeti)

Hükümet: 61 Parti: AK PARTİ
Başbakan: R. Tayyip Erdoğan Görev Süresi: 06.07.2011 – 29.08.2014
Cumhurbaşkanı: Abdullah Gül Görev Süresi: 28.08.2007- 28.08.2014

2007 yılında yapılan Genel seçimlerden 4 yıl sonra 12 Haziran 2011 Pazar günü yapılan Milletvekili seçimlerinde AK PARTİ %49,8 oyla 327 milletvekili; CHP %25,9 oyla 135 milletvekili; MHP %13 oyla 53 milletvekili ve Bağımsızlar %6,6 oyla 35 milletvekili çıkartmıştır. Çıkan sonuçlara göre AK PARTİ Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'den hükümet kurma onayını almış ve bu şekilde 61. Hükümet kurulmuştur.

4.13. Prof. Dr. Ömer DİNÇER (1956-...)

Görev Süresi: 06.07.2011- 24.01.2013
Hükümet: 61 Parti: AK PARTİ
Başbakan: Recep Tayyip Erdoğan Görev Süresi: 06.07.2011-29.08.2014
Cumhurbaşkanı: Abdullah GÜL Görev Süresi: 28.08.2007-28.08.2014

Hayatı: 1956 yılında Karaman'da doğmuştur. Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Yönetimi ve Politikası Bölümünü bitirerek Yüksek lisans ve doktorasını İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesinde yapmıştır. Marmara Üniversitesi İİBF Yönetim ve Organizasyon Anabilim Dalında 1988'de Doçent, 1994'te Profesör olmuştur. ABD Drece Üniversitesinde misafir araştırmacılığı, MÜ Orta Doğu Ülkeleri Enstitüsünde Müdür Yardımcılığı, Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Programlarında Başkanlık, BM Habitat II Konferansında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Koordinatörlüğü, Beykent Ün. Rektör Yardımcılığı, İİBF Dekanlığı ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü gibi görevler yapmıştır. Başbakanlık Baş müşavirliği ve Müsteşarlığı görevini yürüttü. 23. Dönemde AK PARTİ İstanbul Milletvekili seçildi. 60. Hükümette Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 61. Hükümette Millî Eğitim Bakanlığı görevi yapmıştır. İngilizce bilen Dinçer, evlidir ve 3 çocuk babasıdır.

“İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nde üst düzey görevlerde bulunan Dinçer, AK PARTİ’yi iktidara taşıyan 2002 seçimlerinin ardından önce Başbakanlık Baş Danışmanı ardından da Başbakanlık Müsteşarlığı görevlerini yürüttü. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na getirilen AK PART İstanbul Milletvekili Prof. Ömer Dinçer, Başbakan’a ‘en yakın’ isimler arasında yer alıyordu” (radikal.com, 02.05.2009).

4.13.1.GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

Bu bölümde Bakan Dinçer döneminde tüm eğitim öğretimi kapsayan çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

18- 20 Kasım 2011 tarihleri arasında, Antalya’da, Ulusal Öğretmen Stratejisi Çalıştayı” düzenlenmiştir. Çalıştay’da hizmet öncesi öğretmen yetiştirme, öğretmen atama kaynakları, seçme süreci ve yerleştirme, uyum ve adaylık süreci, sürekli mesleki gelişim, öğretmenlik mesleği kariyer basamakları başlıkları altında çalışmalar yapılmış ve çeşitli tavsiye kararları alınmıştır.

14.09.2011 tarihli ve 28054 sayılı RG’de yayınlanan 652 Sayılı KHK ile MEB Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK yayınlanmıştır. Bu kararnameye göre teşkilat yapısındaki genel müdür yardımcılığı kaldırılmış ve şube müdürlüğü 50 kişi ile sınırlandırmıştır.

Kanun Hükmünde Kararnamelerle MEB Teşkilat yapılanmasının değişikliğe uğraması konusunda önceki Milli Eğitim Bakanı Necdet Tekin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“1-Kanun Hükmündeki Kararname ile getirilenler devrim niteliğindedir. Böylesi büyük ve temel değişiklikler Kanun Hükmünde Kararname ile değil, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde, hatta eğitimin paydaşları ile tartışılarak gerçekleştirilmeliydi. Bu kanunla, Millî Eğitim Bakanlığı’nın temelini oluşturan 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun felsefesi ve özü değiştirilmiştir.

2- Talim Terbiye Kurulu’nun üye sayısının azaltılması doğru olmakla birlikte, siyasi kimliği olan Bakana doğrudan bağlanması yanlıştır. TTK, tamamen özerk

yapıya kavuşturulması gerekirken, siyasi etkilere daha açık hale getirilmiştir.

3- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü kurulması, Genel Müdürlük ve Müsteşar yardımcılıklarının sayılarının azaltılması olumlu ve olması gereken tasarruflardır.

4- Kanun Geçici 3. Maddesi ise asıl devrim niteliğinde bir maddedir. Bu madde ile bir günde ve gerekçe gösterilmeksizin Müsteşar, TTK başkan ve üyeleri, genel müdürler, il müdürleri ve bilumum üst yönetici kadrosunda bulunanların görevleri hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona eriyor. Başka birimlere atanmış sayılıyorlar. Bu durum, hiçbir siyasi iktidarın eline hiçbir dönem geçmemiş, verilmemiş bir yetkidir. Mutlaka tartışılmalıydı.

5- Bu kararname ile Milli Eğitim Bakanı'na ve bakanlığa yüklenen Cumhuriyetin kuruluş ilkeleri, Atatürk ilke ve inkılaplarına ilişkin yaptırımlar ortadan kaldırılmış ve sadece insan hakları vurgusuna indirgenmiştir. Bu madde de önceden tartışılmamıştır. Mevcut hali ile maddenin ruhu çok önemli değişiklikler içermektedir. Korkarım, gelecekte en çok bu madde tartışılacaktır” (milliyet.com.tr/ 16.09.2011).

18. Millî Eğitim Şûrası ile gündeme taşınan Türkiye eğitim sisteminin 4+4+4 şeklinde kademelendirilmesi ve zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasını öngören yasa teklifi, 20 Şubat 2012 tarihinde AK PARTİli Grup Başkanvekilleri ve bazı milletvekilleri tarafından TBMM Başkanlığına sunulmuştur. Yasa teklifi, 29 Mart 2012'de TBMM Genel Kurulunda kabul edilmiş ve 11 Nisan 2012'de RG'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kabul edilen yasayla, eğitim sistemi 4+4+4 şeklinde kademelendirilmiş ve zorunlu eğitim 12 yıla çıkarılmıştır. Ayrıca, bazı MHP ve Demokrat Partili milletvekillerinin de desteğiyle, seçmeli Kur'an-ı Kerim ve Peygamberimizin Hayatı dersleri kabul edilmiş, İmam Hatip ortaokulları açılmış ve diğer seçmeli derslere izin verilmiştir. CHP “iptal edilmesi ve yürürlüğünün durdurulması” talebiyle 19.04.2012'de Anayasa Mahkemesi'ne götürmüş, başvurmuş ancak Anayasa Mahkemesi 24.05.2011 tarihinde talebi reddetmiştir

Hz. Muhammed'in Hayatı, Kur'an-ı Kerim gibi derslerin seçmeli olarak belirlenmesinden sonra MEB'in 26.11.2012 tarihli ve 183435 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulu'nca MEB'e Bağlı Okul Öğrencilerinin Kılık ve Kıyafetlerine Dair Yönetmelik doğrultusunda önlüklerin veya okul uniformalarının kaldırılması ve çocukların okullara serbest kıyafetlerle gidebilmesi sağlanmıştır. “Kız öğrenciler, imam-hatip ortaokul ve liseleri ile çok programlı liselerin imam-hatip programlarında

tüm derslerde, ortaokul ve liselerde ise seçmeli Kur'an-ı Kerim derslerinde başlarını örtebilir” maddesine bağlı olarak kız öğrenciler diğer derslerde de başörtüsüyle derslere girmeye başlamıştır.

Bakan Dinçer mevcut ders saatleri ile ilgili Nimet Çubukçu'nun aksi bir söylemde bulunmuştur:

“Batılı ülkelerden yaklaşık 2 saat az ders veriyoruz. Onun da sebebi çok açık. Yüzde 50'den fazla oranda ikili eğitim yapıyoruz. Daha fazla ders vermek için elimizde imkânımız yok. Yeni okullar lazım. 170 bin dersliğe ihtiyacımız var. Tekli eğitime geçmemiz lazım. Ancak bunu yaptığımızda o zaman çocukların ders saatlerini artırma imkânına sahip olacağım". Biz yılda 720 saat eğitim veriyoruz. Hiçbir ülke böyle düzenli şekilde, daha ilkokuldan başlayıp sürekli 720 saat ders vermiyor. Daha az saatle başlayıp sürekli artırıyorlar. 540 saatle başlayıp bin 134 saatle bitiren ülkeler var. Biz 720 saatle başlıyoruz, ortaokul son sınıftaki çocuğa da 720 saatle bitiriyoruz. 8 yılda aşağı yukarı 1 yıl eksik eğitim veriyoruz çocuklarımıza. Dünya Bankası raporu 'öğrenci başına aynı masrafı yapan Türkiye ile Macaristan'da 15 yaşındaki çocuklar kıyaslandığında Türkiye'deki çocuklar matematik dersinde Macaristan'daki çocuklardan 1 yıl daha geride' diyor. Bunun yanında biz dünyanın hiçbir ülkesinde kendi lisanını öğretmek için Türkiye'deki kadar ders verilmiyor. Biz dünya ortalamasından 200 saat fazla Türkçe dersi veriyoruz. Dünyanın hiç öğretmediği başka derslerimiz de var. Milli Güvenlik dersi gibi...” (meb.gov.tr/haberler).

Bakan Dinçer bir durum tespiti yapmış daha sonra MEB tarafından 5. ve 6. sınıflarda haftalık ders saati sayısı 30'dan 36'ya, 7. ve 8. sınıflarda ise 30'dan 37'ye çıkarılmıştır.

Dinçer, 07.01.2013 tarihinde katıldığı Kanal 24 TV kanalında yaptığı çalışmalarını hakkında bilgi vermiştir:

“Bir, üç tane hareketim oldu, birçok hareketimiz oldu da üç hareketten. Bir 4+4+4 sistemi, bu kendi içinde biliyorsunuz bir eğitim 12 yıla çıkarttı zorunlu eğitimi. İki, kademeli hale getirdi. Üç, seçimlerlik ders uygulamasını başlattı programlı, sistematik bir şekilde bu birincisi. İkincisi, Millî Eğitim Bakanlığı okullar hayat olsun diye bir proje başlattı. Üçüncüsü, kılık kıyafet yönetmeliğini değiştirdi ve kılık kıyafeti serbestleştirdi.”

4.13.1.1. Temel Eğitim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

11 Nisan 2012 tarih ve 28261 sayılı RG’de yayımlanan 6287 sayılı kanunla 4+4+4 şeklinde kademelendirilen ilk 4 yıl ilkokul, ikinci 4 yıl ortaokul ve son 4 yıl ise Ortaöğretim olarak kademelendirilmiştir. İlk 4 ve ikinci 4 yıl Temel Eğitim Genel Müdürlüğü’ne bağlandığı için Temel Eğitim olarak birleştirilmiştir.

11 Nisan 2012 tarih ve 28261 sayılı RG ‘de yayımlanan 6287 sayılı kanunla birlikte, eğitim sistemi 4+4+4 şeklinde yeniden kademelendirilmiş, zorunlu eğitim 8 yıldan 12 yıla çıkarılmış, okula başlama yaşı erkene alınmış ve seçmeli derslerin alternatifleri artırılarak ortaokuldan itibaren alınabilmesine olanak sağlanmıştır. 09.05.2012 tarihinde 12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Uygulamalar genelgesi ile zorunlu okula başlama yaşını 30 Eylül itibariyle 66 ayını tamamlayan çocuklar olarak belirlenmiştir. Zorunlu ortaöğretim 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

Öğrencilere 4+4+4 zorunlu eğitim nedeniyle ilköğretimden sonra verilen İlköğretim diplomaları artık verilmemiş öğrenci sınav sonucuna göre veya tercihlerine göre bir Ortaöğretim kurumuna kaydı e- okul sistemi üzerinden yapılmıştır.

Okula başlama yaşının düşürülmesindeki sıkıntının aşılması amacıyla Sağlık Bakanlığı 13 Ağustos 2012 tarihinde aldığı kararla, ilkokul için bedeni veya zihni gelişiminin yeterli olmadığı düşünülen 66 ay ve üzeri çocuklara verilecek tıbbi tanı raporu, çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanları tarafından düzenlenmesi uygun görülmüş, velilere bu yönde bir esneklik tanınmıştır. Bu uygulamadan sonra Kasım 2012’de, 66-72 aylık çocukların yaklaşık %10’u rapor almıştır.

MEB ortaöğretime geçişte SBS’nin 2012-2013 yılında son kez uygulanacağını ve önümüzdeki yıldan itibaren de kaldırılacağını açıklamıştır.

4.13.1.2. Ortaöğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

11 Nisan 2012 tarih ve 28261 sayılı RG’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6287 sayılı kanunla üniversiteye girişte Ortaöğretim Başarı Puanının etkisi azaltılmıştır:

“Yükseköğretim kurumlarına esasları Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen merkezî sınavlarla girilir. Yerleştirme puanlarının hesaplanmasında

adayların ortaöğretim başarıları dikkate alınır. Ortaöğretim bitirme başarı notları en küçüğü ikiyüzlü, en büyüğü beş yüz olmak üzere ortaöğretim başarı puanına dönüştürülür. Ortaöğretim başarı puanının yüzde onikisi yerleştirme puanı hesaplanırken merkezî sınavdan alınan puana eklenir “(RG, 28261).

4.13.1.3. Yükseköğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

29.08.2012 tarihli RG’de yayımlanan 2012/3584 sayılı Bakanlar Kurulu kararnamesi ile 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren öğrenimine devam eden veya yeni kayıt yaptıracak birinci öğretim ile açık öğretim öğrencileri öğrenci katkı payından muaf tutulmuştur. Ancak ikinci öğretim veya üniversitelerin uzaktan öğretim programlarına devam eden; yeni kayıt yaptıracak öğrenciler ile kendi imkânları ile Türkiye’de yükseköğrenim görmeye gelen yabancı öğrenciler “öğrenim ücreti” denilen öğrenci katkı payını ödemeye devam edecektir.

“YÖK Genel Kurulu, 9 Şubat 2012 tarihinde Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer başkanlığında toplanmıştır. Toplantı 2011 yılından farklı olarak, 2012 yılında yapılan bu toplantının eğitim fakülteleri kontenjanları üzerinde etkisi olmuştur. YÖK bu toplantıdan yaklaşık 2 ay sonra 5 Nisan 2012 tarihli Genel Kurul toplantısında, uzaktan eğitim fakültelerinin öğretmenlik bölümleri ile öğretmen ihtiyacı olan okul öncesi öğretmenliği, rehberlik ve psikolojik danışmanlık, özel eğitim bölümü öğretmenlikleri, ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenliği ikinci öğretim programları hariç eğitim fakültelerinin diğer ikinci öğretim programlarını 2012-2013 yılından itibaren kapatma kararı almıştır. Ayrıca, aynı toplantıda yeni pedagojik biçimlenme sertifika programları açılmamasına ve daha önce açılmasına izin verilen programların da mevcut öğrencilerin işlemleri bittikten sonra kapatılmasına karar verilmiştir” (SETA-2012).

4.13.1.4. Özel Eğitim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Dinçer, 07.01.2013 tarihinde katıldığı Kanal 24 TV kanalında MEB - TÜBİTAK ve üniversiteler ile birlikte çalışılacağını belirtmiştir.

“Bizim üstün zekâlı çocuklar için ve üstün yetenekli çocuklar için açtığımız BİLSEM’ler var bilim ve sanat merkezlerimiz. BİLSEM’leri rehabilite ediyoruz. Ve çocukların eğitimiyle alakalı TÜBİTAK’la ve üniversitelerle ortaklaşa yürütülecek bir alt yapı hazırlık çalışması yapıldı. Ve böylece çocuklarımızı

oralarda daha farklı ve biraz da proje bazlı çalışabilecekleri bir eğitim programına doğru alacağız”

17.12.2010 tarihli 2641 sayılı TD’de MEB Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği çıkartılmıştır.

4.13.1.5. Özel Öğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Özel dersanelerin özel okula dönüştürülmesi, ilk olarak IX. KP’de, sonrasında ise MEB Stratejik Planında birer hedef olarak ortaya konmuştur. Bakan Dinçer, 14.11.2012 tarihinde basına verdiği demeçte, dersanelerin kaldırılmasıyla ilgili çalışmaların yılbaşında tamamlanacağını belirtmiştir.

03.08.2011 tarihinde 2648 sayılı TD’de MEB Özel Akşam Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik yayınlanmıştır.

4.13.2. OKUL TÜRLERİ VE SAYILARI

Bu başlık altında Bakan Dinçer dönemindeki okul ve öğrenci sayıları, okullaşma oranları, yurt ve pansiyon sayıları hakkında farklı kaynaklardan elde edilen veriler sunulmuştur.

4.13.2.1. Okul ve Öğrenci Sayıları

Tablo 58. Okul Öncesi Öğrenci Sayıları (2011-2013)

Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
2010-2011	27.606	57.707	1.115.818	48.330
2011-2012	28.625	61.937	1.169.556	55.883
2012-2013	27.197	61.920	1.077.933	62.933
2013-2014	26.698	63.273	1.059.495	63.327

Kaynak: Milli Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir .

Bakan Dinçer döneminde okul öncesi sayısında düşüşlerin olmasının nedeni 1. Sınıf okul çağı yaşı 66 ay olarak belirlendiği için önceki yıllarda okul öncesinde okuması gereken öğrencinin 1. sınıfta okula başlamasıdır.

Tablo 59. İlköğretim Sayısal Bilgileri (2011-2013)

Öğretim Yılı	İlköğretim				Orta Okul				
	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Açık öğretim	Öğretmen Sayısı
Resmi 2011-2012	31.177	407.563	10.692.329	484.161	****	****	****	607.890	***
2012-2013	28.177	242.337	5.426.529	261.497	16.083	184.616	5.402.692	367.277	250.833
2013-2014	27.461	241.876	5.390.591	267.171	16.047	185.735	5.296.380	298.148	259.345
Öğretim Yılları	İlkokul/ İlköğretim				Orta Okul				
	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	
Özel 2011-2012	931	15.188	286.972	31.691	***	***	***	***	
2012-2013	992	8.690	167.381	20.546	904	8.463	164.294	18.926	
2013-2014	1.071	9.925	184.325	21.273	972	9.538	182.019	21.459	

Kaynak: Milli Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir .

Tablo 60. Resmi Ortaöğretim Sayısal Bilgiler (2011-2013)

Öğretim Yılı	Resmi Genel Lise					Resmi Meslek Lisesi				
	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Açık öğretim	Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Açık öğretim	Öğretmen Sayısı
Resmi 2011-2012	3.331	69.532	2.532.250	680.139	103.330	5.456	70.841	2.085.872	260.129	112.409
2012-2013	3.307	77.216	2.587.161	769.740	99.196	6.078	83.748	2.251.797	244.669	133.321
2013-2014	2.737	75.417	2.765.681	1.012.349	95.785	6.785	89.803	2.457.834	294.645	153.816
Öğretim Yılı	Genel Lise				Meslek Lisesi					
	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Açık öğretim	Öğretmen Sayısı	
Özel 2011-2012	840	8.076	133.816	19.386	45	254	4.348	689		
2012-2013	907	8.317	138.811	20.197	126	903	17.854	2.181		
2013-2014	1.007	9.386	140.610	21.568	426	3.168	56.053	7.472		

Kaynak: Milli Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.

Öğrenci sayılarında düzenli bir artış devam ederken açık öğretimdeki öğrenci sayısı da aynı derecede artış göstermiştir. 2013-2014 öğretim yılında örgün öğrenci sayısı 5.223.515 iken açık öğretimdeki öğrenci sayısı genel lise ve meslek lise birlikte 1.317.994 olmuştur. Bu rakam örgün eğitimdeki öğrenci sayısının ¼ oranıdır.

“2013 yılı içerisinde çeşitli tür ve seviyelerde toplam 2.570 özel öğretim kurumu açılmıştır. 1376 kurum ise kapanmıştır. 2013 yılı içerisinde 519 muhtelif kurs, 291 okul öncesi kurum, 285 Özel Anadolu Sağlık Meslek Lisesi ve 270 özel öğrenci yurdu

en yüksek oranda açılan kurumlar arasındadır. Kapanan özel kurumlar arasında ise 391 dersane, 295 muhtelif kurs, 107 okul öncesi kurum, 105 özel öğrenci yurdu ve 100 özel eğitim iyileştirme merkezi 2013 yılında en yüksek oranı ve sayıya ulaşan kurum türleridir. Bakanlığımıza bağlı özel öğretim kurum sayısı 5.314 olup, bu kurumlardaki öğrenci sayısı 654.164'tür" (FR, 2013).

2011-2013 yılları arasında 2 tanesi devlet, 19 tanesi vakıf olmak üzere 21 yeni üniversite kurulmuştur.

Tablo 61. Yapılan Derslik Sayısı (2011-2013)

Yıllar	Ana Okulu	İlköğretim	Ortaöğretim	Yaygın Eğitim	Eğitime %100 Destekten	Toplam
2011	1.627	3.797	2.007	114	2.257	9.802
2012	8.024	2.231	4.300	72	4.079	18.706
2013	Temel Eğitim		3.849	125	3.466	17.266

Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2017) derlenmiştir.

4.13.2.2. Yurt ve Pansiyon Sayıları

Tablo 62. Pansiyonlu Okul Sayısı (2011-2013)

Okul Türü	2011	2012	2013
Temel Eğitim	495	454	425
Ortaöğretim	843	894	840
Mesleki Eğitim	492	534	620
Din Eğitimi	367	389	411
Özel Eğitim Rehberlik	77	76	76
GENEL TOPLAM	2.274	2.347	2.372

Kaynak: MEB İstatistik 2015-2016 Sayfa:214

Tablo 63. Pansiyonda Kalan Öğrenci Sayıları (2011-2013)

Okul Türü	2011	2012	2013
Temel Eğitim	118.810	114.205	91.686
Ortaöğretim	117.403	122.001	115.249
Mesleki Eğitim	59.812	63.678	70.681
Din Eğitimi	39.289	40.083	39.845
Özel Eğitim Rehberlik	3.041	2.441	2.264
GENEL TOPLAM	338.355	342.408	319.725

Kaynak: MEB İstatistik 2015-2016 Sayfa:214

Tablo 64. Burslu Öğrenci Sayıları (2011-2013)

Okul Türü	2011	2012	2013
Temel Eğitim	98.402	101.444	84.150
Ortaöğretim	121.054	133.072	143.017
Mesleki Eğitim	8.767	10.775	15.516
Din Eğitimi	5.815	8.706	11.908
Özel Eğitim Rehberlik	150	131	242
GENEL TOPLAM	234.188	254.128	254.833

Kaynak: MEB İstatistik 2015-2016 Sayfa:214

MEB Faaliyet Raporlarına (Bkz. Ek-9) göre 2010-2011 öğretim yılında 538 YİBO'da 135.949 öğrenci kalmakta 48.858 boş kontenjan bulunmaktadır. 2011-2012 öğretim yılında 492 YİBO'da 119.910 öğrenci kalmakta 39.855 boş kontenjan bulunmaktadır. 2012-2013 öğretim yılında 459 YİBO'da 118.961 öğrenci kalmakta 22.194 boş kontenjan bulunmaktadır. Rakamlar incelendiğinde YİBO sayılarında ve barınan öğrenci sayılarında düşüşler görülmektedir. Ayrıca boş kontenjan oranı yüksektir.

MEB Eğitim İstatistiklerine (Bkz.Ek-13) göre Yükseköğretim öğrencisine yönelik 2010-2011 öğretim yılında 3.788 Özel öğrenci yurduna karşılık KYK'da 270 yurttan 243.409 öğrenci; 2011 -2012 öğretim yılında 4.013 Özel öğrenci yurduna karşılık KYK'da 303 yurttan 266.674 öğrenci; 2012-2013 öğretim yılında 4.284 Özel öğrenci yurduna karşılık KYK'da 345 yurttan 304.195 öğrenci barınmıştır. KYK'da yurt ve barınan öğrenci sayısı artmakla birlikte özel öğrenci yurt sayıları da aynı oranda artış göstermiştir. Yurt sayısı KYK'nın yaklaşık 12 katı fazladır.

4.13.2.3. Okullaşma Oranları

MEB Eğitim İstatistiklerine (Bkz. Ek-14) göre 2010-2011 öğretim yılında 5 yaş grubu okul öncesi eğitimde net okullaşma oranı %43,1 olurken 2012-2013 yılında % 39,72 şeklinde düşüş meydana gelmiştir. Bunun nedeni ise 1. Sınıfa gidecek öğrenci yaş aralığının 66 ay yerine 60 ay olarak geriye çekilmesiyle Okul öncesine devam etmesi gereken öğrencinin 1.sınıfa başlamış olmasıdır. İlköğretimde 2010 -2011 öğretim yılı net okullaşma oranı %98,41 iken bu rakam 2012-2013 öğretim yılında 4+4+4 kademeli zorunlu eğitim uygulaması ile ilkokullarda %98,86, ortaokullarda %93,09 olarak tespit edilmiştir. Ortaöğretimde 2010-2011 öğretim yılında net

%66,07 iken 2012-2013'te %70,06; yükseköğretimde ise %33,06'dan %38,50 seviyesine çıkmıştır.

4.13.3. İNSAN KAYNAKLARI

Bu bölümde Bakan Dinçer döneminde öğretmenlerin özlük alanında yapılan çalışmalar, öğretmen istihdamı, öğretmenlerin maaş ve ek dersleri ile idari alanda yapılan çalışmalar hakkında bilgiler verilmiştir.

4.13.3.1. Özlük Alanında Yapılan Çalışmalar

Dinçer, atanamayan öğretmen adayları sorununa kalıcı bir çözüm bulmak ve öğretmen niteliğini artırmak amacıyla 2011 yılında Ulusal Öğretmen Stratejisi Çalıştayı düzenlemiştir. Çalıştay sonrası yayınlanan *Ulusal Öğretmen Strateji Belgesi*'nde her sınıfa en nitelikli öğretmenin ulaşmasını sağlamak şeklinde hedefler belirlenmiştir.

12.9.2012 tarihinde yayınlanan MEB Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği ile tüm okullarda okutulan ders kitaplarının inceleme ve değerlendirme yönteminde radikal bir değişiklik gerçekleştirmiştir. Bu yönetmelik öncesinde TTKB'nın bir birimi olan Öğretim Materyallerini Geliştirme İnceleme Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürlüğü daimî personeli veya görevlendirilmiş öğretmenler tarafından gerçekleştirilen inceleme ve değerlendirmenin, yönetmelik ile birlikte panel sistemi ile gerçekleştirilmesi öngörülmüştür. Öncesinde tüm kitapların belirli sayıda sabit kişi tarafından incelenmesinin yapıldığı bir sistemden, tüm Türkiye çapında 10 yıldan fazla öğretmenlik yapan ya da doktora derecesine sahip öğretmenler ile öğretim üyelerinin inceleme yaptığı bir sisteme geçilmiştir.

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına (Bkz. Ek-15) göre 2011 yılında Bakanlık Merkez Teşkilatı tarafından 1156 hizmet içi kurs açılmış ve 51.860 kişi eğitimden geçirilirken bu rakam 2012 yılında 286 kurs 13.071 kursiyer ve 2013 yılında 293 kurs 13.634 kursiyer olarak hizmet içi kurs sayılarında düşüş meydana gelmiştir. Bunun nedeni ise MEB eski teşkilat yapısına göre her genel müdürlük ayrı hizmet içi faaliyeti yapmaktaydı. Yeni teşkilat yapısına göre ise hizmet içi sadece İnsan Kaynakları ve Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü tarafından yapılmış olmasıdır. Mahalli kurslarda ise yıllara göre aşırı dalgalanma meydana gelmemiştir.

4.13.3.2. İstihdam Alanında Yapılan Çalışmalar

Sözleşmeli öğretmenlerden 62.085'i, diğer personelden 267'si 632 sayılı KHK gereği kendi kurumunda kadrolu öğretmen/personel olarak atanmıştır.

MEB Faaliyet Raporlarına (Bkz. Ek-16) göre 2011 yılında 39.945; 2012 yılında 56.106 ve 2013 yılında 41.579 olmak üzere toplam 137.630 öğretmen ataması yapılmıştır. Yine bu dönemlerde 2011 yılında 229.767; 2012 yılında 299.709 ve 2013 yılında 252.741 öğretmen adayı KPSS'ye atanabilmek amacıyla girmiştir.

Tablo 65. MEB'den Ayrılanların Sayısal Bilgileri (2011-2013)

Yıllar	Emekli	İstifa	Göreve Son	Muvafakat	Vefat	Müstafi	Toplam
2011	5.166	475	80	787	499	121	7.128
2012	6.239	541	93	1.398	443	86	8.800
2013	5.381	458	90	1.388	480	80	7.877

Kaynak: MEB Faaliyet Raporlarından (2008-2016) derlenmiştir.

Tablo 66. Öğretmen Sayıları (2011-2013)

Öğretim Yılı	Okul Öncesi	İlköğretim / İlkokul		Genel Lise		Meslek Lisesi	
	Toplam	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi
2010-2011	48.330	29.424	473.904	16.905	101.473	324	104.003
2011-2012	55.883	31.691	484.161	19.386	103.330	689	112.409
2012-2013	62.933	20.546	261.497	20.197	99.196	2.181	133.321

Kaynak: MEB Bütçe Sunuşlarından (2006-2017) derlenmiştir.

Tablo 67. Öğretmenlerin Yer Değişiklik Sayısal Verileri (2011-2013)

Öğretmen Yer Değiştirme İşlemleri Türü	2011	2012	2013
İsteğe Bağlı	17.121	14.388	15.315
Özür Durumu (Sağlık)	697	690	1.404
Özür Durumu (Eş)	21.457	29.784	29.400
Özür Durumu (Öğrenim)	2.906		2.206
Hizmetin Gereği(Soruşturma)	32	33	51
Genel ve Özel Hayatı Etkileyen Nedenler (Doğal Afet)	10	89	1
Genel ve Özel Hayatı Etkileyen Nedenler (Özel Hayatı Etkileyen Neden)	456	310	585
Genel ve Özel Hayatı Etkileyen Nedenler (Eş Ölümü)	7	4	7
Genel ve Özel Hayatı Etkileyen Nedenler (Eşi Şehit Olanlar)	2	5	3
Yargı Kararı	39	143	349
Alan Değişikliği			41

Zorunlu Çalışma Yükümlülüğü			3555
652 Sayılı KHK'nin 37.Maddesinin 9.Fıkrası	77		
6287 Sayılı Kanun Gereği Yer Değiştirme	2	18	
TOPLAM	42.806	45.464	52.917

Kaynak: MEB Faaliyet Raporlarından (2008-2016) derlenmiştir.

2011 Yılında 6111 sayılı Torba Kanunu ile il özel idarelerin ve belediyelerin sürekli işçi kadrolarında çalışan gereksinim fazlası işçilerinin, sürekli işçi kadroları ile sürekli işçi norm kadroları dikkate alınarak ihtiyaç duyulan MEB ve Emniyet Genel Müdürlüğü taşra teşkilatlarına atanmaları sağlanmıştır.

4.13.3.3. Mali Alanda Yapılan Çalışmalar

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına (Bkz. Ek-19) göre 9/1 derecedeki bir öğretmenin 2011 yılında 1592,89 TL maaş, 570 TL Kırtasiye ödeneği ve bir saat için brüt 8,67 TL ek ders ücreti almaktaydı. Bu miktarlar 2012 yılında maaş 1769,19 TL; Kırtasiye ödeneği 700 TL ve ek ders 9,63 TL; 2013 yılında 1894,53 TL maaş; 740 TL Kırtasiye ödeneği ve 10,33 TL ek ders ücreti şeklinde değişmiştir.

4.13.3.4. İdari Alanda Yapılan Çalışmalar

Tablo 68. Verilen Ceza Türleri (2011-2013)

Ceza Türü	2011	2012	2013
Kınama	726	480	586
Aylıktan kesme	539	255	331
İhtar	387	148	223
Uyarma	176	363	247
Maaş kesilmesi	21	42	53
Kademe ilerlemesinin durdurulması	56	41	46
Tevbih	29	12	3
Ders ücretinin kesilmesi	18	8	8
Kıdem indirilmesi		1	3
Meslekten çıkarılmak	1	2	2
Devlet memurluğundan çıkarılmak	12	5	5
Ücret kesimi	1	8	
Kusurlu sayılma cezası	7	8	10
Vazifesine son verilmek		2	1
TOPLAM	1.973	1.375	1.518

Kaynak: MEB Faaliyet Raporlarından (2006-2016) derlenmiştir.

4.13.4. BÜTÇE

Bu bölümde Bakan Dinçer döneminde MEB Bütçesi, burslu öğrenci sayıları, taşımali öğretim verileri ve ücretsiz kitap dağıtım projesi hakkında bilgiler verilmiştir.

4.13.4.1. Bakanlık Ödeneği – Yatırım Ödeneği

MEB Bütçe Raporları, Eğitim İstatistiklerine göre MEB Bütçesi Merkezi Bütçeden aldığı pay oranı 2011’de %10,91; 2012’de %11,16 ve 2013’te %11,76 oranına çıkmıştır. Bu rakamlara göre MEB Bütçesi 2011 için 34.112.163.000 TL; 2012 için 39.169.379.190 TL, 2013 için 47.496.378.650 TL olarak belirlenmiştir. Ayrıca Fatih Projesi gibi büyük kapsamlı bir proje dolayısıyla MEB Yatırım Ödeneği de aynı oranda artış göstermiştir. Buna göre MEB Yatırım Ödenekleri 2011 yılında 1.995.625.000 TL; 2012 yılında 2.600.000.000 TL ve 2013 yılında 3.955.000.000 TL olarak belirlenmiştir (Bkz. Ek-21).

4.13.4.2. Burs – Şartlı Nakit Yardımı

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına (Bkz. Ek-22) göre 2011 yılında 234.188 öğrenci Ocak - Haziran döneminde 3 aylık 315,96 TL Temmuz -Aralık döneminde 328,74 TL; 2012 yılında 254.128 öğrenci Ocak - Haziran döneminde 3 aylık 347,46 TL Temmuz -Aralık döneminde 375,84 TL; 2013 yılında 254.833 öğrenci Ocak - Haziran döneminde 3 aylık 398,73 TL Temmuz -Aralık döneminde 414,66 TL burs almıştır.

MEB Eğitim İstatistiklerine (Bkz. Ek-29) göre 2011 yılında 1.657 kurumdan 240.679; 2012 yılında 1.748 kurumdan 255.848, 2013 yılında 1.738 kurumdan 262.906 öğrenci faydalanarak Özel Eğitim Desteği almıştır.

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına (Bkz. Ek-23) göre 2011 yılında 1.446.437 öğrenci; 2012 yılında 2.017.810 öğrenci; 2013 yılında 2.415.917 öğrenci Şartlı Nakit Yardımından faydalanmıştır.

4.13.4.3. Ücretsiz Kitap Dağıtım

Tablo 69. Ücretsiz Kitap Dağıtım Verileri (2011-2013)

Yıllar	İlköğretim		Ortaöğretim	
	Ücretsiz Kitap	Ödenek (TL)	Ücretsiz Kitap	Ödenek (TL)
2010-2011	133.472.874	210.161.603	63.121.837	115.085.002
2011-2012	129.364.298	226.656.047	85.993.271	149.477.788
2012-2013	143.128.458	213.288.588	62.630.049	111.762.868

Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporu 2010.

4.13.4.4. Taşımali Eğitim

Tablo 70. İlköğretim Taşımali Eğitim Verileri (2011-2013)

Öğretim Yılı	Hizmet Türü	Öğrenci Sayısı	Taşıma ve Yemek Gideri	Yıllık Maliyet (TL)	Günlük Maliyet (TL)
2010-2011	Taşıma	687.508	498.078.052,36	724,47	4,04
	Yemek	626.575	236.035.128,21	376,71	2,11
2011-2012	Taşıma	741.759	603.081.464,62	893,57	5,16
	Yemek	623.282	245.185.720,00	381,19	2,25
2012-2013	Taşıma	810.909	621.406.673,98	766,31	4,26
	Yemek	636.288	265.415.540,00	378,92	2,11

Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2017) derlenmiştir.

Tablo 71. Ortaöğretim Taşımali Eğitim Verileri (2011-2013)

Öğretim Yılı	Hizmet Türü	Öğrenci Sayısı	Taşıma ve Yemek Gideri	Yıllık Maliyet	Günlük Maliyet
2010-2011	Taşıma	72.432	88.068.226,00	1.215,65	6,74
	Yemek	50.840			
2011-2012	Taşıma	154.203	190.717.524,00	1.236,79	6,87
	Yemek	111.714			
2012-2013	Taşıma	364.401	415.182.742,00	1.139,36	6,33
	Yemek	299.237			

Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2017) derlenmiştir. Maliyet giderleri TL olarak hesaplanmıştır.

4.13.5. PROJE VE KAMPANYALAR

Bu bölümde Bakan Dinçer döneminde başlatılan veya devam ettirilen proje ve kampanyalar hakkında bilgiler verilmiştir.

Okullar Hayat Olsun Projesi: MEB, Orman ve Su İşleri Bakanlığı ve Türkiye Belediyeler Birliği iş birliğinde hazırlanan “Okullar Hayat Olsun Projesi” Uygulama Protokolü 13.12.2011 tarihinde imzalanmıştır. Proje il ve ilçeler düzeyinde protokol taraflarının yerel temsilcileri arasında imzalanarak uygulanmaktadır. Projenin temel amacı; okulların velilerin, mahallelinin ve çevrenin hizmetine açılması, öğrenciler ve yetişkinler için birer “hayat boyu öğrenme merkezi”, eğlenme ve dinlenme aktivitelerine imkân veren “yaşayan güvenli alanlar” haline dönüştürülmesidir.

Fatih Projesi: 2011-2012 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde bazı pilot illerde uygulamaya başlanacak FATİH Projesi’nin tanıtımı, 24.01.2012 tarihinde Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Binali Yıldırım’ın katıldığı basın toplantısıyla gerçekleştirildi. Bakan Dinçer, 27 Ağustos tarihinde yaptığı bir açıklamada bu öğretim yılında tablet bilgisayarların dağıtımına 2012 yılında başlanacağını belirtmiştir. Tablet bilgisayarların her yıl 5. ve 9. sınıf öğrencilerine verilerek dört yıl sonra her öğrencinin bir tablet bilgisayarının olacağını ve okul sonrasında da tablet bilgisayarların öğrencilerde kalacağını söylemiştir.

Okul Sütü Programı: MEB, Gıda ve Tarım Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı tarafından ortaklaşa hazırlanan ve 2011 yılında uygulamaya konulan program Bakanlar Kurulu kararı gereğince, resmi-özel anaokulu, uygulama sınıfı, ana sınıfı ve ilkokul öğrencilerini kapsamaktadır. Pazartesi, Çarşamba ve Cuma olmak üzere haftada 3 gün güvenilir ve sağlıklı ambalajlarda 200 ml. Yağlı, sade, Ultra High Temperature (Ultra Yüksek Isı-UHT) süt dağıtılacağı duyurulmuştur.

4.13.6. MEVZUAT ÇALIŞMASI

Bu bölümde Bakan Dinçer’in görev süresi içerisinde yapmış olduğu mevzuat çalışmaları hakkında bilgiler verilmiştir.

Bakanlığın parçalı ve hantal yapısı özellikle ortaöğretimin örgütlenmesinde daha açık bir şekilde görülmekteydi. Ortaöğretim sisteminin yönetiminden altı farklı genel müdürlük sorumluydu. Bunların beşi, mesleki ve teknik eğitim ile (Kız Teknik, Erkek Teknik, Ticaret ve Turizm, Din Öğretimi ve Çıraklık ve Yaygın Öğretim) ilgiliydi. Bakan Dinçer döneminde hazırlanan 14.09.2011 tarihli ve 652 sayılı MEB Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK ile Bakanlık Merkez Teşkilatı yeniden yapılandırılmış ve sadeleştirilmiştir. Yeni yapılanma sürecinde birçok genel müdürlük kapatılmış, genel müdür yardımcılığı pozisyonları kaldırılmış ve daire başkanlıkları grup başkanlıklarına çevrilmiştir. Yapılan düzenleme ile birlikte yaklaşık 40 civarındaki genel müdürlük ve grup başkanlığı sayısı 19'a indirilmiştir. Kararnamenin yayımlanmasından itibaren “hiçbir işleme gerek kalmaksızın” tüm merkez teşkilatı üst düzey yöneticileri ve il milli eğitim müdürlerinin görevleri sona ermiştir.

Milli Eğitim Mevzuat Bankası (meb.mevzuat.gov.tr) bilgilerine göre Ömer Dinçer'in görev yaptığı dönem içerisinde 13.07.2011- 17.01.2013 tarihleri arasında 7 Esas; 104 Genelge; 2 İşlem; 1 Karar; 1 Kararname; 2 Tebliğ; 14Yönerge, 25 Yönetmelik olmak üzere 156 mevzuat çalışması yapılmıştır.

4.13.7. DÖNEMİNDEKİ ÖNEMLİ OLAYLAR

Bu bölümde Bakan Dinçer döneminde toplum ve eğitim açısından meydana gelen önemli olaylar hakkında bilgiler verilmiştir.

4.13.7.1. 2011 Van Depremi

“23 Ekim 2011 tarihinde Van Erciş'te saat 13.41'de meydana gelen ve 25 saniye süren 7,2 şiddetinde meydana gelen depremde vatandaşlarımızdan Van Merkezde 95, Erciş'te 169 ölü ve diğer yerleşim birimlerinde 350 olmak üzere toplam 601 ölü sayısı varken, Van Merkezde 350 Erciş'te 750 ve diğer yerleşim birimlerinde 3052 yaralı olmak üzere toplam 4152 vatandaşımız yaralı olarak kurtulmuştur. 9 Kasım 2011'de yaşanan Van-Edremit merkezli 5,6 şiddetindeki deprem, çok sayıda can kaybının yanı sıra şehrin hemen hemen tamamında yıkıcı hasara neden oldu. Toplam can kaybı 644, yaralı sayısı 1966 ve enkazdan sağ kurtulan kişi 252 olmuştur” (afad.gov.tr).

Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer, Depremde Van Merkez'de 6, Erciş ilçesinde de 24 öğretmenimizin hayatını kaybettiğini, 9 öğretmenimizin de yaralı olarak kurtarıldığını bildirmiştir. Bakan Dinçer bir TV programında “vefat eden öğretmen sayısı 64 kişiye ulaştığını ve hala haber alınmayan öğretmenler bulunduğunu ifade etmiştir” (memurlar.net, 31.10.2011). Bunlardan 45 tanesi yeni atanan diğerlerinin ise birkaç aylık öğretmen olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin adaylık için gittiği seminerin erken bitmesi üzerine kafeye gitmişler depremde bu kafe ve ikamet ettikleri binanın yakılması nedeniyle vefat eden öğretmenlerin sayısı bu nedenle fazla olduğu anlaşılmıştır. Başka bir kaynakta vefat eden öğretmen sayısını 76 olarak belirtmiştir.

Aynı TV programında Bakan vefat eden öğretmenlerle ilgili olarak;

“Mevcut hukuki düzenlemelere baktığımızda, onların sosyal güvenlik sisteminden herhangi bir destek almaları imkânı görünmüyor, o yüzden özel bir çalışma yapmaya gerek var... Ama şunu söylemek istiyorum; biliyorsunuz bir Milli Eğitim Vakfı'mız var, Milli Eğitim Bakanlığımızın vakfı, öğretmenlerimize yardım edecek, onlara bir maddi destek sağlayacağız. Hem ölen öğretmenlerimizin aileleri için hem de enkazdan yaralı olarak çıkarttığımız öğretmenlerimiz ve aileleri için, şimdilik ilk etapta 10'ar bin Türk Lirası bir bayram öncesi nakdi destek sağlamak istiyoruz, bunu yapabileceğimizi zannediyorum. Ama ayrıca şu ana kadar oraya doğrudan doğruya okulların ve eğitim sektörünün ihtiyacı için 2 milyon Türk Lirası kaynak gönderildi. Başbakanlık acil durum fonundan ve nihayet bununla beraber o bölgede tüm tabii afetlerle ilgili ilk etaptaki ihtiyaçları karşılamak ve maddi yardımda sağlamak üzere 10 milyon Türk Lirası daha gönderildi. Yani şu ana kadar gönderilen para, ilk ihtiyaçlar için aşağı yukarı 12 milyon Türk Lirası idi. 2 milyon lirasını eğitim için münhasıran kullanacağız...” (memurlar.net, 31.10.2011).

Depremi etkili olduğu Van, Erciş ve Muradiye'de toplam 446 okul bulunduğu bunların 429 tanesinde eğitim verilebileceği tespit edilerek yıkılanların yerine de prefabrik okul desteği ile eğitim öğretimin 14 Kasım 2011 de başlayacağı planlanmıştır. Ancak 9 Kasım 2011'de yaşanan Van- Edremit merkezli 5.6 şiddetindeki deprem nedeniyle okulların açılması ancak 2 ay sonrasını bulmuştur.

Cumhurbaşkanı R. Tayyip Erdoğan'ın annesi Tenzile Erdoğan adına Erciş'te yaptırılan Tenzile Ana İlkokulu ve Ortaokulu'nun açılışını yapan Cumhurbaşkanı ile yapan Bakan Dinçer burada Erciş ve Van'da depremde sonra 1.015 dersliğin kullanılamaz hale geldiğini belirterek, Van ve Erciş'te açılışı yapılan 25 okulun dışında, hayırseverlerin tüm Erciş halkının huzurunda 61 okulun da taahhüdünü verdiğini belirtmiştir.

Ömer Dinçer, görevini Nabi Avcı'ya teslim ederken döneminin özetini yapmıştır:

“Biz Millî Eğitim Bakanlığı'nda 1940'lı, 1950'li yıllardan bugüne gelmiş ve artık tüm dünyanın terk ettiği bir yönetim zihniyetini, bir eğitim yaklaşım tarzını değiştirmeye çalıştık. Daha demokratik, daha esnek bir eğitim sistemi kurgulamaya çalıştık. Çocuklarımızın farklılığı üzerine, toplumun farklı kesimlerinin ihtiyaç ve beklentileri üzerine bir yapı için çalıştık, çabaladık. Tüm bunları da yaparken esas odağında çocuklarımızın daha iyi eğitim alması gerekliliği. Eğer çocukların daha iyi eğitim alması için gerekirse öğretmenler üzerinde, gerekirse yöneticiler üzerinde fedakârlıklar yapmak gerekiyorsa, o fedakârlıkları çekinmeden yapmak için çaba sarf ettik. Tabii bunlar mevcut statükonun değişimiyle alakalı konular her zaman risklidir. Bunun üzerinden rahatsızlık duyan arkadaşlar olmuş olabilir ama esas gözetmemiz gerekenin çocuklarımızın küresel düzeyde başarılı olabilecekleri bir eğitim almalarıydı ve yine esas olanın eğitimin niteliğinin geliştirilmesiydi” (yeniasir.com, 25.01.2013).

Avcı'da görevi devralırken Bakan Dinçer'e teşekkür ederek çalışmalarını övmüştür:

“Özellikle Sayın Bakanım size çok teşekkür ediyorum. Gerçekten bize dirayetli yönetiminizle çok kısa sürede üzerine yeni değerler inşa edebileceğimiz bir bakanlık devrediyorsunuz. Bunun için ekibinizle, tüm eğitim öğretim camiasıyla, öğretmenlerimizle, idarecilerimizle nasıl geceli gündüzlü çalıştığımızı, onlara nasıl bir çalışma heyecanı aşıladığımızı ve bunun verimlerini de nasıl almakta olduğumuzun yakından şahidim” (yeniasir.com, 25.01.2013)

4.14. Prof. Dr. Nabi AVCI (1953-...)

Görev Süresi: 24.01.2013- 24.05.2016

Hükümet: 61-62-63-64

Parti: AK PARTİ

61. Hükümet Başbakan: R. Tayyip Erdoğan Görev Süresi: 06.07.2011- 28.08.2014

62. Hükümet Başbakan: Ahmet Davutoğlu Görev Süresi: 28.08.2014- 28.08.2015

63. Hükümet Başbakan: Ahmet Davutoğlu Görev Süresi: 25.08.2015 – 24.11.2015

64. Hükümet Başbakan: Ahmet Davutoğlu Görev Süresi: 24.11.2015 – 24.05.2016

Cumhurbaşkanı: Abdullah GÜL

Görev Süresi: 28.08.2007-28.08.2014

Recep Tayyip Erdoğan

Görev Süresi: 28.08.2014- ...

Hayatı: 1953'te Bilecik'te doğmuştur. Orta Doğu Teknik Üniversitesi İdari Bilimler Fakültesini bitirerek Doktorasını Anadolu Üniversitesinde İletişim Bilimleri alanında yapmıştır. 1974 yılında Kültür Bakanlığında memuriyete girmiş daha sonra Anadolu Üniversitesinin kuruluşunda İletişim Bilimleri Fakültesinde öğretim görevlisi olmuştur. Millî Eğitim Bakanlığı Müşavirliği ve Başbakanlık Müşavirliği yapmıştır. Çeşitli ulusal televizyon, dergi ve gazetelerde program yapımcısı, köşe yazarı ve genel yayın danışmanı olarak çalışmış, 2000 yılında İstanbul Bilgi Üniversitesi İletişim Fakültesinde profesör olmuştur. 2003'te Başbakan Baş müşavirliği görevinin yanında TÜBİTAK Bilim Teknoloji Yüksek Kurulu Üyeliği ve UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Başkanlığı yapmıştır. 24. ve 25. Dönemde Eskişehir'den AK PARTİ milletvekili seçilmiştir. 24. Dönem TBMM Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanı ve 61.- 62.- 63.- 64. Hükümetlerde Milli Eğitim Bakanı olarak görev yapmıştır.

25 Ocak 2013'te 61. Hükümette Millî Eğitim Bakanlığı görevine atanan Avcı 62.- 63. ve 64. Hükümetlerde de Millî Eğitim Bakanlığı yaptı. Görev süresince yapmış olduğu çalışmaları hükümetlere bağlı olarak ayrı ayrı değil bir bütün olarak değerlendirecektir.

4.14.1.GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

Bu bölümde Nabi Avcı döneminde tüm eğitim öğretimi kapsayan çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

Nabi Avcı döneminde Bakanlığın Misyon ve Vizyon tanımında değişikliğe gidilmiş 2015-2019 MEB Stratejik Planda şu şekilde tanımlanmıştır.

Misyon: Düşünme, anlama, araştırma ve sorun çözme yetkinliği gelişmiş; bilgi toplumunun gerektirdiği bilgi ve becerilerle donanmış; millî kültür ile insanlığın ve demokrasinin evrensel değerlerini içselleştirmiş; iletişime ve paylaşıma açık, sanat duyarlılığı ve becerisi gelişmiş; öz güveni, öz saygısı, hak, adalet ve sorumluluk bilinci yüksek; gayretli, girişimci, yaratıcı, yenilikçi, barışçı, sağlıklı ve mutlu bireylerin yetişmesine ortam ve imkân sağlamaktır

Vizyon: Hayata hazır, sağlıklı ve mutlu bireyler yetiştiren bir eğitim sistemi (FR, 2015).

14 Mart 2014 tarihinde RG’de yayımlanması ile resmen yürürlüğe giren Millî Eğitim Temel Kanunu ile Bazı Kanun ve KHK’larda Değişiklik Yapan 6528 sayılı Kanun ile eğitim sisteminde büyük çaplı değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerin yedi maddesi 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu’na, 12 maddesi de yaklaşık 17 ay önce çıkarılan 652 Sayılı MEB Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK’ya ilişkin düzenlemeleri içermektedir. “Bu düzenlemeler özünde, dershanelerin kapatılması, özel öğretim kurumları ile Millî Eğitim Bakanlığı’nın merkez ve taşra teşkilatının yeniden yapılandırılması ve öğretmen atamalarıyla ilgilidir” (tedmen, 2014).

Ömer Dinçer döneminde 652 sayılı KHK ile teşkilat yapısında bulunan genel müdür yardımcılığı kaldırılmış ve şube müdürlüğü 50 kişi ile sınırlandırmıştı. Nabi Avcı döneminde 6528 Sayılı Kanun’la da 50 kişi dışındaki tüm şube müdürleri, eğitim uzmanı yapılmıştır. Yapılan düzenlemeye ise, uygulamada karşılaşılan sorunlar ve yapısal ihtiyaçlar gerekçe gösterilmiştir. 6528 sayılı Kanunla MEB’in teşkilat yapısındaki bazı unvanlar eski haline getirilmiştir. Ayrıca Bakanlık merkez denetçileri ile taşra teşkilatındaki İl Eğitim Denetmenleri Maarif Müfettişi unvanında birleştirilmiş ve tamamı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı’na bağlanmıştır.

Bakan Avcı döneminde MEB’e bağlı Eğitim Kurumları ve Yöneticilerinin Görevlendirilmesine Dair Yönetmelik’te değişiklikler yapılmıştır. En önemli değişiklik görevlendirileceği okula öğretmen olarak atanabilir olma şarttır. Ayrıca aynı kurumda aynı unvanla en fazla 4 yıl görev yapan müdürlerin görevleri 14 Mart 2014 tarihi itibarıyla sonlandırılacak ve bu kişiler aynı eğitim kurumunda görev

alamayacaklardır. Tekrar değerlendirmeye tabii tutulacaktır. Okul müdürlerinden görev süreleri 2013-2014 ders yılı içinde bitenler haziran ayında 14 Mart 2014 tarihi sonrasında bitenler ise, 2014-2015 ders yılının bitimi itibarıyla sona erecektir. 10 Haziran 2014 tarihinde tekrar değişen yönetmelikte en temel değişim, yazılı sınavın kaldırılması ve mülakatın getirilmesidir. 4 yıllık görev süresini dolduran 16.000 yöneticiden komisyon değerlendirmeye girmiş bunlardan 75 puan alamayan 7.000 yöneticinin görevine devam etmemesi kararlaştırılmıştır.

MEB dershanelerin özel etüt merkezine dönüştürme kararını aldıktan sonra etüt merkezlerine ihtiyaç duyulmasını azaltmak; ders takviyesinin kendi kurumlarında yapılmasını sağlamak ve özellikle TEOG /YGS- LYS sınavlarına hazırlıkların daha düzenli yapılmasını sağlamak amacıyla 23 Eylül tarihinde MEB, Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesini yayımlamıştır. Yönergeye göre MEB'e bağlı resmi örgün ve yaygın eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrenci ve kursiyerlere isteğe bağlı olarak destekleme ve yetiştirme kurslarının verilecektir. Kurslar iki dönem halinde yapılacak, yıllık açılan kurslar ders yılı sonuna kadar devam edecek, dönemlik açılan kurs süresi 36 saatten, yıllık açılan kurslar 72 saatten az olmayacaktır. İhtiyaç halinde kurslar cumartesi, pazar günleri ile yarıyıl ve yaz tatillerinde de açılabilir. Bir kursa ait sınıf mevcudu 10'dan az, 20'den fazla olmayacak; sayı fazlası olması durumunda ikinci grup oluşturulabilir. MEB öğrenci ve öğretmen kurs başvurularını internet üzerinden almış, yıllık planları ve deneme sınavlarını kendisi oluşturmuştur. Bu iş ve işlemler EBA- Kurs Portalı üzerinden sağlanmıştır.

21 Ekim 2015 tarihi itibarıyla 22.272 kurs merkezinde, 253.494 kadrolu öğretmen ve 38.395 ücretli öğretmen ile 4.306.858 öğrenci destekleme ve yetiştirme kurslarına katılmıştır. (BR, 2016)

2010 yılında TTKB tarafından yayımlanan ders çizelgeleri 2013 yılından itibaren değişikliğe tabi tutulmuştur. Kurulun 23.01.2014 tarihli kararı ile 2014 -2015 öğretim yılından itibaren hazırlık, 9 ve 10. sınıflardan başlamak üzere mevcut çizelgeler kademeli olarak uygulamadan kaldırılarak yeni ders çizelgeleri uygulamaya konulmuştur. Uygulamaya göre genel lise ve Anadolu liselerinin 10. sınıflarında Matematik dersinin 6 saat, Fizik dersinin 2 saat, Kimya dersinin 2 saat ve Biyoloji dersinin 3 saat olmak üzere zorunlu ders kapsamına alınmıştır.

MEB Din Öğretimi Genel Müdürlüğü Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde yürürlükte olan “anne ya da babasından biri Hıristiyan veya Musevi olan öğrenciler Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden muaf olabilmekte ve bunun için anne ya da babanın nüfus cüzdanında yazan din hanesini göstermesi yeterlidir” uygulaması 3 Şubat 2015 tarihinde valiliklere gönderdiği bir yazıyla “Azınlık okulları dışında kalan ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden muaf olabilmeleri için kendi nüfus cüzdanlarındaki din hanesinde Hıristiyan ya da Musevi yazması şartı” ile zorunlu olmaktan çıkartmıştır. Yeni uygulamaya göre kimliğindeki din hanesi boş bırakılan azınlık okulları dışında okuyan öğrencilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini alması zorunlu kılınmıştır.

Türkiye'nin özellikle Güneydoğu bölgesinde ülkesindeki savaşıardan kaçarak ülkemize sığınan mülteciler gün geçtikçe artmaktadır. Gelen mülteciler ülkemizi Avrupa ülkelerine geçiş olarak kullanabildiği gibi bir kısmı da kan ve akrabalık bağı nedeniyle ülkemizde kalıcı ikamet etmek istemektedir. Bu mültecilerin bir kısmı ülkemizin değişik bölgelerine dağıtılırken bir kısmına ise sınır bölgelerinde çadır kent kurularak barınmaları sağlanmıştır. 2011'de Suriye'de başlayan iç çatışma ve savaş neticesinde GİGM tarafından sunulan resmi rakamlara göre, Türkiye'ye 2 milyon 582 bin Suriyeli gelmiştir (GİGM, 2016). Yine resmi rakamlara göre 2012'de Türkiye'ye giriş yapan Suriyeli sayısı 14 bin iken, bu sayı 3 yıl içerisinde büyük bir artış göstererek 2016 Ocak ayı kayıtlarına göre 2 milyon 582 bin olmuştur.

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından paylaşılan verilere göre,

“30 Kasım 2015 itibariyle, 10 şehirde 25 geçici barınma merkezi kurulmuştur ve 263.241 mülteci bu merkezlerde yaşamaktadır. Geçici barınma merkezlerinde okul öncesinde 6.857, ilkokulda 42.191, ortaokulda 20.051, lisede 9.308; toplamda ise 78.707 öğrencinin eğitim aldığı belirtilmiştir. Temel eğitim hizmetlerinin yanı sıra, açılan yetişkin kurslarına devam etmekte olan 13.936 kişi, kursu tamamlamış olan 61.749 kişi bulunmaktadır. Ayrıca okullaşma oranlarının önündeki temel engellerden biri olan dil probleminin çözülmesi amacıyla, MEB tarafından hafta içi ve hafta sonlarında Türkçe kursları açılmaktadır. Barınma merkezlerinin içinde ve dışında bulunan geçici eğitim merkezleri tarafından sağlanan eğitim hizmetlerinde bazı değişiklikler yapılarak Suriye müfredatı okutulmakta, bunun yanı sıra altı saatlik Türkçe dersleri verilmektedir” (www.goc.gov.tr).

2014 Eylül ayında 2014/21 sayılı genelge yayımlanarak yabancıların eğitimine ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Genelgeyle kamplarda sunulan eğitim hizmetlerine ek olarak, devlet okullarında akredite edilmiş geçici eğitim merkezlerinde de öğrencilerin eğitime erişimi sağlanmıştır. Genelge sonrasında “2015-2016 eğitim ve öğretim yılında geçici barınma merkezlerinde (kamplarda) oluşturulmuş geçici eğitim merkezlerinde yaklaşık 82.500, şehirlerde oluşturulmuş geçici eğitim merkezlerinde ise yaklaşık 166.400 Suriyeli öğrenci öğrenimlerine devam etmiştir” (BR, 2017).

MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı'nın Türkiye genelindeki ortaokul ve lise öğrencilerinin seçmeli dersleriyle ilgili yayımladığı istatistiklere göre, Türkiye genelinde 9. ve 10. sınıf öğrencileri arasında en çok seçilen ders Hz. Muhammed'in Hayatı olarak belirlenmiştir. 9. sınıflarda ikinci ve üçüncü en çok tercih edilen seçmeli dersler sırasıyla Sosyal Etkinlik ve Demokrasi ve İnsan Hakları dersleri olurken, 10. sınıf öğrencileri arasında da Hz. Muhammed'in Hayat'ından sonra en çok seçilen ders yine Demokrasi ve İnsan Hakları dersi olmuştur. 11. ve 12. sınıflarda ise öğrencilerin en çok tercih ettiği seçmeli ders Matematik olmuştur.

Bakan Nabi Avcı döneminde yapılan eğitim faaliyetleri şunlardır:

4.14.1.1. Temel Eğitim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

MEB Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 26.07.2014'te RG'de yayımlanmıştır. Ancak yönetmelikte 23.10.2014 ve 25.06.2015 tarihlerinde, bazı maddelerde değişikliğe gidilmiştir. Önce ilkokul bünyesinde bulunan anasınıflarından daha fazla öğrencinin eğitim almasını sağlamak amacıyla ikili öğretim uygulanması yönünde yapılan düzenleme; sonra aralıksız olarak 50'şer dakikadan oluşan 6 saatlik bir çizelge oluşturulmuştur. Daha sonra kararın kapsamı genişletilmiş ve anaokullarında da eğitim öğretim faaliyetinin bu çizelgeye göre uyulması kararlaştırılmıştır. Aynı yönetmelikte “bir gruptaki çocuk sayısının 10'dan az, 20'den fazla olmaması esastır” ve “Talep olması ve okulun imkânlarının yeterli olması halinde çocuk sayısı artırılabilir” hükmü getirilmiştir. Bu değişiklikle eski yönetmelikte belirtilen bir grupta 25'ten fazla çocuk olamaz ifadesi kaldırılırken ek olarak “her bir grubun azami çocuk sayısı dolmadan yeni grup oluşturulamaz. Eğitim ve öğretim yılı içinde çocuk sayısı 10'un altına düşen gruplar öncelikli olarak diğer gruplarla birleştirilir” uyarısı yapılmıştır.

31.07.2014 tarihli 2684 sayılı TD'de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği çıkartılmıştır.

26.07.2014 tarihli RG'de yayımlanan İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde 1.- 4. sınıflarda öğrencilere verilen proje ve performans ödevleri kaldırılmıştır.

25 Haziran 2015'te yürürlüğe giren MEB Okul öncesi Eğitim ve İlköğretim Yönetmeliği'nde ilk ve ortaokullarda ders saatleri ve teneffüslerinde değişikliğe gidilmiş Okul öncesinde 50 dakika olan ders saati ilköğretimde 40 dakika olarak belirlenmiş ve iki ders arasındaki teneffüslerin en az 10 dakika olmasına karar verilmiştir. Böylece ilkokullarda yer alan 20 dakikalık beslenme teneffüsü de yürürlükten kaldırılmıştır. İlkokul ve ortaokullarda en az 40 en fazla 60 dakika ile sınırlandırılan öğle arası, en az 40 en fazla 90 dakika olarak değiştirilmiştir. Ders ve okul durumu nedeniyle ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında öğretmenler kurulu kararı ile derslerin blok olarak da yapılabileceği ifade edilmiştir. İlkokul 4. sınıf ile ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında seçmeli derslerin değerlendirilmesinde not sistemine geçilmiş ayrıca 4. sınıflara takdir ve teşekkür belgesi verme uygulaması tekrar başlatılmıştır. Bu sınıf kademelerinde de sınıf geçmek için gerekli olan puanlama düzenlenmiş; her iki dönemde ortalamanın 5'lik not sistemine göre 2 olması, beklenen notun 100'luk sistemde 45,00 ve üzerinde olması kararlaştırılmıştır. Buna göre öğrencilerin yılsonu başarı puanının hesaplaması değiştirilerek aritmetik ortalama yerine ağırlıklı not ortalamasının kullanılmasına karar verilmiştir. 2015 yılında nakillere taban puan şartı ve puan üstünlüğü ölçütü getirilmiştir. Bununla birlikte, her bir nakil başvurusu için öğrencilere en çok üç okul tercih etme seçeneği sunulmuştur.

2007-2008 öğretim yılı itibarıyla uygulamaya konan Seviye Belirleme Sınavı (SBS) 2012-2013 öğretim yılında son kez uygulanmış, 2013-2014 öğretim yılının başında ise, Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş [TEOG] Sistemi'nin detayları kamuoyuyla paylaşılmıştır. Buna göre, 8. sınıf boyunca her bir dönemde 6 ders olmak üzere bir yılda toplam 12 sınav, merkezi bir şekilde gerçekleştirilecektir. Merkezi olarak düzenlenen sınavların ortalamasının yüzde 70'i, okul başarı puanının ise yüzde 30'u alınarak yerleştirme puanı elde edilecektir. Buna ilaveten, merkezi sınavlara mazereti nedeniyle giremeyen öğrencilere telafi imkânı verilecektir

2014 yılında ilk defa uygulanan TEOG sistemine göre öğrenciler 8. sınıfta 6 temel ders için yapılan sınavlara girmişler, Öğrenciler A ve B grubu olmak üzere iki farklı kategoride tercih yapmışlardır. A grubu tercihlerinde öğrenciler sınavdan aldıkları puanlara göre 15 tane okul tercih etmişlerdir. B grubunda ise, öğrencinin A grubundaki tercihlerinden herhangi bir liseye yerleşememesi durumunda 6 okul türünden gitmek istediği 4 okul türünü ve ikametine yakın olarak belirlediği üç ilçeyi tercih etmiştir. Örneğin grubunda tercih ettiği hiçbir okula puanı yetmeyen bir öğrenci, B grubunda çok programlı lise tercihinde bulunduyorsa ikamet adresine en yakın çok programlı liseye yerleştirilmiştir. “2014-2015 öğretim yılında 1.291.851 ortaokul son sınıf öğrenciden, tercihte bulunan 1.136.546 öğrencinin 1.057.799’u A grubu tercihlerine yani tercih formunda seçtikleri 15 okuldan birisine yerleştirilmiştir grubu tercihlerine yerleştirilemeyen 78.447’si ise B grubu tercihlerine yerleştirilmiştir. Özel okula gitmek istemediği için A ya da B grubu bir tercihte bulunmayan 78.447 aday ise merkezi sistem tarafından evlerine en yakın boş kontenjanlı okula yerleştirilmiştir. İlk defa uygulanan sistemin yerleştirme aşamasında bazı aksaklıklar yaşanmıştır.

“Özel okula gideceği için hiçbir tercihte bulunmayan 78.447 öğrencinin devlet okullarına yerleştirilmesi, okul mevcutlarında yapay bir yığılmaya neden olmuş ve kontenjanlar dolmuştur. Böyle bir aksaklık yaşayan öğrenci sayısı Türkiye genelinde 9.802’dir. Ancak bu öğrenciler arasında tercih etmediği halde imam hatip liselerine yerleştirilen öğrenciler de vardır. Bu gruba giren öğrenci sayısı Türkiye genelinde 45’tir” (Çağlar, 2014).

TEOG’un son aşamasında nakiller yer almaktadır. Yerleştirildiği okuldan memnun olmayan öğrenciler için 25 Ağustos’tan Eylül ayının sonuna kadar peş peşe beş ayrı nakil dönemi planlanmıştır. Aynı dönemde MEB yaptığı basın açıklamalarında da nakillerle aksaklıkların giderildiği, özel okul öğrencilerinin neden olduğu yapay yoğunluğun aşıldığı ve sistemde 40 bin boş kontenjan olduğunu duyurmuştur.

“Tercihlerine yerleşemeyen öğrencilerle ilgili olarak 25 Ağustos ile başlayan, 29 Ağustos’ta tavan yapan ve 1 Eylül’de biten dönemde söylemsel bir bütünlük gösteren “TEOG Skandalı”, “Yerleştirmede Kaos” ve “Zorla İmam Hatip” temalı haberler yapılmıştır” (Çağlar, 2014). Ancak MEB nakil imkânıyla bu durumu çözmüştür.

Kamuoyundan gelen öneri ve eleştiriler çerçevesinde TEOG ikinci yılında güncelleme yapılarak 2015 yılında öğrencilerden iki ayrı tercih listesi yerine 25 okul seçecekleri tek tercih listesi istenmiştir. 2014 yılında tercihlerde yığılmaya sebep olan özel okul veya spor, askeri ya da güzel sanatlar liselerine gidecek öğrenciler tercih sisteminden çıkarılmıştır. Ayrıca tercih yapmayan ve 25 okul tercihinden herhangi birine yerleşemeyen öğrenciler MEB tarafından açık liseye yerleştirilmiştir. Ancak kaydını özel okula yaptıran ve sistem tarafından açık liseye yerleştirilen öğrencilerin talep etmeleri durumunda İl/İlçe Öğrenci Yerleştirme Nakil Komisyonunca, nakil mevzuatına göre boş kalan kontenjanlara belirlenen tarihlerde üç tercih alınarak, yerleştirmeye esas puan (YEP) üstünlüğüne göre, taban puan olmaksızın il/ilçe sınırları içerisinde yerleştirmeleri yapılmasına karar verilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı, TEOG sistemi kapsamında tercihte bulunacak öğrenciler için ilk kez e-okul sistemi üzerinden tercih robotu hizmeti başlattığını duyurmuştur. E-okul sistemi üzerinden ulaşılabilen bu tercih robotu, öğrencilerin okulların yüzdelik dilimleri, türü, öğretim şekli, kontenjanı, yabancı dil eğitimi ve pansiyon durumu gibi detaylı bilgilere ulaşmasına yardımcı olma amacını taşımaktadır.

2011-2012 eğitim ve öğretim yılında başlatılan Okul Sütü Programına 2014-2015 eğitim ve öğretim yılından itibaren “Okullara Kuru Üzüm Dağıtım Programı” dahil edilmiştir.

4.14.1.2. Ortaöğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, 07.09.2013 tarihinde güncellenerek yürürlüğe girmiştir. Ancak 2014 yılında üç kez değişikliğe uğramış, 01.07.2015'te ise bazı maddelerinde yeniden düzenlemeler yapılmıştır. Yönetmelikte liselerde devamsızlık süreleri toplamda 45 günden 30 güne düşürülmüştür. Buna göre, devamsızlık süresi özürsüz 10 günü, toplamda ise 30 günü aşan öğrenciler, ders notları ne olursa olsun başarısız sayılacak ve durumları yazılı olarak velilerine bildirilecektir. Ayrıca her dersten en az iki yazılı sınav olma zorunluluğu getirilirken, sadece özrü olan öğrencilerin bir yazılısına notunun dönem notu olarak verilebilecektir. Bir sınıfta en fazla üç dersten başarısız olan öğrencilerin sorumlu olarak üst sınıfa geçebilecek, alt sınıflar dâhil toplam 6 dersten fazla başarısız dersi bulunan öğrencilerin sınıf tekrarı yapacaktır.

19.02.2014 tarihinde yapılan düzenlemeye göre, ortaöğretim kurumları arasında nakil ve geçiş başvuruları Temmuz, Ağustos, Eylül ve Şubat aylarında haftada bir; diğer aylarda ise ayda bir kez olmak üzere veli tarafından öğrencinin öğrenim gördüğü okul müdürlüğüne yapılacağı yönündedir. Ancak 13.09.2014 tarihindeki düzenlemeyle okulların hazırlık ve 9. sınıflarındaki açık kontenjanlara Eylül ayı sonuna kadar her haftanın ilk dört günü başvuru, cuma günleri ise değerlendirme ve puan üstünlüğüne göre yerleştirme yapılacağı belirtilmiş ve yeni düzenlemede onay makamı olarak Bakanlık gösterilmiştir. Ortaöğretim 10.-11. ve 12. sınıflardaki nakiller için de taban puanı uygulaması kaldırılmıştır. Nakillerin gerçekleştirilmesi için kullanılan tek şart okulların açık kontenjanlarının bulunmasıdır. MEB, yerleştirildikleri okullardan memnun olmayan öğrencilerin 25 Ağustos tarihi ile nakillerle istedikleri okulların boş kontenjanlarına göre geçiş yapabileceklerini açıklamıştır. Ayrıca kamuoyundan gelen tepkiler sonrasında MEB, 1 Eylül itibarı ile açık liseye gidecek öğrencilerden de kontenjan açılacağı ve öğrencilerin açılan bu kontenjanlara da başvurabilecekleri bilgisini paylaşmıştır.

Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 7 Eylül 2013'teki halinde Okul birincisi olacak kişinin bütün derslerden başarılı olmasına rağmen davranış puanı indirilmiş öğrencilerin okul birincisi olamayacağı şeklindeydi. Bu hükümle ilgili olarak Danıştay'a yürütmeyi durdurma yönünde başvuru yapılmıştır. Danıştay yürütmeyi durdurma kararı vermiş, gerekçeli kararında okul birincisinin belirlenmesinde dolaylı etkisi bulunan öğrenci ödül ve disiplin kurulunun geniş bir yetkisi olduğu belirtilmiştir. Bu durumun başarının ölçülmesinde objektiflik ilkesine zarar verebileceği ve keyfi uygulamalara zemin hazırlayabileceği vurgulanmıştır. MEB Danıştay kararı doğrultusunda yönetmelikte okul birinciliği yeniden düzenlenmiş ve puan şartı eklenerek 10 puandan fazla davranış puanı indirilmiş olan öğrencilerin okul birincisi olamayacağını belirtmiştir.

4.14.1.3. Yükseköğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

2014 yılında 6495 sayılı Bazı Kanun ve KHK'larda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 33. maddesi ile 53. maddesi birinci fıkrası (ç) bendi gereğince, ÖSYM tarafından uygulanan sınavlara ait soru ve cevaplar 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamı dışına çıkarılmıştır. Bu karar kapsamında ÖSYM, "adayların sorulara verdikleri cevapları izlemesini ve cevap kâğıt üzerindeki işaretlemelerini

kontrol etmelerini temin etmek amacıyla” test sorularının tamamından rastgele seçilen %20’sini adaylarla paylaşma kararı almıştır. Ancak, Danıştay ÖSYM’nin bu kararıyla ilgili olarak, “uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınan ve hukuk devletinin vazgeçilmez ilkelerinden olan ‘hak arama özgürlüğü’, ‘adil yargılanma hakkı’ ve ‘mahkemeye başvuru hakkını’ doğrudan veya dolaylı olarak ihlal ettiği” gerekçesini sunarak yürütmeyi durdurma kararı almıştır. Danıştay’ın kararını soruların internet sitesinde yayımlanmasını zorunlu kılacak bir içeriğe sahip olmadığı şeklinde yorumlayan ÖSYM, Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) ve Lisans Yerleştirme Sınavı (LYS) sorularının rastgele seçilen %20’sini sınavın tamamlanmasından hemen sonra internet sitesinde paylaşmış, soruların geri kalan % 80’ini de sınav sonuçlarının açıklanmasından hemen sonra 10 gün boyunca ÖSYM Aday İşlemleri sistemi üzerinden adayların cevap kâğıdı görüntüsü ve cevap anahtarı ile birlikte erişime açmıştır.

“ÖSYM, 2015-2016 eğitim öğretim yılı itibariyle meslek yüksekokullarına geçişlerde uygulanan kontenjanlarda değişikliğe gideceğini duyurmuştur. Eski uygulamada meslek liselerinden mezun olan öğrenciler sınavsız olarak meslek yüksekokulu kontenjanlarına yerleşmekte, boş kontenjan kalması durumunda ise bu kontenjanlara YGS puanlarına göre öğrenciler alınmaktaydı. Ancak bu düzenlemeden sonra meslek lisesinden mezun olarak meslek yüksekokuluna sınavsız geçiş yapabilecek öğrencilere %60’lık bir kontenjan ayrılırken, kalan %40 alan dışından YGS puanı ile tercih yapan öğrencilere ayrılmıştır. Bu doğrultuda vakıf üniversitelerinin tam burslu, %25 burslu, %50 burslu kontenjanlarında da sınavsız geçiş öğrencileri için ayrı, YGS ile yerleşenler için ayrı kontenjan belirlenecektir” (tedmem,2015).

4.14.1.4. Özel Eğitim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Okul türlerine göre kaynaştırma eğitimi alan öğrenci sayısı 2014-2015 MEB Eğitim İstatistiklerine göre, Anaokulu seviyesi 304, İlkokul seviyesi 72.095, Ortaokul seviyesi 89.887 ve Ortaöğretim seviyesi 20.935 olarak belirtilmiştir. Buna bağlı olarak 2014 Faaliyet raporunda 08.10.2014 tarihi itibariyle faaliyet gösteren 1.886 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır.

2014-2015 eğitim öğretim yılında özel eğitim sınıfına devam eden ilkokullardaki özel eğitim sınıflarına 16.322 öğrenci, ortaokullardaki özel eğitim sınıflarına ise 15.943 öğrenci devam etmektedir.

“2014-15 eğitim-öğretim yılında Okul öncesi eğitimde 1.935, ilköğretimde 215.400, ortaöğretim düzeyinde ise yalnızca 41.770 çocuk özel eğitim hizmetlerinden yararlandı” (ERG, 2014).

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından açılan bir diğer kurs ise “*Özel Öğretim Kurumları Özel Eğitim Alanında Destek Eğitimi Verecek Uzman Öğretici Yetiştirme Kursu*” olmuştur. Bu kurs kapsamında 160 saat teorik, 80 saat uygulama olmak üzere toplam 240 saatlik eğitim alan öğretmenlerin uzman öğretici olarak görev yapabileceği ifade edilmiştir. Bu kurslara Okul Öncesi, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi veya Sınıf Öğretmenliği alanına kaynak gösterilen yükseköğrenim mezunları ile bu alanlarda öğretmenlik yapmış olanlardan Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerinde görev yapan veya çalışmak üzere sözleşme imzalayanların katılabileceği açıklanmıştır. 2015 yılı içinde yaklaşık 5000 kişilik kontenjan açılmıştır.

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamalar doğrultusunda, sınıf ve branş öğretmenleri ile yöneticilerin özel eğitim ve uygulamaları odağında hizmet içi eğitim almaları gündeme gelmiştir. Söz konusu hizmet içi eğitimlere ilk kez, üç saatlik ‘Özel Eğitim ve Uygulamaları’ dersi dahil edilmiştir. İlk etapta merkezi olarak 25 bin öğretmene ulaşması beklenen eğitimin, yerel hizmet içi eğitim programlarına dahil edilmesiyle birlikte bir yılda 75 bin öğretmene ulaşılması planlandığı açıklanmıştır.

“Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından FATİH Projesi Engelsiz Eğitim Bilişim Ağı (EBA) kapsamında gerçekleştirilen Engelliler İçin Dijital Eğitim İmkânları Çalıştayı ile özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere fırsat eşitliği sağlanması ve teknolojinin bu öğrencilerin eğitim süreçlerinde daha etkin biçimde kullanılması amaçlanmıştır” (tedmem, 2015).

Müstakil Sanayici ve İş adamları Derneği (MÜSİAD) ile MEB arasında imzalanan protokol imzalanmıştır. Bu protokolle özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere staj imkânı sağlanacaktır. Böylece mesleki eğitim merkezlerinde öğrenim görmekte olan

11 bine yakın öğrencinin eğitim süreçlerinde staj yapacak, ayrıca üretilen ürünler piyasaya sunulacaktır.

MEB tarafından hem özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciye yardımcı olmak hem de özel eğitimli öğrencinin daha iyi eğitim alması için öğretmene yol göstermek amacıyla öğrencilerin kaynaştırma süreçlerine ilişkin “*Kaynaştırma Yoluyla Eğitim Uygulamaları Kılavuz Kitapçığı*” yayımlanmıştır. Ayrıca özel eğitim sınıflarında verilen eğitime rehberlik etmesi için *Özel Eğitim Sınıfı Kılavuz Kitabı*, hastane ve evde verilen özel eğitim hizmetlerinin planlaması ve başarılı biçimde uygulanması amacıyla *Evde Özel Eğitim Hizmetleri Kılavuz Kitabı ve Hastanede Eğitim Kılavuz Kitabı* yayımlanmıştır.

4.14.1.5. Yaygın Eğitim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

20.04.2016 tarihinde 2704 sayılı TD’de Yaygın Eğitim Kursları Çerçeve Programı yayımlanmıştır.

4.14.1.5. Özel Öğretim Kapsamında Yapılan Çalışmalar

652 Sayılı MEB Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK’ya bağlı olarak 2014 yılında 6582 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile özel eğitim kurumlarında dönüşüm başlamıştır. Bunların temel lise olarak veya doğrudan özel okul şeklinde faaliyet göstermesi amacıyla Özel Öğretim Kurumları Standartları’nda kolaylıklar sağlanmış ayrıca teşvikler verilmiştir. “Bu teşviklerin başında ise özel öğretim kurumlarının irtifak hakkından yararlanabilmeleri gelmiştir. Bu kapsamda, Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’a ek madde getirilmiştir” (*tedmem, 2015*).

8 Ağustos 2015 tarihinde yayımlanan MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde kaldırılan “dershane” ibaresi yerine “*özel öğretim kursu*” adı altında yeni bir kurum yapısı tanımlanmıştır. MEB Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü, Temel Lise Kurum Yönetmeliği taslağını 9 Ekim 2015 tarihinde yayımlamıştır. Taslak metinde ifade edildiği üzere, temel liselere öğrenci kayıtlarında MEB Özel Öğretim Kurumları ile dengi okul yönetmeliği hükümleri uygulanacaktır. Bununla birlikte, temel liselerde MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nca onaylanan temel lise haftalık ders çizelgesi ve eğitim programı uygulanacağı taslakta yer almıştır.

6528 sayılı Kanun'a göre temel liseler 2018-2019 yılına kadar eğitim öğretim yapabilecektir. Daha sonrasında bu liselerden özel öğretim kurumları açma kriterlerine uyanların temel lise statüsünden diğer özel okul statüsüne geçmesi, kriterlere uymayanların ise kapatılması planlanmaktadır.

“Dershanelerin kapatılma sürecinde CHP, 17.04.2014 tarihinde kanunun iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur. Anayasa Mahkemesi, 11.06. 2014 tarihinde gerekli koşullar oluşmadığı gerekçesi ile yürütmeyi durdurma talebini reddetmiştir. Anayasa Mahkemesi 13 Temmuz 2015'te 5 üyeye karşı 12 üyenin oy çokluğuyla Özel Eğitim Kurumları Kanunu'ndaki “dershaneler” ibaresinin yürürlükten kaldırılması, dershanelerin dönüştürülmesi ve gerekli dönüşümü tamamlamayan öğrenci etüt eğitim merkezlerinin eğitim öğretim faaliyetlerine 1 Eylül 2015'e kadar devam edebileceğine ilişkin hükümlerini iptal etmiştir 24 Temmuz 2015 tarihinde ise, bu kararın gerekçeleri açıklanmıştır: Anayasa'nın kimsenin eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılmayacağını ele alan 42. Maddesi, herkesin dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahip olduğu ve teşebbüsler kurmasının serbest olduğunu içeren 48. maddesi ve dolayısıyla temel hak ve özgürlüklerin sınırlanamayacağına ilişkin 13. maddesi uyarınca reddedilmiştir”(tedmem, 2015).

Anayasa Mahkemesinin dershanelerin dönüşümüne ilişkin yasayı iptal etmesi üzerine dershaneler özel öğretim kursları ismiyle eğitim öğretim faaliyetlerine devam etmeye başlamıştır.

“MEB tarafından açıklanan verilere göre, 6528 sayılı Kanun'un çıkarıldığı dönemde 3.530 mevcut dershane içerisinde 557 dershane kendi isteğiyle kapanmış, geri kalan dershanelerin 2.286'sı dönüşüm programına başvurmuştur. Bu başvurular arasında altyapısı, mali durumu uygun olan 2.270 dershane dönüşüm için incelenmeye alınmıştır. Dönüşüm programına alınan 2.270 dershaneden de 1.117'si özel okula dönüşmüştür. Bunların 6'sı okul öncesi, 7'si özel ilkokul, 142'si özel ortaokul, 5'i özel Anadolu lisesi, 957'si ise temel lise olmuştur”(SETA, 2015).

MEB özel eğitim hizmeti almak isteyen velilere destek amacıyla Özel Eğitim Teşviki vermeye başlamıştır. 07.08.2014 tarihinde RG'de yayınlanan “2014 - 2015 Eğitim ve Öğretim yılında Özel okullarda öğrenim göreceğ öğrenciler için Eğitim ve Öğretim

Desteği Verilmesine İlişkin Tebliğe göre 2014 -2015 eğitim yılında özel okullar için verilecek eğitim - öğretim teşviklerinin devlet okullarından özel okula gecen öğrencilere verileceğini daha sonra ise özel okullara devam eden öğrencilerin de bu teşviklerden yararlanacağını belirtmiştir. 2015-2016 yılında 2.680 ila 3.750 TL arasında değişen Eğitim Öğretim Desteği okul öncesinde 20.000, ilkokulda 50.000, ortaokulda 50.000, ortaöğretim/temel liselerde 110.000 öğrenci olmak üzere toplam 230.000 öğrencinin bu teşviklerden yararlanması öngörölmüştür.

21.08.2015 tarihinde 2696 sayılı TD'de Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönerge yayınlanmıştır.

4.14.2. OKUL TÜRLERİ VE SAYILARI

Bu başlık altında Bakan Avcı dönemindeki okul ve öğrenci sayıları, okullaşma oranları, yurt ve pansiyon sayıları hakkında farklı kaynaklardan elde edilen veriler sunulmuştur.

4.14.2.1. Okul ve Öğrenci Sayıları

Tablo 72. Okul Öncesi Verileri (2012-2016)

Öğretim Yılı	Okul Öncesi			
	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
2012-2013	27.197	61.920	1.077.933	62.933
2013-2014	26.698	63.273	1.059.495	63.327
2014-2015	26.972	67.387	1.156.661	68.038
2015-2016	27.793	71.003	1.209.106	72.228

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri (2006-2016) derlenmiştir.

Tablo 73. Resmi İlkokul- Orta Okul Verileri (2012- 2016)

	Resmi İlkokul					Resmi Orta Okul				
	Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Açık öğretim
Resmi	2012-2013	28.177	242.337	5.426.529	261.497	16.083	184.616	5.402.692	250.833	367.277
	2013-2014	27.461	241.876	5.390.591	267.171	16.047	185.735	5.296.380	259.345	298.148
	2014-2015	26.339	244.126	5.230.878	273.058	15.858	190.068	5.069.683	273.049	315.143
	2015-2016	25.133	240.627	5.128.664	277.053	15.788	189.921	4.933.417	291.392	338.075
Öğretim	Özel ilkokul					Özel Orta Okul				

Yılları								
2012-2013	992	8690	167.381	20.546	904	8.463	164.294	18.926
2013-2014	1.071	9925	184.325	21.273	972	9.538	182.019	21.459
2014-2015	1.205	11325	203.272	22.194	1.111	11.152	208.424	23.016
2015-2016	1.389	13087	232.039	25.908	1.555	16.060	278.089	31.288

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri (2006-2016) derlenmiştir.

Tablo 73 incelendiğinde 2012 yılıyla 2016 yılı arasında özel okul sayısında ilkokulda 397 ortaokulda 651 artış sağlanmıştır. Öğrenci sayısında Özel Öğretim Teşviki verilmesi üzerine öğrenci sayısında 2014 yılından sonra artış ilkokullarda 30 bin, ortaokullarda 70 bin artış meydana gelmiştir.

Tablo 74. Resmi Ortaöğretim Verileri (2012-2016)

Öğretim Yılı	Resmi Genel Lise					Resmi Meslek Lisesi				
	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Açık Öğretim	Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Açık öğretim
Resmi 2012-2013	3.307	77 216	2.587.161	769.740	99.196	6.078	83.748	2.251.797	133.321	244.669
2013-2014	2.737	75 417	2.765.681	1.012.349	95.785	6.785	89.803	2.457.834	153.816	294.645
2014-2015	2.781	70 030	2.738.673	1.137.110	99.707	4.677	116.484	2.712.227	167.558	211.386
2015-2016	2.807	64 352	2.674.109	1.212.992	101.560	4.820	121.171	2.660.923	175.628	201.808
Özel Öğretim Yılı	Özel Ortaöğretim Genel Lise				Özel Ortaöğretim Meslek Lisesi					
2012-2013	907	8.317	138.811		20.197	126	903	17.854	2.181	
2013-2014	1.007	9.386	140.610		21.568	426	3.168	56.053	7.472	
2014-2015	1.174	10.635	164.281		23.453	429	3.190	75.890	7.660	
2015-2016	2.504	26.397	373.394		49.898	419	2.951	99.217	8.604	

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri (2006- 2016) derlenmiştir.

Tablo 74 incelendiğinde özel okul sayısında 4 yıl içerisinde genel lisede 1.600; meslek lisesinde 2.000 okul artışı meydana gelmiştir. Özel Eğitim Teşviki verilmesi okul ve öğrenci sayısının artmasına sebep olmuştur.

2016 yılı itibariyle 111 Devlet, 63 Vakıf, 7 Vakıf Meslek Yüksekokulu olmak üzere 181 üniversite; 1.190 Devlet, 386 Vakıf olmak üzere 1.576 Fakülte; 368 Devlet, 91 Vakıf olmak üzere 459 Yüksekokul; 830 Devlet, 90 Vakıf, 7 Vakıf MYO olmak üzere 927 Meslek Yüksekokulu; 456 Devlet, 185 Vakıf olmak üzere 641 Enstitü bulunmaktadır.

4.14.2.2. Yurt ve Pansiyon Sayıları

MEB Faaliyet Raporlarına (Bkz. Tablo 153) göre 2012-2013 öğretim yılında 459 YİBO'da 118.961 öğrenci kalırken 22.194 kontenjan boş kalmıştır. 2013-2014 öğretim yılında ise 429 YİBO'da 95,235 öğrenci kalmış ve 35,269 kontenjan boş kalmıştır.

Tablo 75. Okul Türlerine Göre Burslu Öğrenci Sayıları (2013-2016)

Okul Türü	2013	2014	2015	2016
Temel Eğitim	84.150	65.803	64.968	
Ortaöğretim	143.017	145.815	142.186	
Mesleki Eğitim	15.516	16.112	15.556	
Din Eğitimi	11.908	15.107	19.309	
Özel Eğitim Rehberlik	242	277	332	
GENEL TOPLAM	254.833	243.114	242.351	

Kaynak: MEB İstatistik 2015-2016 yılına ait rakamlara ulaşılamamıştır.

Tablo 76. Pansiyonlu Okul Sayıları (2013-2016)

Okul Türü	2013	2014	2015	2016
Temel Eğitim	425	385	343	325
Ortaöğretim	840	908	932	997
Mesleki Eğitim	620	678	703	762
Din Eğitimi	411	463	532	707
Özel Eğitim Rehberlik	76	80	81	70
GENEL TOPLAM	2.372	2.514	2.591	2861

Kaynak: MEB İstatistik 2015-2016

Tablo 77. Pansiyonda Kalan Öğrenci Sayıları (2013-2016)

Okul Türü	2013	2014	2015	2016
Temel Eğitim	91.686	73.989	60.473	56.604
Ortaöğretim	115.249	131.786	139.837	147.756
Mesleki Eğitim	70.681	77.622	80.734	79.851
Din Eğitimi	39.845	46.420	52.988	64.168
Özel Eğitim Rehberlik	2.264	2.069	2.579	1.336
GENEL TOPLAM	319.725	331.886	336.611	349.715

Kaynak: MEB İstatistikleri 2015-2016

MEB Eğitim İstatistiklerine (Bkz. Ek-13) göre yükseköğretimde 2012-2013 öğretim yılında 4284 Özel öğrenci yurt sayısına karşılık KYK 345 yurttan 304.195; 2013-2014

öğretim yılında 4405 özel yurda karşılık 370 yurtla 306.129; 2014-2015 öğretim yılında 4634 özel yurda karşılık 390 yurtla 355.502; 2015-2016 öğretim yılında 4741 özel yurda karşılık 592 yurtta 450.941 öğrenciye barınma hizmeti sunmuştur. Yurt sayısında yıllara göre hem KYK hem de özel yurt artış sağlanmıştır.

4.154.2.3. Okullaşma Oranları

Tablo 78. Okullaşma Oranları (2012-2016)

Eğitim Yılı	Yaş Grubu	Okul Öncesi	İlkokul	Orta Okul	Ortaöğretim	Yükseköğretim
2012-2013	5 yaş	39,72	98,86	93,09	70,06	38,5
2013-2014	5 yaş	42,54	99,57	94,52	76,65	39,89
2014-2015	5 yaş	53,78	96,3	94,35	79,37	39,49
2015-2016	5 yaş	55,48	94,87	94,39	79,79	40,87

Kaynak: MEB İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir. Değerler % olarak ifade edilmiştir.

4.14.3. İNSAN KAYNAKLARI

Bu bölümde Bakan Avcı döneminde öğretmenlerin özlük alanında yapılan çalışmalar, öğretmen istihdamı, öğretmenlerin maaş ve ek dersleri ile idari alanda yapılan çalışmalar hakkında bilgiler verilmiştir.

4.14.3.1. Özlük Alanında Yapılan Çalışmalar

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına (Bkz. Ek-15) göre Bakanlık Merkez Teşkilatı 2013 yılında 293, 2014 yılında 310, 2015 yılında 291, 2016 yılında 351 merkezi faaliyet düzenlemiştir. Sayının geçmiş yıllara göre az olmasının nedeni daha önce de bahsedildiği üzere hizmet içi faaliyet düzenleyen birim sayısının ikiye düşürülmesidir. Hizmet içi faaliyetler daha çok Mahalli olarak devam etmiştir. 2013 yılında 18.596, 2014 yılında 19.507, 2015 yılında 16.619, 2016 yılında 38.189 faaliyet yapılmıştır.

4.14.3.2. İstihdam Alanında Yapılan Çalışmalar

MEB öğretmenlik atamasında Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde bir değişikliğe giderek “öğretmenliğe ilk defa atanacaklar bakımından başvuruların ilk günü itibarıyla 40 yaşından gün almamış olmak” şartını kaldırmış ve bu durumu 28.01.2015 tarihli RG ‘de yayınlamıştır.

2013'te Kamu Personeli Seçme Sınavı'na ek olarak Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi (ÖABT) yapılmıştır. Öğretmen olmak isteyen aday KPSS sınavından sonra 15 farklı alanda 14 Temmuz 2013'te alan bilgisi testlerine girmişlerdir.

MEB, 17.04.2015 tarihinde Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'nde değişiklik yaparak yayımlanan ile ilk kez aday öğretmenlere performans değerlendirilmesi getirilmiştir. Yeni uygulamaya göre 14.03.2014 tarihinden sonra atanmış olan "Aday öğretmenler en az bir yıl fiilen çalışmak ve performans değerlendirmesine göre başarılı olmak şartlarını sağlamak kaydıyla, yapılacak yazılı ve yazılı veya sözlü sınava girmeye hak kazanır" denilmiştir.

4+4+4 sistemiyle ilkokulun 4 yıla indirilmesi sonucu çok sayıda sınıf öğretmeni norm fazlası durumuna düşmüştür. MEB bu nedenle norm fazlası öğretmenlerin alan değişikliği yaparak teknoloji tasarım öğretmenliği ya da zihinsel engelliler sınıf öğretmenliği alanlarında hizmet verebilmelerinin önünü açmıştır. Öğretmenlere herhangi bir eğitim almadıkları, yan veya esas alanları olmayan alanlara atanma hakkı tanınmasının hukuka aykırı olması nedeni ile 2012 yılında Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası tarafından kararın iptaline ve yürütmenin durdurulmasına yönelik dava açılmıştır. Dava sonucunda Danıştay belirtilen ifadenin iptal edilmesine karar vermiştir. Danıştay'ın bu kararı sonrasında MEB 2012 yılında; alan değişikliği yoluyla sınıf öğretmenlerinden zihinsel engelliler sınıf öğretmenliğine ya da teknoloji tasarım öğretmenliğine geçirilenler ile diğer alan öğretmenlerinden teknoloji tasarım öğretmenliğine geçirilenlerin, önceki alanlarına ve görev yerlerine dönmelerine karar vermiştir. 540 saatlik zihin engelliler sınıf öğretmenliği sertifika programını tamamlayan öğretmenlerin istekleri doğrultusunda zihinsel engelliler sınıf öğretmenliği görevlerine devam edebilecekleri açıklanmıştır. Ancak MEB tarafından 2014 yılı içinde bu sertifika programı, uygulaması devam ettirilmiştir.

Dershane dönüşümü ile birlikte kurumların bünyesinde çalışan öğretmenlerin devlet memuru olarak istihdam edilmesine yönelik hamleler atılmıştır. Bu konuda yapılan düzenlemeyle birlikte, dershaneler ile öğrenci etüt eğitim merkezlerinde çalışan öğretmenler Devlet Memurları Kanunu'ndaki şartları sağlamak, en az 6 yıl primleri ödenmiş olmak, MEB'in gerçekleştireceği sözlü sınavda başarılı olmak kaydıyla; genel şartlar ile öğretmen kadrosuna atanabilmek için aranan özel şartları taşıyanlar

KPSS şartı aranmaksızın, öğretmen olarak atanabilecektir. Atama sonucunda ise öğretmenlerin 4 yıl zorunlu çalışma süresi bulunmaktadır.

“2015 yılının bahar dönemi için mezun durumunda olanlar ile 2011 ve öncesi girişli olup halen son sınıfta olan öğrenciler için pedagojik formasyon eğitimi sertifika programları açılmıştır. 20 Ocak 2015 tarihli Yükseköğretim Yürütme Kurulu toplantısında alınan kararla 2014-2015 eğitim öğretim yılı bahar dönemi pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı için üniversitelere 41.490 kontenjan verilmiştir. 28 Ocak 2015’te gerçekleştirilen Yükseköğretim Yürütme Kurulu toplantısında alınan karar sonucunda ise 16 üniversiteye 3.590 kontenjan daha verilmiştir” (tedmem, 2015).

MEB’in taşra teşkilatında boş bulunan 1.709 şube müdürü kadrosuna 18.04.1999 tarihli ve 23670 sayılı RG’de yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmeliğin hükümlerine uygun olarak 12.10.2013 tarihli ve 28793 sayılı RG’de yayımlanan MEB Personelinin Görevde Yükselme, Unvan Değişikliği ve Yer Değiştirme Suretiyle Atanması Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde 16.04.2014 tarihinde sadece sözlü puanları kullanılarak göreve atamaları yapılmıştır. Konu, liyakat esaslarına aykırı olması, sözlü sınavdan 70 altında puan alan adayların başarısız sayılması ve atamaların objektif ölçütlere aykırı yürütülmesi gerekçesiyle mahkemeye taşınmıştır. Bu kapsamda Danıştay 5. Dairesinin 2013/8367 ve Danıştay 2. Dairesinin 2013/10363 Esas sayılı yürütmeyi durdurma kararı bulunmaktadır. Ancak kararın uygulanmaması sonucu MEB aleyhine de davalar açılmıştır. Ankara 7. İdare mahkemesi tarafından “kişinin mülakatının iptaline, yapılan tüm sözlü (mülakatların) iptaline ve sadece sözlü puanı ile yapılan 1709 şube müdürü atamasının iptaline” karar vermiş, MEB ise temyize götürmüştür. Ancak nihai karar şu şekilde ifade edilmiştir; Sadece Sözlü Sınav puanlarına göre oluşturulan başarı listesi esas alınarak 1709 adet şube müdürü kadrosuna yapılan atama işlemlerinin tümünün iptaline ilişkin kısmın aynen onanmasına. 15.10.2015 tarihinde oybirliği ile kesin olarak karar vermiştir.

“Bakan Avcı, 2016 Şubat ayında atanacak öğretmenlerin hemen göreve başlamayacağını; her öğretmenin “tecrübeli öğretmenin yanında staj” yapacağını belirtmiştir. Atanacak yeni öğretmenlerin 3.5 aylık bir staj surecine tabi tutulması; bu süreçte haftada 3 gün okulda tecrübeli bir öğretmenin

yanında derslere girmesi, 1 gün okul idaresinde müdürle birlikte idari işlemlerle ilgili gözlem yapması, diğer bir günde ise ilçe millî eğitim müdürlüğünde bulunması kararlaştırılmıştır” (SETA, TÜRIYE 2015).

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına (Bkz. Ek-16) göre 2013 yılında 41.579, 2014 yılında 50.990, 2015 yılında 52.736 ve 2016 yılında 49.015 olmak üzere Bakan Avcı'nın görev yaptığı 2013-2016 yılları arasında toplam 194.320 öğretmen ataması yapılmıştır. Yine bu dönemde 2014 yılında 325.419; 2015 yılında 292.858 ve 2016 yılında 333.532 öğretmen adayı atanmak için KPSS'ye girmiştir.

Tablo 79. Öğretmen Sayıları (2012-2016)

Öğretim Yılı	Okul Öncesi	İlköğretim / İlkokul		Genel Lise		Meslek Lisesi	
	Toplam	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi
2012-2013	62.933	20.546	261.497	20.197	99.196	2.181	133.321
2013-2014	63.327	21.273	267.171	21.568	95.785	7.472	153.816
2014-2015	68.038	22.194	273.058	23.453	99.707	7.660	167.558
2015-2016	72.228	25.908	277.053	49.898	101.560	8.604	175.628

Kaynak: MEB Faaliyet Raporlarından (2006-2016) derlenmiştir.

Tablo 80. Öğretmen Yer Değiştirme Verileri (2013-2016)

Öğretmen Yer Değiştirme İşlemleri Türü	2013	2014	2015
İsteğe Bağlı	15.315	17.130	15.381
Özür Durumu (Sağlık)	1.404	1.897	825
Özür Durumu (Eş)	29.400	26.500	7.786
Özür Durumu (Öğrenim)	2.206	0	
Hizmetin Gereği (Soruşturma)	51	32	49
Genel ve Özel Hayatı Etkileyen Nedenler (Doğal Afet)	1	3	4
Genel ve Özel Hayatı Etkileyen Nedenler (Özel Hayatı Etkileyen Neden)	585	529	823
Genel ve Özel Hayatı Etkileyen Nedenler (Eş Ölümü)	7	7	9
Genel ve Özel Hayatı Etkileyen Nedenler (Eşi Şehit Olanlar)	3	1	
Yargı Kararı	349	106	63
Alan Değişikliği	41	2	2
Zorunlu Çalışma Yükümlülüğü	3.555	10.329	11.219
652 Sayılı KHK'nin 37.Maddesinin 9.Fıkrası			12
Aile Birliği Mazereti			22.914
Sağlık Mazereti			938
Can Güvenliği Mazereti			265

Yeniden Atama	163
Diğer nedenlere bağlı yer değiştirmeler	9
Engellilik Durumuna Bağlı Yer Değişikliği	257
Hizmet Sınıfının Değiştirilmesi	1
TOPLAM	52.917 56.536 60.720

Kaynak: MEB Faaliyet Raporlarından (2006-2016) derlenmiştir.

MEB Faaliyet Raporlarına (Bkz. Ek-18) göre 2013 yılında 7.877, 2014 yılında 7.975 ve 2015 yılında 10.988 öğretmen emeklilik, vefat, göreve son, vb. şeklinde Milli Eğitim Bakanlığı'ndan ayrılmıştır.

4.14.3.3. Mali Alanda Yapılan Çalışmalar

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına (Bkz. Ek-19) göre 9/1 derecesindeki bir öğretmen 2013 yılında 1.984,53 TL maaş, 740 Kırtasiye yardımı, bir saatlik ek ders ücreti olarak 10,33 TL alırken bu rakamlar 2014 yılında sırasıyla 2.148,45 TL maaş, 850 TL Kırtasiye yardımı 10,77 Ek ders; 2015 yılında 2.338,83 TL maaş, 950 Kırtasiye yardımı, 11,10 Ek ders; 2016 yılında 2.628,41 TL maaş, 1000 TL Kırtasiye yardımı, 12,43 Ek ders ücreti olarak güncellenmiştir.

2016-2017 yıllarını kapsayan 3.Dönem Hizmet Kolu Toplu Sözleşmesi'nin "Örgün eğitim kurumlarında ek ders ücreti" başlıklı 22. maddesinde,

"Örgün eğitim kurumlarında (mesleki eğitim merkezleri dahil) ders yılı süresi içinde eğitim ve öğretimin fiilen yapıldığı normal çalışma günleri için ilgili mevzuatına göre kendilerine nöbet görevi verilen ve bu görevi de fiilen yerine getiren müdür yardımcılar ile öğretmenlere, 2016 yılında haftada 2 saati ve 2017 yılında ise haftada 3 saati geçmemek üzere ek ders ücreti ödenir" hükmü yer almasına rağmen, ilköğretim kurumlarında görevli müdür yardımcılara, ilgili mevzuatında (Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği) müdür yardımcılarının görevler arasında nöbet görevi açıkça zikredilmediği gerekçesiyle fiilen nöbet tutmalarına rağmen müdür yardımcılara nöbet ücreti ödenmemekteydi. Bakanlık tarafından gerçekleştirilen yönetmelik değişikliğiyle, ilköğretim kurumları müdür yardımcılar ile bağımsız anaokulu, ana sınıfı ve uygulama sınıfı öğretmenlerinin 01.01.2016 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere fiilen yerine getirdikleri nöbet görevleri için (2016 yılı için) haftada 2 saat, 2017 yılı içinse haftada 3 saat- nöbet görev ücreti almalarına imkân sağlanmıştır" (egitimbirsen.org.tr,06.06.2016).

4.14.3.4. İdari Alanda Yapılan Çalışmalar

Tablo 81. İşleme Alınan Dava Sayıları (2013-2015)

Yıllar	İdari Dava	Adli Dava	İcra Takip Davası	Kanun, Tüzük ve Yönetmelik Tasarısı	Hukuki Konulardaki Görüş	Toplam
2013	7.857	1.135	499	127	357	9.975
2014	8.515	1.181	456	114	422	10.688
2015	9.687	12.300	648	66	661	23.362

Kaynak: MEB Faaliyet Raporlarından (2006-2016) derlenmiştir.

“Haziran 2014 itibarı ile yürürlüğe giren okul yöneticilerinin görevlendirmelerine ilişkin yönetmelikte çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Bu değişikliklerin ilki müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı olarak görevlendirilecek kişilerin, son başvuru tarihi itibarıyla görevlendirilecekleri eğitim kurumunda öğretmen olarak atanabiliyor olma şartını taşımaları gerekliliğidir. Aynı kurumdan az 4 yıl aynı unvanla görev yapan müdürlerin görevleri 14 Mart 2014 tarihi itibarıyla sonlandırılacak ve bu kişiler aynı eğitim kurumunda görev alamayacaklardır. Görev süreleri 2013-2014 ders yılı içinde olmak üzere 14 Mart 2014 tarihi sonrasında dolan okul yöneticilerinin görevleri ise, 2014-2015 ders yılının bitimi itibarıyla sona erdirilecektir” (tedmem, 2014).

2014 yılında MEB bünyesinde okul müdürü olarak görev yapmakta olan kişilerden dördüncü yılını dolduranlar değerlendirmeye alınmış ve 75 puan barajını aşamayan müdürlerin yerleri değiştirilmiştir.

MEB Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği öğretmenleri ilgilendiren bir değişiklik nöbet saatlerine yöneliktir. Önceki yönetmelikte nöbetler ilk dersten 20 dakika önce başlamakta, 20 dakika sonra sona ermekteydi. Yeni Yönetmelik ile bu süreler 30’ar dakika olarak değiştirilmiştir.

MEB, 04.07.2015 tarihinde Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde değişiklik yaparak öğretmenlerin tercih edebileceği kurum sayısını 25’den 40 olarak değiştirmiştir. Ayrıca aynı kurumda azami çalışma süresi 8 yıldan 12 yıla çıkartılmıştır. 2014 yılındaki yönetmelikte “Aynı eğitim kurumunda; 2014-2015 öğretim yılında 12 yıl, 2015-2016 öğretim yılında 11 yıl, 2016-2017 öğretim yılında

10 yıl, 2017-2018 öğretim yılında 9 yıl görev yapan öğretmenler hakkında uygulanır” ifadesi yeni yönetmelikte “Aynı eğitim kurumunda; 2014-2015 öğretim yılında 15 yıl, 2015-2016 öğretim yılında 14 yıl, 2016-2017 öğretim yılında 13 yıl görev yapan öğretmenler hakkında uygulanır” şeklinde değiştirilmiştir. Yönetmelik gereği aynı eğitim kurumunda 15 yılını dolduran öğretmenler nakil tercihlerini 20-28 Temmuz 2015 tarihlerinde yapmıştır. Öğretmenler tercih sonuçlarını beklerken Bakan Avcı’dan rotasyonun iptal olduğunu öğrenmişlerdir.

Nabi Avcı’nın rotasyonun iptaliyle ilgili açıklamasında şunları ifade etmiştir:

“Yapılan müracaatları değerlendirdik. Rotasyona tabi olan veya herhangi bir nedenle rotasyon dışında kalması öngörülebilecek bütün öğretmenlerimizin durumlarını içeren bir simülasyon yaptık. O simülasyon neticesinde gördük ki, aslında rotasyonla amaçladığımız eğitsel amaçlar bu simülasyondan çıkmıyor. O nedenle dün akşam konuyu Başbakanımıza da arz ettim. Onunda tavsiyeleri doğrultusunda rotasyonun uygulanmamasına karar verdik” (tedmem, 2015).

2003-2009 yılları arasında Milli Eğitim Bakanı olarak görev yapan Hüseyin Çelik kendi blog sayfasında Eğitimin Halleri başlığı altında görüşlerini paylaşmıştır. Bu paylaşımda Bakan Nabi Avcı’nın yapmış olduğu insan kaynakları alanındaki çalışmaları şu şekilde eleştirmiştir:

“Millî Eğitim Bakanlığı, tüm kamu personelinin yaklaşık üçte birini bünyesinde barındırmaktadır. Bugün itibariyle MEB’in personel mevcudu, 923 bini öğretmen olmak üzere, 1 milyonu bir hayli aşmıştır. Bu sayıya geçici statüyle çalışanlar da dahil değildir. AK PARTİ hükümetleri, her yıl kamunun kullanması için serbest bırakılan veya sıfırdan ihdas edilen kadroların ortalama %50’sini MEB’e tahsis etmiştir. Bu tutum, tebrik edilecek hatta alkışlanacak bir tutumdur.

Ne var ki, peş peşe gelen yaz-bozlardan dolayı eğitim çalışanları şaşkın durumdadır ve kesinlikle mutlu değildirler. 14.09.2011 tarih ve 652 sayılı KHK ile bütün müsteşar yardımcıları, genel müdürler, genel müdür yardımcıları, daire başkanları, şube müdürleri, il müdürleri ile TTK üyelikleri düşürülmüştür. Daha sonra yapılan düzenlemelerle ilçe müdürleri, il müdür yardımcıları, tüm okul ve kurum müdürleri ile yardımcıları da kapsama dahil edilmiştir. İşin garip tarafı bu sıfırlamalar ve doldur-boşaltılar birden fazla tekrarlanmıştır. Bu uygulamalardan etkilenen eğitim yöneticisi sayısı yüz bini aşmıştır. Uzun sözün kısası binlerce eğitim yöneticisi geçici olarak değil, kalıcı olarak “havuz”a atılmıştır. Görevdeyken aldıkları maaşlarını aynen alan bu havuz ahalisi, kendi iradeleri ve tercihleri dışında eğitime hiçbir katkı sağlamadan maaşlı müdavimler (işe devam edenler) haline getirilmiştir. Biz iyimser bir ifade ile “müdavim” diyoruz ama bunların çoğunun oturacak odası, çalışacak masası bile yoktur. Hal böyle olunca kendilerini büyük bir boşlukta hissediyorlar.

Bu uygulama ile MEB’in kurumsal hafızasına ve tecrübe birikimine çok büyük zarar verilmiştir. Nitelikli personel ve öğretmen ihtiyacı hâlâ tamamen giderilemeyen MEB’de, bu kadar insan ve kaynak israfının hoş görülmesi veya bu yapının aynen

sürdürülmesi ancak akıl tutulması ile mümkündür. Görevden alınan Bakanlık merkezindeki üst düzey bürokratların yerine getirilenlerin çoğunun eğitimle uzaktan yakından ilgisi olmayan kişiler olması ise başka bir talihsizlik olmuştur. Şimdi Meclis gündeminde olan bir tasarı ile daha dün KHK ile kaldırılan genel müdür yardımcılığı ve daire başkanlıkları yeniden getiriliyor. Ne yapıldığını anlayan bir hayırsever varsa Allah rızası için bana da anlatsın.

Yaz-bozdan nasibini alan başka bir alan da teftiş mekanizmasıdır. 2011'de bakanlık müfettişlerinin unvanı "denetçi" diye değiştirilmiş, 2014'te ise tüm müfettişlerin unvanı "Maarif Müfettişi"ne dönüştürülmüştür.

Şimdi ise TBMM'ye sevk edilen bir kanunla yaklaşık 2500 müfettişin 5'te 4'ünün bu unvanı elinden alınmakta, yani müfettişlik müessesesi, MEB'de kariyer bir meslek olmaktan büyük çapta çıkarılmaktadır.

Konuyla ilgili olarak, 2011'den beri yapılan düzenlemelerde verilen unvanlar dahil birçok tutarsızlığa imza atılmıştır. Maarif Vekâleti çoktan Millî Eğitim Bakanlığı'na dönüşmüşken "Maarif Müfettişi" ismi ne kadar isabetlidir? "Teftiş" kelimesi, ileri götürmek, yol göstermek anlamındadır. Tali anlamı ise denetlemektir. Peki, yılların teftiş mekanizmasını "denetim"e indirgemek hangi maslahatın gereğidir?

Sayın Başbakan ve Sayın Bakan, Meclis'te bulunan tasarıya acilen müdahale etmelidir. Bunun kurgusu, mantığı ve yaklaşımı eğitime hiçbir katkı sağlamayacaktır. Olsa olsa bunun sonucu, 2000 insanı "eğitim uzmanı" unvanıyla âtil bir şekilde kenara atmak olacaktır. Yani havuzda amaçsız yüzdürülenlerin sayısı daha da arttırılmış olacaktır.

Kanaatimizce, kısıtlı sayıdaki üst düzey personelin, iktidarlarla beraber göreve gelip iktidarlarla birlikte gideceği şekilde düzenlemeler yapılabilir. İktidar değişince bu bürokratlar istifasını sunar, yeni iktidar isterse onları yeniden atar veya değiştirir. Dikkat edilirse bilinçli olarak "iktidar" kelimesini kullanıyorum. Aynı partinin kurduğu farklı hükümetleri kastetmiyorum. Aynı iktidarın farklı bakanları döneminde de her şey sil baştan yapılırsa bunu akılcılıkla izah edemezsiniz. Bunun dışında kalan personelle ilgili, kıdem, bir yerde kalınan süre ve başarı durumu gibi objektif kriterler belirlenerek, liyakat, ehliyet ve ihtiyaca dayalı yer değiştirmeler ve atamalar yapılabilir. Öte yandan sabah akşam personelle oynamak ve bunu bütün mekanizmayı allak bullak edecek şekilde yapmak, eğitimin kalitesine hiçbir katkı sağlamayacağı gibi, çalışanların moralini bozmaktan, performanslarını düşürmekten öteye bir işe yaramaz. Mili Eğitim Bakanlığı'nın insan kaynakları politikaları ile ilgili yazılacak o kadar çok şey var ki, bu satırlar ve sütunlara sığmaz. Biz sadece denizden birkaç damlayı numune olarak sunuyoruz. Maarifçiler arif olur. Arife ise çok fazla tarif gerekmez.

Ben bunları yazdıktan sonra, defalarca görevden aldığım ve mahkeme kararı ile dönen bazı personeli örnek vererek kendimle çeliştirdiğimi iddia edecekler elbette olacaktır. Ancak onlara hemen şunu söyleyeyim ki, benim yerini değiştirdiğim kişiler, çok uzun yıllar aynı görevde kaldığı için işletme körlüğü yaşayan veya bulunduğu yerlerde ciddi sıkıntılara yol açan personeldir.

Eğitime çok büyük bütçeler ayıran AK PARTİ Hükümeti ve onun eski Mili Savunma Bakanı olan şimdiki Milli Eğitim Bakanımız, moralsiz bir orduyla istiklâl savaşı kazanamayacağını bildikleri gibi, Türk Kalemli Kuvvetleri olan eğitim çalışanlarının moralini yükseltmeden, onların huzursuzluğunu gidermeden de eğitimde arzuladığımız kaliteyi yakalayamayacağımızı ve nesillerimiz adına sürdürmekte olduğumuz istikbal mücadelesini kazanamayacağımızı elbette bilir.

MEB Personelinin ve eğitim politikalarının, sendikaların ve bir gün bile alt kademe yöneticilik yapmadığı halde paraşütle en üst düzey yöneticiliklere getirilen bazı bürokratların insafına terk edilmeyeceğine dair olan ümidimi koruyarak sözü bağlıyorum" (t24.com).

Bakan Avcı döneminde insan kaynakları konusunda yapılan mevzuat çalışmaları şunlardır:

- ✓ İzin Yönergesi, 16.01.2013 tarihli 2665 sayılı TD.
- ✓ İzin Yönergesi, 05.04.2013 tarihli 2667 sayılı TD.
- ✓ Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği, 08.05.2015 tarihli 2692 sayılı TD.
- ✓ MEB Personeline Başarı, Üstün Başarı Belgesi Ve Ödül Verilmesine Dair Yönergede Değişiklik Yapılmasına Dair Yönerge, 06.10.2015 tarihli 2698 sayılı TD.
- ✓ Aday Öğretmen Yetiştirme Sürecine İlişkin Yönerge, 03.03.2016 tarihli 2702 sayılı TD.

4.14.4. BÜTÇE

Bu bölümde Bakan Avcı döneminde MEB Bütçesi, burslu öğrenci sayıları, şartlı nakit yardımı, özel eğitim desteği ve ücretsiz kitap dağıtım projesi hakkında bilgiler verilmiştir.

4.14.4.1. Bakanlık Ödeneği – Yatırım Ödeneği

MEB Bütçe Sunuş Raporları ve Eğitim İstatistiklerine (Bkz. Ek-21) göre MEB Bütçesi 2013 yılında Merkezi Yönetim Bütçesinin %11,76 oranına denk gelen 47.496.378.650 TL; 2014 yılında %12,81 oranındaki 55.704.817.610 TL; 2015 yılında %13,11 oranındaki 62.000.248.000 TL ve 2016 yılında %13,38 oranındaki 76.354.306.000 TL ile en büyük bütçeye sahip bakanlıklardan birisi olmuştur. Bu bütçeye bağlı olarak 2013 yılında 3.955.000.000 TL, 2014 yılında 5.192.300.000 TL, 2015 yılında 5.494.000.000 TL ve 2016 yılında 6.284.628.000 TL Yatırım Ödeneği tahsis edilmiştir.

4.14.4.2. Burs – Şartlı Nakit Yardımı

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına (Bkz. Ek-23) göre 2013 yılında 2415.917, 2014 yılında 1.993.266 , 2015 yılında 2.100.769 ve 2016 yılında 1.970.888 kişi Şartlı Nakit Eğitimi Yardımından faydalanmıştır.

Tablo 82. İlk ve Ortaöğretim Öğrencileri Burs Verileri (2013-2016)

Yıllar	Dönemi	3 Aylık	Bir Öğrenciye Aylık Ödenen	Yararlanan Kişi Sayısı
2013	1 Ocak-30 Haziran	398,73	132,91	254.833
	1 Temmuz-31 Aralık	414,66	138,22	
2014	1 Ocak-30 Haziran	438,9	146,3	243.117
	1 Temmuz-31 Aralık	438,9	146,3	
2015	1 Ocak-30 Haziran	473,46	157,82	243.532
	1 Temmuz-31 Aralık	495,99	165,33	

2016	1 Ocak-30 Haziran	586,17	195,39 (Brüt)	256.076
	1 Temmuz-31 Aralık	556,74	185,58 (Net)	

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir. Miktarlar TL olarak ifade edilmiştir.

4.14.4.3.Eğitim Öğretim Desteği

5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun Ek 1'inci maddesi kapsamında 2014-2015 Eğitim öğretim yılında özel okullarda öğrenim gören öğrencilere eğitim ve öğretim desteği verilmesine karar verilmiştir. 07 Ağustos 2014 tarihinde RG'de yayımlanan "2014-2015 Eğitim ve Öğretim yılında Özel Okullarda Öğrenim göreceğ öğrenciler İçin Eğitim ve Öğretim Desteği Verilmesine İlişkin Tebliğ" ile birlikte MEB, özel okullardaki öğrenci oranlarını artırmak ve devlet okullarındaki öğrenci oranlarını azaltmak için eğitim öğretim desteği verme kararı almıştır. Bu işlemlerin yürütülmesine yönelik bir kılavuz hazırlanmıştır. 2014-2015 eğitim ve öğretim yılında okul farklı okul türleri için toplam 250.000 öğrenciye eğitim öğretim desteği verilmesi planlanmıştır. 23.07.2015 tarihli RG'de yayımlanan "2015-2016 Eğitim ve Öğretim Yılında Özel Okullarda Öğrenim Göreceğ Öğrenciler İçin Eğitim ve Öğretim Desteği Verilmesine İlişkin Tebliğ" de yer alan okul türlerine göre toplam 230 bin öğrenciye eğitim ve öğretim desteği verileceği ilan edilmiştir. Gecen yıl sadece resmi okullarda kaydı bulunan öğrenciler eğitim öğretim desteği için başvuru yapılırken bu yıl bu sınırlama kaldırılmış ve özel okulda kaydı bulunan öğrencilere de başvuru hakkı getirilmiştir. Değerlendirme kriterlerinde gecen yıla göre, öğrencilerin akademik başarısının etkisi düşürülmüştür. Ailenin toplam gelirinin genel puanlamaya etkisi ise artırılmış, ailede öğrenim gören diğere çocukların puanlamaya etkisi ise düşürülmüştür. Bununla birlikte, daha önce özel burslu öğrenciler teşvikten yararlanamazken, yapılan değişlikle özel okullarda yüzde 51'in altında burslu okuyan öğrencilerin de devlet desteğinden yararlanabilmesi kararı alınmıştır. Değerlendirme kriterinde göze çarpan bir diğere değişiklik de anne veya babası MEB'de görev yapan çocuklara ek puan verilmesi kararıdır.

4.14.4.4. Özel Eğitim Desteği:

2014 yılında özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde engelli bireylere verilen destek eğitiminin bütçeden karşılanacak kısmı; katma değer

vergisi hariç olmak üzere bireysel eğitim için aylık 409 TL, grup eğitimi için 115 TL olarak belirlenmiştir.

MEB Bütçe Sunuş Raporlarına (Bkz. Ek-29) göre 2013 yılında 270.607, 2014 yılında 295.617, 2015 yılında 313.998 ve 2016 yılında 325.860 kişi Özel Eğitim Desteğinden faydalanmıştır.

4.14.4.5. Ücretsiz Kitap Dağıtımı

Tablo 83. Ücretsiz Dağıtılan Kitap Sayıları (2012-2016)

Yıllar	İlkokul- Ortaokul		Ortaöğretim	
	Ücretsiz Kitap	Ödenek (TL)	Ücretsiz Kitap	Ödenek (TL)
2012	143.128.458	213.288.588	62.630.049	111.762.868
2013	133.586.334	204.389.156	76.167.232	125.564.566
2014	133.809.961	201.014.046	82.888.410	155.579.215
2015	156.377.910	215.388.408	80.321.981	179.697.764
2016	172.389.571	255.308.007	90.446.715	191.144.061

Kaynak MEB Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2017) derlenmiştir.

4.14.5. PROJE VE KAMPANYALAR

Bu bölümde Bakan Avcı döneminde başlatılan veya devam ettirilen proje ve kampanyalar hakkında bilgiler verilmiştir.

Ulusal Öğretmen Stratejisi Çalıştayı: Antalya’da eğitim paydaşlarından oluşan geniş katılımlı bir çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştayda, öğretmen yetiştirme, mesleğe giriş, adaylık ve hizmet içi eğitim süreçleri, kariyer yükselme, konuları tartışılarak 6 sorun alanı belirlenmiş ve belirlenen sorun alanlarına yönelik çözüm önerileri getirilmiştir.

Ulusal Öğretmen Strateji Çalıştayı’nda belirlenen sorun alanlarının giderilmesinde öğretmen yeterlikleri merkeze alınmıştır. Bu kapsamda;

- ✓ Öğretmen yetiştirme programlarının geliştirilmesi,
- ✓ Akademik derslerin uygulanması,
- ✓ Staj çalışmaları,
- ✓ Atama sistemi,
- ✓ Adaylık ve uyum eğitim süreçleri,
- ✓ Çoklu değerlendirme (360 derece),

Öğretmen etkililiğinin değerlendirilmesi gibi konular öğretmen yeterlikleri ile ilişkilendirilmiştir

Okul Sütü Programı: Programı 2013/5171 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince ülke genelinde, resmi-özel anaokulu, uygulama sınıfı, anasınıfı ve ilkokul öğrencilerine yönelik uygulanmıştır.

Türkiye'de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi (TEFBİS): 25 Kasım 2014 tarihinde Okul yöneticilerine harcamalar konusunda güven tesis etme amacıyla TEFBİS devreye sokulmuştur.

Fatih Projesi: MEB'in en büyük bütçeli projesi olan Fatih Projesinde Nabi Avcı döneminde de önemli gelişmeler sağlanmıştır. Yıllara göre gerçekleşen ve hedeflenen çalışmalar şu şekildedir:

“2013 Yılı Gerçekleştirilen Faaliyetler: Şu ana kadar meslek liseleri dışındaki liselerin tümünü oluşturan 3.657 lisede 85.000 sınıfa akıllı tahta yerleştirilmiş, 13.500 tablet bilgisayar öğretmen ve öğrencilere dağıtılmıştır.

2014 Yılı Gerçekleştirilen Faaliyetler: Fatih Projesi meslek liseleri hariç tüm liselerde uygulanmaya başlanmış, yine aynı liselerin dersliklerine 84.921 adet etkileşimli tahta kurulmuş, 3.657 adet çok fonksiyonlu yazıcı ve 3.657 adet doküman kamera dağıtılmış, 217 lisenin 9. sınıftaki öğrencilerine ve öğretmenlerine pilot uygulama kapsamında 62.800 adet tablet bilgisayar dağıtılmış, 81 ilimizde 110 adet uzaktan eğitim merkezi kurulmuş, Yaklaşık 183.000 öğretmenimize hizmet içi eğitim verilmiştir.

2015 Yılı Gerçekleştirilen Faaliyetler: FATİH Projesi bileşenleri kapsamında bugüne kadar; 3.657 okulda 84.921 sınıfın tamamına etkileşimli tahta yerleştirilmiş olup, bu okullara çok fonksiyonlu yazıcı ve doküman kamera kurulumu da tamamlanmıştır. Yine aynı okullarda yerel alan ağı kurulum çalışmaları tamamlanmıştır. Ayrıca, şimdiye kadar 737.800 tablet bilgisayarın liselerdeki öğrencilerimize ve öğretmenlerimize dağıtımı tamamlanmıştır. Bunların yanı sıra Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından ihalesi yapılan 347.367 etkileşimli tahta ve 41.996 çok fonksiyonlu yazıcının da okullarımızda kurulumu başlamıştır” (tedmem, 2015).

Eğitim Bilişim Ağı (EBA): Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel M¼d¼rl¼đ¼ (YEĞİTEK) tarafından Fatih Projesi kapsamında y¼r¼t¼len ve 2012 yılında yayın hayatına başlayan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) b¼nyesinde teknolojinin eğitime entegrasyonunu g¼çlendirmek amacıyla dijital kaynaklar, oğretmen ve oğrencilerin ¼rettiđi içerikler sunulmaktadır. 2015 yılı içinde EBA ile ilgili g¼ndemde sıklıkla yer alan bir diğer konu da Destekleme ve Yetiştirme Kursları kayıtları ile ilgilidir. Bakanlık tarafından amaçları “oğrencilerin bilgi eksikliklerini gidermek, yeteneklerini geliştirmek, derslerdeki başarılarını artırmak ve sınavlara hazırlanmalarına destek olmak” olarak belirtilen Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının oğretmen ve oğrenci başvuruları EBA ¼zerinden e-kurs mod¼l¼ aracılığıyla alınmıştır. 291.878 oğretmen ve 4.307.549 oğrenci EBA internet sayfasına y¼nlendirilmiřtir.

Milli Eğitim Kalite erevesi: Millî Eğitim Bakanlığınca oğrenci, oğretmen, okul, ilçe ve il gelişim seviyelerinin ¼lke genelinde yıllık olarak izlenmesi, değerlendirilmesi ve Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kalite Endeksinin oluşturulması Y¼ksek Planlama Kurulunun 06.03.2015 tarihli ve 2015/6 sayılı kurul kararı Resmî Gazete 'de yayımlanmıştır (BR, 2017).

MEB Mobil Bilgi Servisi: MEB'in belirlediği bilgileri mobil ortama mesajla aktarma, oğrenci ve velilerin istedikleri bilgilere mobil ortamdan mesaj bedeli ¼demek şartıyla sorgulama yaparak ve/veya servise ¼ye olarak erişim imkânı sağlamaya y¼nelik hizmetleri yerine getirmek için Bakanlığımız adına 8383 Mobil Bilgi Servisi kurulmuştur.

4.14.6. MEVZUAT ALIşMASI

Bu b¼l¼mde Bakan Avcı'nın g¼rev s¼resi içerisinde yapmış olduğu mevzuat çalışmaları hakkında bilgiler verilmiştir.

“27 Eyl¼l 2014 tarihinde RG 'de yayımlandığı ¼zere MEB'e Bağlı Okul ¼rencilerinin Kılık ve Kıyafetlerine Dair Y¼netmelikte değişikliğe gidilmiştir. Bu kapsamda oğrencilere y¼nelik kılık ve kıyafet sınırlamalarında, “Okul içinde baş acık, saclar temiz ve boyasız olarak bulunur, makyaj yapamaz, bıyık ve sakal bırakamaz; 3'uncu maddenin altıncı fıkrası h¼k¼mleri saklıdır” ifadesi yer almaktadır. 3.maddenin 6. fıkrasında ise, “Kız oğrenciler, imam-hatip ortaokul ve liseleri ile çok programlı liselerin imam-hatip programlarında t¼m

derslerde, ortaokul ve liselerde ise seçmeli Kur'an-ı Kerim derslerinde başlarını örtebilir” ifadeleri yürürlükten kaldırılmıştır. Yeni yönetmelikte bunlar, “Okullarda yüzü açık bulunur; siyasi sembol içeren simge, şekil ve yazıların yer aldığı fular, bere, şapka, çanta ve benzeri materyalleri kullanamaz; sac boyama, vücuda dövme ve makyaj yapamaz, pirsing takamaz, bıyık ve sakal bırakamaz” ifadesi ile değiştirilmiştir. Buna ek olarak, “Okul öncesi eğitim kurumlarında ve ilkokullarda okul içinde baş açık bulunur” maddesi eklenmiştir” (tedmen, 2014).

Milli Eğitim Mevzuat Bankası (meb.mevzuat.gov.tr) bilgilerine göre Nabi Avcı'nın görev yaptığı dönem içerisinde 24.01.2013- 24.05.2016 tarihleri arasında 6 Esas; 61 Genelge; ; 1 Karar; 1 Program; 28 Yönerge, 22 Yönetmelik olmak üzere 119 mevzuat çalışması yapılmıştır.

4.14.7. DÖNEMİNDEKİ ÖNEMLİ OLAYLAR

Bu bölümde Bakan Avcı döneminde toplum ve eğitim açısından meydana gelen önemli olaylar hakkında bilgiler verilmiştir.

4.14.7.1. Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)

2014-2018 yılları arasını kapsayan Onuncu Kalkınma Planında eğitimle ilgili olarak önce mevcut durum analizi yapılmış daha sonra ise amaçlar, hedefler ve politikalar belirtilmiştir:

2013 yılından itibaren Tebliğler Dergilerinden de görüleceği üzere tüm öğretim kurumlarının öğretim programlarının değişikliklerinin yayınlandığı ve okul türlerine bağlı olarak haftalık ders planlarının değiştirildiği dönem olmuştur.

Bakan Avcı döneminde 2015 yılında Suça Sürüklenen Çocuklar başlığında öğrenci isimleri yayınlanmıştır:

“Diyarbakır’da 872 çocuğun kimlik ve adres bilgilerinin yayımlanması olayı gelmektedir. 2014’ün Aralık ayında, Bağlar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından” Suça Sürüklenen Çocuklar” başlığı altında bir liste yayımlanmış, konu 14 Ocak 2015 tarihinde kamuoyuna yansımıştır. Söz konusu yazı kapsamında “suça karışmış, cinsel istismara ve tecavüze uğramış, suça sürüklenmiş çocuk” benzeri ifadeler kullanılmış, kişi, adres ve suç bilgileri eşleştirilerek yayımlanmıştır. Fiile gerekçe olarak MEB’in, rehber

4.16. 63. HÜKÜMET (AK PARTİ Seçim Hükümeti –2. Davutoğlu Hükümeti)

Hükümet: 63 Parti: AK PARTİ – Bağımsızlar- HDP
Başbakan: Ahmet Davutoğlu Görev Süresi: 28.08.2015 – 24.11.2015
Cumhurbaşkanı: R. Tayyip Erdoğan Görev Süresi:28.08.2014 - ...

7 Haziran 2015 tarihinde yapılan Milletvekilleri Seçimi sonuçlarına göre AK PARTİ %40,87 oyla 258 Milletvekili; CHP %24,95 oyla 132 Milletvekili; MHP %16,29 oyla 80 Milletvekili ve HDP %13,12 oyla 80 Milletvekili çıkartmıştır. Seçim sonuçlarına göre hiçbir parti iktidar olabilmek için 276 milletvekili sayısına ulaşamamıştır. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 9 Temmuz’da en fazla oy alan AK PARTİ Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu’nu hükümet kurması için görevlendirmiştir. Davutoğlu, Anayasada belirtilen 45 gün yasal sürenin bitmesine 5 gün kala hükümeti kuramayacağını Cumhurbaşkanına bildirmiştir. Cumhurbaşkanı, Anayasa’nın 116. Maddesine dayanarak seçimlerin yenilenmesine karar verdi. YSK seçimlerin 1 Kasım 2015 tarihinde yapılması kararı aldı. Bu gelişme üzerine Cumhurbaşkanı, 25 Ağustos’ta Davutoğlu’na Anayasada belirtilen Geçici Bakanlar Kurulu niteliğindeki Seçim Hükümeti kurma görevini verdi. Geçici Bakanlar Kurulu başbakanlık ve anayasaya göre bağımsız olması gereken 3 bakan haricinde AK PARTİ’nin 11, CHP’nin 5, MHP ve HDP’ye 3'er bakan şeklinde oluşması gerekirken CHP ve MHP bakanlıkları reddedeceklerini, HDP ise kabul edeceğini duyurdu. Ancak MHP’de bakanlık teklifi alan Tuğrul Türkeş parti kararının aksine bakanlığı kabul etti, bu karar üzerine Tuğrul Türkeş partisinden 5 Eylül 2015’te ihraç edildi. HDP’li Levent Tüzel ise parti kararının aksine kabul etmedi. Nabi Avcı yine Milli Eğitim Bakanı olarak görevine devam etti.

4.17. 64. HÜKÜMET

Hükümet: 64 Parti: AK PARTİ
Başbakan: Ahmet Davutoğlu Görev Süresi: 24.11.2015 – 24.05.2016
Cumhurbaşkanı: R. Tayyip Erdoğan Görev Süresi:28.08.2014 - ...

1 Kasım 2015 tarihinde yapılan Milletvekilleri seçiminde AK PARTİ %49.50 oyla 317 Milletvekili, CHP 25.32 oyla 134 Milletvekili, MHP %11.90 oyla 40 Milletvekili ve HDP %10.76 oyla 59 Milletvekiline sahip olmuştur. Seçim sonucuna göre Cumhurbaşkanı 17 Kasım 2015'te Ahmet Davutoğlu'nu 64. Hükümeti kurması için görevlendirdi.24 Kasım 2015 tarihinde göreve başlayan hükümet Davutoğlu'nun 22 Mayıs 2016 tarihinde Cumhurbaşkanına istifasını verene kadar devam etmiştir. 64. Hükümette de Milli Eğitim Bakanı olarak Nabi Avcı görev yapmıştır.

24 Mayıs 2016 tarihinde Nabi Avcı Bakanlık görevini AK PARTİ Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz'a devretmiş ayrıca tüm öğretmenlere “Sevgili öğretmenim, hep söylediğim gibi ‘Bakanlar unutulur, öğretmenler unutulmaz.’ Hep gönlümde olacaksınız. Sağlık ve esenlik dileklerimle, gözlerinizden öpüyorum.” diyerek veda etmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.1. SONUÇ, TARTIŞMA VE YORUM

İncelenen 1999-2016 yılları arasında sırasıyla 58-64. arasında 7 ayrı Hükümet kurulmuştur. İlk olarak koalisyon hükümeti, sonra azınlık hükümeti, tek parti hükümetleri, seçim hükümeti ve son olarak yine tek parti hükümeti olmak üzere her türlü hükümet örneği görülmüştür.

İncelenen bu dönemde görev yapan bakanlardan Metin Bostancıoğlu, Hukuk Fakültesi; Prof. Dr. Necdet Tekin, Matematik; Erkan Mumcu, Hukuk Fakültesi; Doç. Dr. Hüseyin Çelik, Edebiyat Fakültesi; Nimet Çubukçu, Hukuk Fakültesi; Prof. Dr. Ömer Dinçer, İşletme Fakültesi ve Prof. Dr. Nabi Avcı, İdari Bilimler Fakültesi mezunudur. Genel duruma bakıldığında 3 hukuk mezunu ve 4 öğretim üyesi bakan vardır. Bunlardan 3 tanesi profesörlük kariyerine sahiptir.

Yine bu dönemde Ahmet Necdet Sezer, Abdullah Gül ve Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere 3 Cumhurbaşkanı görev yaparken; Bülent Ecevit, Abdullah Gül, Recep Tayyip Erdoğan ve Ahmet Davutoğlu olmak üzere 4 Başbakan; Metin Bostancıoğlu, Necdet Tekin, Erkan Mumcu, Hüseyin Çelik, Nimet Çubukçu, Ömer Dinçer ve Nabi Avcı olmak üzere 7 Milli Eğitim Bakanı görev yapmıştır.

İncelenen 1999-2016 yılları arasında görev yapan Milli Eğitim Bakanları sırasıyla Metin Bostancıoğlu 3 yıl 5 ay 29 gün; Necdet Tekin 4 ay 8 gün; Erkan Mumcu 3 ay 24 gün; Hüseyin Çelik 6 yıl 1 ay 17 gün; Nimet Çubukçu 2 yıl 2 ay 5 gün; Ömer Dinçer 1 yıl 6 ay 18 gün; Nabi Avcı 3 yıl 4 ay görev yapmıştır. Bostancıoğlu ve Tekin, DSP Hükümetinin diğer 5 bakan ise AK PARTİ Hükümetlerinin bakanlarıdır. Millî Eğitim Bakanlığı gibi önemli ve etkili bir bakanlıkta görev yapan bakanların üç ay dört ay gibi kısa sürede değişikliğe gitmesi ayrıca kurulan her hükümetin ayrı bir politika izlemesi eğitim öğretimde istikrarsızlığa neden olmaktadır.

Hükümet değişiklikleri yanında 1999-2016 yılları arasında 1999 Gölçük -2011 Van Depremleri olmak üzere 2 deprem; 2001 yılında ekonomik kriz olmak üzere 3 ayrı üzücü olay meydana gelmiştir.

İncelenen dönemde önce ANASOL-D sonra DSP - MHP- ANAP koalisyon hükümetleri sonra AK PARTİ hükümetleri ve parti programları eğitime yön vermiştir.

AK PARTİ, hükümet programlarında eğitimde 2002 yılından itibaren atılan adımlar ve yapılan reformların sadece bütçe büyüklüğünün artırılmasından kaynaklanmadığını aynı zamanda temel hak ve özgürlüklere saygılı, insan haklarını esas alan, daha demokratik ve özgürlükçü bir eğitim felsefesi inşa edildiğini belirtmiştir.

Yapılan çalışmalar alt başlıklar halinde değerlendirilmiştir:

5.2. GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

Koalisyon hükümetleri döneminde 16. Milli Eğitim Şurası yapılmış mesleki eğitim ana gündem olmuştur. Ancak meslek liselerine üniversiteye girişte uygulanan katsayı farkı nedeniyle şura kararlarının tam aksi yönde okul ve öğrenci sayılarında düşüşler meydana gelmiştir. AK PARTİ hükümetleri döneminde ise katsayı farkını önce azaltılarak sonra ise minimum seviyeye çekerek fark kapatılmaya çalışılmış ayrıca hükümet programlarında meslek liselerine giden öğrenci sayısını artırma hedefi koyarak düşüşleri azaltmakla kalmamış tam tersine okul ve öğrenci sayısını arttırmıştır.

Bakan Bostancıoğlu, döneminde eğitim programlarında değişiklik yapılmış buna bağlı olarak ders programlarında da değişimler meydana gelmiştir. Hüseyin Çelik döneminden itibaren siyasi görüş değişmesiyle öğretim programlarında tekrar değişikliğe gidilmiştir. Yapılandırmacı yaklaşım uygulanmaya başlanırken, Çubukçu döneminde orta öğretimde alan dal uygulaması kaldırılarak temel ders ve seçmeli ders uygulaması başlamıştır. Bakan Bostancıoğlu döneminde kılık kıyafet nedeniyle soruşturma geçiren öğrencilerin aksine Dinçer döneminde öğrenciler Kur'an-ı Kerim dersi başta olmak üzere diğer derslerde de başları kapalı derslere girmeye başlamış ve serbest kıyafet uygulaması başlamıştır. Bakan Avcı serbest kıyafet uygulama kararını Okul Aile Birliklerine bırakmıştır.

IX. 5 Yıllık Kalkınma Planı ve 64. Hükümet Programında 'Eğitimde Kalite Seferberliğinin başlatılacağı, tüm yurda yaygınlaştırılacağı 'Eğitim Kalite Endeksi'

hazırlanacağından söz edilmiş “performansa dayalı bir model geliştirileceği” belirtilmiştir.

Okul türlerinin azarlatılması ve bölgeler arası başarı farklılıklarını azaltarak eğitimde fırsat eşitliğine yer verileceği 17. MEB Şura Kararlarında ve 64. Hükümet Programında vurgulanmış, 2012 yılında okul türlerinde dönüşüm başlatılmış Genel Liseler kademeli olarak kapatılırken Bakan Dinçer döneminde MEB Teşkilat Yapısı değiştirilerek okul türleri bir çatı altında birleştirilmiştir.

18. MEB Şura Kararlarında “Öğrencilerin kitap taşıma yükünün azaltılması amacıyla; e-kitap, fasikül, kopartılabilir sayfalı kitap, her kitaba MEB’in internet sayfasından ulaşılabilmesi vb. uygulamalar yapılmalıdır” tavsiyesi AK PARTİ hükümet programlarında ezberci eğitimden vazgeçilerek oyun tabanlı öğrenmeyi etkin hale getirme yönünde vurgulanmıştır. “Mobil öğrenme sistemlerini geliştirecek; sosyal medyanın öğrenme aracı olarak daha etkin biçimde kullanılmasını sağlayacağız” (64.HP) ifadeleri Fatih Projesi, EBA İnteraktif Portalının oluşturulması, okul kitaplarının dönemler halinde veya fasikül halinde verilmesi ile uygulamaya konulmuştur.

2004–2005 eğitim ve öğretim yılında dokuz il ve 120 okulda pilot uygulaması başlayan yapılandırmacı yaklaşım ile biçimlendirilen yeni ilköğretim programı, 2005–2006 öğretim yılı ile birlikte tüm ilköğretim okullarında uygulanmaya başlanmıştır.

17. MEB Şura Kararlarında “Tüm eğitim kurumlarında hafta sonu ve akşam yapılacak kurs ve seminerlerde yöneticilere ve yardımcı personele ücret ödenmelidir” ve 18. Şura Kararlarında “Öğretmenlerin okulda kalma süreleri özendirici tedbirlerle artırılmalıdır” tavsiye kararları dershanelerin kapatılarak özel okula dönüştürülmesi ve bu ihtiyacın MEB kurumlarında Destekleyici ve Hazırlayıcı Kursları açarak ve burada görev yapan öğretmen ve yöneticilere iki kat ek ders ücreti ödeyerek kararlara işlerlik kazandırmıştır.

5.2.1. Okul Öncesi

Okul öncesi eğitim hükümet programlarında, MEB Şura Kararlarında ve Kalkınma Planlarında hep gündem konusu olmuştur. Okul öncesi eğitim 8 yıllık ilköğretim döneminde zorunlu iken 2012 yılından sonra 4+4+4 uygulaması ile veli isteğine

bırakılarak zorunlu olmaktan çıkartılmış, teşvik edilmiştir. 57. Hükümet Programında “Okul öncesi eğitim olanaklarının tüm çocuklara ulaştırılması için çaba gösterilecektir” denilirken 17. MEB Şurasında “60-72 aylık çocukluk çağını kapsayan okul öncesi eğitim döneminin zorunlu hale getirilmesi için çalışmalara başlanmalıdır” tavsiyesi ile zorunlu olması yönünde karar vermiştir. Kesintisiz 8 yıl olan ilköğretimle beraber Okul öncesi de dahil edilerek 1+8=9 yıl olarak devam ederken 4+4+4 uygulaması ile zorunlu olma uygulaması sona ermiştir. Okul öncesi eğitim Bakan Çelik döneminde 60-72 ay yaş grubu 32 ilde pilot eğitime alınmıştır. Bakan Dinçer döneminde il sayısı 57’ye çıkartılmıştır. Bakan Avcı döneminde zorunlu olmaktan çıkartılmış fakat teşvik edilmiştir. AK PARTİ 60. Hükümet Programında “Yedi yaşını eğitime başlamak için geç bir yaş olarak görmekteyiz.” 64. Hükümet Programında ise “Okul öncesi eğitimi yaygınlaştırmaya devam edeceğiz” derken IX. KP’de “Okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması amacıyla öğretmen ve fiziki altyapı ihtiyacı karşılanacak, eğitim hizmetleri çeşitlendirilecek, toplumsal farkındalık düzeyi yükseltilecek, erken çocukluk ve ebeveyn eğitimleri artırılacaktır.” şeklinde görev ve hedef belirlerken 17. MEB Şurasında “ Okul öncesi eğitim kurumlarının açılmasında özel sektör teşvik edilmelidir” bu hedefin gerçekleştirilmesinde özel sektörün de kullanılması gerektiğini belirtmiştir.

Yapılan bu çalışmalara katkı sağlayacak öneriler şunlardır:

Öneri-1. Okul öncesi eğitim teşvik edilmeli çocuk anne ile bir bütün olarak değerlendirilerek gerekirse Okul öncesi eğitim Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde hizmet verilmesi sağlanmalıdır.

Öneri-2. Belediyeler şehir planlaması yaparken okul öncesi eğitim kurumlarını parkların yanında planlamalı ve öğrenci servis kullanmadan okula gelebilmeli ve parktan faydalanmalıdır.

5.2.2. İlköğretim (İlkokul- Ortaokul)

Bakan Bostancıoğlu ve Tekin zorunlu ilköğretimi savunurken, AK PARTİ hükümetleri kademeli eğitimi savunmuştur. İlköğretim hakkında 57. Hükümet Koalisyon Protokolünde “Sekiz yıllık kesintisiz ve zorunlu ilköğretim uygulamasına devam edilecektir” şeklinde karar alınmışken VII. KP’de “AB ülkelerinde asgari norm olan 9 yıllık zorunlu eğitim, bu aşamada ülkemizin tüm bölgelerinde, eğitim

birliği yasası çerçevesinde 8 yıllık zorunlu temel eğitim olarak uygulamaya geçilecek” yine 57. Hükümet Programında “Sekiz yıllık kesintisiz ve zorunlu ilköğretim uygulamasına devam edilecektir. Türkiye'yi bilgi çağına hazırlamaya yönelik olarak zorunlu eğitim süresinin artırılması imkânları araştırılacaktır” ifadeleri yer almış ve 18. MEB Şura Kararlarında “Zorunlu eğitim öğrencilerin yaş grupları ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak; 1 yıl okul öncesi eğitim, 4 yıl temel eğitim, 4 yıl yönlendirme ve ortaöğretime hazırlık eğitimi ve 4 yıl ortaöğretim olmak üzere öğrencilere farklı ortamlarda eğitim almaya fırsat verecek şekilde 13 yıl olarak düzenlenmelidir ” şeklinde ifade edilmiştir.

Bakan Dinçer döneminde 1. sınıfa başlama yaşı 30 Eylül tarihi itibarıyla 66 ayını tamamlayan tüm öğrenciler e- Okul sisteminde 1. sınıfa kaydedilmiş, isteyen velilerin de 60-66 ay arasındaki çocuklarını 1. sınıfa kayıt yapabilme imkânı sağlanmıştır. Okul öncesinde olması gereken öğrencilerin 1. sınıfa başlamasıyla, öğrenci ve veliler karşı karşıya kalmıştır. Bir yıl sonra aynı yaş grubundan isteyenler fiziki gelişimini doktor raporuyla ispatlayanlar 1. sınıfa başlayabilir şeklinde değişikliğe gidilmiştir. 60-66 ay çocuklarının okul öncesi, 66 ay sonrasındaki öğrencilerin ise 1. sınıfa devam etmesi öğrencinin kişisel gelişimi için en doğru karardır.

Öğrencilerin akranlarıyla birlikte rahat eğitim görebilmesi için okul binalarında ilk ve ortaokul bulunanların bahçe ve girişleri, koridor ve diğer birimler birbirinden ayrılmıştır. Normlar buna göre tekrar güncellenmiştir.

57. Hükümet Koalisyon Protokolünde ve Hükümet Programında “İlköğretimde beşinci sınıfı tamamlayan öğrencilerin, kanunî temsilcilerinin talep etmesi halinde, Diyanet İşleri Başkanlığı'nca yaz tatilinde açılan ve Millî Eğitim Bakanlığı'nın denetim ve gözetimine tabi olan Kur'an kurslarına devam edebilmelerine imkân verecek bir düzenleme yapılacaktır” ifadelerine karşılık 59. Hükümet Programında “Anayasamızda tanımlanan” dini eğitime yer vereceğini; 4+4+4 uygulaması ile kesintisiz 8 yıllık eğitime son verdiğini ve 62. Hükümet Programında Kur'an-ı Kerim ve Hz. Muhammed'in Hayatı gibi seçmeli derslerin okutulacağını öğrencilerin isterse bu derslerde başörtüsü takabileceğini belirtmiştir.

İlköğretimde kalabalık sınıfların azaltılması ve tekli eğitime geçilmesi hükümet programlarında özellikle vurgulanmıştır. 60. Hükümet Programında “İlk ve ortaöğretimde tekli öğretime geçmek kaydıyla, hedefimiz sınıflarda azami 30 öğrencinin eğitim görmesini sağlamaktır” 19. MEB Şurasında “İlkokullarda tekli öğretime geçilmesi, ortaokullarda tekli öğretime geçilmesi” tavsiye edilirken VIII. 5 Yıllık Kalkınma Planında “Plan döneminde kalabalık sınıfların mevcudu düşürülecek ve ikili eğitim uygulaması azaltılacaktır” Yine IX. ve X. KP’de kalabalık sınıfların mevcudu düşürülmesi, ikili eğitim uygulamasının azaltılması hedeflenmiştir. 1999 yılında ilköğretimde şube başına düşen öğrenci sayısı 31, ortaöğretimde 34 iken 2016 yılında ilköğretimde 21, ortaöğretimde 20 kişi olmuştur. Bu durum hükümet programlarında hedeflerin gerçekleştiğini göstermektedir.

İlköğretim okullarına bütçe verilmesi 64. Hükümet Programında “İlk ve ortaöğretimde okul bazlı bütçe yönetimine geçilmesine yönelik çalışmalar yapacağız” şeklinde yer alırken 18. ve 19. MEB Şuralarında her okul genel bütçeden ödenek verilmesini denetim ve harcamanın okullarda kurulacak komisyonlarca yapılması belirtilmiştir. Ancak bu uygulama temel eğitim düzeyindeki okullarda henüz gerçekleşmemiştir.

İlköğretimde sınıf öğretmeninin gireceği derslerle branş öğretmeninin gireceği derslerle ilgili olarak 17. MEB Şurasında “Sınıf öğretmenliği 1, 2 ve 3. sınıflara kadar olmalı, 4 ve 5. sınıflarda dersler branş öğretmenleri tarafından verilmelidir.” Aynı konu 18. MEB Şurasında “Halen birçok özel ilköğretim okulunda olduğu gibi resmî ilköğretim okullarında da 1, 2 ve 3. sınıflarda uzmanlaşmış bir sınıf öğretmeni ile 4. ve 5. sınıflarda da branş öğretmenlerinin dersleri yürütmesi ve 2023 perspektifi çerçevesinde, temel eğitim birinci kademedede her sınıf için sınıf öğretmenlerinin branşlaşmaları sağlanmalıdır” şeklinde ifade edilmiştir. Bu tavsiye kararı 4+4+4 zorunlu eğitim uygulaması ile 5. sınıf derslerine branş öğretmenleri girdiği için bir nebze uygulanmıştır. Ayrıca ilk 4 sınıfta Din Kültürü, Görsel Sanatlar, İngilizce derslerine uygun olduğu takdirde branş öğretmenlerinin girmesi sağlanmıştır.

İlköğretimden ortaöğretime geçişi sağlayan sınavlarla ilgili MEB 17. Şurada OKS kaldırılmalı bunun yerine öğrenci başarısının, zihinsel ve sosyal gelişimlerinin izlenmesine yönelik rehberlik hizmetlerine, öğretmenler kurulu ile ailelerin kararına

dayalı bir yöneltmeye ağırlık verilmeli derken sınav kaldırılmamış her seferinde ismi (OKS- SBS- TEOG- OGES) uygulaması değişerek devam etmektedir.

28 Haziran 2009'da Bakan Nimet Baş (Çubukçu) yaptığı açıklama ile SBS'lerin 6. ve 7. sınıflarda kademeli olarak kaldırılacağını, SBS'nin sadece 8. sınıfın sonunda yapılacağını kamuoyuna duyurmuştur. 2013-2014 öğretim yılında uygulanması kararı alınan ortaöğretime geçiş sistemi (OGES), 3 Eylül 2013'te Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı tarafından kamuoyu ile paylaşılmıştır. Yeni geçiş sistemi, öğrencilerin okul notları ile okullarda yapılan sınavların bir kısmının merkezi bir şekilde yapılmasından elde edilecek puanların birlikte değerlendirilmesine dayanmaktadır.

İlköğretimden Ortaöğretime geçişlerde uygulanan önce SBS sonra OKS ve en sonunda TEOG uygulaması öğrenci ve velilerin konuya hakim olmalarını engellemiştir. Öğrenciler ortaokula başlarken sorumlu olduğu sınav sistemi son sınıfta değişmiş olmaktadır. Öğrenci ve veliler yeni uygulamayı tam anlayamamaktadır. Onun yerine sistem tam olarak analiz edilerek bir sınav sistemi konulmalı ve o sistem devam etmelidir. TEOG bu sınav sistemleri içerisinde öğrenci ve okul müfredatı açısından en iyisidir.

Yapılan bu çalışmalara katkı sağlayacak öneriler şunlardır:

Öneri -1. 1.Millî Eğitim Bakanlığı etkin bir bakanlıktır. Merkezden yönetilen ve bir bütün olan Bakanlığın bir öğretim türü üzerinde çalışma yapılacaksa toplum üzerindeki etkisi hesaplanarak ve muhatapların görüşleri doğrultusunda çalışmalar yapılmalıdır.

Öneri - 2. Kademeler arası geçişlerde ortaokuldan ortaöğretime; ortaöğretimden yükseköğretime geçişlerde kurallar önceden belirlenmeli mağduriyet yaşanmamalı, Bakanlık haksız yere eleştirilerek yıpratılmamalı; öğrenci ve veliler geleceklerini yön verebilmelidir. Bakanlığa ve hükümete olan güven duygusu güçlü olmalıdır.

5.2.3. Ortaöğretim

Ortaöğretimde ilk öncelik eğitim sürelerinin arttırılması konusunda olmuştur. 2005 yılına kadar 3 yıl olan öğretim süresi 2005-2006 öğretim yılından itibaren 4 yıla çıkartılmıştır. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında “Uzun vadede zorunlu temel

eğitimin 12 yıla çıkarılması hedefi doğrultusunda gerekli altyapı hazırlanacaktır” hedefi 11.4.2012 tarihli ve 28261 sayılı RG’de yayımlanarak yürürlüğe giren 30.03.2012 tarihli ve 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile zorunlu eğitim süresi 8 yıldan 12 yıla çıkarılmış ve bazı yeni uygulamalar gündeme gelmiştir. Zorunlu eğitim 4 yıl süreli ilkokul, 4 yıl süreli ortaokul ve 4 yıl süreli lise eğitimini kapsamaktadır. Öğrencilerin öğrenim gördüğü birinci 4 yıl (1, 2, 3, 4. sınıflar) ilkokul, ikinci 4 yıl (5, 6, 7, 8. sınıflar) ortaokul ve üçüncü 4 yıl (9.-10.-11.-12. sınıflar) ise lise şeklinde isimlendirilmiştir.

Ortaöğretimde tüm hükümet programlarında meslek liselerine önem verileceği belirtilmiştir. 57. Hükümet Koalisyon Protokolü “Meslekî ve teknik eğitim özendirilecektir” yine aynı 57. Hükümetin Programında “Meslekî ve teknik eğitim özendirilecektir. Lise düzeyinde meslekî-teknik eğitim alanların, kendi branşlarında üniversite ön lisans programlarına sınavsız girebilmeleri için gereken düzenlemeler yapılacaktır” denilirken VIII. KP’de Örgün ve yaygın mesleki-teknik eğitime ağırlık verileceği, mesleki teknik eğitimin payı artırılacak, üniversitelere giriş sınavlarında normal liseler ile meslek ve teknik lise mezunları arasındaki farklı değerlendirmeler kaldırılacağı belirtilmiştir.

MEB 16. Şurada “Mesleki ve teknik Ortaöğretim kurumları, tek bir yönetim çatısı altında toplanmalı ve böylece insan kaynaklarının ve maddi kaynakların (derslik, atölye, laboratuvar, spor salonu, donanım ve diğer tesisler) etkin kullanımı sağlanmalıdır.” Aynı konu MEB 18. Şurada “Mesleki ve teknik eğitim ile ilgili öğretim dairelerinin tek çatı altında birleştirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.” şeklinde ifade edilmiştir”. Bu konu IX. KP’de “Mesleki ve teknik eğitimde modüler ve esnek bir sisteme geçilecek, yükseköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki mesleki eğitim, program bütünlüğünü esas alan tek bir yapıya dönüştürülecek, mesleki eğitimde, nitelikli işgücünün yetiştirilmesinde önemli yeri olan uygulamalı eğitime ağırlık verilecektir.” MEB 16. Şurada özel sektörün desteği vurgulanarak “Özel sektörün mesleki ve teknik eğitim kurumu açması ile iş yerlerindeki mesleki eğitim etkinlikleri, Gelir ve Kurumlar Vergisi muafiyeti, KDV oranlarının düşürülmesi, vergi iadesi vb. teşvik araçları ile desteklenmelidir.” diyerek özel sektörün teşvik edilmesi gerektiği belirtmiştir. 17. MEB Şurasında ise “Mesleki ve teknik eğitimin yaygınlaştırılması için bilimsel ve rasyonel yöntemler kullanılmalıdır” denilmiştir.

Ek-14 incelendiğinde meslek liselerindeki okullaşma oranlarının artış gösterdiği ve Ek -2’de ise öğrenci sayılarının da yıllara göre artması alınan kararların uygulandığını göstermektedir.

Mesleki ve teknik eğitimdeki üniversiteye girişi konusunda 59. Hükümet Programında “Meslekî ve teknik eğitime talebi düşüren, haksız ve adaletsiz uygulamalara sebep olan mevcut üniversiteye yerleştirme sistemi, yarışmayı teşvik edecek ve adaleti sağlayacak şekilde değiştirilecektir.” 64. Hükümet Programında “Meslek liselerinde özel kesimin katkısını artıracamız. Kamu-özel kesim iş birliği ile meslek liselerini ve meslek yüksekokullarını yeniden yapılandıracağız. Mesleki ve teknik lise mezunlarının istihdamını özendireceğiz” 18. MEB Şurasında “Mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencileri için ÖSS akademik ve mesleki alanda yapılmalı, öğrenciler alanı ile ilgili yükseköğretim kurumlarına yerleştirilirken sonuçlar birlikte değerlendirilmeli, mezunların kendi alanlarındaki yükseköğretim programları yeniden belirlenerek yükseköğretime geçişte ek puan verilmelidir” diyerek mesleki eğitim teşvik edilmiştir. Hatta bu konuda 60. Hükümet Programında “İktidara geldiğimizde ortaöğretime devam eden öğrencilerimizin %28’i meslek okullarına kayıtlı iken, yaptığımız çalışmalar ve aldığımız tedbirler sonucu bu oran %35’e çıkarılmıştır. Önümüzdeki dönemde bu oran %50’ye çıkarılacaktır.” şeklinde bir hedef belirtmiştir.1999 yılında 1344.582 genel lise 914.313 meslek lisesi öğrencisi varken 2016 yılında 2.674.109 genel lise öğrencisine karşılık 2.660.923 meslek lisesi öğrencisi bulunmaktadır. Bu rakamlardan mesleki eğitimin teşvik edildiği ve desteklendiği anlaşılmaktadır.

Meslek liseli öğrencilerin üniversiteye geçişi 1999 yılında YÖK katsayısına takılmıştır. Bu nedenle meslek liselerine giden öğrenci sayılarında bir azalma oluşurken 2002 yılında MEB ve YÖK, meslek lisesi mezunlarının meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş yapmalarına izin veren bir düzenlemeye yapmıştır. Bu uygulama 2008 yılında kaldırılmıştır.

Kız öğrencileri okula devamsızlık sebepleri olarak gösterilen okulu uzakta olması nedeniyle ailelerin göndermemesi, barınma imkanı olmaması, kılık kıyafet sıkıntısı ve maddi yetersizlik gibi sebepler AK PARTİ Hükümetleri döneminde yapılan ücretsiz kitap, ücretsiz taşıma ve yemek, pansiyon desteği, şartlı nakit yardımı gibi maddi destek ile Baba Beni Okula Gönder, Haydi Kızlar Okula , Anne Kız

Okuldayız gibi yapılan kampanyalar ve serbest kıyafet uygulamalar ile özellikle kız çocuklarının okula kazandırılması sağlanmıştır.

Ortaöğretimde Nimet Çubukçu döneminde alan uygulaması kaldırılmış, zorunlu ve seçmeli ders uygulaması getirilmiştir. Genel liseler kapatılmıştır. Onuncu Kalkınma Planında okul türlerinin azaltılması kalite farklarının asgariye indirilmesi belirtilirken 17. MEB Şurada “Okul türleri örgün eğitim ve uzaktan eğitimi kapsayacak şekilde aşağıdaki gibi yapılandırılmalı ve bu liselerin açılımları uzmanlardan oluşacak bir kurulca belirlenmelidir:

- a) Genel Akademik Liseler
- b) Mesleki ve Teknik Liseler şeklinde iki gruba ayırmıştır.

Hedeflenen bu uygulama Ömer Dinçer döneminde okul çeşitliliği azaltılarak gerçekleştirilmiştir. Bu durum mesleki eğitimin gelişmesine neden olmuştur. Ayrıca Dinçer döneminde okulların bir bölgede toplanarak Okul Kampüsü uygulaması hedefi Avcı döneminde yapılamamıştır.

Yükseköğretimde DSP hükümetlerinde katsayı uygulaması AK PARTİ döneminde kaldırılmış, ayrıca meslek lisesine giden öğrencileri önce alanlarında sınavsız üniversiteye giriş yaparken bu uygulama kontenjan sınırlaması yapılarak kaldırılmıştır. Ayrıca Ortaöğretim Başarı Puanı etkisi düşürülerek meslek lisesi ile Anadolu liseleri arasındaki fark azaltılmıştır. Bu düzenlemeler sebebiyle meslek lisesindeki öğrenci sayısı artmış okullaşma oranları yükselmiştir.

Ortaöğretimdeki ders saatleriyle ilgili olarak MEB 18. Şurada “Genel ortaöğretim ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarındaki dersler ve haftalık ders saati sayısı azaltılmalı, tenefüs süreleri artırılmalı, ayrıca mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulama derslerine daha fazla ağırlık verilmelidir.” MEB 19. Şurada “Bütün ortaöğretim kurumlarında haftalık ders saatlerinin azaltılması” şeklinde tavsiye kararı verirken 64. Hükümet Programında “Eğitimin tüm kademelerindeki müfredatı temel becerileri içerecek şekilde güncelleyeceğiz. Ortaokul ve liselerde seçmeli ders sayısını artıracak, bireysel yeteneklere göre öğrencileri yönlendirebilecek bir rehberlik sistemi oluşturacağız.” Yine 64. Hükümet Programında “Ortaöğretimde okullar arasında kalite farklılıklarını asgari seviyeye indirecek tedbirler alacağız. Okullar arasındaki farklılıkların azaltılmasıyla eş zamanlı olarak, ortaöğretimde öğrencilerin

ikametlerine en yakın okullardan birinde öğrenim görmesinin alt yapısını oluşturacağız.” denilerek ilköğretimde olduğu gibi ikamete yakın ortaöğretim okuluna gitmeyi teşvik etmiştir.

Okul türleri hakkında çok kısa süreli mevzuat değişiklikleri yapılmaktadır. Öğleki aynı bakan döneminde aynı okul türü ile ilgili 5 kez yönetmelik değişikliği yapılmıştır. Bu durum alt uygulayıcılar tarafından Bakanlığa olan güven duygusunu zedelemektedir. Okul Kurum Yönetici Görev Yönetmeliği gibi kurumları temsil edecek kişileri belirleyen yönetmelik 2014 ve 2015 yılında değişmiştir. Bir yönetmelikte müdür yardımcısını okul müdürü teklif edebilirken diğerinde sınav şartı getirilmiştir. Görevlendirilen kişiler sınava girip girmeyeceği belirsizliğe neden olmuştur.

Öneri- 1. Mevzuat güncelleme çalışması yapılırken uygulayıcılar olan okul ve kurum çalışanlarından bilgi alınması kurum çalışanlarının sahiplenmesi ve katkı sağlaması açısından faydalı olacaktır.

Öneri- 2. Okul türlerinin azaltılması olumlu bir gelişmedir. Ancak öğrencilerin haftalık ders yükleri tekrar hesaplanarak öğrenci yaş gruplarına göre düzenleme yapılmalıdır. Haftalık ders yükü, öğrencilerin gelişim özellikleri, sınıf seviyesi dikkate alınarak belirlenmelidir.

5.2.4. Yükseköğretim

Yükseköğretim ve YÖK konusunda 57. Hükümet Programında “YÖK üniversitelerarası eşgüdüm kurumu haline getirilecek, üniversiteler çağdaş anlamda özerk bir yapıya kavuşturulacak, öğrencilerin de üniversite yönetimlerinde temsil edilmesine imkân verici düzenlemeler yapılacaktır.” ve 58. Hükümet Programında “Üniversitelerin planlı bir şekilde yurt düzeyinde daha yaygın hale getirilmesi sağlanacaktır. Bunun için, yeni üniversitelerin kurulmasında mevcut potansiyelleri ve imkânları da dikkate alan objektif kriterler geliştirilecektir” ve “Hükümetimiz, üniversitelerin çağdaş anlamda öğretim ve araştırma kurumu olmalarını sağlayacak düzenlemeleri gerçekleştirecektir” yine aynı hükümet programında “Üniversitelerin bölgelerindeki potansiyeller de dikkate alınarak belirli alanlarda ihtisaslaşmaları sağlanacaktır” denilmiştir. 58. Hükümet Programında “Üniversiteler, her çeşit düşüncenin, demokratik bir ortamda, hoşgörü içinde öğretilip tartışıldığı, yasakların

ve sınırlamaların olmadığı özgür bir foruma dönüştürülecektir”; 61. Hükümet Programında “Yükseköğretim Sistemimiz, bu dönemde tüm yönleriyle reforme edilecektir. Bu sayede üniversitelerimizin daha özerk olacağı ve kendi özgün gelişme alanları içerisinde yarışacağı rekabetçi bir ortam oluşturulacaktır. YÖK’ü sadece üniversiteler arasında koordinasyon, akreditasyon sağlayan ve kalite standartları belirleyen bir kurum haline dönüştüreceğiz”. Son olarak 64. Hükümet Programında “Öğrencilerimiz üzerindeki sınav baskısını azaltmak amacıyla yükseköğretime geçişteki sınavların yılda birden çok yapılmasını temin edeceğiz” ; “Özel üniversitelerin kurulmasına ve yurt dışındaki üniversitelerin Türkiye’de, Türkiye’deki üniversitelerin yurtdışında faaliyet göstermelerine imkân vereceğiz.” ve “ Mevcut devlet ve vakıf üniversitelerinin yanı sıra özel üniversitelerin de kurulması için gerekli düzenlemeleri yapacağız” ifadeleri yer bulurken VIII. KP’de “Kamu ve özel kesime yönelik üstleneceği sınavlarla ilgili görev ve sorumluluklarına bağlı olarak Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinin (ÖSYM) yeniden yapılandırılması gereği bulunmaktadır.”; X. KP’de “Yükseköğretim Kurulu, standart belirleme, planlama ve koordinasyondan sorumlu olacak şekilde yeniden yapılandırılacaktır.” ve “Yükseköğretimde kalite güvencesi sistemi oluşturulacaktır.” denilmiştir. Bakan Bostancıoğlu, 36 ilimizde üniversite bulunmadığını belirtirken AK PARTİ Hükümetleri her ile bir üniversite açılmasını hedeflemiş ve Hüseyin Çelik döneminden başlayarak devlet ve vakıf üniversite sayıları artmıştır (Bkz Ek-31).

Yükseköğretim Kurulunun kararıyla, 1999 yılından itibaren iki aşamalı giriş sistemine son verilmiş, bilgi ve başarı ölçen ÖYS kaldırılmıştır. Uygulamaya konan tek aşamalı ÖSS (Öğrenci Seçme Sınavı), daha ziyade bir genel yetenek testi gibi düşünülmüş ve yetenek testiyle üniversiteye öğrenci alma uygulamasının gelişmiş ülkelerde yaygın olduğu YÖK tarafından vurgulanmıştır. Sınavın yapılış şekli ve puanların hesaplanması belirli dönemlerde değişiklikler yapılmış olmakla birlikte, 2010’dan itibaren YGS ve LYS olmak üzere iki aşamalı bir sınav olarak gerçekleştirilmektedir.

Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (AOBP) ile birlikte, adayların mezun oldukları okulun ÖSS başarısının da ortaöğretim başarısının hesaplanmasında kullanılması kararlaştırılmıştır.

YÖK, 1999-ÖSS'den itibaren OBP'lerin, okulların ÖSS puan ortalamalarına göre ağırlıklandırılmasına karar vermiştir. Bu ağırlıklandırmada en büyük AOBP 80 olmuş, en küçük AOBP'ler ise, okulların ÖSS ortalamalarına göre değişiklik göstermiştir. İlk kez 1999 yılında uygulanmaya başlayan AOBP'nin hesaplanmasında, 2003 ve 2010 yıllarında olmak üzere iki kez değişiklik yapılmıştır. 2003 yılında ÖSS ortalaması yüksek olan okulların diploma notları düşük olan öğrencileri, ÖSS ortalamaları düşük olan okulların öğrencilerine göre daha yüksek AOBP'lere sahip olmaları sağlanmıştır. Bu düzenleme ile 2003 yılından itibaren öğrencilerin AOBP'leri, hangi okuldan mezun olmuşlarsa, o okulun ÖSYM'ye bildirdiği diploma notuna göre hesaplanmasına geçilmiştir. 2010 yılında, üniversite giriş sisteminde YÖK'ün yaptığı değişiklik sonrasında puan hesaplama sistemi değişmiştir. Bu yeni puan hesaplama sisteminde AOBP'nin puanlandırma aralığı ve yerleştirme puanı içerisindeki payı değiştirilmiştir. 2012 LYS'lerden itibaren uygulanacak olan yeni sisteme göre, adayların ortaöğretim başarı puanları hesaplanırken, herhangi bir ağırlıklandırmaya atıf yapılmamıştır. Buna göre, OBP puanının hesaplanması için öncelikle adayın 50-100 puan aralığında hesaplanmış olan diploma notu 5 ile çarpılacak ve böylece adayların OBP'si 250 ile 500 arasında bir puan olacaktır. Bu şekilde elde edilen OBP puanı tüm adaylar için 0.12 ile çarpılacak ve elde edilen puan LYS puanına eklenecektir. Bu çarpımlar sonucu, 30 ile 60 puan arasında bir katkı ortaya çıkmaktadır. Bu katkı, taban puan olan 100 ile 500 aralığındaki LYS puanına eklenmektedir. Özetle, adayın OBP'sinin toplam puan içindeki oranı, %10'un altındadır.

Koalisyon hükümetleri döneminde 28 Şubat kararları gerekçe gösterilerek başörtüsü, kılık kıyafet nedeniyle üniversite eğitiminden alıkonulan öğrenciler, AK PARTİ hükümetleri döneminde çıkartılan af ile tekrar üniversitelerine dönmüş ayrıca başörtüsü sorun olmadan derslerine katılabilmişlerdir.

AK PARTİ hükümetlerinin yükseköğretimde her ile en az bir üniversite açılmış olması ayrıca KYK yurt sayılarının artması ve üniversite öğrencilerine verilen burs miktarlarının günümüz rakamlarına göre tatmin edici olması başarılı çalışmalardır. Ayrıca üniversitelerde gündüz eğitimde harç kredisinin kaldırılmış olması veliler üzerindeki maddi yükün azalmasını sağlamıştır.

Yapılan çalışmalara katkı olacak şu öneriler sunulmuştur:

Öneri- 1. Üniversiteler, gerekli iş gücü ve istihdamı hesaplayarak bölüm açmalı aksi takdirde 333 bin kişi gibi yetişmiş öğretmen adayı atanmak için beklemek durumunda kalmaktadır.

Öneri- 2. Artan üniversite ve öğrenci sayısına bağlı olarak öğrencilerin ikamet edecekleri yurtlar önceden ayarlanmalı ve öğrenci özel yurt aramak durumunda kalmamalıdır.

5.2.5. Özel Eğitim

Özel Eğitim geçmiş hükümetlerin ilgilendiği konu olmuş 57. Hükümet Koalisyon Protokolünde “Engellilerin öğrenimlerine ve meslek veya sanat edinebilmelerine özel önem verilecektir”; 57. Hükümet Programında “Kaynaştırılmalı eğitimden yararlanamayan engelli çocuklarımıza yönelik temel eğitim kurumlarının sayısı süratle artırılacaktır” ve “Engelli gençlerimizin de üretken beceri kazanabilmeleri için meslekî - teknik eğitim olanaklarının bu gençlere de ulaşmasına özel bir önem verilecektir” şeklinde ifade edilmiştir. 17. MEB Şurasında “Özel eğitim okullarında hizmet alımı yapılmalıdır” ve “Okul öncesi eğitim hizmeti veren kreş, gündüz bakımevi, çocuk yuvaları, özürülüler için rehabilitasyon merkezleri ve benzeri sosyal tesislerin yapılarının geliştirilmesi amacıyla devlet desteği ve teşvikleri artırılmalı ve bu kurumlara vergi muafiyeti getirilmelidir” ifadesinde devlet desteği vurgusu yapılmıştır. Bu doğrultuda 61. Hükümet Programında “Yeni buluşlarla çığır açacak, geleceğe yön verecek üstün yetenekli çocukların tespit edilmesine ve eğitimine daha fazla önem vereceğiz” ; ayrıca VIII. KP’de “Özel eğitim alması gereken çocukların normal çocuklarla birlikte eğitim alması sağlanacak ve uygun eğitim ortamları sağlanacaktır” diyerek konuya hassas davranacaklarını belirtmiştir. Özel eğitimle ilgili en fazla mevzuat çalışması Bakan Çelik döneminde yapılmıştır. Özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler için Ücretsiz Taşıma Projesi başlatılmıştır. Ayrıca %20 oranında engelli olan öğrenciler ve bakımını yapan kişilere devlet yardımı yapılması sağlanmıştır. Görme, ortopedik, işitme, dil-konuşma, ses bozukluğu, zihinsel ve ruhsal engelli bireylerden, özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından destek eğitimi almaları uygun görülenlerin eğitim giderleri, sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın 1 Haziran 2006 tarihinden itibaren MEB bütçesi ödeneğinden karşılanmaya başlanmıştır.

Bakan Dinçer, üstün zekâlı öğrenciler için Üniversiteler ve TÜBİTAK ile birlikte çalışılacağını belirtmiştir.

2006 yılından itibaren özel eğitim alan öğrencilerin taşımalarının ücretsiz yapılması , %20 engelli raporu alan öğrenci ve velisine maddi destek sağlanması başarılı çalışmalardandır. Özel eğitim desteği alan kurumlarda avuç içi okuma sisteminin kurulması kontrol sağlanması ve suiistimalleri engellemesi açısından faydalı bir uygulama olmuştur.

Yapılan olumlu çalışmalara şu öneriler katkı sağlayacaktır:

Öneri- 1. Özel eğitim gerektiren ve kaynaştırma düzeyi üzerinde raporu bulunan öğrenciler akademik lise ve meslek liselere gitmek yerine iş ve uygulama okullarına yönlendirilmelidir. Evlerine en yakın okula yerleştirilen öğrenci okula gitmemekte okul listesinde sadece isimden ibaret kalmaktadır.

Öneri- 2. İş ve uygulama okuluna gidemeyen öğrenciler Açık öğretime yönlendirilmeli veya raporu doğrultusunda zorunlu eğitimden muaf tutulmalıdır.

Öneri- 3. Evde eğitim uygulaması yerine ev ortamı hazırlanmış eğitim bölgelerinde eğitim verilmelidir. Bu uygulama öğrenci ve öğretmen açısından hem daha faydalı hem de daha güvenli olacaktır.

5.2.6. Özel Öğretim

Kalkınma Planlarında ve Hükümet programlarında her zaman özel sektörün teşvik edilmesi kararı alınmıştır. VII. KP'de "Devlet gözetiminde özel kesimin eğitim hizmeti sunma faaliyetleri teşvik edilecektir. Kamu ve özel kesimde, yaygın mesleki eğitimin teknik ve finansman yönünden desteklenmesine önem verilecektir" VIII. KP'de "Özel Öğretim Kurumları Kanunu, çeşitli teşvik imkânlarını kapsayacak şekilde yeniden düzenlenecektir", IX. KP'de "Ortaöğretim ve yükseköğretime hazırlık dershanelerinin özel okullara dönüştürülmesine yönelik teşvikler sağlanacaktır", MEB 16. Şurada "Özel sektörün mesleki ve teknik eğitim okulları açması özendirilmelidir" diyerek tavsiye edilirken 57. Hükümet Programında "Özel okullarda adaletli bir ücret düzeninin kurulmasına çalışılacaktır" ve 61. Hükümet Programında "Özel sektörün üniversite kurmasının önünü açacağız" denilmiştir. Ek-

5 ve Ek-7 incelediğinde özel eğitim kurumlarının son yıllarda kurum ve öğrenci sayılarını arttırdığı görülmektedir.

AK PARTİ hükümetlerinde önce Hüseyin Çelik'in başarılı fakir öğrenciler özel okullarda okutma projesidir. Bu uygulamaya en büyük tepki yine Milli Eğitim Bakanlığı yapan Necdet Tekin tarafından gelmiştir. Yine Nabi Avcı döneminde özel okullarda okumak isteyen öğrenciler için 2014-2015 Eğitim öğretim yılından itibaren 250.000 öğrenciye Özel Eğitim Teşviki Özel Eğitim Teşvik Ödemesi bu uygulamaların somut örnekleridir. Ancak Ömer Dinçer döneminde başlatılan ve Nabi Avcı döneminde devam eden dershanelerin kapatılarak temel lise veya özel okullara dönüştürülmesi özel sektör açısından olumsuz bir uygulama olmuştur. Yine Özel Eğitim Teşvik uygulamasından 2014-2015 yılında 250.000, 2015-2016 yılında 230.000 kişi faydalanırken 2016-2017 yılında 75.000 öğrenci faydalanması bu kararında uygulamadan kaldırılacağını göstermektedir.

Yapılan çalışmalara şu öneriler katkı sağlayacaktır:

Öneri- 1. Özel Eğitim Teşvik Uygulamasında belirtilen rakamlar her yıl düşürülmektedir. Ayrıca öğrenci kabul şartları değişmektedir. Kayıtlarda öğrencinin başarısı ve velinin kayıtlı mal varlığına dikkat edilmelidir. Gelir beyannamesini düşük gösteren fakat geliri çok yüksek kişiler bordro sahiplerine göre avantajlı olmaktadır. Vergisini tam ödemeyen kişiler ayrıca haksız avantaj sağlamaktadır.

Öneri- 2. Özel eğitim kurumları sıkı denetlenmeli, öğrencileri yanlış yönlendiren, usulsüz kayıt yapan ve farklı kalem altında ücretler istenen kurumlara cezai müeyyideler uygulanmalıdır.

5.2.7. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim konusuna her hükümet programında yer vermiştir. 57. Hükümet Programında “Yetişkinlerin her alanda öğrenimlerini geliştirebilmeleri için gerekli olanaklar sağlanacaktır”. 58. Hükümet Programında “Açık öğretim, her yaştan ve meslekten insanın bir mesleği öğrenmesine ya da kendisini geliştirmesine imkân veren çok yönlü eğitim kurumları olarak yaygınlaştırılacaktır”. 59. Hükümet Programında “Eğitim ve öğrenim hakkının kullanılmasının önündeki engeller kaldırılacak; eğitim, hayat boyu sürecek bir süreç olarak kabul ve teşvik edilerek,

kademeler arasında yatay ve dikey geçiş imkânları sağlanacaktır". 62. Hükümet Programında "Hükümetimiz eğitim sürecinin toplumsal hayatın en dinamik unsuru olduğu gerçeğinden hareketle halk eğitim merkezleri aracılığıyla yaygın eğitimin alanını daha da genişletecektir. Önümüzdeki eğitim öğretim yılından itibaren halk eğitim merkezlerinde ve okullarda ücretsiz takviye kursları uygulaması başlatılacaktır" şeklinde ifade edilirken 17. MEB Şurasında "Yaşam boyu öğrenme konusunda bireyleri bilinçlendirmede kitle iletişim araçlarından yararlanılmalıdır" ve "Yaşam boyu öğrenme, 24-64 yaş arası ile sınırlandırılmamalıdır" Yine 18. MEB Şurada "Eğitim ortamları, dünyada ve Türkiye’de kabul gören " hayat boyu öğrenme stratejisi" dikkate alınarak tasarlanmalıdır" tavsiye kararı verilmiştir.

Yaygın eğitim konusunda şu öneriler sunulmuştur:

Öneri- 1. Halk Eğitim Merkezleri özel eğitim gerektiren öğrencilerin eğitiminde etkili olmalıdır. Bu tür öğrencilere temel bilgi yanında özel durumuna uygun kurs takviyesi yapmalıdır.

Öneri- 2. MEB Halk Eğitim Merkezlerini kullanarak ortaöğretimde meslek tanıtma kursları düzenlemelidir. Bu uygulama ile öğrenciler bilinçli olarak meslek tercihi yapmalarını sağlayacaktır.

5.3. OKUL TÜRLERİ VE SAYILARI

Bu bölümde çalışmaya konu olan yedi Milli Eğitim Bakanı döneminde elde edilen veriler bir bütün halinde analiz edilmiştir.

1998-1999 öğretim yılında ilköğretimdeki okullaşma oranının %89’dan %94’e ulaştığı, şube başına düşen öğrenci sayısının 31’den 2016 yılında ilkokulda 21, ortaokulda 24 olduğu; öğretmene düşen öğrenci sayısında 1999 yılında 30’ken 2016 yılında ilkokulda 18, ortaokulda 15 olduğu görülmektedir (Bkz. Ek-1). Bu duruma ulaşılmasında kampanyaların (KDV muafiyeti, %100 Eğitime Destek Kampanyası), özel teşviklerin (Özel eğitim desteği, özel öğretim desteği) ve hükümet faaliyetlerinin (mobil okul, gezici öğretmen, ücretsiz taşımali eğitim) etkisi olmuştur.

1999 yılında ilköğretimde kayıtlı öğrenci sayısı 9.609.050 iken 2016 yılında ilkokulda 5.360.703, ortaokulda 5.211.506 olmak üzere toplam 10.572.209'dur. Öğrenci sayısı 17 yılda 1 milyon artmıştır.

Ortaöğretimde 1997 yılında %38 olan net okullaşma oranı 2016 yılında iki katı artarak %79,79 oranına ulaşmıştır. Bu rakamın sağlanmasında 4+4+4 kademeli zorunlu eğitim uygulaması, ortaöğretimin taşınmalı eğitim kapsamına alınması, kampanyalar (Haydi Kızlar Okula – Baba Beni Okula Gönder – Ana Kız Okuldayız) ve özel teşvik ve ŞNT gibi burs takviyesinin etkisi olmuştur. Orta öğretimde %90 okullaşma hedefi konulmuş ancak %80 oranı yakalanmıştır.

Bakan Çubukçu döneminde genel liselerin meslek ve Anadolu liselerine dönüşmesi ile okul türlerindeki çeşitlilik azalırken mesleki eğitimdeki okul ve öğrenci sayısı artmıştır.

Okul öncesi eğitim 1999 yılında zorunlu eğitim kapsamında kesintisiz ilköğretim boyunca da zorunlu olmaya devam etti. 2012 yılından itibaren 4+4+4 kademeli zorunlu 12 yıl eğitim uygulamasıyla zorunlu olmaktan çıkartılıp teşvik edilen, özendirilen bir eğitim haline gelmiştir. (Bkz. Ek-1) Okul öncesi şenlikleri, mobil okul öncesi okul uygulaması, tekli eğitime geçiş ve pilot il çalışmaları sebebiyle 212.603 öğrenci sayısı yaklaşık 1 milyon artış göstermiştir. Bu çalışmalar 60. Hükümet Programındaki “Yedi yaşını eğitime başlamak için geç bir yaş olarak görmekteyiz” ifadesinin yerine getirildiğini göstermektedir.

1999-2000 öğretim yılında 135.847 olan açık öğretim öğrenci sayısı 2011-2012 öğretim yılında 607.890 rakamına ulaşmıştır (Bkz. Ek-4). 2012 yılından 4+4+4 zorunlu kademeli eğitim nedeniyle ilkokul ve ortaokul ayrımı ile rakam 2015-2016 öğretim yılında 338.075 olarak tespit edilmiştir. Rakamların düşüş göstermesinde zorunlu ilköğretimde öğrenci 8 yılsonunda zorunlu eğitimden ayrılmaktadır. Ancak 2012 yılından itibaren zorunluluk 8 yerine 12 olunca açık öğretime ayrılma sayısı azalmıştır.

Özel ilköğretim eğitim kurumları sayısında 1999 yılı ile 2015 yılı arasında okul sayısında %100'e yakın artış vardır (Bkz. Ek-5). Öğrenci ve şube sayılarında ise %70-80 artış gözükmemektedir. 2014 yılında Özel Eğitim Teşvik uygulamasından sonra her alanda artış olduğu gözükmemektedir. Bu durum ortaokul öğrenci sayısında daha

fazla dikkat çekicidir. 2014 yılında 208.424 öğrenciden 2015 yılında 278.089 öğrenci sayısına ulaşılmıştır. 1999 yılında 683 olan özel okul sayısı 2016 yılında 1389 olarak yaklaşık iki kat artmıştır. Artış en fazla 2012 yılından sonra ortaokul sayısında olmuştur. Dershanelerin kapanması sürecinde birçok dersane özel okula dönüşmüş ve 4 yıl içerisinde 600 özel ortaokul açılmıştır.

Ortaöğretim öğrenci sayıları incelendiğinde Hükümet programları, MEB Şura Kararları ve Kalkınma Planlarında belirtildiği ve hedeflendiği üzere 2002 yılından itibaren meslek liselerinin öğrenci sayılarında artış yaşanmaktadır. Genel lise öğrenci artışına göre daha fazla artış bulunmaktadır. Bu da hedefler doğrultusunda çalışıldığının göstergesidir.

Ayrıca 4+4+4 Zorunlu eğitim nedeniyle 2013 yılından itibaren açık ortaöğretim sayılarında ciddi bir artış meydana gelmiştir. Burada özellikle kız çocuklarının okula gönderilmek istenmemesi etkili olmuştur. Ancak bu durum çeşitli kampanyalarla azaltılmaya çalışılmıştır. “Haydi Kızlar Okula, Baba Beni Okula Gönder, Ana Kız Okuldayız, Şartlı Nakit Yardımı Desteği” gibi. Örgün eğitimin aksine mesleki eğitim açık ortaöğretimde ise rakamlarda düşüş gerçekleşmiştir.

Özel Eğitim Teşvik verilmesi uygulamasından sonra özel ortaöğretim kurumlarının öğrenci sayısı, şube sayısı ve öğretmen sayılarında çok belirgin bir artış olduğu gözükmektedir. 1999 yılında 441 olan özel okul sayısı 2015 yılında 2504 rakamına çıkarak yaklaşık 6 kat artmıştır. Özel mesleki eğitim okulunda bu sayı daha da fazladır; 22 sayısından 419 yaklaşık 20 kat artış olmuştur. Ayrıca dershanelerin özel okullara dönüşme sürecinde Temel Lise olarak görev yapmaları öğrenci ve kurum sayısının artmasına neden olmuştur. MEB 2016 şubat verilerine göre 1.205 Temel Lisede 182.876 öğrenci eğitim görmektedir.

Bakan Çelik döneminde Eğitime %100 Destek Kampanyası başlatılmış ve eğitime yapılan bağışlara KDV muafiyeti sağlanmıştır. Böylece özel kurum ve kişilerin eğitime yardım yapması teşvik edilmiştir.

56. Hükümet Programında zorunlu 8 yıllık eğitimin kararlılıkla devam ettirileceği belirtilmiştir. 2012 yılında zorunlu eğitim kademeli 12 yıl olarak belirlenmiştir. 57. Hükümette Eğitimde Çağı Yakalama Projesi kapsamında ilköğretimde %100 okullaşma oranı hedeflenmiştir. 60. Hükümet Programında ise ilköğretimde %100,

mesleki ve teknik eğitim dâhil olmak üzere ortaöğretimde % 90 okullaşmayı hedeflemiştir. Meslek lisesi oranı ise %50 olarak belirtilmiştir. Hedefler ilköğretimde 2013-2014 öğretim yılında %99,57 oranıyla ulaşılmış denilebilir. Ortaöğretimde ise her yıl gelişme göstermekle birlikte oran 2015-2016 öğretim yılında %79,79 olmuştur.

Bakan Çelik döneminde başlayan “Gelenekten Geleceğe” anlayışı ile tip proje okullarının yapılması eğitim açısından faydalı olmuştur.

5.3.1. Yurt ve Pansiyon Sayıları

Hükümetler fırsat ve imkân eşitliği gözeterek maddi durumu iyi olmayan öğrenciler için yurt veya burs desteği sunmaya çalışmıştır. Bulunduğu bölgede okul olmayan öğrenciler YİBO'lara yerleştirilerek eğitimleri sağlanmıştır. 4+4+4 kademeli eğitimden sonra ise ilk 4 sayılan ilkokul öğrencilerinin servisler aracılığıyla aileleri yanına gönderilmesi ve sadece ortaokul öğrencilerine hizmet vermesi nedeniyle YİBO sayılarında değişiklikler meydana gelmiştir (Bkz. Ek-9). İlkokul çocuklarının akşamları yurt yerine aile yanında bulunması pedagojik açıdan alınan olumlu bir karardır.

2011-2012 Öğretim yılından itibaren Anadolu Öğretmen Liseleri Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne bağlanmıştır. Bu okul türüne ait yurt ve pansiyonlarda dönüştüğü okul türüne eklenmiştir.

5.4. İNSAN KAYNAKLARI

5.4.1. Özlük Alanında Yapılan Çalışmalar

1999-2001 yılları arasında 99.102; 2002-2016 yılları arasında 597.691 olmak üzere 1999-2016 yılları arasında toplam 696.793 öğretmen ataması yapılmıştır. 1999-2016 yılları arasında 2016 Ekim ayında 14.783 sözleşmeli öğretmenle birlikte toplam 599.727 öğretmenin ilk ataması yapılmıştır (Bkz. Ek-16). Bunlardan 2003 yılına kadar 135.431 atama yapılırken 2003 yılından 2016 yılına kadar 464.296 öğretmen AK PARTİ hükümetleri döneminde yapılmıştır. 2012-2015 yılında toplam 1.224 öğretmen 28 Şubat Disiplin Affıyla görevine dönmüştür.

Bakan Hüseyin Çelik döneminde kadrolu öğretmen alımı yanında sözleşmeli öğretmen istihdam edilmiştir. Bu öğretmenlere önce 10 maaş verilirken sonra 12

üzerinden verilmeye başlanmıştır. Nimet Çubukçu döneminde 69.000 sözleşmeli öğretmen kadroya geçirilerek bir daha sözleşmeli öğretmen alınmayacağı belirtilmiştir. Ancak 2016 yılında tekrar 30.000 sözleşmeli öğretmen ataması yapılmıştır.

2015-2016 öğretim yılı verilerine göre MEB kadrolu öğretmen sayısı okul öncesinde 72.228, temel eğitimde 277.053, ortaöğretimde 249.601 olmak üzere toplam 598.882 öğretmen görev yapmaktadır. Özel eğitim kurumlarında okul öncesi bilgileri verilmediği için bilinmemektedir. Ancak temel eğitimde 25.908, ortaöğretimde 29.040 olmak üzere toplam 54.948 öğretmen görev yapmaktadır. Ancak bu rakamlara özel etüt merkezleri ve kurslarında görev yapan öğretmenler dahil edilmemiştir.

Öğretmen alımlarında KPSS sınavına ek olarak 2013 yılından Alan Bilgisi sınavı uygulanmış ve Nabi Avcı döneminde atanan Aday öğretmenler 6 ay derse girmeden okul yönetiminin yanında çalışmıştır. Bu uygulamadan da daha sonra güncellemeler yapılmıştır.

5.4.2. Mali Alanında Yapılan Çalışmalar

Öğretmenlerin gelişmesine katkı sağlamak, onlara maddi olarak destek olmak amacıyla Bakan Çelik döneminde Kariyer Basamaklarında Yükselme yani Uzman Öğretmenlik/Başöğretmenlik uygulaması başlatılmıştır. 27 Kasım 2005'te sınav yapılmış; yapılan sınava 152.652 kişi başvurmuş ve sınavı geçerli sayılan 143.915 adaydan 106.536'sı 60 ve üzeri puan alarak başarılı olmuştur. Uzman öğretmenlik sınavından muaf olanlar (yüksek lisans mezunları) da dahil toplam 92.383 kişi Uzman Öğretmen olmayı hak etmiştir. Ancak uygulama mahkemeye verilmiş Anayasa Mahkemesi iptal kararını 18.03.2009 gün ve 27173 sayılı RG'de yayımlayarak uygulamanın bazı maddelerini iptal etmiştir. O tarihten sonra gelen diğer bakanlar konu hakkında çalışma yapmamış en sonunda MEB Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü 05.04.2016 tarihli yazısında çalışmaların devam ettiği belirtilmiştir.

5.4.3. İdari Alanda Yapılan Çalışmalar

Bakan Bostancıoğlu döneminde birçok öğretmen 28 Şubat kararları nedeniyle başörtüsü, kılık kıyafet ve öğrenim durumları (El-Ezher) nedeniyle görevinden uzaklaştırılmış, mahkemeye verilmiş ve ihraç edilmiştir. AK PARTİ hükümetleri ile yasakçı uygulamalar son bulmuş, öğretmenler başörtülü biçimde derslere girmeleri sağlamış; 28 Şubat kararları ile görevine son verilen öğretmenler tekrar görevlerine dönmüştür. Ayrıca El-Ezher mezunlarının denklik belgeleri tekrar geçerli sayılmıştır.

Avcı döneminde öğretmen rotasyonu gündeme gelmiş, önce süre değişikliği yapılmış, tercihler yapılmış sonuçlar beklenirken rotasyondan vazgeçilmiştir. Bu tür uygulamalar toplumda belirsizliklere neden olmuştur.

Göreve gelen her bakan yeni bir proje ile toplum karşına çıkmış ancak daha sonra diğer bakan tarafından uygulama imkânı bulamamıştır. Bostancıoğlu döneminde hem personel hem de öğrenciler başörtüsü nedeniyle mahkemelik olmuş görevinden / okulundan ayrılmak zorunda kalmıştır. Mağdur olan kişiler 6353 ve 6495 sayılı kanunlarla Avcı döneminde tekrar okul/kurumlarına dönme imkânı bulmuştur.

Öneri- 1. Öğretmen atamalarında aday öğretmenlerle ilgili iş ve işlemlerde birlik olmalı öğretmen adayı ne zaman aday olacak ne zaman derse girecek konusu netleşmelidir.

Öneri- 2. Öğretmenlerin gelişimi için kariyer basamakları tekrar gündeme alınmalı ve sınav her yıl belirli bir tarihte yapılmalıdır. Ayrıca rotasyon kararında süre belirlenmesi yönetmelikte olduğu gibi en fazla 8 yıl aynı okulda çalışma şeklinde uygulanmalıdır.

Öneri- 3. 1999-2016 yılları arasında toplam 599.727 öğretmen ataması yapılırken 2016 yılında KPDS'ye giren ve atama bekleyen öğretmen aday sayısı 333.532'dir. Bu rakam her yıl giderek artmaktadır. MEB ve YÖK öğretmen ihtiyacını tekrar belirlemeli o ihtiyaç doğrultusunda alan / bölüm açılmalıdır.

5.5. BÜTÇE

Genel bütçe, merkezi idare için ayrılan bütçeyi ifade ederken, katma bütçe, giderleri özel gelirlerle ve genel bütçe dışında yürütülen etkinliklerle karşılanan kamu

kuruluşlarının bütçeleridir. Genel bütçe ile genel bütçe dışında kalan bütçelerin bir arada düşünülmesi sonucu ortaya çıkan bütçeye ise destekli bütçe denilmektedir. 1999 yılında MEB bütçesi 2.131.808.500 TL ve Yatırım Ödeneği 408.341.000 TL iken bu rakam yıllara göre artarak 2016 yılında 76.354.306.000 TL ve Yatırım Ödeneği 6.284. 628.000 TL olmuştur (Bkz. Ek-21). Bütçe ödeneği ve yatırım ödeneği 2016 yılında Merkezi Bütçenin %13,38 oranına gelmiştir. Bu nedenle okul ve kurum sayıları çoğalmış, Fatih Projesi gibi yüksek bütçeli projeler yapılmıştır.

5.5.1. Burs – Şartlı Nakit Yardımı

Şartlı Nakit Yardımı 2003 yılından itibaren uygulanmaya başlamış olup okula devam şartı ile maddi imkânı yeterli olmayan öğrenci velisi adına açılan (daha çok anne) hesaba yatırılmıştır. Maddi durumu yetersiz öğrenci velilerine verilen Şartlı Nakit Yardımı sayesinde birçok öğrenci okula kazandırılmıştır. Ayrıca kampanyalar okullaşma oranlarının artmasında etkili olmuştur.

5.5.2. Ücretsiz Kitap Dağıtımı

1999 yılında Bakan Bostancıoğlu döneminde de kitap dağıtımı yapılmıştır. Ancak bu dağıtım daha çok fakir öğrencilere yönelik olmuş, emanet kitap şeklinde uygulanmıştır. Ayrıca 1999 Gölcük Depremi nedeniyle o bölgedeki öğrencilere kitap dağıtımı yapılmıştır. Ancak tamamen ücretsiz ve herkese kitap dağıtımı 2003 yılında başlamıştır. AK PARTİ hükümetleri döneminde 2003 yılında ilköğretim, 2006 yılında ortaöğretim kurumları öğrencilerine ücretsiz kitap dağıtımı başlamıştır. Ücretsiz Kitap dağıtımı öğrencinin ilk günden okula alışmasını kolaylaştırmakta ve veli üzerindeki maddi yükü hafifletmektedir. Ayrıca zengin fakir ayrımı yapmadan eğitimde fırsat ve imkân eşitliği sağlamaktadır. Fatih Projesi kapsamında 9. Sınıf ortaöğretim öğrencilerine kademeli olarak Öğrenci Tableti dağıtılmaya başlanmıştır.

5.5.3. Özel Eğitim Desteği

1 Haziran 2006 tarihinden itibaren sosyal güvencesi olsun veya olmasın görme, ortopedik, işitme, dil-konuşma, ses bozukluğu, zihinsel ve ruhsal engelli bireylerden, özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından destek eğitimi almaları uygun görülen

öğrencilerin eğitim giderleri Bakanlığın bütçesine konulan ödenekten karşılanmaya başlanmıştır (Bkz. Ek-29).

Velilere çocuklarının servis ihtiyaçlarının karşılanması ayrıca bakım parası verilmesi nedeniyle toplumdan kaçırılan çocuklar için olumlu çalışmalardır. Bu çalışmalar ile veli desteklenmiş, çocuk sosyal ortama katılma imkânı bulmuştur.

Bütçe konusunda sunulan öneriler şunlardır:

Öneri- 1. Ortaöğretim kurumlarına verilen ödenek okul öncesi ve temel eğitim kurumlarına da verilmeli ve kontrol sistemi sağlanmalıdır.

Öneri- 2. Özel eğitim desteği alan kişilerin aylık periyodik kontrolü yapılmalı, öğrencinin gelişim düzeyi kontrol edilmelidir.

Öneri- 3. Okul ve kurum ödeneklerinde başlangıç yılbaşı yerine eylül ayı temel alınmalıdır.

5.6. PROJE VE KAMPANYALAR

Milli Eğitim Bakanı olarak görev yapan Bakanların projeleri burada bir bütün halinde sunulacaktır. Çünkü bir bakan döneminde başlatılan proje diğer bakan döneminde devam ettirilmiş veya daha etkin olarak yürütülmüş ya da tam tersine proje sona erdirilmiştir. Bu nedenle proje ve kampanyalar kısmı iki ana başlık olarak ele alınacaktır:

1.AK PARTİ Öncesi Proje ve Kampanyaları

2.AK PARTİ Dönemi Proje ve Kampanyaları

1.AK PARTİ Öncesi Proje ve Kampanyaları

Bu bölümde Metin Bostancıoğlu ve Necdet Tekin döneminde yapılan en büyük proje Ulusal Eğitime Destek Kampanyası'dır. 2001 yılında başlatılan bu kampanyaya tüm kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra tüm sivil ve yerel kuruluşlar da katılmıştır. Ayrıca Avrupa Birliği Akdeniz Programı kapsamında hazırlanan Temel Eğitime Destek Kampanyası ve Eğitimde Çağı Yakalama 2000 Projeleri en önemli çalışmalardır.

2.AK PARTİ Dönemi Proje ve Kampanyaları

Bir bakan döneminde başlatılan proje kapsamı ve süreci diğer bakanlar dönemine yansımıştır. Öyle ki projenin süreci bakanın görev süresinden uzun sürmüştür. E-Dönüşüm, Fatih Projeleri gibi. Ayrıca bir sonraki bakan önceki çalışmalarını daha da geliştirmiştir. Nabi Avcı'nın tüm çalışmaların eksikliklerini tamamlayarak devam ettirmiştir. AK PARTİ hükümetlerinde ilk Milli Eğitim Bakanı Mumcu'dan başlayarak incelemeye aldığımız son bakan Nabi Avcı dönemi arasında yapılan en önemli proje ve kampanyalar şunlardır:

MEBBİS Projesi Erkan Mumcu döneminde başlamış olup Hüseyin Çelik döneminde kullanılmaya başlamıştır. MEB İnternet Erişim Projesi ile tüm çalışmalar elektronik ortamda yapılmaya başlamıştır. 2003 yılından itibaren MEB'e ait tüm iş ve işlemlerin yapılabilmesine temel olan bu projeye daha sonra e-Özlük, e- Okul, e- Sınav, e- Mezun, e- Kayıt, e-Taşınır, e – Hizmetiçi, İLSİS, E- Burs, e- Yurt modülleri açılmış ve tüm kurumlar tarafından kullanıma sunulmuştur. Ayrıca bu çalışmalara bağlı olarak tüm okul ve kurumlara elektronik web adresi verilmiştir.

Hüseyin Çelik döneminde MEB'de elektronik devrim yaşanmıştır denilebilir çünkü Vakıfbank ile anlaşarak Öğretmen Diz üstü Bilgisayar Kampanyası, İntel Öğretmen Programı, MEB yatırım ve arşivinin elektronik ortama aktarılma çalışması; AVEA ile iş birliği yapılarak MEB Personeline e-posta adresi verilmesi; İlköğretimde elektronik kayıt sistemine geçilmesi, Çağrı Merkezi Projesi, KYK Bilişim gibi çalışmalar internet alt yapısı ile çalışmakta olup bu dönemde kullanılmaya başlanmıştır. Bakan Çubukçu döneminde bu projelere ek olarak MEB Doküman Sistemi (DYS), BİMER, EBA, ALO 147 ve Veli Bilgilendirme Sistemi, İnternet Radyo –TV ve MEB'in en maddi boyutu ile en büyük projesi olan FATİH Projesi dahil olacaktır. Bu çalışmalar E- Dönüşüm Türkiye Projesine veri sağlamıştır.

Daha önce başlatılan Ulusal Eğitime Destek Kampanyası, Eğitime %100 Destek Kampanyası olarak devam etmiştir. Öğrencilere yönelik olarak okula devamın sağlanması amacıyla Kız Çocuklarının Okullaşmasına Destek Kampanyası (Haydi Kızlar Okula), Baba Beni Okula Gönder Kampanyası, Ana – Kız Okuldayız Kampanyası yapılmış ve daha sonra Şartlı Nakit Yardımları ile maddi imkânı yeterli olmayan öğrenci velileri desteklenerek birçok öğrenci eğitime kazandırılmıştır.

Öğrencilerin kitap okumalarını teşvik amacıyla 100 Temel Eser, Bu Benim Eserim, 100 Türk Edebiyatçısı projeleri başlatılmıştır.

Okula kazandırılan öğrencilerin okul ve kurum binalarının depremden etkilenmemesi amacıyla Okullarımız Yıkılmasın kampanyası bulunan mekânların temiz ve sağlık bilgisi olması için Beyaz Bayrak İş birliği Protokolü yapılmıştır. Dinçer döneminde Okullar Hayat Olsun ile okullar daha etkin kullanılmaya başlanılmıştır. Ayrıca Okul Sütü Projesi hayata geçirilmiştir.

Öğrencilerin sosyal ve kültürel birikimlerini arttırmak amacıyla Dost Aile Projesi, Kardeş Okul Projesi, Gönül Köprüsü Projesi, 18 Mart Çanakkale ve Cumhuriyet Gezileri düzenlenmiştir

Yarışmalar olarak Robot Yarışması, Uluslararası düzeyde PİSA, TIMMS ve PIRLS gibi sınavlar uygulanmıştır.

5.7. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

1999 yılından 2016 yılına kadar görev yapan her Milli Eğitim Bakanı mutlaka mevzuat alanında bir çalışma yapmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı mevzuat bankası verilerine göre Koalisyon hükümetleri Bakanlarından Metin Bostancıoğlu, 01.01.1999 - 31.07.2002 tarihleri arasında 20 Yönetmelik; 24 Genelge; 24 Yönerge; 1 Çizelge ve 2 Esaslar olmak üzere toplam 73 mevzuat çalışması yaparken Prof. Dr. Necdet Tekin, 21.08.2002-14.11.2002 tarihleri arasında 1 Yönetmelik; 3 Genelge; 3 Yönerge olmak üzere 7 mevzuat çalışması yapmıştır.

AK PARTİ Hükümetleri Bakanları olan Erkan Mumcu, 18.11.2002-14.03.2003 tarihleri arasında 1 Genelge; 2 Yönerge ve 1 Usul Çalışması olmak üzere 4 mevzuat çalışması; Doç. Dr. Hüseyin Çelik 14.03.2003-01.05.2009 tarihleri arasında 2 Kanun; 82 Yönetmelik; 129 Genelge; 39 Yönerge; 5 Esaslar; 2 Karar; 1 Talimatname ve 1 Genel Tebliğ olmak üzere Toplam 260 mevzuat çalışması; Nimet Çubukçu, 01.05.2009- 06.07.2011 tarihleri arasında 1 Kanun Hükmünde Kararname; 2 Karar; 72 Genelge; 22 Yönetmelik; 9 Yönerge; 2 Esaslar; 1 İşlemler; 3 Tebliğ olmak üzere toplam 112 mevzuat çalışması; Ömer Dinçer, 13.07.2011- 17.01.2013 tarihleri arasında 7 Esas; 104 Genelge; 2 İşlem; 1 Karar; 1 Kararname; 2 Tebliğ; 14 Yönerge, 25 Yönetmelik olmak üzere 156 mevzuat çalışması ve son olarak Prof. Dr. Nabi

Avcı, 24.01.2013- 24.05.2016 tarihleri arasında 6 Esas; 61 Genelge; ; 1 Karar; 1 Program; 28 Yönerge, 22 Yönetmelik olmak üzere 119 mevzuat çalışması yapılmıştır.

Yapılan bu mevzuat çalışmalarına göre Koalisyon hükümetleri döneminde (11.01.1999- 18.11.2002) toplam 21 Yönetmelik, 27 Genelge, 27 Yönerge, 2 Esas, 1 Çizelge olmak üzere 78 mevzuat çalışması yapılmıştır.

AK PARTİ Hükümetleri döneminde (18.11.2002-24.05.2016) toplam 2 Kanun, 2 Kanun Hükmünde Kararname, 151 Yönetmelik, 369 Genelge, 92 Yönerge, 20 Esas, 1 Usul, 6 Karar, 1 Talimatname, 6 Tebliğ, 3 İşlem ve 1 Program olmak üzere 654 mevzuat çalışması yapılmıştır.

İncelemeye çalıştığımız tüm yıllar düşünüldüğünde ise 732 mevzuat çalışması yapılmıştır ki bu rakam çok yüksektir.

Mevzuat çalışması konusunda öner şunlardır:

Öneri- 1. Mevzuat çalışmalarında alt uygulayıcılardan bilgi alınmalı daha sonra mevzuat çalışması yapılmalıdır. Aksi takdirde mahkemeler yoluyla uygulama yürürlüğe girmeden değiştirilmek durumunda kalmaktadır. Bakanlık ile ilgili kişi ve kurumlara mahkemelik olmaktadır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Akyüz, Yahya: *Türk Eğitim Tarihi M.Ö.1000- M.S.2013*, Pegem Akademi, Ankara-2013

Binbaşıoğlu, Cavit: *Başlangıçtan Günümüze Türk Eğitim Tarihi*, Anı Yayıncılık, Ankara- 2009

Ozankaya, Özer: *Toplum Bilimine Giriş*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara-1977

Tezcan, Mahmut : *Eğitim Sosyolojisi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara-1985

Aydoğan, İsmail : *Eğitim ve Paradigma*. Ankara: Harf Yayınları, Ankara-2015

Ertürk, Selahattin :*Eğitimde Program Geliştirme*, Hacettepe Üniversitesi, Ankara-1974

Önder, N. K. , *Öğretimde Program İlke ve Yöntemler*. İstanbul-1992 .

Kanun ve Yönetmelikler

652 Kanun Hükmünde Kararname. (2011). *T.C. Resmî Gazete*, 14.09.2014, Sayı 28054. 01.03.2016 tarihinde www.resmigazete.gov.tr adresinden edinilmiştir.

5018 Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrol Kanunu (2003) *T.C. Resmî Gazete, Tarih* 24.12.2003, Sayı 25326. 01.03.2016 tarihinde www.resmigazete.gov.tr adresinden edinilmiştir.

MEB (1992) 3797 Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun. (1992). *T.C. Resmî Gazete*, Tarih 12.05.1992.Sayı 21226. 01.03.2016 tarihinde www.resmigazete.gov.tr adresinden edinilmiştir.

MEB (1973). 1739 Milli Eğitim Temel Kanunu. (1973). *T.C. Resmî Gazete*, Tarih 26.04.1973, Sayı 14574. 02.03.2016 tarihinde www.resmigazete.gov.tr adresinden edinilmiştir.

MEB (2012) 6287 Sayılı İlköğretim Ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. *T.C. Resmî Gazete*, Tarih 11.04.2012 Sayı 28261. 02.03.2016 tarihinde www.resmigazete.gov.tr adresinden edinilmiştir.

5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu. (1949). **Resmî Gazete** , Tarih 18.06.1949 Sayı 7236. 02.04.2016 tarihinde www.resmigazete.gov.tr adresinden edinilmiştir.

MEB (2014) .Millî Eğitim Şûrası Yönetmeliği. **T. C. Resmî Gazete**, Tarih 08.07.2014 , Sayı 29054. 05.03.2016 tarihinde www.resmigazete.gov.tr adresinden edinilmiştir.

MEB (1999).MESEV ALO KAN Projesi Uygulaması. Genelge 99/17. 05.04.2016 tarihinde www.meb.gov.tr adresinden edinilmiştir.

MEB (2010). Genelge 2010/33.05.05.2016 tarihinde www.meb.gov.tr adresinden edinilmiştir.

Makaleler

Taş, Ali. Bora, Veysel . **Kız çocuklarının ortaöğretime gönderilmeme nedenleri: Dergipark, C.7 S.1 .2017**

Taş, Ali. Çavuş, Mustafa Fedai .**Türkiye’deki profesyonel yöneticiler üzerine bir inceleme: Nasıl seçiliyorlar? Hangi özellikleri ön plana çıkıyor ?Hangi yetkilerle donatılıyorlar? : Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 19, S. 1, s. 185-201. 2010**

Neziroğlu, İrfan.Yılmaz, Tuncer. **“Koalisyon Protokolleri” C.3 s.2725-2838. Ankara- 2015.**

Kurt, Türker. Gür, S. Bekir. **Eğitimde Eşitsizliğin Algoritması: AOBP. SETA. İstanbul-2012**

Görmez, M., Coşkun, İ. (2015) **1. Yılında Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Reformunun Değerlendirilmesi. SETA, İstanbul-2015**

İstatistik ve Raporlar

MEB, **Çocukların Okula Hazırlanması (Anne- Çocuk Eğitimi) Temel Araştırması . Ankara, 2006**

MEB, **Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2006-2007. Ankara, 2007**

MEB, **Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2007-2008. Ankara, 2008**

MEB, **Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2008-2009. Ankara, 2009**

MEB, *Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2009-2010*. Ankara, 2010

MEB, *Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2010-2011*. Ankara,2011

MEB, *Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2011-2012*. Ankara, 2012

MEB, *Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2012-2013*. Ankara, 2013

MEB, *Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2013-2014*. Ankara, 2014

MEB, *Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2014-2015*. Ankara, 2015

MEB, *Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2015-2016*. Ankara, 2016

MEB, *2006 Mali Yılı Bütçesine İlişkin Rapor*. Ankara, 2005

MEB, *2007 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor*. Ankara , 2006

MEB, *2008 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor*. Ankara, 2007

MEB, *2009 Yılı Bütçe Raporu*. Ankara, 2008

MEB, *2010 Yılı Bütçe Raporu*. Ankara , 2009

MEB, *2011 Yılı Millî Eğitim Bakanlığı Bütçe Tasarısı*. Ankara, 2010

MEB, *2012 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor*. Ankara, 2011

MEB, *2013 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor*. Ankara, 2012

MEB, *2014 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor*. Ankara, 2013

MEB, *2015 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor*. Ankara, 2014

MEB, *2016 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor*. Ankara, 2016

MEB, *2017 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor*. Ankara, 2017

MEB, *Faaliyet Raporu 2008*. Ankara, 2009

MEB, *Faaliyet Raporu 2009*. Ankara,2010

MEB, *Faaliyet Raporu 2010*. Ankara,2011

MEB, *Faaliyet Raporu 2011*. Ankara,2012

MEB, *Faaliyet Raporu 2012*. Ankara,2013

MEB, *Faaliyet Raporu 2013*. Ankara, 2014

MEB, *Faaliyet Raporu 2014*. Ankara, 2015

MEB, *Faaliyet Raporu 2015*. Ankara, 2016

Dergi ve Tutanaklar

MEB, *Tebliğler Dergisi*, 1999 Ocak Sayı 2496 –2016 Kasım 2710 . Ankara.

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.4, B.25, Ankara 28.06.1999. s.654-657.

Erişim Tarihi: 20.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, Ankara 25.12.1999. Erişim Tarihi: 20.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.31, B.86, Ankara 25.04.2000. s.632.

Erişim Tarihi: 20.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.74, B.15, Ankara 01.11.2001. Erişim Tarihi: 20.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.75, B.20, Ankara 14.11.2001. s.447.

Erişim Tarihi: 20.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.79, B.34, Ankara 10.12.2001. s. 414.

Erişim Tarihi: 20.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.80, B.40, Ankara 20.12.2001. Erişim Tarihi: 20.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.85, B. Ankara 08.02.2002. Erişim Tarihi:22.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.85, B.63, Ankara 12.02.2002. Erişim Tarihi: 22.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.85, B.63, Ankara 12.02.2002. Erişim Tarihi: 22.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.87, B.66, Ankara 26.02.2002. Erişim Tarihi: 22.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.92, B.87, Ankara 16.04.2002. s.187-189.

Erişim Tarihi: 22.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.94, B.95, Ankara 02.05.2002.

Erişim Tarihi: 22.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C. 95, B. 102, Ankara 21.05.2002. s. 785.

Erişim Tarihi: 22.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.95, B.102, Ankara 21.05.2002. s.822.

Erişim Tarihi: 22.02.2016

- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.95, B.102, Ankara 21.05.2002.s.821.
Erişim Tarihi: 22.02.2016
- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.96, B.107, Ankara 30.02.2002. s.560.
Erişim Tarihi:24.02.2016
- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.97, B. 108, Ankara 04.06.2002. s.134.
Erişim Tarihi: 24.02.2016
- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.99, B.117, Ankara 25.06.2002. s.576.
Erişim Tarihi: 24.02.2016
- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.99, B.117, Ankara 25.06.2002. s.203.
Erişim Tarihi: 24.02.2016
- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.99, B.117, Ankara 25.06.2002. s.
Erişim Tarihi: 24.02.2016
- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.99, B.117, Ankara 27.06.2002.s.575.
Erişim Tarihi: 24.02.2016
- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.102, B.125, Ankara 01.08.2002. s.208-209.
Erişim Tarihi: 24.02.2016
- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.102, B. 125, Ankara 02.08.2002.
Erişim Tarihi: 24.02.2016
- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.103 B.1, Ankara 01.10.2002.
Erişim Tarihi: 24.02.2016
- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.94, B.95, Ankara 25.02.2005.
Erişim Tarihi:26.02.2016
- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.86, B.104, Ankara 30.05.2005.
Erişim Tarihi: 26.02.2016
- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.127, B.124, Ankara 05.09.2006. s.622.
Erişim Tarihi: 26.02.2016
- TBMM. *Tutanak Dergisi*, C. 129, B.129, Ankara 26.09.2006.
Erişim Tarihi: 26.02.2016
- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.130, B.2, Ankara 03.10.2006. s. 89-90.
Erişim Tarihi: 26.02.2016
- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.131, B.5, Ankara 10.10.2006. s.332.
Erişim Tarihi: 26.02.2016
- TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.131 B.5, Ankara 10.10.2006. s.431.
Erişim Tarihi: 26.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.135, B.18, Ankara 14.11.2006. s.210-211.
Erişim Tarihi: 26.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.143, B. 44, Ankara 26.12.2006. s.74-76.
Erişim Tarihi: 26.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.143, B.44, Ankara 26.12.2006. s.133.
Erişim Tarihi: 26.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.144, B.49, Ankara 11.01.2007. s.234-235.
Erişim Tarihi: 26.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.145, B.57, Ankara 31.01.2007. s. 554-554.
Erişim Tarihi: 26.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.148, B.69, Ankara 28.02.2007. s.342-343
Erişim Tarihi: 26.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, C.149, B.73, Ankara 08.03.2007. s.414
Erişim Tarihi: 26.02.2016

TBMM, *Tutanak Dergisi*, **56. Hükümet Programı**, O.1 B.42, Ankara 12.01.1999.
s.74-78 Erişim Tarihi:16.12.2015

TBMM, *Tutanak Dergisi*, **57. Hükümet Programı**, O.1 B.42, Ankara 04.06.1999.
s.172-185 Erişim Tarihi:16.12.2015

TBMM, **58. Hükümet Programı**. Erişim Tarihi 16.12.2015.
<https://www.TBMMgov.tr/hukümetler/HP58.htm>

TBMM, **59. Hükümet Programı**. Erişim Tarihi 16.12.2015.
<https://www.TBMMgov.tr/hukümetler/HP59.htm>

TBMM, **60. Hükümet Programı**. Erişim Tarihi 16.12.2015.
<https://www.TBMMgov.tr/hukümetler/HP60.htm>

61. Hükümet Programı. T.C. Resmî Gazete 27997, 17.07.2011
Erişim Tarihi 16.12.2015

T.C. Başbakanlık, **62. Hükümet Programı**. Ankara, 2014

T.C. Başbakanlık, **64. Hükümet Programı**. Ankara, 2015

T.C. Başbakanlık, **65. Hükümet Programı Konuşma Metni**. Ankara, 2015

DPT, **Yedinci 5 Yıllık Kalkınma Planı 1996-2000**. Ankara,1995
<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/vii/plan7.pdf>

DPT, *Sekizinci 5 Yıllık Kalkınma Planı 2001-2005*. Ankara, 2000.
<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/viii/plan8str.pdf>

DPT, *Dokuzuncu 5 Yıllık Kalkınma Planı 2007-2013*. Erişim Tarihi,05.01.2016
T.C. Resmî Gazete, 26215,01.07.2006

Kalkınma Bakanlığı, *Onuncu 5 Yıllık Kalkınma Planı 2014-2018*. Ankara-2013

MEB. *16. Millî Eğitim Şûrası*. Erişim Tarihi, 01.02.2016.
http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113618_16_sura.pdf

MEB. *17. Millî Eğitim Şûrası*. Erişim Tarihi, 01.02.2016.
http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113631_17_sura.pdf

MEB. *18. Millî Eğitim Şûrası*. Erişim Tarihi, 01.02.2016
http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113646_18_sura.pdf

ERG, *Eğitim İzleme Raporu:2007*. İstanbul, 2008

ERG, *Eğitim İzleme Raporu:2008*. İstanbul, 2009

SETA, *2010'da Türkiye*. İstanbul, 2011

SETA, *2011'de Türkiye*. İstanbul, 2011

SETA, *2012'de Türkiye*. İstanbul, 2012

SETA, *2015'te Türkiye*. İstanbul,2015

SETA, *2012'de Eğitim*. İstanbul, 2012

SETA, *Türkiye Medyası ve Kutuplaşma: TEOG Örneği*. İstanbul,2014

Tedmem, *2014 Eğitim Değerlendirme Raporu*. Ankara, 2014

Tedmem, *2015 Eğitim Değerlendirme Raporu*. Ankara, 2015

AK PARTİ, *1 Kasım 2015 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi*.
<https://www.akparti.org.tr/site/haberler/iste-ak-partinin-secimbeyannamesi/78619#1>.
Erişim Tarihi:02.03.2016

AK PARTİ, *2002 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi*.
<http://www.akparti.org.tr/upload/documents/2002-beyanname.pdf>.
Erişim Tarihi:02.03.2016

AK PARTİ, *2007 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi*.
<http://www.akparti.org.tr/upload/documents/2007-beyanname.pdf>.
Erişim Tarihi:02.03.2016

AK PARTİ , 2011 Genel Seçimleri Seçim Beyanamesi.

<http://www.akparti.org.tr/upload/documents/2011-beyanname.pdf>.

Erişim Tarihi:02.03.2016

AK PARTİ, 2014 Genel Seçimleri Seçim Beyanamesi.

<http://www.akparti.org.tr/upload/documents/2014-beyanname.pdf>.

Erişim Tarihi: 02.03.2016

MHP Parti Tüzüğü . Erişim Tarihi:25.12.2016

http://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/mhp_parti_tuzugu_2009_opt.pdf

DSP Parti Tüzüğü . Erişim Tarihi:25.12.2016

<http://www.dsp.org.tr/wp-content/uploads/2016/03/DSP-Tuzuk2013.pdf>

Anavatan Partisi Tüzüğü . Erişim Tarihi:25.12.2016

<https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/Gazeteler/Web/Kutuphanede%20bulunan%20dijital%20kaynaklar/Kitaplar/Siyasi%20parti%20yayinlari/199.203.289%20anap%20tuzuk%201992/199203289%20anap%20tuzuk%201992.Pdf>

AK PARTİ Tüzüğü . Erişim Tarihi:25.12.2016

www.akparti.org.tr/site/akparti/parti-tuzugu

İnternet Siteleri

MEB Mevzuat. <http://www.meb.gov.tr/mevzuat/>. Erişim Tarihi: 02.03.2016

TUİK, Eğitim İstatistikleri. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1018.

Erişim Tarihi: 02.03.2016

Eski Bakanlarımız. Erişim Tarihi: 06.01.2016. <http://www.meb.gov.tr/meb/>

Eski Bakan Necdet Tekin:"10 Bin Fakir Öğrencinin Kolejlerde Okutularak Özel Okulları İhya Etmek Yerine, MEB'i İhya Etmenin Yolları Aranmalıdır. (2003.05.16) [habervitrini.com](http://www.habervitrini.com).

<http://www.habervitrini.com/egitim/eski-bakan-necdet-tekin-10-bin-fakir-ogrencinin-kolejlerde-okutularak-ozel-okullari-ihya-etmek-yerine-mebi-ihya-etmenin-yollari-aranmalidir-70575>. Erişim Tarihi:28.08.2016

17. Millî Eğitim Şûrası Üzerine Bir Değerlendirme (2010.10.11)

[İrfanerdogan.com.tr](http://www.irfanerdogan.com.tr)

<http://www.irfanerdogan.com.tr/index.php/17-milli-egitim-surasi-uzerine-bir-degerlendirme>. Erişim Tarihi:08.09.2016

Milli Eğitim Bakanı Erkan Mumcu'nun açıklamaları. (2003.04.15)

[Memurlar.net](http://www.memurlar.net/haber/650/). <http://www.memurlar.net/haber/650/>. Erişim Tarihi:08.08.2016

MEB'e İmam Hatipli. (2003.03.01) Radikal.
<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=67627>. Erişim Tarihi:08.08.2016

AKP'yi sarsan istifa. (2005.05.16) Milliyet.
<http://www.milliyet.com.tr/akpyi-sarsan-istifa/siyaset/haberdetayarsiv/16.02.2005/105281/default.htm>.
Erişim Tarihi:10.12.2016

Eski Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'ten, Nabi Avcı dönemindeki uygulamalara ağır eleştiriler. (2016.06.06). t24.
<http://t24.com.tr/haber/eski-milli-egitim-bakani-huseyin-celikten-nabi-avci-donemindeki-uygulamalara-agir-elestiriler,344017>. Erişim Tarihi:09.08.2016

DSP Eriyor. (2002.07.10) Milliyet.
<http://www.milliyet.com.tr/2002/07/10/siyaset/siy02.html>. Erişim Tarihi:12.10.2016

Milli Eğitim Bakanı Necdet Tekin, Fen Edebiyat Fakültesi'nden Mezun Olduktan Sonra İş Bulamayan 5 Bin Kişinin Atamasının Yapılacağını Müjdesini Verdi. (2002.10.09). Haber vitrini
<http://www.habervitrini.com/egitim/milli-egitim-bakani-necdet-tekin-fen-edebiyat-fakultesinden-mezun-olduktan-sonra-is-bulamayan-5-bin-kisinin-atamasinin-yapilacagini-mujdesini-verdi-38007>. Erişim Tarihi:04.10.2016

Kamu Çalışanlarının Eylemine İzin Yok (2002.09.16) Bianet.
<http://bianet.org/bianet/print/13248-kamu-calisanlarinin-eylemine-izin-yok>.
Erişim Tarihi:28.08.2016

Önlük, yoksulluğu değil zenginliği gizleyen bir örtüdür. (2009.07.07) Bir Gün.
<http://www.birgun.net/haber-detay/onluk-yoksullugu-degil-zenginligi-gizleyen-bir-ortudur-19897.html>. Erişim Tarihi:08.08.2016

Bakan Mumcu'dan Şok Açıklama: Dershaneciliğin Geleceği Yok... (2003.01.11) Habervitrini
<http://www.habervitrini.com/egitim/bakan-mumcudan-sok-aciklama-dershaneciligin-gelecegi-yok-52998>. Erişim Tarihi:14.10.2016

Milli Eğitim. Erişim Tarihi:08.01.2016. <http://www.atam.gov.tr/duyurular/milli-egitim>

Millî Eğitim Bakanlığının Kısa Tarihçesi. Erişim Tarihi,01.02.2016.
<http://www.meb.gov.tr/milli-egitim-bakanliginin-kisa-tarihcesi/duyuru/8852>

Bakan. Erişim Tarihi:01.02.2016.
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.586008e9d7fb38.25240711

10 Yıllık Ekonomik Krizleri (1991-2001) (2015.10.25). Yenisöz.
<http://www.yenisoz.com.tr/on-yilin-ekonomik-krizleri-1991-2001-makale-6743>.
Erişim Tarihi:12.10.2016

Geçmiş Hükümetler, Erişim Tarihi,01.02.2015.
https://www.basbakanlik.gov.tr/Forms/_Global/_Government/pg_CabinetHistory.aspx
x

28 Şubat ve El – Ezher Mezunlarının Mağduriyeti (2013.10.02)Timeturk.
<http://www.timeturk.com/tr/2013/02/17/28-subat-ve-el-ezher-mezunlarinin-magduriyetleri.html>. Erişim Tarihi:02.10.2016

17 Ağustos ve 12 Kasım (2010.01.27) forum.xn--edebiyatgretmeni.net
<http://forum.xn--edebiyatgretmeni-twb.net/index.php?topic=17955..>
Erişim Tarihi:28.08.2016

Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'in rekorları. (2008.08.29) memurlar.net.
<http://www.memurlar.net/haber/118486/>. Erişim Tarihi:18.10.2016

Çubukçu Türkiye'nin ilk kadın Milli Eğitim Bakanı... (2009.05.02). radikal.com
<http://www.radikal.com.tr/politika/cubukcu-turkiyenin-ilk-kadin-milli-egitim-bakani-yenilenmis-kabinede-surpriz-933992/>. Erişim Tarihi:12.11.2016

Okul Kıyafetleri Çalıştay" sona erdi. (2009.06.30). hurriyet.com.
<http://www.hurriyet.com.tr/okul-kiyafetleri-calistay-sona-erdi-11975564>.
Erişim Tarihi:12.02.2016

Çelik ve Çubukçu, sobayla ısındı. (2011.01.06) iha.com.tr
<http://www.ihacom.tr/haber-celik-ve-cubukcu-sobayla-isindi-154160/>.
Erişim Tarihi:12.02.2016

Çubukçu'dan 'ithal öğretmen' açıklaması. (2011.03.24). iha.com.tr
<http://www.ihacom.tr/haber-cubukcudan-ithal-ogretmen-aciklamasi-166314/>.
Erişim Tarihi:12.02.2016

Nimet Baş'tan Dinçer'e sert yanıt: Susuyorum, patlamam kötü olur.
(2012.09.04). t24.com.tr
<http://t24.com.tr/haber/nimet-cubukcu-susuyorum-patlamak-uzereyim,212300>.
Erişim Tarihi:12.02.2016

MEB'de reform mu yoksa kadrolaşma mı?.(2011.09.16). milliyet.com.tr.
<http://www.milliyet.com.tr/meb-de-reform-mu-yoksa-kadrolasma-mi/gundem/gundemyazardetay/16.09.2011/1439070/default.htm>.
Erişim Tarihi:02.12.2016

Dinçer: Depremde ölen öğretmen ailelerine 10 bin lira yardım yapılacak.
(2011.10.31) memurlar.net
<http://www.memurlar.net/haber/209018/>. Erişim Tarihi:21.11.2016

Tenzile Ana okulu açıldı.(2012.10.23). egitimtercihi.com.tr
<http://www.egitimtercihi.com/gundem/6145-tenzile-ana-okulu-ac-ld.html>.
Erişim Tarihi:21.11.2016

Görevini Nabi Avcı'ya devretti. (2013.01.25) yeniasir.com.tr
<http://www.yeniasir.com.tr/yasam/2013/01/25/gorevini-nabi-avciya-devretti>.
Erişim Tarihi:12.06.2016

Müdür yardımcılarının nöbet ücreti sorununu çözdük. (2016.06.16).
egitimbirsen.org.tr
<http://www.egitimbirsen.org.tr/ebs/manset/3754/mudur-yardimcilarinin-nobet-ucreti-sorununu-cozduk>. Erişim Tarihi:12.08.2016

Son 10 Yılda Kpss'ye giren ve atanan öğretmen sayıları. (06.05.2015).
memurlarinsitesi.com
<http://www.memurlarinsitesi.com/egitim/sinav-haberleri/kpss/son-10-yilda-kpssye-giren-ve-atanan-ogretmen-sayilari-10874.html>. Erişim Tarihi:16.12.2015

Korumamız Altındaki Suriyeliler (12.09.2016) Erişim Tarihi. 12.12.2016
http://www.goc.gov.tr/icerik3/gecici-korumamiz-altindaki-suriyeliler_409_558_560

Milli Eğitim Bakanlığı nedir ? Erişim Tarihi: 01.12.2016
<https://www.turkiye.gov.tr/milli-egitim-bakanligi>

Politika nedir? Erişim Tarihi: 01.12.2016
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.587f6fa858d795.40574463

Strateji nedir ? Erişim Tarihi: 01.12.2016
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.587f6fb6b4d4d8.57646341

Mevzuat nedir? Erişim Tarihi: 01.12.2016
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.587f703ce8e8a0.14942748

Maarif Nezareti . Erişim Tarihi:10.12.2016
<http://www.e-tarih.org/sozluk.php?sd=sozlukdetay&id=280>

Özalp,R.,Ataünal, A.(1977) *Türk Milli Eğitim Sisteminde Düzenleme Teşkilatı*
http://www.academia.edu/9310108/Maarifi_Umumiye_Nizamnamesi_1869_Sadelestirilmiss_ Erişim Tarihi: 25.12.2016

ÖZGEÇMİŞ

1975 yılında Çorum'da doğdu. İlk ve ortaöğretimini Sungurlu'da tamamladıktan sonra 19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliğini kazandı. 1998 yılında mezun olarak sırasıyla İstanbul Küçükçekmece Tahsin Banguoğlu İlköğretim Okulu; Kırıkkale Hamzalı İlköğretim Okulu, Sulakyurt Hâkim Mehmet Çakıroğlu İlköğretim Okulu ve Cumhuriyet İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretmenliği ve Okul Yöneticiliği görevlerinde bulundu. Halen Kırıkkale 17 Ağustos Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdür Vekilliği görevini yürütmektedir. Evlidir ve iki çocuk babasıdır.

EKLER

Ek 1. Okul ve Öğrenci Sayıları (1999-2016)

İlköğretim									
Öğretim Yılı	Net Okullaşma Oranı (%)	Okul	Öğretmen	Öğrenci	Derslik	Şube	Okul	Şube	Öğretmen
							Başına Düşen Öğrenci Sayısı		
1998-1999	89	45.102	317.790	9.609.050	-	311.871	213	31	30
1999-2000	94	33.317	325.140	10.028.979	-	321.828	297	31	30
2000-2001	95	36.072	345.015	10.480.721	-	348.135	286	30	30
2001-2002	92	35.052	372.687	10.477.616	-	370.739	299	28	28
2002-2003	91	35.133	373.303	10.331.645	-	377.609	294	27	28
2003-2004	90	36.114	384.170	10.479.538	-	386.879	285	27	27
2004-2005	90	35.611	401.288	10.565.389	-	380.126	290	27	26
2005-2006	90	34.990	389.859	10.673.935	297.000	382.061	297	27	27
2006-2007	90	34.656	402.829	10.846.930	307.511	387.351	305	27	26
2007-2008	97	34.093	445.452	10.870.570	315.887	392.521	310	27	24
2008-2009	96	33.769	453.318	10.709.920	320.393	408.221	307	25	23
2009-2010	98	33.310	485.677	10.916.643	332.902	416.930	316	25	22
2010-2011	98	32.797	503.328	10.981.100	339.653	418.334	322	25	21
2011-2012	99	32.108	515.852	10.979.301	344.710	422.751	323	25	20
İlkokul									
2012-2013	99	29.169	282.043	5.593.910	234.920	251.027	192	22	20
2013-2014	100	28.532	288.444	5.574.916	243.305	251.801	195	22	19
2014-2015	96	27.544	295.252	5.434.150	237.760	255.451	197	21	18
2015-2016	95	26.522	302.961	5.360.703	246.090	253.714	202	21	18
Ortaokul									
2012-2013	93	16.987	269.759	5.566.986	124.584	193.079	306	27	19
2013-2014	95	17.019	280.804	5.478.399	128.551	195.273	304	27	18
2014-2015	94	16.969	296.065	5.278.107	147.693	201.220	292	25	17
2015-2016	94	17.343	322.680	5.211.506	164.943	205.981	281	24	15

Kaynak: TÜİK Eğitim İstatistiklerinden derlenmiştir.

Ek 2. Ortaöğretim Okul ve Öğrenci Sayıları (1997-2016)

Ortaöğretim									
Öğretim yılı	Net okullaşma oranı (%)	Okul	Öğretmen	Öğrenci	Derslik	Şube	Okul	Şube	Öğretmen
							Düşen Öğrenci		
Sayısı									
1997-1998	38	5.624	140.619	2.129.969	-	59.929	361	34	14
1998-1999	39	5.963	145.903	2.280.676	-	65.426	344	31	14
1999-2000	40	6.000	143.379	2.316.350	-	67.710	344	30	14
2000-2001	44	6.291	140.969	2.362.653	-	71.920	345	30	15
2001-2002	48	6.367	144.884	2.579.747	-	80.528	405	32	18
2002-2003	51	6.210	137.956	3.023.602	-	86.701	399	29	18
2003-2004	53	6.941	147.776	3.014.392	-	92.238	389	29	18
2004-2005	55	6.816	167.614	3.039.449	-	96.212	379	28	16
2005-2006	57	7.435	185.317	3.258.254	93.488	10.0169	394	29	16
2006-2007	57	7.934	187.665	3.386.717	98.748	10.5697	382	29	16
2007-2008	59	8.280	191.041	3.245.322	100.853	10.5606	352	28	15
2008-2009	59	8.675	196.713	3.837.164	109.042	123.930	384	27	17
2009-2010	65	8.913	206.862	4.240.139	110.310	139.420	408	26	18
2010-2011	66	9.281	222.705	4.748.610	117.760	146.814	428	27	18
2011-2012	67	9.672	235.814	4.756.286	121.914	148.703	395	26	16
2012-2013	70	10.418	254.895	4.995.623	129.566	170.184	382	23	16
2013-2014	77	10.955	278.641	5.420.178	140.560	177.774	375	23	15
2014-2015	79	9.061	298.378	5.691.071	151.661	200.339	466	21	14
2015-2016	79,79	10.550	335.690	5.807.643	182.530	214.871	405	20	13

Kaynak: TÜİK Eğitim İstatistiklerinden derlenmiştir.

Ek 3. Okul Öncesi Öğrenci Verileri (1999-2016)

Okul Öncesi				
Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
1999-2000	7.660	11.590	212.603	11.591
2000-2001	8.255	12.592	227.464	11.896
2001-2002	9.480	14.893	253.513	14.295
2002-2003	8.873	15.099	320.038	13.356
2003-2004	13.285	16.710	358.499	17.511
2004-2005	15.978	31.547	434.771	22.152
2005-2006	18.539	31.511	550.146	20.910
2006-2007	20.675	36.654	640.849	24.775
2007-2008	22.506	40.857	701.762	25.901
2008-2009	23.653	45.030	804.765	29.342
2009-2010	26.681	53.235	980.654	42.716
2010-2011	27.606	57.707	1.115.818	48.330
2011-2012	28.625	61.937	1.169.556	55.883
2012-2013	27.197	61.920	1.077.933	62.933
2013-2014	26.698	63.273	1.059.495	63.327
2014-2015	26.972	67.387	1.156.661	68.038
2015-2016	27.793	71.003	1.209.106	72.228

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.

Ek 4. Resmi İlköğretim Öğrenci Verileri (1999-2016)

Öğretim Yılı	İlköğretim				Ortaokul				
	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Açık öğretim	Öğretmen Sayısı
1999-2000	32.634	313.537	9.854.206	313.053				137.847	
2000-2001	35.356	339.091	10294.857	330.806				171.763	
2001-2002	34.424	362.129	1.0306.162	357.854				219.696	
2002-2003	34.525	369.630	1.0175.638	358.563				219.606	
2003-2004	35.501	376.042	1.0318.650	367.895				308.184	
2004-2005	34.937	369.517	1.0393.474	383.331				266.743	
2005-2006	34.262	371.486	1.0484.485	370.316				265.493	
2006-2007	33.899	375.554	1.0633.859	381.899				287.350	
2007-2008	33.227	379.541	1.0644.383	422.264				312.631	
2008-2009	32.862	394.733	1.0469.932	428.429				346.475	
2009-2010	32.431	402.770	1.0664.676	458.046				389.948	
2010-2011	31.899	403.988	1.0713.806	473.904				404.879	
2011-2012	31.177	407.563	1.0692.329	484.161				607.890	
2012-2013	28.177	242.337	5.426.529	261.497	16.083	184.616	540.2692	367.277	250.833
2013-2014	27.461	241.876	5.390.591	267.171	16.047	185.735	529.6380	298.148	259.345
2014-2015	26.339	244.126	5.230.878	273.058	15.858	190.068	506.9683	315.143	273.049
2015-2016	25.133	240.627	5.128.664	277.053	15.788	189.921	493.3417	338.075	291.392

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006- 2016) derlenmiştir.

Ek 5. Özel İlköğretim Öğrenci Verileri (1999-2016)

Öğretim Yılları	Özel ilkokul/ İlköğretim				Özel Ortaokul			
	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
1999-2000	683	8.291	174.773	12.087				
2000-2001	716	9.044	185.864	14.209				
2001-2002	628	8.610	171.454	14.833				
2002-2003	608	7.979	156.007	14.740				
2003-2004	613	10.837	160.888	16.275				
2004-2005	674	10.609	171.915	17.957				
2005-2006	728	10.575	189.090	19.543				
2006-2007	757	11.797	213.071	21.475				
2007-2008	866	12 980	226 187	23 188				
2008-2009	907	13 488	239 988	24 889				
2009-2010	879	14 160	251 967	27 631				
2010-2011	898	14 346	267 294	29 424				
2011-2012	931	15 188	286 972	31 691				
2012-2013	992	8.690	167.381	20.546	904	8.463	164.294	18.926
2013-2014	1.071	9.925	184.325	21.273	972	9.538	182.019	21.459
2014-2015	1.205	11.325	203.272	22.194	1.111	11.152	208.424	23.016
2015-2016	1.389	13.087	232.039	25.908	1.555	16.060	278.089	31.288

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.

Ek 6. Resmi Ortaöğretim Verileri (1999-2016)

Öğretim Yılı	Resmi Genel Lise					Resmi Meslek Lisesi				
	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Açık Öğretim	Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Açık Öğretim	Öğretmen Sayısı
1999-2000	2.215	32.724	1.344.582	330.842	60.894	3.322	31.676	914.313		73.070
2000-2001	2.288	37.423	1.431.534	430.481	62.972	3.519	31.154	873.765		68.337
2001-2002	2.175	41.540	1.600.174	418.628	64.429	3.710	34.932	905.361		72.090
2002-2003	2.215	46.894	1.986.073		71.879	3.649	36.899	984.630		60.680
2003-2004	2.268	49.543	1.894.699	752.350	72.412	3.667	39.284	1.049.230		68.218
2004-2005	2.357	50.898	1.866.892		84.957	3.858	40.612	1.101.304		74.321
2005-2006	2.778	52.976	1.999.924	222.816	88.441	4.007	41.027	1.181.660		82.356
2006-2007	2.994	56.552	2.056.671	281.427	90.716	4.223	42.961	1.243.588	72.469	84.032
2007-2008	3.119	55.946	1.887.625	246.495	93.131	4.429	43.150	1.263.855	87.651	84.449
2008-2009	3.270	63.013	2.161.004	361.877	93.073	4.595	53.876	1.563.885	146.165	88.615
2009-2010	3.358	67.895	2.304.072	421.646	95.784	4.824	64.126	1.817.845	179.392	94.649
2010-2011	3.328	70.121	2.547.677	545.601	101.473	5.155	68.720	2.070.536	232.612	104.003
2011-2012	3.331	69.532	2.532.250	680.139	103.330	5.456	70.841	2.085.872	260.129	112.409
2012-2013	3.307	77.216	2.587.161	769.740	99.196	6.078	83.748	2.251.797	244.669	133.321
2013-2014	2.737	75.417	2.765.681	1.012.349	95.785	6.785	89.803	2.457.834	294.645	153.816
2014-2015	2.781	70.030	2.738.673	1.137.110	99.707	4.677	116.484	2.712.227	211.386	167.558
2015-2016	2.807	64.352	2.674.109	1.212.992	101.560	4.820	121.171	2.660.923	201.808	175.628

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri (2006-2016) derlenmiştir.

Ek 7. Özel Ortaöğretim Öğrenci Verileri (1999-2016)

Öğretim Yılı	Özel Ortaöğretim Genel Lise				Özel Ortaöğretim Meslek Lisesi			
	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
1999-2000	441	3.207	55.330	9.243	22	103	2.125	172
2000-2001	459	3.258	55.881	8.530	25	85	1.473	130
2001-2002	460	3.984	73.189	8.192	22	72	1.095	173
2002-2003	337	3.056	51.930	5.374	11	87	945	23
2003-2004	459	3.498	69.299	7.133	14	49	1.164	13
2004-2005	582	4.614	70.163	8.252	19	72	1.090	84
2005-2006	628	6.082	75.693	14.140	22	84	977	380
2006-2007	696	6.112	85.547	12.673	21	72	911	244
2007-2008	711	6.434	92.827	13.139	21	74	1.015	322
2008-2009	783	6.946	110.896	14.716	27	95	1.379	309
2009-2010	709	7.285	116.619	16.112	22	114	1.603	317
2010-2011	774	7.845	128.446	16.905	24	128	1.951	324
2011-2012	840	8.076	133.816	19.386	45	254	4.348	689
2012-2013	907	8.317	138.811	20.197	126	903	17.854	2.181
2013-2014	1.007	9.386	140.610	21.568	426	3.168	56.053	7.472
2014-2015	1.174	10.635	164.281	23.453	429	3.190	75.890	7.660
2015-2016	2.504	26.397	373.394	49.898	419	2.951	99.217	8.604

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri (2006-2016) derlenmiştir.

Ek 8. Yapılan Derslik Sayıları (1999-2016)

Yıllar	Anaokulu	İlköğretim	Ortaöğretim	Yaygın Eğitim	Eğitime %100 Destekten	Toplam
1999						267.45
2000						23.375
2001						20.140
2002						***
2003	610	13.959	553	131	13.647	28.900
2004	884	17.471	2.476	104	7.143	28.078
2005	951	20.256	683	155	6.653	28.698
2006	748	19.301	1.336	114	6.744	28.243
2007	425	9.755	928	124	3.530	14.762
2008	505	14.169	716	42	1.358	16.790
2009	1.304	6.148	1.720	48	624	9.844
2010	1.500	10.098	2.725	27	2.967	17.317
2011	1.627	3.797	2.007	114	2.257	9.802
2012	8.024	2.231	4.300	72	4.079	18.706
Temel Eğitim						
2013		9.826	3.849	125	3.466	17.266
2014		20.269	5.352	116	3.011	28.748
2015		9.158	4.468	1	1.518	1.5145
2016		9.200	7.781	12	2.985	19.978

Kaynak: MEB Faaliyet Raporları (2006-2015) ve MEB Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2017) derlenmiştir.

1992-2002 yıllarına ait bilgiler MEB APK Başkanlığı'nın 04.02.2002 tarihli 00.03/732 sayılı yazısından alınmıştır.

Ek 9. İlköğretim YİBO Sayıları (1999-2016)

Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Kapasite	Yatılı İlköğretim Bölge Okulları			
			Kız	Erkek	Toplam	Kullanılmayan
1999-2000						
2000-2001						
2001-2002	499	188.478	44.387	113.217	157.604	30.874
2002-2003	521	194.376	48.191	118.372	166.563	27.813
2003-2004	535	201.635	52.416	115.838	168.254	33.381
2004-2005	554	206.671	55.388	117.100	172.488	34.183
2005-2006	562	207.125	56.086	108.330	164.416	42.709
2006-2007	589	210.975	58.225	107.243	165.468	45.507
2007-2008	604	211.674	58.709	100.946	159.655	52.019
2008-2009	579	200.502	54.140	58.676	112.816	87.686
2009-2010	574	195.573	60.249	88.214	148.463	47.110
2010-2011	538	184.807	57.689	78.260	135.949	48.858
2011-2012	492	159.765	52.578	67.332	119.910	39.855
2012-2013	459	141.155	55.554	63.407	118.961	22.194
2013-2014	429	130.504	43.913	51.322	95.235	35.269
2014-2015						
2015-2016						

Kaynak: MEB Faaliyet Raporlarından (2008-2015) derlenmiştir.

1999-2001 ve 2014-2016 verilerine ulaşılamamıştır.

Ek 10. Burslu Öğrenci Sayıları (1999-2016)

Yıllar	Temel Eğitim	Ortaöğretim	Mesleki Eğitim	Öğretmen Yetiştirme	Din Eğitimi	Özel Eğitim Rehberlik
2001	47.453	44.746	5.164	3.136	1.901	
2002	41.109	44.176	4.869	3.231	1.368	
2003	45.808	45.891	5.030	3.257	1.396	
2004	47.035	38.290	5.891	3.747	1.377	8
2005	51.336	50.345	6.194	6.602	1.762	19
2006	47.971	57.083	6.160	9.147	2.038	65
2007	46.514	70.586	7.140	13.616	2.328	74
2008	63.207	81.414	8.532	16.850	2.831	106
2009	69.424	81.433	9.046	20.418	3.857	117
2010	81.882	91.382	9.288	24.395	5.021	135
2011	98.402	121.054	8.767		5.815	150
2012	101444	133.072	10.775		8.706	131
2013	84.150	143.017	15.516		11.908	242
2014	65.803	145.815	16.112		15.107	277
2015	64.968	142.186	15.556		19.309	332

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir. 1999-2000 yıllarına ait verilere ulaşılamamıştır. 2016 yılı rakamı açıklanmadığı için eklenmemiştir.

Ek 11. Pansiyonlu Okul Sayıları (1999-2016)

Yıllar	Temel Eğitim	Ortaöğretim	Mesleki Eğitim	Öğretmen Yetiştirme	Din Eğitimi	Özel Eğitim Rehberlik
2006	603	400	305	114	330	72
2007	603	450	323	131	341	72
2008	593	486	347	143	348	71
2009	574	533	388	146	355	72
2010	539	581	449	190	358	75
2011	495	843	492		367	77
2012	454	894	534		389	76
2013	425	840	620		411	76
2014	385	908	678		463	80
2015	343	932	703		532	81
2016	325	997	762		707	70

Kaynak: MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) ve MEB Bütçe Sunuş Raporu 2017'den derlenmiştir. 1999-2005 yılları arası detaylı bilgilere ulaşılamamıştır.

Ek 12. Pansiyonlarda Kalan Öğrenci Sayıları (1999-2016)

Yıllar	Temel Eğitim	Ortaöğretim	Mesleki Eğitim	Öğretmen Yetiştirme	Din Eğitimi	Özel Eğitim Rehberlik
2006	166.794	53.334	37.679	19.427	34.876	5.280
2007	159.655	58.863	38.264	21.778	34.690	4.612
2008	150.101	66.417	43.642	23.687	36.570	3.902
2009	163.792	67.594	47.381	23.561	37.463	3.720
2010	134.673	80.071	55.403	28.443	37.917	3.283
2011	118.810	117.403	59.812		39.289	3.041
2012	114.205	122.001	63.678		40.083	2.441
2013	91.686	115.249	70.681		39.845	2.264
2014	73.989	131.786	77.622		46.420	2.069
2015	60.473	139.837	80.734		52.988	2.579
2016	56.604	147.756	79.851		64.168	1.336

Kaynak: MEB Eğitim İstatistikleri ve Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2017) derlenmiştir. 2006 yılından önceki yıllara ait bilgilere ulaşılamadığı için tabloda yer verilmemiştir.

Ek 13. Yükseköğretim Yurt Sayıları (1999-2016)

Öğretim Yılları	Yurt Sayısı	Kapasite		Toplam	Özel Öğrenci Yurt Sayısı
		Erkek	Kız		
1999-2000	179	82.952	88.819	171.771	2.296
2000-2001	188	82.959	97.732	180.691	2.208
2001-2002	190	83.660	98.968	182.628	2.192
2002-2003	191	81.689	103.396	185.085	2.210
2003-2004	199	82.753	106.026	188.779	2.259
2004-2005	201	83.098	108.973	192.071	2.303
2005-2006	211	83.522	111.259	194.781	2.474
2006-2007	216	84.922	114.023	198.945	2.735
2007-2008	222	86.083	115.554	201.637	3.053
2008-2009	229	88.018	120.851	208.869	3.239
2009-2010	241	92.046	130.587	222.633	3.503
2010-2011	270	98.349	145.060	243.409	3.788
2011-2012	303	107.018	159.656	266.674	4.013
2012-2013	345	117.433	186.762	304.195	4.284
2013-2014	370	118.030	188.099	306.129	4.405
2014-2015	390	221.812	133.690	355.502	4.634
2015-2016	592	164.318	286.623	450.941	4.741

Kaynak: MEB Eğitim İstatistik Bilgilerinden (2006-2016) derlenmiştir.

Ek 14. Okullaşma Oranları (1999-2016)

Eğitim Yılı	Yaş Gurubu	Okul öncesi	İlköğretim	Ortaöğretim	Yükseköğretim	
1999-2000			93,54	40,38	11,62	
2000-2001			95,28	43,95	12,27	
2001-2002			92,4	48,11	12,98	
2002-2003		11,7	90,98	50,57	14,65	
2003-2004			90,21	53,37	15,31	
2004-2005			89,66	54,87	16,6	
2005-2006			89,77	56,63	18,85	
2006-2007		26	90,13	56,51	20,14	
2007-2008		33	97,38	58,56	21,06	
2008-2009			96,49	58,52	27,69	
2009-2010	4-5 yaş	38,55	98,17	64,95	30,42	
2010-2011	4-5 yaş	43,1	98,41	66,07	33,06	
2011-2012	5 yaş	65,69	98,67	67,37	35,51	
			İlkokul	Ortaokul		
2012-2013	5 yaş	39,72	98,86	93,09	70,06	38,5
2013-2014	5 yaş	42,54	99,57	94,52	76,65	39,89
2014-2015	5 yaş	53,78	96,3	94,35	79,37	39,49
2015-2016	5 yaş	55,48	94,87	94,39	79,79	40,87

Kaynak: MEB İstatistikleri (2006-2016) ve MEB Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2017) derlenmiştir.

Ek 15. Hizmetiçi Eğitim Faaliyetleri (1999-2016)

Hizmetiçi Eğitim Faaliyetleri						
Yıl	Mahalli		Merkezi		Genel Toplam	
	Faaliyet Sayısı	Katılan Sayı	Faaliyet Sayısı	Katılan Sayı	Faaliyet Sayısı	Katılan Sayı
1999					***	***
2000	6.126	288.426	445	23.583	6.571	312.009
2001	7.526	321.411	419	20.080	7.945	341.491
2002	11.772	495.643	313	22.072	12.085	517.715
2003	7.120	253.135	453	19.727	7.573	272.862
2004	11.422	587.402	526	34.154	11.948	621.556
2005	9.050	478.168	543	33.156	9.593	511.324
2006	14.829	472.533	634	44.006	15.463	516.539
2007	19.855	437.136	614	44.808	20.469	481.944
2008	24.490	540.565	751	41.783	25.241	582.348
2009	10.906	452.506	930	45.448	11.836	497.954
2010	19.246	437.653	957	48.743	20.203	486.396
2011	19.848	459.813	1.156	51.860	21.004	511.673
2012	21.983	552.692	286	13.071	22.269	565.763
2013	18.596	413.014	293	13.634	18.889	426.648
2014	19.507	412.598	310	19.735	19.817	432.333
2015	16.619	447.946	291	40.165	16.910	488.111
2016	38.189	1.392.663	351	242.88	38.540	1.416.951

Kaynak: Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2017) derlenmiştir.

Ek 16. Öğretmen Atama Sayıları (1999-2016)

Yıllar	İlk	Kurumlaraarası Yeniden	Kurum İçi	Milli Sporcu	Engelli Öğretmen	Emekli Dönüşü	Kılık Kıyafet Yönetmeliği Disiplin Affı (8 Şubat)	657 4/B	Toplam
Atama									
1999									37.120
2000									29.914
2001									32.068
2002									36.556
2003	18.473	2.027	2.314						22.814
2004	17.900	536	593						19.029
2005	20.000	183	594						20.777
2006	30.456	494	50					19.877	50.877
2007	18.914	289	175	115				25.927	45.420
2008	20.093	647	132	144				19.693	40.709
2009	21.186	1955	662	90				6.323	30.216
2010	36.193	1.647	2.020	62	1.000				40.922
2011	36.650	2.033	1.201	61					39.945
2012	55.254	256	514	74	8				56.106
2013	40.687	1.011	250	106	311	4	225		41.579
2014	49.002		366	83	671		868		50.990
2015	51.326		404	152	723		131		52.736
2016	29.699		238	63	498			18.506	49.015

Kaynak:1999-2001 yılları MEB APK Başkanlığı'nın 04.03.2002 tarihli ve 00.03./732 numaralı yazısından; 2001-2002 yılları MEB İnsan Kaynakları arşivinden; Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2016) derlenmiştir.

Ek 17. Öğretmen Sayıları (1999-2016)

Öğretim Yılı	Öğretmen Sayıları						
	Okul Öncesi	İlköğretim / İlkokul		Genel Lise		Meslek Lisesi	
	Toplam	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi
2001-2002	14.295	14.833	357.854	8.192	64.429	173	72.090
2002-2003	13.356	14.740	358.563	5.374	71.879	23	60.680
2003-2004	17.511	16.275	367.895	7.133	72.412	13	68.218
2004-2005	22.152	17.957	383.331	8.252	84.957	84	74.321
2005-2006	20.910	19.543	370.316	14.140	88.441	380	82.356
2006-2007	24.775	21.475	381.899	12.673	90.716	244	84.032
2007-2008	25.901	23.188	422.264	13.139	93.131	322	84.449
2008-2009	29.342	24.889	428.429	14.716	93.073	309	88.615
2009-2010	42.716	27.631	458.046	16.112	95.784	317	94.649
2010-2011	48.330	29.424	473.904	16.905	101.473	324	104.003
2011-2012	55.883	31.691	484.161	19.386	103.330	689	112.409
2012-2013	62.933	20.546	261.497	20.197	99.196	2.181	133.321
2013-2014	63.327	21.273	267.171	21.568	95.785	7.472	153.816
2014-2015	68.038	22.194	273.058	23.453	99.707	7.660	167.558
2015-2016	72.228	25.908	277.053	49.898	101.560	8.604	175.628

Kaynak: MEB Faaliyet Raporları ve Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2016) derlenmiştir.

Ek 18. Öğretmenlerin Ayrılma Nedenleri (1999-2016)

Yıllar	Emekli	İstifa	Göreve Tekrar Dönen	Göreve Son	Muvafakat	Vefat	Müstaafi	D.M. Çıkarılma	Toplam
1999	4.568	810	543						5.921
2000	7.134	989	331						8.454
2001	7.616	1.043	622						9.281
2002	7.764	874	895						9.533
2003	24.190	1.289	898						
2004	23.999	1.026	618						
2005	28.173	877	160						
2006	19.135								
2007	19.051								
2008	15.338								
2009	10.112								
2010	7.645								
2011	5.166	475		80	787	499	121	0	7.128
2012	6.239	541		93	1.398	443	86	0	8.800
2013	5.381	458		90	1.388	480	80	0	7.877
2014	6.231	410		85	817	387	43	2	7.975
2015	9.004	535		134	780	486	49	0	10.988

Kaynak: MEB Faaliyet Raporları ve Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2016) derlenmiştir.2003-2011 yıllarında emekli olan öğretmen sayıları 18.02.2012 tarihli memurlar.net/haber/ 218130 sitesinden alınmıştır.

Ek 19. Öğretmen Maaş ve Ek Dersleri (1999-2016)

Yıllar	Ek Ders Ücreti	Hazırlık Ödeneği	9/1 Maaş	Tüketici Fiyatları Yıl Sonu Enflasyon Oranı (%) Aralık Ayı
1999	1,39	50	152,56	64,9
2000	1,93	75	204,512	54,9
2001	2,55	115	295,415	54,4
2002	4,24	175	470,2	45
2003	4,8	250	560,09	25,3
2004	5,09	350	636,82	10,6
2005	5,61	400	698,73	7,72
2006	5,97	425	823,73	9,65
2007	6,57	450	928,13	8,39
2008	6,92	475	1.196,43	10,06
2009	7,49	515	1.302,98	6,53
2010	8,03	540	1.387,85	6,4
2011	8,67	570	1.592,89	10,45
2012	9,63	700	1.769,19	6,16
2013	10,33	740	1.894,53	7,4
2014	10,77	850	2.148,45	8,17
2015	11,1	950	2.338,83	8,81
2016	12,43	1.000	2.628,41	

Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporları (2006-2017), TÜFE rakamları, TÜİK Enflasyon oranları ve Maaş Katsayıları kullanılmıştır. (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=84&locale=tr>)

Ek 20. Verilen İdari Cezalar (1999-2016)

Ceza Türleri	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kınama					700	399	279	237					726	480	586			
Aylıktan kesme					262	214	193	109					539	255	331			
İhtar					99	155	135	149					387	148	223			
Uyarma					146	246	77	47					176	363	247			
Maaş kesilmesi													21	42	53			
Kademe ilerlemesinin durdurulması					76	43	21	16					56	41	46			
Tevbih					15	11	6	7					29	12	3			
Ders ücretinin kesilmesi						28							18	8	8			
Kıdem indirilmesi					1	1	2	1						1	3			
Meslekten çıkarılmak					1	1		1					1	2	2			
Devlet memurluğundan çıkarılmak					3	2		3					12	5	5			
Ücret kesimi													1	8				
Kusurlu sayılma cezası						27	1						7	8	10			
Derece indirilmesi					4	3	1											
Vazifesine son verilme														2	1			
TOPLAM					1.307	1.130	715	570					1.973	1.375	1.518			

Kaynak: MEB Faaliyet Raporlarından (2006-2016) derlenmiştir.

Ek 21. MEB Bütçesi (1999-2016)

Yıllar	GSYH	MEB Yatırım Ödeneği	Konsolide Bütçe	MEB Bütçesi	MEB Bütçesinin	
					GSYH'ya	Merkezi
					Oranı	Yönetim Bütçeye Oranı
%	%					
1999	104 595 916 000	408.341.000	27.143.467.196	2.131.808.500	2,04	7,82
2000	166 658 021 000	666.782.000	46.713.341.000	3.350.330.000	2,01	7,15
2001	240 224 083 000	779.855.000	48.359.962.500	4.046.305.625	1,68	8,34
2002	350 476 089 000	1.281.690.000	98.071.000.000	7.460.991.000	2,13	7,6
2003	454 780 659 000	1.479.050.000	147.230.170.000	10.179.997.000	2,24	6,91
2004	559 033 026 000	1.244.150.000	150.658.129.000	12.854.642.000	2,3	8,53
2005	648 931 712 000	1.230.306.000	156.088.874.910	14.882.259.500	2,29	9,53
2006	758 390 785 000	1.238.498.000	174.339.990.202	16.568.145.500	2,18	9,47
2007	853 636 236 000	1.490.000.000	204.988 545.572	21.355.534.000	2,53	10,42
2008	950.144.254.000	1.296.704.000	222.553 216.800	22.915.565.000	2,41	10,3
2009	952 558 578 826	1.754.417.000	262.110 416.000	27.883.696.000	2,88	10,47
2010	1.098.807.000.000	1.785.327.000	286.981 303.810	28.237.412.000	2,57	9,84
2011	1 297 713 210 117	1.995.625.000	312.572 607.330	34.112.163.000	2,63	10,91
2012	1 416 798 489 819	2.600.000.000	350.898 317.817	39.169.379.190	2,77	11,16
2013	1 567 289 237 901	3.955.000.000	404.045 669.000	47.496.378.650	3,03	11,76
2014	1 747 362 376 487	5.192.300.000	434.995 765.000	55.704.817.610	3,24	12,81
2015	1 963 000 000 000	5.494.000.000	472.943 000.000	62.000.248.000	3,16	13,11
2016	2 207 000 000 000	6.284.628.000	570.507 000.000	76.354.306.000	3,46	13,38

Kaynak: MEB Faaliyet Raporları ve Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2016) derlenmiştir.

Ek 22. İlk ve Ortaöğretime Verilen Burs Miktarları (1999-2016)

Yıllar	Dönemi	3 Aylık	Bir Öğrenciye Aylık Ödenen	Yararlanan Öğrenci Sayısı
2002	1 Ocak-30 Haziran	36,36	12,12	109.894
	1 Temmuz-31 Aralık	39,18	13,06	
2003	1 Ocak-30 Eylül	41,1	13,72	86.222
	1 Ekim - 31 Aralık	61,65	20,58	
2004	1 Ocak-30 Haziran	65,55	21,85	96.348
	1 Temmuz-31 Aralık	69,45	23,16	
2005	1 Ocak-30 Haziran	120,3	40,1	116.262
	1 Temmuz-31 Aralık	124,8	41,6	
2006	1 Ocak-30 Haziran	127,95	42,65	122.464
	1 Temmuz-31 Aralık	134,24	44,75	
2007	1 Ocak-30 Haziran	169,15	56,38	140.258
	1 Temmuz-31 Aralık	174,06	58,02	
2008	1 Ocak-30 Haziran	193	64,33	172.940
	1 Temmuz-31 Aralık	200,65	66,88	
2009	1 Ocak-30 Haziran	224,72	74,91	184.295
	1 Temmuz-31 Aralık	234,84	78,28	
2010	1 Ocak-30 Haziran	258,21	86,07	212.103
	1 Temmuz-31 Aralık	267,48	89,16	
2011	1 Ocak-30 Haziran	315,96	105,32	234.188
	1 Temmuz-31 Aralık	328,74	109,58	
2012	1 Ocak-30 Haziran	347,46	115,82	254.128
	1 Temmuz-31 Aralık	375,84	125,28	
2013	1 Ocak-30 Haziran	398,73	132,91	254.833
	1 Temmuz-31 Aralık	414,66	138,22	
2014	1 Ocak-30 Haziran	438,9	146,3	243.117
	1 Temmuz-31 Aralık	438,9	146,3	
2015	1 Ocak-30 Haziran	473,46	157,82	243.532
	1 Temmuz-31 Aralık	495,99	165,33	
2016	1 Ocak-30 Haziran	586,17	195,39 (Brüt)	256.076
	1 Temmuz-31 Aralık	556,74	185,58 (Net)	

Kaynak: MEB Faaliyet Raporları, Bütçe Sunuş Raporları ve MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.1999-2001 yılları arası detaylı verilere ulaşılammıştır.

Ek 23. Şartlı Nakit Yardımı (1999-2016)

Yıllar	Şartlı Nakit	Aktarılan Kaynak	Aylık ödeme			
			İlköğretim		Ortaöğretim	
	Alan Öğrenci Sayısı		Erkek	Kız	Erkek	Kız
2003	59.206	1.594.609				
2004	697.307	67.768.258				
2005	1.266.331	180.133.679				
2006	1.563.253	240.270.712				
2007	1.757.187	225.300.000	20	25	35	45
2008	1.951.420	293.510.000				
2009	2.066.869	345.05				
2010	2.172.750	267.11				
2011	1.446.437	397.48				
2012	2.017.810	501.49				
2013	2.415.917	503.02				
2014	1.993.266	506.36				
2015	2.100.769	664.13	35	40	50	60
2016	1.970.888	397.54				

Kaynak: MEB Faaliyet Raporları, Bütçe Sunuş Raporları (2006-2017) ve MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.

Ek 24. Yükseköğretim Öğrenci Burs Verileri (1999-2016)

Yıllar	Öğrenim Kredisi			Katkı Kredisi Alacak	
	Bakanlık	Lisans	Lisans	Doktora	Öğrenci Sayısı
1999		15	30	45	
2000		25	50	75	
2001		30	60	90	
2002		45	90	135	
2003		65	130	195	
2004		90	180	270	
2005	100	110	220	330	476.791
2006	110	130	260	390	483.413
2007	115	150	300	450	462.849
2008	125	160	320	480	
2009	140	180	360	540	
2010		200	400	600	
2011		240	480	720	
2012		260	520	780	
2013		280	560	840	
2014		300	600	900	
2015		330	660	990	
2016		400	800	1.200	

Kaynak: MEB Faaliyet Raporları, Bütçe Sunuş Raporları (2006-2017) ve MEB Eğitim İstatistiklerinden (2006-2016) derlenmiştir.

Ek 25. Ücretsiz Kitap Dağıtımı (1999-2016)

Yıllar	İlköğretim		Ortaöğretim	
	Ücretsiz Kitap	Ödenek (TL)	Ücretsiz Kitap	Ödenek (TL)
2003	81.834.281	157.523.013	...	...
2004	83.858.320	154.442.289	...	...
2005	106.510.090	174.997.783	...	...
2006	104.892.620	180.041.463	37.414.989	87.542.479
2007	122.070.013	201.989.666	35.062.367	66.292.656
2008	128.233.848	208.269.046	39.341.906	72.570.757
2009	128.942.961	185.962.849	58.382.044	99.281.942
2010	133.472.874	210.161.603	63.121.837	115.085.002
2011	129.364.298	226.656.047	85.993.271	149.477.788
2012	143.128.458	213.288.588	62.630.049	111.762.868
2013	133.586.334	204.389.156	76.167.232	125.564.566
2014	133.809.961	201.014.046	82.888.410	155.579.215
2015	156.377.910	215.388.408	80.321.981	179.697.764
2016	172.389.571	255.308.007	90.446.715	191.144.061

Kaynak: MEB Faaliyet Raporları, Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2017) derlenmiştir.

Ek 26. Taşınmalı Öğrenci Bilgileri (1999-2016)

Öğretim Yılları	Taşınan Öğrenci		
	Taşınan Merkez Okul Sayısı	Taşınan Okul ve Yerleşim Birim Sayısı	İlköğretim
1999-2000	5.633	27.994	635.041
2000-2001	5.249	25.967	607.918
2001-2002	5.373	27.665	636.508
2002-2003	5.424	28.044	661.757
2003-2004	5.634	28.493	642.133
2004-2005	5.651	29.245	669.487
2005-2006	5.742	30.383	667.537
2006-2007	5.845	31.080	694.628
2007-2008	6.164	31874	692.369
2008-2009	5.856	34.581	685.978
2009-2010	5.765	32.523	668.338
2010-2011	5.855	36.222	687.508
2011-2012	5.968	37.706	742.924
2012-2013	7.032	46.016	812.260
2013-2014			831.019
2014-2015		4.649	824.078
2015-2016		4.912	774.503 (3 Haziran)

Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2017) derlenmiştir.

Ek 27. Taşınmalı İlköğretim Bilgileri (2009-2016)

Öğretim Yılı	Hizmet Türü	Öğrenci Sayısı	Taşıma ve Yemek Gideri	Yıllık Maliyet	Günlük Maliyet
2009-2010	Taşıma	668.338	428.517.040,61	641,17	3,61
	Yemek	596.242	188.903.046,87	316,82	1,79
2010-2011	Taşıma	687.508	498.078.052,36	724,47	4,04
	Yemek	626.575	236.035.128,21	376,71	2,11
2011-2012	Taşıma	741.759	603.081.464,62	893,57	5,16
	Yemek	623.282	245.185.720,00	381,19	2,25
2012-2013	Taşıma	810.909	621.406.673,98	766,31	4,26
	Yemek	636.288	265.415.540,00	378,92	2,11
2013-2014	Taşıma	825.090	713.677.794	864,97	4,81
	Yemek	800.167	248.991.175	311,17	1,73

Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2016) derlenmiştir. 2014-2016 arası verileri yayınlanmamıştır.

Ek 28. Taşımali Ortaöğretim Bilgileri (2010-2016)

Öğretim Yılı	Hizmet Türü	Öğrenci Sayısı	Taşıma ve Yemek Gideri	Yıllık Maliyet	Günlük Maliyet
2010-2011	Taşıma	72.432 – 68.779	88.068.226,00	1.215,65	6,74
	Yemek	50.840			
2011-2012	Taşıma	154.203- 159.804	190.717.524,00	1.236,79	6,87
	Yemek	111.714			
2012-2013	Taşıma	364.401- 377.640	415.182.742,00	1.139,36	6,33
	Yemek	299.237			
2013-2014	Taşıma	477.475			
	Yemek				
2014-2015	Taşıma	506.443			
	Yemek				
2015-2016	Taşıma	525.519			
	Yemek				

Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2016) derlenmiştir. Koyu renkli öğrenci sayıları 2017 Bütçe Sunuş Raporundan alınmıştır. Farklı rakamlar olduğu için birlikte verilmiştir.

Ek 29. Özel Eğitim Desteği Bilgileri (1999-2016)

Özel Destek Eğitim Hizmetleri			
Yıllar	Kurum Sayısı	Öğrenci Sayısı	Tahsis Miktarı (TL)
2006	995	115.601	263.187.188
2007	1.587	181.878	684.710.016
2008	1.795	205831	830.961.427
2009	1.686	216.106	862.663.787
2010	1.647	223.920	906.720.974
2011	1.657	240.679	1.122.236.610
2012	1.748	255.848	1.263.384.975
2013	1.738	270.607	1.407.051.750
2014	1.878	295.617	1.496.413.034
2015		313.998	
2016		325.860	

Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporlarından (2006-2017) derlenmiştir. 2015-2016 yılı rakamları yayınlanmadığı için eklenmemiştir.

Ek 30. Özel Eğitim Teşvik Bilgileri (2014-2016)

Öğretim Yılı	Kurum Türü Adı	Planlanan Öğrenci Sayıları	Destek Tutarları	Yararlanan Öğrenci Sayıları	Destek Miktarı TL
2014-2015	Okul Öncesi	50.000	2.500	28.094	24.582.250
	İlkokul	50.000	3.000	47.807	50.197.350
	Ortaokul	75.000	3.500	55.210	65.632.250
	Ortaöğretim	75.000	3.500	33.749	41.342.525
	Temel Lise		3.000	3.450	3.622.500
	TOPLAM	250.000		168.310	187.376.875
2015-2016	Okul Öncesi	20.000	2.680	19.524	18.313.512
	İlkokul	50.000	3.220	87.332	98.423.164
	Ortaokul	50.000	3.750	91.695	120.349.687
	Ortaöğretim	110.000	3.750	68.379	89.747.438
	Temel Lise		3.220	71.800	80.918.600
	TOPLAM	230.000		338.730	407.752.401
2016-2017	Okul Öncesi	6.000	2.860	5.831	TOPLAM ÖĞRENCİ
	İlkokul	15.000	3.440	82.279	TOPLAM ÖĞRENCİ
	Ortaokul	15.000	4.000	84.850	TOPLAM ÖĞRENCİ
	Ortaöğretim	15.000	4.000	73.291	TOPLAM ÖĞRENCİ
	Temel Lise	24.000	3.440	69.465	TOPLAM ÖĞRENCİ
	TOPLAM	75000		315.716 (2017 BR)	TOPLAM ÖĞRENCİ

Kaynak: MEB Bütçe Sunuş Raporları (2006-2017) ve MEB Faaliyet Raporlarından (2014-2015) derlenmiştir.

Ek 31. 1999-2016 Yılları arasında Açılan Üniversiteler

S. No	Milli Eğitim Bakanı	Üniversite Adı	Kuruluş Yılı	Kurulduğu İl	Kuruluş Türü
1	Metin BOSTANCIOĞLU	Okan Üniversitesi	1999	İstanbul	Vakıf
2	Metin BOSTANCIOĞLU	Ufuk Üniversitesi	1999	Ankara	Vakıf
3	Metin BOSTANCIOĞLU	İstanbul Ticaret Üniversitesi	2001	İstanbul	Vakıf
4	Metin BOSTANCIOĞLU	İzmir Ekonomi Üniversitesi	2001	İzmir	Vakıf
5	Metin BOSTANCIOĞLU	Yaşar Üniversitesi	2001	İzmir	Vakıf
6	Hüseyin ÇELİK	İstanbul Aydın Üniversitesi	2003	İstanbul	Vakıf
7	Hüseyin ÇELİK	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	2003	Ankara	Vakıf
8	Hüseyin ÇELİK	Adıyaman Üniversitesi	2006	Adıyaman	Devlet
9	Hüseyin ÇELİK	Ahi Evran Üniversitesi	2006	Kırşehir	Devlet
10	Hüseyin ÇELİK	Aksaray Üniversitesi	2006	Aksaray	Devlet
11	Hüseyin ÇELİK	Amasya Üniversitesi	2006	Amasya	Devlet
12	Hüseyin ÇELİK	Bozok Üniversitesi	2006	Yozgat	Devlet
13	Hüseyin ÇELİK	Düzce Üniversitesi	2006	Düzce	Devlet
14	Hüseyin ÇELİK	Erzincan Üniversitesi	2006	Erzincan	Devlet
15	Hüseyin ÇELİK	Giresun Üniversitesi	2006	Giresun	Devlet
16	Hüseyin ÇELİK	Hitit Üniversitesi	2006	Çorum	Devlet
17	Hüseyin ÇELİK	Kastamonu Üniversitesi	2006	Kastamonu	Devlet
18	Hüseyin ÇELİK	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2006	Burdur	Devlet
19	Hüseyin ÇELİK	Namık Kemal Üniversitesi	2006	Tekirdağ	Devlet
20	Hüseyin ÇELİK	Ordu Üniversitesi	2006	Ordu	Devlet
21	Hüseyin ÇELİK	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi**	2006	Rize	Devlet
22	Hüseyin ÇELİK	Uşak Üniversitesi	2006	Uşak	Devlet
23	Hüseyin ÇELİK	İstanbul Bilim Üniversitesi	2006	İstanbul	Vakıf
24	Hüseyin ÇELİK	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi**	2007	Ağrı	Devlet
25	Hüseyin ÇELİK	Artvin Çoruh Üniversitesi	2007	Artvin	Devlet
26	Hüseyin ÇELİK	Batman Üniversitesi	2007	Batman	Devlet
27	Hüseyin ÇELİK	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi**	2007	Bilecik	Devlet
28	Hüseyin ÇELİK	Bingöl Üniversitesi	2007	Bingöl	Devlet
29	Hüseyin ÇELİK	Bitlis Eren Üniversitesi	2007	Bitlis	Devlet
30	Hüseyin ÇELİK	Çankırı Karatekin Üniversitesi	2007	Çankırı	Devlet
31	Hüseyin ÇELİK	Karabük Üniversitesi	2007	Karabük	Devlet
32	Hüseyin ÇELİK	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	2007	Karaman	Devlet
33	Hüseyin ÇELİK	Kırklareli Üniversitesi	2007	Kırklareli	Devlet
34	Hüseyin ÇELİK	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	2007	Kilis	Devlet
35	Hüseyin ÇELİK	Mardin Artuklu Üniversitesi	2007	Mardin	Devlet
36	Hüseyin ÇELİK	Muş Alparslan Üniversitesi	2007	Muş	Devlet
37	Hüseyin ÇELİK	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	2007	Nevşehir	Devlet
38	Hüseyin ÇELİK	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	2007	Osmaniye	Devlet
39	Hüseyin ÇELİK	Siirt Üniversitesi	2007	Siirt	Devlet
40	Hüseyin ÇELİK	Sinop Üniversitesi	2007	Sinop	Devlet
41	Hüseyin ÇELİK	Acıbadem Üniversitesi	2007	İstanbul	Vakıf

42	Hüseyin ÇELİK	İstanbul Arel Üniversitesi	2007	İstanbul	Vakıf
43	Hüseyin ÇELİK	İzmir Üniversitesi	2007	İzmir	Vakıf
44	Hüseyin ÇELİK	Özyeğin Üniversitesi	2007	İstanbul	Vakıf
45	Hüseyin ÇELİK	İstanbul Aydın Üniversitesi	2007	İstanbul	Vakıf
46	Hüseyin ÇELİK	Ardahan Üniversitesi	2008	Ardahan	Devlet
47	Hüseyin ÇELİK	Bartın Üniversitesi	2008	Bartın	Devlet
48	Hüseyin ÇELİK	Bayburt Üniversitesi	2008	Bayburt	Devlet
49	Hüseyin ÇELİK	Gümüşhane Üniversitesi	2008	Gümüşhane	Devlet
50	Hüseyin ÇELİK	Hakkari Üniversitesi	2008	Hakkari	Devlet
51	Hüseyin ÇELİK	İğdır Üniversitesi	2008	İğdır	Devlet
52	Hüseyin ÇELİK	Şırnak Üniversitesi	2008	Şırnak	Devlet
53	Hüseyin ÇELİK	Tunceli Üniversitesi	2008	Tunceli	Devlet
54	Hüseyin ÇELİK	Yalova Üniversitesi	2008	Yalova	Devlet
55	Hüseyin ÇELİK	Gediz Üniversitesi	2008	İzmir	Vakıf
56	Hüseyin ÇELİK	Kemer Üniversitesi	2008	İstanbul	Vakıf
57	Hüseyin ÇELİK	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	2008	Gaziantep	Vakıf
58	Hüseyin ÇELİK	İstanbul Gelişim Üniversitesi	2008	İstanbul	Vakıf
59	Hüseyin ÇELİK	İstanbul Şehir Üniversitesi	2008	İstanbul	Vakıf
60	Hüseyin ÇELİK	Melikşah Üniversitesi	2008	Kayseri	Vakıf
61	Hüseyin ÇELİK	Piri Reis Üniversitesi	2008	İstanbul	Vakıf
62	Nimet ÇUBUKÇU	İstanbul Medipol Üniversitesi	2009	İstanbul	Vakıf
63	Nimet ÇUBUKÇU	Mevlana Üniversitesi	2009	Konya	Vakıf
64	Nimet ÇUBUKÇU	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	2009	Kayseri	Vakıf
65	Nimet ÇUBUKÇU	TED Üniversitesi	2009	Ankara	Vakıf
66	Nimet ÇUBUKÇU	Toros Üniversitesi	2009	Mersin	Vakıf
67	Nimet ÇUBUKÇU	Turgut Özal Üniversitesi	2009	Ankara	Vakıf
68	Nimet ÇUBUKÇU	Yeni Yüzyıl Üniversitesi	2009	İstanbul	Vakıf
69	Nimet ÇUBUKÇU	Zirve Üniversitesi	2009	Gaziantep	Vakıf
70	Nimet ÇUBUKÇU	Abdullah Gül Üniversitesi**	2010	Kayseri	Devlet
71	Nimet ÇUBUKÇU	Bursa Teknik Üniversitesi	2010	Bursa	Devlet
72	Nimet ÇUBUKÇU	Erzurum Teknik Üniversitesi	2010	Erzurum	Devlet
73	Nimet ÇUBUKÇU	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	2010	İstanbul	Devlet
74	Nimet ÇUBUKÇU	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	2010	İzmir	Devlet
75	Nimet ÇUBUKÇU	Necmettin Erbakan Üniversitesi	2010	Konya	Devlet
76	Nimet ÇUBUKÇU	Türk Alman Üniversitesi	2010	İstanbul	Devlet
77	Nimet ÇUBUKÇU	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	2010	Ankara	Devlet
78	Nimet ÇUBUKÇU	Avrasya Üniversitesi	2010	Trabzon	Vakıf
79	Nimet ÇUBUKÇU	Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi	2010	İstanbul	Vakıf
80	Nimet ÇUBUKÇU	Canik Başarı Üniversitesi	2010	Samsun	Vakıf
81	Nimet ÇUBUKÇU	Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi	2010	İstanbul	Vakıf
82	Nimet ÇUBUKÇU	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	2010	İstanbul	Vakıf
83	Nimet ÇUBUKÇU	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	2010	İstanbul	Vakıf
84	Nimet ÇUBUKÇU	Karatay Üniversitesi	2010	Konya	Vakıf
85	Nimet ÇUBUKÇU	Süleyman Şah Üniversitesi	2010	İstanbul	Vakıf
86	Ömer DİNÇER	Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	2011	Adana	Devlet
87	Ömer DİNÇER	Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi	2011	Antalya	Vakıf

88	Ömer DİNÇER	Bursa Orhangazi Üniversitesi	2011	Bursa	Vakıf
89	Ömer DİNÇER	Gedik Üniversitesi	2011	İstanbul	Vakıf
90	Ömer DİNÇER	İpek Üniversitesi	2011	Ankara	Vakıf
91	Ömer DİNÇER	İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi	2011	İstanbul	Vakıf
92	Ömer DİNÇER	Şifa Üniversitesi	2011	İzmir	Vakıf
93	Ömer DİNÇER	Türk Hava Kurumu Üniversitesi	2011	Ankara	Vakıf
94	Ömer DİNÇER	Üsküdar Üniversitesi	2011	İstanbul	Vakıf
95	Ömer DİNÇER	MEF Üniversitesi	2012	İstanbul	Vakıf
96	Ömer DİNÇER	Murat Hüdavendigar Üniversitesi	2012	İstanbul	Vakıf
97	Ömer DİNÇER	Nişantaşı Üniversitesi	2012	İstanbul	Vakıf
98	Ömer DİNÇER	Uluslararası Antalya Üniversitesi	2012	Antalya	Vakıf
99	Nabi AVCI	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi	2013	Ankara	Devlet
100	Nabi AVCI	Anka Teknoloji Üniversitesi	2013	Ankara	Vakıf
101	Nabi AVCI	İstanbul Esenyurt Üniversitesi	2013	İstanbul	Vakıf
102	Nabi AVCI	Konya Gıda Tarım Üniversitesi	2013	Konya	Vakıf
103	Nabi AVCI	Sanko Üniversitesi	2013	Gaziantep	Vakıf
104	Nabi AVCI	Selahattin Eyyubi Üniversitesi	2013	Diyarbakır	Vakıf
105	Nabi AVCI	Yüksek İhtisas Üniversitesi	2013	Ankara	Vakıf
106	Nabi AVCI	Kanuni Üniversitesi	2013	Adana	Vakıf
107	Nabi AVCI	Akev Üniversitesi	2014	Antalya	Vakıf
108	Nabi AVCI	Biruni Üniversitesi	2014	İstanbul	Vakıf
109	Nabi AVCI	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	2015	Antalya	Devlet
110	Nabi AVCI	Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi	2015	Balıkesir	Devlet
111	Nabi AVCI	İskenderun Teknik Üniversitesi	2015	Hatay	Devlet
112	Nabi AVCI	Sağlık Bilimleri Üniversitesi	2015	İstanbul	Devlet
113	Nabi AVCI	Türkiye Uluslararası İslam, Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	2015	İstanbul	Devlet
114	Nabi AVCI	İbn-u Haldun Üniversitesi	2015	İstanbul	Vakıf
115	Nabi AVCI	İstanbul Rumeli Üniversitesi	2015	İstanbul	Vakıf
116	Nabi AVCI	İstinye Üniversitesi	2015	İstanbul	Vakıf

Kaynak :<http://yok.gov.tr/web/guest/universitelerimiz> sitesinden derlenmiştir.